Mistress Branican

JULES VERNE

Jules Verne

Mistress Branican

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Jules Verne: *Mistress Branican* er oversat af Kim N. Jensen (1955-). Den originale tekst er public domain over hele verden. Oversætteren har givet tilladelse til distribution af oversættelsen under Creative Commons CC-BY-NC-SA 4.0 licens. (Kreditering-Ikkekommerciel-Deling på samme vilkår)

Generelt forbehold *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en over 100 år gammel tekst. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal derfor, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use.

This ebook edition of Jules Verne: *Mistress Branican* is translated by Kim N. Jensen (1955-). The original english text is public domain worldwide. The translator has consented to the distribution of his translation under a Creative Commons CC-BY-NC-SA 4.0 license (Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International).

Disclaimer: *Please note that this book is based on a more than a hundred year old original. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work*

of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

1. *Franklin*

Der er to muligheder for aldrig mere at møde de venner, vi tager afsked med, når en lang rejse påbegyndes: Dem, vi forlader er der måske ikke mere, når vi vender tilbage; og de, der drager ud, kommer måske aldrig mere tilbage. Men de sømænd, der ombord på skibet *Franklin* den 15. marts 1875 gjorde klar til at afsejle, tænkte ikke stort på den slags eventualiteter.

På denne dag skulle *Franklin* under kaptajn John Branican forlade havnen i San Diego, Californien for at stå ud på en rejse tværs over det nordlige Stillehav.

Franklin var et smukt fartøj på ni hundrede tons, en fuldrigget skonnert, veludstyret med gaffelsejl, klyver og stagsejl, og med topmast og bramstang fortil.

Med sin høje bagstavn, sit let sammentrykte skrog, en forstævn, der var tildannet med henblik på at kunne kløve vandfladen i en meget skarp vinkel, master, der hældede en smule og stod smukt på rad og række, taklingen af galvaniserede stålwirer, der stod så stift udspændt som var det jernstivere var hun et eksempel på den nyeste type af den slags elegante clipper-skibe, som nordamerikanerne finder så udmærket egnede til deres oversøiske handel, og hvis hurtighed kan konkurrere med de bedste dampskibe i deres handelsflåde.

Franklin var så godt bygget, og stod under så udmærket en ledelse, at ikke én af dens mandskab ville ønske at tage hyre på et andet fartøj – selv ikke, hvis de fik sikker lovning på en højere

betaling. Enhver gjorde sig klar til at afsejle i tilfreds forvisning om at være på et godt skib under en god kaptajn.

Det var *Franklin*s første rejse for firmaet William H. Andrew & Co. i San Diego. Hendes destination var Calcutta via Singapore med en last amerikansk gods, og hun skulle returnere til en californisk havn fyldt med indiske varer.

Kaptajn John Branican var en ung mand på ni og tyve år, med et kønt, men dog beslutsomt udseende ansigt, hvis træk fortalte om en usædvanlig energi; han besad den allerhøjeste grad af det moralske mod, som er det fysiske mod så overlegent – dette "klokken to morgen-mod", som Napoleon kaldte det – det vil sige, et mod der ikke er bange for det uventede og som er klar til at gå i aktion når som helst. Hans hoved var mere karakteristisk end egentlig smukt, med groft hår og livlige øjne med et skarpt, ligefremt blik, der slog lyn fra de sorte pupiller. Man kan næppe forestille sig nogen anden mand på samme alder med en mere robust legemsbygning, hvilket da også fremgik tydeligt nok af hans faste håndtryk. Men hvad man særligt bør bemærke, er, at den sjæl, der boede i dette legeme af jern, var en god og ædel sjæl, parat til at ofre livet for sin næste. John Branican var af samme stof som disse redningsfolk, hvis koldblodighed gør dem i stand til at udføre heltegerninger uden at tøve et øjeblik. Dette havde han allerede tidligt i livet givet bevis på. En dag havde han, i islagt vand på bugten, reddet børn som han selv fra en kæntret båd; og senere hen havde han ikke forrådt det selvopofrelsens instinkt, som han havde vist i sin ungdom.

Nogle få år efter, at John Branican havde mistet sin fader og moder, havde han giftet sig med Dolly Starter, en forældreløs

pige, der kom fra en af San Diegos bedste familier. Pigen havde kun haft en beskeden medgift, der passede til den ligeså beskedne stilling, der indtoges af en ung sømand, dengang styrmand på et handelsskib. Men der var grund til at tro, at Dolly en dag ville arve en meget rig onkel, Edward Starter, var som farmer i den vildeste og mest afsides del af Tennessee. Men indtil da måtte de to klare sig – eller tre, for lille Walter, kaldet Wat i daglig tale, kom til verden ægteskabets første år. Derfor kunne John Branican – hvilket hans kone da også havde fuld forståelse for – ikke så meget som drømme om at forlade sit liv som sømand. Engang ud i fremtiden måtte han se, hvad der kunne gøres, når rigdommen kom enten i form af arven, eller ved at han tjente sig op i Andrews tjeneste.

Den unge sømands karriere havde for øvrigt været usædvanlig hurtig. Han var avanceret hastigt, og uden svinkeærinder. Han var kaptajn i en alder, hvor de fleste af hans kolleger stadig var styrmænd. Skønt hans evner til fulde retfærdiggjorde dette, forklarede man hans avancement ved visse særlige omstændigheder, der gjorde, at man lagde mærke til ham.

John Branican var ganske populær i San Diego og de øvrige havne på den californiske kyst. Man havde bemærket og bifaldet hans selvopofrende gerninger; og det gjaldt ikke alene andre sømænd, men også købmænd og skibsredere i hele den amerikanske union.

Nogle få år tidligere var en peruviansk skonnert, *Sonora*, gået på grund ved indsejlingen til Coronado Beach, og besætningen ville have været fortabt, hvis ikke der blev tilvejebragt en forbindelse mellem skibet og kysten. Men at bringe et reb ud

gennem de brændingen var det samme som at risikere livet hundrede gange. John Branican tøvede ikke. Han kastede sig ud i bølgerne, der kom rullende ind over revet med overordentlig voldsomhed. Folk ville holde ham tilbage på grund af den dødsfare, han ville se i øjnene uden at betænke sig to gange. Han gjorde sig fri af dem, kastede sig i vandet, havde held til at nå den, og takket være hans heltemodighed blev *Sonoras* mandskab reddet.

Omkring et år senere, under en storm omkring femhundrede mil ude på Stillehavet, fik John Branican endnu en mulighed for at vise, hvad han var god for. Han var styrmand ombord på *Washington*, da kaptajnen blev skyllet over bord af en bølge sammen med halvdelen af mandskabet. Efterladt på et usødygtigt fartøj med et halvt dusin sømænd hvoraf de fleste var sårede, tog han kommandoen, og skønt fartøjet ikke lystrede roret, lykkedes det ham at rejse en nødmast, og på denne måde få styret hende til San Diego. Det næsten umanøvrerbare vrag havde en last til en værdi af fem hundrede tusinde dollars, og tilhørte huset Andrew.

Den unge sømand fik en storslået modtagelse, da *Washington* ankrede op i San Diegos havn. Og da det jo var havet selv, der havde gjort ham til kaptajn, var der ikke én i hele befolkningen, der protesterede mod at han fik denne rang bekræftet.

Det var blandt andet af disse grunde, Andrew byggede *Franklin* og tilbød ham kommandoen over hende. Han accepterede straks, for han følte sig fuldt ud i stand til at varetage denne post, og han kunne selv vælge sit mandskab. Og således var det altså sket, at *Franklin* nu stod foran sin jomfrurejse under kommando af John Branican.

Afsejlingen var en begivenhed, hvori hele byen deltog. Huset Andrew blev med rette betragtet som et af de mest hæderlige firmaer i San Diego. Firmaet var kendt for den sikkerhed, hvormed man kunne handle med dem, og for sin kreditværdighed, og William Andrew styrede dets forretninger med sikker hånd. Denne værdige skibsreder var ikke alene respekteret, han var ligefrem afholdt. Og hans optræden i forhold til John Branican blev bifaldet fra alle sider.

Der var således intet at blive overrasket over, når man denne morgen, den 15. marts 1875, kunne se en større forsamling af tilskuere – en mængde venner af kaptajnen, kendte og ukendte mellem hinanden – komme til syne på Pacific Coast Steamship Companys kaj for at hilse ham med et sidste hurra inden hans afrejse.

*Franklin*s besætning bestod af tolv mand, inklusive bådsmanden; alle var gode sømænd fra San Diego, og glade ved at skulle sejle under John Branican. Styrmanden var en udmærket officer ved navn Harry Felton. Selv om han var fem eller seks år ældre end sin kaptajn, generede det ham ikke at måtte være underlagt ham, ej heller var han på nogen måde misundelig over at hans kaptajn indtog den stilling, han nu en gang havde. Efter hans mening fortjente John Branican sin stilling; han havde sejlet med ham før og de værdsatte begge hinanden efter fortjeneste. Og desuden måtte jo alt, hvad mr. William Andrew gjorde, være i sin orden. Harry Felton og hans mænd var ham hengivne med krop og sjæl. De fleste af dem havde allerede tidligere sejlet med nogle af hans skibe. De var, på en vis måde, én familie af officerer og menige sømænd – én stor familie, hengivne i forhold til sit overhoved, som udgjorde

det maritime personale, og som aldrig holdt op med at vokse i takt med Husets fremgang.

Og det var uden nogen form for ængstelse, ja snarere med en vis iver, at *Franklin*s besætning indlod sig på dette nye foretagende. Fædre, mødre, slægtninge, var der for at tage afsked, men de sagde til dem, at de snart ventede at se igen. "Farvel, og på gensyn snart, ikke sandt?" Det var kun en seksmåneders rejse, en simpel overfart på den bedste årstid mellem Californien og Indien, frem og tilbage, ikke en af disse handels- eller opdagelsesekspeditioner, som opholder et skib i lange årrækker på de farligste have på begge halvkugler. Sømændene havde været på mange andre rejser, og deres familier havde været til stede ved mange andre lejligheder, hvor man havde taget mere ængstelig afsked.

Forberedelserne var snart tilendebragt. *Franklin* lå for anker midt ude i havnen, allerede klar af alle de øvrige fartøjer, hvis antal vidnede om, hvor vigtig en havn San Diego var. Fra det sted, hvor hun nu lå ville hun ikke have brug for at blive bugseret ud på åbent hav. Så snart hendes anker var trukket ind, havde hun blot at fylde sejlene, og en smuk brise ville uden særligt besvær drive hende hurtigt ud af bugten. Kaptajn John Branican kunne ikke have ønsket sig bedre vejr, eller en mere gunstig vind her i dette hav, der lå glitrende under solens stråler med Coronadoøerne ud i horisonten.

På dette tidspunkt – klokken var ti om formiddagen – behøver man vel ikke at nævne, at hele besætningen var om bord. Ingen af sømændene kunne mere få lov at komme i land, og for dem var rejsen allerede begyndt. Nogle få havnebåde lå ved falderebet til styrbord og ventede på dem, der var om bord

for at sige deres venner og slægtninge et sidste farvel. Disse både ville bringe dem ind til kajen, så snart *Franklin* begyndte at sætte sejl. Skønt tidevandet ikke er så voldsomt i Stillehavet, kunne man lige så godt udnytte det, og stå ud med ebben, der snart ville sætte ind.

Blandt de besøgende bemærkes særligt mr. William Andrew og mrs. Branican, den sidste ledsaget af barnepigen, der bærer på lille Wat; endvidere mr. Len Burker og hans kone, Jane Burker, en kusine af Dolly. Styrmanden Harry Felton, der ikke havde nogen familie, havde ingen at tage afsked med. Mr. William Andrew ønskede ham atter og atter en lykkelig rejse, og han behøvede vel egentlig ikke mere – måske kun, at Johns kones ville lægge sine ønsker til mr. Andrews – hvilket han for øvrigt var ganske sikker på, at hun ville.

Harry Felton stod på bakken, hvor et halvt dusin af besætningen trak på gangspillet til akkompagnement af den mekaniske klik-klak-lyd fra klinkehagerne. *Franklin* var allerede begyndt at bevæge sig mens ankerkættingen med en skurende lyd blev trukket ind gennem klysset. Firmaets eget flag med Andrews forbogstaver vajede fra toppen af stormasten, mens det amerikanske flag viftede i brisen fra gaffeltoppen og udfoldede sine stjerner og striber. Alle sejl var klar til at blive sat, så snart skibet var kommet ud på åbent vand ved hjælp af fok- og stagsejl.

Forrest på agterdækket, så han havde fuldt udsyn over, hvad der foregik, modtog John Branican de sidste ordrer fra mr. William Andrew vedrørende konnossementet, dvs. den detaljerede liste over det gods, der udgjorde *Franklin*s last.

Derefter gav skibsrederen den unge kaptajn papirerne, idet han sagde:

"Skulle omstændighederne gøre det nødvendigt for Dem at ændre kurs, må De blot gøre, hvad der tjener vore interesser bedst muligt, og sende mig underretning fra det første land, De støder på. *Franklin* kan måske lægge ind ved Philippinerne, for De har vel sagtens ikke til hensigt at gå gennem Torresstrædet?"

"Nej, mr. Andrew," sagde John, "det kunne aldrig falde mig ind at sejle ned i de farlige farvande nord for Australien. Min rute kommer til at gå til Hawaii, Ladroneøerne, Mindanao i Philippinerne, Celebes og Makasarstrædet, så vi ender i Singapore via Javahavet. Derfra og til Calcutta ligger vejen åben. Jeg tror ikke, det bliver nødvendigt at ændre denne rute på grund af de vinde, vi kommer til at møde i det vestlige Stillehav. Hvis De har noget vigtigt at underrette mig om, kan De telegrafere til Mindanao, hvor jeg antagelig vil lægge ind, eller til Singapore, hvor jeg under alle omstændigheder gør det."

"Det er en aftale. De må for Deres del, så snart det er Dem muligt, sende mig underretning om markedet i Calcutta. Det er muligt, at det kunne foranledige mig til at ændre mine hensigter, hvad angår den last, De skal have med tilbage."

"Jeg skal ikke glemme det, mr. Andrew," sagde John Branican.

I dette øjeblik nærmede Harry Felton sig, og sagde:

"Ankeret er oppe, sir."

"Og tidevandet?"

"Man kan netop begynde at mærke ebben."

"Et øjeblik."

Og idet han vendte sig mod mr. Andrew, gentog kaptajnen:

"Mr. Andrew, jeg takker Dem endnu en gang for at givet mig kommandoen over *Franklin*. Jeg håber, jeg vil indfri Deres forventninger."

"Det nærer jeg overhovedet ingen tvivl om," sagde mr. Andrew; "jeg tror næppe, jeg kunne lægge husets forretninger i bedre hænder."

Rederen gav ham et hjerteligt håndtryk og begyndte at gå forud.

Mrs. Branican, fulgt af barnepigen og barnet, gik atter hen sin mand sammen med mr. og mrs. Burker. Afskedens øjeblik var inde. Der stod nu alene tilbage for kaptajn Branican at få sagt et sidste farvel til sin kone og familie.

Dolly havde, som vi allerede ved, endnu ikke været gift i to fulde år, og barnet var knap ni måneder gammelt. Skønt adskillelsen voldte hende dyb sorg, ville hun ikke lade noget af denne skinne igennem, og holdt sine inderste følelser tilbage, mens hendes kusine, Jane, der havde en svagere natur, ikke kunne skjule sine følelser. Hun holdt meget af Dolly, og ved at være nær hende fandt hun ofte lindring for de sorger, hendes herskesyge og brutale ægtefælle pådrog hende. Men uanset Dolly skjulte sine bekymringer, var Jane fuldt ud klar over, hvad hun virkelig følte. Kaptajn Branican ville uden tvivl være tilbage inden seks måneder, men det var dog en adskillelse – den første efter at de var blevet gift – og var Dolly end i stand til at holde sine tårer tilbage, kan man vel sige, at Jane græd rigeligt for hende også. Hvad angik Len Burker, et menneske, hvis åsyn aldrig var blevet blødgjort af nogen blidere følelser, var hans øjne tørre, og han slentrede omkring med hænderne i lommen uden at lægge mærke til, hvad der foregik omkring ham. Hvad

han tænkte på, var der ingen der kunne vide. Åbenbart havde han ikke noget tilfælles med de øvrige, hvis kærlighed og hengivenhed havde fået dem til at gå om bord i dette skib, lige før hun skulle afsejle.

Kaptajn John tog sin kones hænder i sine, og idet han trak hende ind til sig, sagde han blidt:

"Kære Dolly, jeg *må* tage af sted. Jeg vil ikke være længe borte. Om ganske få måneder vil du få mig at se igen. Jeg skal nok finde hjem til dig igen, Dolly, stol trygt på det. Om bord på mit eget skib, med mit eget mandskab, hvilke af havets farer har jeg da nødig at frygte? Vær stærk, som en sømands kone *må* være det. Når jeg kommer tilbage, vil vores lille Wat være femten måneder gammel. Han vil være en stor dreng. Han vil kunne tale, og det første ord, jeg kommer til at høre, når jeg vender hjem –"

"– vil være dit navn, John!" sagde Dolly. "Dit navn skal være det første, han lærer. Vi vil tale om dig, begge to og hele tiden! Kære John, skriv til mig, hver gang du får lejlighed til det. Og fortæl mig om alt det, du har gjort, og alt det, du planlægger at gøre. Lad mig mærke, at jeg er i alle dine tanker."

"Ja, kære Dolly, jeg vil skrive til dig. Jeg vil holde dig underrettet om alle vor rejses begivenheder. Mine breve vil være som en logbog, med alle mine ømme følelser bagved!"

"Åh, John! Jeg er så misundelig på dette hav, der tager dig så fjernt fra mig. Hvor jeg dog misunder dem, der elsker, og som intet i livet adskiller. Men nej; det er forkert af mig at tænke sådan."

"Jamen, kæreste kone, sig til dig selv, at det er for vort barns skyld, jeg rejser – og for din; det vil være dig til trøst og glæde.

Hvis vore fremtidshåb en dag bliver virkelighed, vil vi aldrig skilles igen."

På dette tidspunkt nærmede Len Burker og Jane sig. Kaptajn John vendte sig mod dem.

"Min kære Len," sagde han, "jeg efterlader min kone og min søn i din varetægt. Jeg overlader ansvaret for dem til dig og Jane, som de eneste slægtninge, de har i San Diego."

"Du kan stole på os, John," sagde Len Burker, idet han anstrengte sig for at gøre sin hårde stemme blidere. "Jane og jeg er her, og vi skal nok tage os af Dolly."

"Og vi skal trøste hende," sagde mrs. Burker. "Du ved, hvor meget jeg holder af dig, kære Dolly! Jeg vil besøge dig ofte. Hver dag vil jeg tilbringe et par timer i dit selskab, og vi vil tale sammen om John."

"Ja, Jane," svarede mrs. Branican, "for jeg vil intet øjeblik ophøre med at tænke på ham."

Harry Felton kom atter til, og afbrød samtalen.

"Kaptajn," sagde han, "det er ved at være tid –"

"Du har ret, Harry," sagde John. "Få sat inder-klyver og mesan."

Styrmanden gik tilbage for at udføre ordren, der betød øjeblikkelig afsejling.

"Mr. Andrew," sagde kaptajnen til rederen, "båden vil bringe Dem tilbage til kajen sammen med min kone og hendes slægtninge, så snart det kan passe Dem."

"Det gør det nu, John," svarede mr. Andrew, "og så endnu engang – lykkelig rejse!"

"Ja! Lykkelig rejse!" sagde de øvrige, idet de gik ned i bådene på *Franklin*s styrbords side.

"Farvel, Len! Farvel, Jane!" sagde John og trykkede deres hænder.

"Farvel! Farvel!" sagde mrs. Burker.

"Også du, min Dolly, må af sted," tilføjede John, "sejlene er snart fyldte."

Og faktisk fyldtes sejlene allerede så småt og satte en smule fart i *Franklin*, mens sømændene sang:

Here goes one,
A bouncing one,
One will go, she will, oh!
But two come home, they will, oh!

Here goes two,
A bouncing two,
Two will go, they will, oh!
But three come home, they will, oh!

Here goes three –

... og så videre.

Imens havde kaptajnen fulgt sin kone hen til falderebet, og da hun satte sin fod på lejderen, følte han sig lige så lidt i stand til at sige noget til hende, som hun til ham; han kunne kun trykke hende fast i sine arme.

Og så rakte barnet, som Dolly netop havde taget fra barnepigen, armen ud mod sin far, rystede sin små hænder og smilede, idet ordene "Pa-pa! Pa-pa!" undslap dets læber.

"Elskede John," udbrød Dolly, "du har hørt hans første ord, netop som du skilles fra ham!"

Skønt hans selvbeherskelse var stor, kunne kaptajnen ikke holde en tåre tilbage, der faldt ned på lille Wats kind.

"Dolly!" mumlede han, "farvel! farvel!"

Og så råbte han højt, som for at få bragt dette pinefulde optrin til ende: "Er I klar?"

Et øjeblik efter var båden fri af skibet, på vej ind mod kajen, hvor passagererne snart efter gik i land.

Kaptajn Branican havde travlt med at komme af sted. Ankeret var næsten helt oppe. Og *Franklin* der nu var fri af denne sin sidste lænke, kunne allerede mærke brisen i sine sejl, der blafrede voldsomt. Den store klyver var på vej op og mesansejlet var sat og tillod skibet luffe en smule, så hun kunne passere uden om et par fartøjer, der lå for anker ved indgangen til bugten.

På kaptajn Branicans ordre blev stor- og foresejl sat samtidig og med en hurtighed, der gjorde mandskabet ære. Så lagde hun om til bagbords halse, rundede havnemolen og kunne nu manøvrere som var den ude på åbent hav.

Fra havnekajen kunne de talrige tilskuere beundre alle disse forskellige manøvrer. Intet kunne være smukkere end dette elegant formede fartøj, der fulgte vinden i alle dens lunefulde stød. Undervejs kom hun ind i mindre end en halv kabellængdes afstand til enden af den kaj, hvor mr. William Andrew, Dolly, Len og Jane Burker stod; som følge deraf fik den unge kaptajn endnu et glimt af sin kone og hendes slægtninge og venner.

De besvarede alle hans råb, der hørtes klart og tydeligt, og hans hånd, der blev udstrakt mod dem han var ved at forlade.

"Farvel! Farvel!" råbte han.

"Hurra!" råbte hele mængden af tilskuere, mens de viftede med lommetørklæder i hundredvis.

Alle kunne lide kaptajn Branican! Var han ikke det bysbarn, af hvem hele byen var stolt – og det ganske berettiget? Jo! Og de ville alle være der igen ved hans hjemkomst, når han viste sig ud for bugten.

Franklin, som nu allerede var ved bugtens udmunding, måtte luffe for at undgå en lang postbåd, der netop kom ind. De to skibe hilste hinanden ved at kippe med deres amerikanske flag.

På kajen stod mrs. Branican ubevægelig og stirrede efter *Franklin*, der ilede af sted for en frisk nordøstlig brise. Hun fulgte hende med øjnene lige så længe, mastetoppene var synlige over Island Point.

Men *Franklin* havde snart rundet Coronado Islands uden for bugten. Et øjeblik var firmaets flag i mastetoppen synligt gennem en åbning mellem klipperne. Så forsvandt hun helt.

"Farvel, John. Far vel!" mumlede Dolly.

Og hvorfor havde hun denne uforklarlige forudfølelse, som afholdt hende fra at tilføje: "På gensyn"?

2. Familieanliggender

Vi må nu nødvendigvis omtale mrs. Branican, som denne fortællings begivenheder vil bringe i centrum, mere detaljeret. På dette tidspunkt var Dolly – en forkortelse for Dorothy – en og tyve år gammel. Hun var indfødt amerikaner. Men uden at gå særlig langt tilbage i hendes anerække, ville man kunne finde en generation, der forbandt hende med den spanske – eller rettere mexicanske – race, hvorfra de mest fremtrædende familier i dette land er udsprunget. Hendes moder var født i San Diego, og San Diego blev grundlagt på et tidspunkt hvor det sydlige Californien stadig tilhørte Mexico. Den enorme havbugt, der var blevet opdaget tre og et halvt århundrede tidligere af den spanske søfarer Juan Rodriguez Cabrillo, fik først navn efter San Miguel, men skiftede det ud med sit nuværende navn i 1602. I 1846 ombyttede provinsen det trefarvede flag med Stars and Stripes, og blev siden hen en af staterne i Unionen.

Hun var af middelhøjde, med et ansigt, der blev oplyst af et par store, dybe, sorte øjne, havde en varm teint, fyldigt hår af en mættet, mørkebrun farve, hendes hænder og fødder var ganske kraftige, således som det ofte er tilfældet med denne spanske type, hendes gang var målrettet og dog graciøs, og hendes fysiognomi lod ane en energisk karakter med et godt hjerte – dette var mrs. Branican. Hun var en kvinde, som man ikke kunne se på med ligegyldighed, og før sit ægteskab havde Dolly blandt de øvrige piger i San Diego – hvor skønhed ellers absolut

ikke er en sjældenhed – ry for at være den, der mest fortjente herrernes opmærksomhed. Af sind var hun alvorlig og ofte tankefuld i ordets bredeste betydning og fulgte godt med – egenskaber som et ægteskab uden tvivl ville bidrage til at udvikle yderligere.

Ja! uanset under hvilke omstændigheder, hvor vanskelige de så måtte være, ville Dolly – mrs. Branican – vide at gøre sin pligt. Hun var altid gået åbent og ærligt gennem livet, og havde aldrig anskuet det gennem et bedragerisk prismes flade. Hun besad en ædel ånd og en stærk vilje, og den kærlighed, som hendes mand havde inspireret i hende, gjorde hende endnu mere resolut overfor den opgave, der var stillet hende. Hvis det blev nødvendigt – og dette er ikke blot en tom frase, når det drejer sig om mrs. Branican – ville hun ofre sit liv for John, ligesom John ville gøre for hende, og som de begge ville gøre det for det barn, der blev født i det første år af deres ægteskab. De forgudede dette lille barn, der med sin spæde stemme havde sagt ordet "papa" netop i det øjeblik, hvor den unge kaptajn stod for at skilles fra ham og hans moder. Lille Wat lignede sin fader slående – i trækkene i hvert tilfælde, for han havde Dollys mørke lød. Han havde en glimrende konstitution og behøvede ikke at frygte for nogle børnesygdomme. Og desuden blev der jo passet glimrende på ham. Åh! hvilke fremragende udsigter for fremtiden havde den fædrene og mødrene forestillingsevne ikke allerede drømt for dette lille væsen, hvis liv dog kunne lige var begyndt!

Mrs. Branican ville ganske sikkert have været verdens lykkeligste kvinde, hvis Johns stilling blot havde tilladt ham at opgive søen. Nødvendigheden af at skulle skilles var jo dog blot

den mindste fare ved dette liv. Men da han var blevet tilbudt at blive kaptajn på *Franklin*, hvordan ville hun da så meget som kunne tænke på at holde ham tilbage? Hun måtte jo desuden også tænke på alle de ting, der var nødvendige for at kunne føre en husholdning, og også i fremtiden at kunne underholde en familie, der måske ikke blev ved med kun at bestå af tre. Dollys medgift rakte næppe til, sådan som sagerne stod. Ganske vist kunne John Branican nok regne med den formue, som hendes onkel ville efterlade sin niece; det var ikke sandsynligt, at noget ville træde hindrende i vejen for dette, for mr. Edward Starter var næsten tres år og havde ingen andre arvinger end Dolly. Hendes kusine, Jane Burker, tilhørte den mødrene side af familien, og havde således ingen egentlige familiære bånd til onklen. Dolly ville altså blive rig, men ti år – måske tyve – ville måske hengå, før hun fik sin arv. Således var John Branican nødt til i øjeblikket at arbejde for at tjene føden, selv om han ikke behøvede at frygte for fremtiden; og han havde foreløbig haft en udmærket indtægt ved at forblive i Andrews tjeneste, hvortil nu også kom den andel, han ville få af fortjenesten ved *Franklins* rejser. Og da han udover at være sømand også var købmand, og vel bevandret i handelsforhold, havde han alle muligheder for gennem sit arbejde at kunne opnå en vis grad af livsbekvemmelighed, mens han ventede på arven fra mr. Edward Starter.

Lige et par ord om denne amerikaner – der var temmelig original selv for denne race. Han var Dollys faders broder, og dermed altså hendes onkel. Det var hendes fader, der var omkring fem-seks år ældre, som så at sige havde opdraget den yngre, for de havde været forældreløse; og den yngre Starter

havde altid næret en inderlig hengivenhed og taknemmelighed overfor sin ældre broder. Omstændighederne havde begunstiget den ældste, som havde fulgt den lige vej til lykke og formue, mens den yngre broder havde vandret ad sære veje, der sjældent havde ført til noget. Han var draget ud for at være med i nogle spekulationer med køb og rydning af nogle større landområder i Tennessee, men havde på trods af adskillelsen aldrig afbrudt forbindelsen til sin broder, hvis forretninger opholdt ham i staten New York. Da hans kone var død, havde han slået sig ned i San Diego, hans kones fødeby, hvor han døde lige efter at giftermålet mellem Dolly og John Branican var blevet besluttet. Brylluppet fandt sted, umiddelbart efter at sørgetiden var ovre, og det unge pars samlede formue udgjordes af den forholdsvis beskedne arv efter den ældre Starter.

Kort tid efter ankom der et brev til San Diego fra den yngre Starter, adresseret til Dolly Branican. Det var første gang, han skrev til sin niece, og det skulle også blive den sidste.

Brevets indhold var ganske kortfattet, men ganske klart: Skønt den yngre Starter befandt sig langt borte fra hende, og selv om han aldrig havde set hende, havde han ikke glemt, at han havde en niece, hans egen broders datter. Når han aldrig havde set hende, skyldtes det at de to brødre ikke havde mødtes efter at den ældre Starter havde indgået ægteskab, og fordi den yngre broder boede i nærheden af Nashville i den mest afsides del af Tennessee, mens hun befandt sig i San Diego. Mellem Tennessee og Californien var der adskillige hundrede miles; en rejse som den yngre Starter ikke på nogen måde ville finde det behageligt at gennemføre, og når den yngre Starter fandt rejsen

for udmattende, mente han, at den nok heller ikke ville være mindre udmattende for hans niece, hvis hun ville besøge ham, og bad hende derfor om ikke at tænke mere på denne sag.

Den yngre Starter var i virkeligheden en art "bjørn" – ikke en af disse amerikanske grizzlybjørne med kløer og pels, men en menneskelig bjørn, som er særlig egnet til at leve fjernt fra alle menneskelige og sociale forbindelser. Men det kom jo egentlig ikke Dolly ved. Hun var altså niece til en bjørn – hvis så skulle være. Men denne bjørn ejede en onkels hjerte, og han glemte ikke sin pligt overfor sin broders datter, der en dag ville arve hans formue.

Efter hvad den yngre Starters udsagn var denne formue allerede på dette tidspunkt værd at have. Den havde på dette tidspunkt en værdi på omkring 500.000 dollars, og kunne kun blive større, for jordspekulationerne trivedes godt i Tennessee. Da formuen bestod af jord og kvæg ville den være nem at realisere for en god pris, og man ville ikke få svært ved at finde købere.

Dette blev sagt på denne ligefremme og noget brutale måde, som er særlig for amerikanere af den gamle skole, men det blev ikke desto mindre sagt. Den yngre Starters formue ville gå til mrs. Branican og hendes børn uden indskrænkninger; skulle hun imidlertid dø uden efterkommere, ville formuen tilfalde staten Tennessee, som med glæde ville modtage den.

To ting endnu.

For det første: Den yngre Starter var ungkarl, og han agtede at forblive ungkarl. "Den dårskab, som han havde undgået, mens han var yngre, ville han fortsætte med at afholde sig fra i sin alderdom," skrev han i brevet. Der var således intet, der

kunne forhindre, at den formue, som han med sit brev formelt ønskede at give hende løfte om, til sin tid tilfaldt hende, og hun ville modtage den lige så sikkert som Mississippifloden flyder ud i den mexicanske golf.

For det andet: Den yngre Starter ville benytte ethvert middel – ja, gøre en overmenneskelig anstrengelse – for at hans niece kom til at modtage sin arv på et så sent tidspunkt som muligt. Han havde ingen planer om at dø, før han var fyldt mindst hundrede, og han ville anvende al den stædighed og udholdenhed, han kunne mønstre, for at forlænge sit liv til det alleryderste.

Endelig bad han mrs. Branican – ja ligefrem beordrede hende – til ikke at svare på brevet. Der var kun ringe kommunikation mellem byerne og skovområderne i det dybeste Tennessee. Han for sin del ville ikke skrive igen, med mindre det var for at bekendtgøre sin egen død, og i så fald ville brevet jo ikke være egenhændigt.

Således var dette enlige brev til mrs. Branican. Der kunne altså ikke være nogen tvivl om, at hun ville blive sin onkel Starters universalarving. En skønne dag ville hun eje en formue på 500.000 dollars, som efter al sandsynlighed i mellemtiden ville være blevet yderligere forøget af denne ferme skovrydder. Men da den yngre Starter jo ganske klart udtrykte sine intentioner om at leve, til han blev hundrede – og man ved jo, hvor seje disse amerikanere er – besluttede John Branican klogt nok, at han ikke ville opgive søen. Hans intelligens, hans mod, og hans beslutsomhed ville antagelig hjælpe ham til at sikre sin kone og deres barn en vis velstand længe før onkel Starter var draget til en anden verden.

Således stod sagerne i den lille familie, da *Franklin* stod ud mod det vestlige Stillehav.

Nu til Dolly Branicans eneste slægtninge i San Diego, mr. og mrs. Burker.

Len Burker, en indfødt amerikaner, var på tiden for vor fortælling 32 år, og havde for få år siden slået sig ned her i det sydlige Californiens hovedstad. Denne New England yankee havde et koldt ansigt med hårde træk, en kraftigt bygget krop, og han var meget beslutsom, meget aktiv, og meget tilknappet. Han lod aldrig sine inderste tanker synlige eller fortalte om, hvad han lavede. Han var en af disse naturer, der på en måde ligner et lukket hus, hvis døre ikke åbnes for nogen. Imidlertid havde man ikke i San Diego kunnet høre nogen ufordelagtige rygter om denne indesluttede mand, hvis ægteskab med Jane Burker havde gjort ham til John Branicans slægtning. Der er intet overraskende i, at John overlod Dolly og barnet i Burkers varetægt, for han havde ingen andre slægtninge; men egentlig var det mest til Janes omsorg, han havde overladt dem, da han vidste, at de to kusiner var hinanden meget hengivne.

Men havde John kendt sandheden om Len Burker, havde sagen stillet sig ganske anderledes; hvis han havde vidst, hvilken slyngel, der gemte sig bag hans uigennemtrængelige fysiognomi, eller den nonchalante måde, som Burker betragtede social sømmelighed, selvrespekt og andre menneskers rettigheder med. Bedraget af hans til en vis grad forføreriske ydre og ved en art dominerende fascination, hvormed han havde betaget hende, havde Jane indgået ægteskab med ham fem måneder tidligere i Boston, hvor hun boede sammen med sin moder, der døde ikke længe efter

giftermålet. Følgerne heraf skulle vise sig at blive ganske ubehagelige. Janes medgift, sammen med hendes mødrene arv ville havde været tilstrækkeligt for det unge par til at de kunne leve udmærket, hvis Len Burker havde være en mand, der fulgte den slagne sti og ikke vovede sig ud på sidevejene. Men det var ikke tilfældet. Efter at han havde formøblet sin kones formue, gik Len Burker fallit i Boston, og måtte forlade byen. Herovre i den modsatte ende af Amerika, var hans rygte ikke fulgt efter ham, og det nye land gav ham muligheder, han ikke ville have haft i New England.

Jane, der nu kendte sin mand som han virkelig var, støttede hans plan om at rejse. Hun var glad for at komme bort fra Boston, hvor hans stilling allerede havde affødt behagelige bemærkninger fra bekendte, og ikke mindre glad for at kunne være sammen med den eneste slægtning, hun havde tilbage. De var taget til San Diego, hvor Dolly og Jane genoplivede deres venskab. I tre år havde de nu boet i denne by, og Len Burker havde hidtil ikke givet anledning til nogen mistanker; han var jo så ferm til at skjule sine problemer for andre.

Således var omstændighederne, der havde bragt de to kusiner sammen igen på et tidspunkt, hvor Dolly endnu ikke var blevet mrs. Branican. Den unge kone og pigen blev nære venner. Skønt man skulle tro, at Jane påvirkede Dolly, var det modsatte tilfældet. Dolly var stærk, Jane svag, og pigen blev en støtte for hustruen. Da ægteskabet mellem John Branican og Dolly blev besluttet, var Jane overordentlig fornøjet med partiet – et ægteskab, der på ingen måder tegnede til at blive lig hendes eget! Hvilken trøst ville hun ikke have kunnet finde i denne nye

familie, hvis hun havde betroet dem sine hemmelige sorger. Men hun var så kuet af sin mand, at hun ikke turde sige et ord.

Men Len Burkers stilling blev mere og mere alvorlig. Den smule, der var tilbage af hans kones formue, da de forlod Boston, var næsten fuldstændig borte. Denne spiller, eller måske snarere denne uforsvarlige spekulant, var et menneske, der overlader alt til tilfældet, og blot afventer begivenhedernes gang. En sådan karakter, ude af stand til at lytte til fornuft, kunne ikke andet end bringe elendighed.

Ved sin ankomst til San Diego havde Len Burker åbnet et kontor i Fleet Street – et kontor af den slags, der er ligesom huler eller røverreder, hvor enhver idé, uanset om den er god eller dårlig, bliver gjort til udgangspunkt for en forretning. Han var god til at få alt til at se lovende ud; ganske skrupelløs hvad angik de midler, han brugte; en mester i spidsfindigheder og særdeles tilbøjelig til at betragte andre menneskers ejendom som sin egen, og han startede en snes foretagender, som alle lidt efter lidt gik fallit, dog ikke uden at efterlade nogle smuler til ham selv. Da dette kom for dagen blev Len Burker i større og større grad nødt til at leve fra hånden i munden, og man var ikke ganske trygge ved ham; han nød dog stadig en vis kredit, ikke mindst fordi han stadig var i stand til at holde sine forretninger ude af offentlighedens søgelys, hvilket fik nye godtroende folk til at gå i hans net. Alt dette tilsammen kunne imidlertid kun ende med en katastrofe. Den time, hvor man ville kræve ham til regnskab kunne ikke være fjern. Måske ville denne vovelystne yankee i sidste ende ikke have andre muligheder end at forlade San Diego, således som han havde forladt Boston, på trods af at det i en så oplyst tid med mange

og stærke handelsaktiviteter overalt og deraf følgende fremgang år efter år, for en ærlig og intelligent mand ville have være nemt at finde hundrede veje til succes. Men Len Burker havde hverken ærlige følelser, retskafne ideer eller hæderlige intentioner.

Man må forstå, at hverken John Branican eller William Andrew havde nogen mistanker vedrørende Len Burkers affærer. Inden for handelens og industriens verden vidste ingen, at denne eventyrer – hvis man kunne nøjes med at bruge dette udtryk – nærmede sig en katastrofal afslutning. Og selv da katastrofen indfandt sig, så omverdenen ham blot som en mand, hvem lykken ikke tilsmilede, og ikke som et menneske uden moral, for hvem enhver måde at tjene penge på er i orden. Og derfor – uden at han dog syntes særlig om ham – havde John Branican ikke fattet mistillid til ham; og det var derfor i god tro, at han regnede med at Burker-familien ville passe på hans kone, mens han var væk. Hvis der skete noget, der tvang Dolly til at tage sin tilflugt til dem ville hun ikke gå forgæves. Deres hus stod hende åbent, og hun ville dér være velkommen, ikke kun som en ven, men som en søster.

Der var dog ingen grund til at mistro Jane Burkers følelser over for Dolly. Hendes hengivenhed for sin kusine var uden grænser og uden beregning. Len Burker havde intet imod dette nære venskab, der bandt disse to kvinder til hinanden; ja, han havde ligefrem opmuntret det, uden tvivl ud fra en forvirret anelse om, hvad fremtiden kunne bringe, og de fordele, en sådan forbindelse da kunne indebære. Han vidste også, at Jane aldrig ville sige noget, hun ikke burde, og at hun til enhver tid opretholdt en vis forsigtig reservation hvad angik hendes

personlige stilling; hun vidste intet om hans kritisable foretagender eller de vanskeligheder, som han var oppe imod. Jane var tavs, og ikke et bebrejdelsens ord kom over hendes læber. Hun var helt kuet af sin ægtemand, og lå fuldstændig under for ham, selv om hun vel nok vidste, at han var en mand uden samvittighed, fuldstændig uden moral, og i stand til at begå de mest utilgivelige gerninger. Efter så mange skuffelser, hvor kunne hun da bevare den mindste respekt for ham? Fordi – og det er det væsentlige – hun frygtede ham, hun var som et barn i hans hænder, og hun ville følge ham hvorhen det skulle være, hvis hans sikkerhed tvang ham til at flygte til ligegyldigt hvilket sted i verden. Men af hensyn til sin selvrespekt tillod hun ikke andre at kende til hendes elendighed, ikke en gang hendes kusine Dolly, der dog måske havde mistanke om det, men ikke på dette punkt havde hendes fortrolighed.

Forholdene for på den ene side John og Dolly Branican, og på den anden side Len og Jane Burker turde hermed være tilstrækkelig klarlagt til, at man vil kunne forstå de begivenheder, der fulgte. På hvilke måder kunne disse forhold blive forandret af uforudsete hændelser, så snart og så pludseligt? Ingen kunne have forudset dette.

3. *Prospect House*

For tredive år siden var der i Sydcalifornien – på et område, der omfattede omkring en tredjedel af staten Californien – kun ca. femogtredive tusinde indbyggere. I dag er befolkningen i det samme område på et hundrede og halvtreds tusinde. På den tid var provinsen næsten ikke opdyrket, og blev ikke anset for at være egnet til andet end kvægbrug. Hvem kunne have forudset, hvad fremtiden gemte for en region, der dengang var så øde, og hvis eneste midler til samfærdsel over land var hjulspor, og til søs blot én eneste paketbådsrute, som lagde til ved hver eneste havn på kysten?

Men allerede i 1769 fandtes spiren til en by nogle få miles nord for San Diego-bugten, hvilken samme med historisk ret kunne gøre krav på at være den ældste bosættelse på californisk jord.

Da det nye kontinent, der var bundet til gamle Europa ved de spinkle bånd, som udgjordes af de engelske koloniherrer, havde fået en voldsom rystelse, der brød disse bånd, blev de Forenede Nordamerikanske Stater dannet under frihedens fane; men dengang tilhørte Californien mexicanerne, og fortsatte med at være i deres hænder indtil 1846. I dette år blev San Diego, hvad den hele tiden burde have været, nemlig amerikansk.

San Diego-bugten er storslået. Man har sammenlignet den med bugten ved Napoli, men en mere præcis sammenligning ville være bugterne ved Vigo eller Rio de Janeiro. Tolv miles lang og to miles bred afgiver den plads nok til, at en hel handelsflåde

kan ligge for anker, eller nærmere, at en eskadron kan manøvrere rundt, for San Diego anses for at være en militær havn. Den danner en art oval, der åbner sig mod vest i en smal indsejling mellem Island Point og Loma eller Coronado Point, og ligger således i læ til alle sider. Vinden ude fra det åbne hav respekterer den, bølgegangen fra Stillehavet får næppe dens overflade til at bevæge sig; skibene kan sejle ud fra den uden synderligt besvær, og kan lægge til kaj på mindst treogtyve fods vanddybde. Det er den eneste havn, der er sikker og brugbar mellem San Francisco i nord og San Quentin i syd.

Så begunstiget fra naturens side som den var, var det indlysende, at den gamle by snart ville blive fundet for lille i sin første skikkelse. Der var allerede tidligt blevet bygget barakker til indkvartering for en kavaleriafdeling på et nærliggende område, der i øvrigt var dækket af krat. Takket være et initiativ fra en mr. Morton havde man påbegyndt en forstad, og denne er nu om stunder blevet til den by, der ligger på bjergkammene nord for bugten. Udbygningen fandt sted med den hast, som amerikanerne er så vel bekendte med. En million dollars, der blev spredt på jorden spirede op til private huse, offentlige bygninger, kontorer og villaer. I 1885 havde San Diego femten tusinde indbyggere, i dag har den femogtredive tusinde. Dens første jernbanelinje stammer fra 1881. Nu til dags er der forbindelse til de centrale jernbanenet med Atlantic and Pacific, Southern California og Southern Pacific-selskaberne, og Pacific Coast Steamship Company giver den forbindelse ad søvejen til San Francisco.

Det er en køn, behagelig by, luftig og sund, med et klima hinsides enhver beskrivelse. Omegnens jorder er overordentlig

frugtbare. Vin, oliven, appelsiner og citroner vokser side om side med frugter og grøntsager af en nordligere oprindelse. Man kan gerne sige, at det er Normandiet og Provence i ét.

Byen selv er bygget med den frie anbringelse af bygningerne, som er så velgørende, når der er plads nok. Bygningernes udseende afspejler hver for sig sin bygherres forgodtbefindende. Hvis fremskridtet i alle dets skikkelser ikke skulle findes i en moderne by, og især når denne by er amerikansk, hvor skulle man så finde det? Gas, telegraf, telefon – byboerne behøver blot at gøre en bevægelse for at få lys, udveksle beskeder eller at tale med hinanden fra et af byens kvarterer til et andet. Der er master på et hundrede og halvtreds fods højde, som kaster elektrisk lys over byens gader. Og skønt mælken endnu ikke distribueres i rør under tryk direkte fra *General Milk Company*, og der endnu ikke findes rullende fortove, der bevæger sig med fire miles i timen i San Diego, så skal det nok komme – med tiden.

Til byens fordele må vi også føje de forskellige institutioner, hvorfra man kontrollerer dens mange forskellig funktioner – en toldbod, hvis betydning stiger dag for dag, to banker, en børs, et emigrationskontor, masser af kontorer, mangfoldige handelshuse, som handler med store mængder af tømmer og mel, kirker til alle de forskellige trosretninger, tre markeder, et teater, en gymnastikhal, tre store skoler for fattige børn; Russ County Court House, Odd Fellow-logens skole; og endelig et antal læreanstalter, hvor man kan studere med henblik på at erhverve en universitetseksamen – vi kan forestille os, hvad fremtiden vil kunne bringe for denne by, der stadig er ung og derfor nødvendigvis må forvalte sine moralske og materielle

interesser med forsigtighed, da så mange elementer af dens gunstige udvikling hviler herpå.

Er aviser da et ukendt fænomen? Nej! Der findes tre dagligt udkommende blade, hvoriblandt *The Herald*, og disse aviser har hver desuden en særlig udvidet ugentlig udgave. Er der da grund til at frygte, at tilrejsende ikke vil kunne finde komfortabel indlogering? Nej, for selv når man ikke medregner de mere inferiøre hoteller, findes der tre fremragende etablissementer for dem at vælge imellem – *Horton House, Florence Hotel og Gerard Hotel* med flere hundrede værelser, og på den modsatte side af bugten, med udsigt over stranden ved Coronado Point, med en smuk beliggenhed mellem charmerende private villaer, ligger desuden et nyt hotel, som har kostet ikke under fem millioner dollars at opføre.

Fra alverdens steder både i den gamle og den ny verden kommer der turister for at besøge denne unge og livlige hovedstad i det sydlige Californien, hvor de bliver gæstfrit modtaget af dens venlig indbyggere, og på ingen måde får grund til fortryde opholdet – hvis de da ikke lige finder det for kortvarigt.

San Diego er en by fuld af liv og dog velorganiseret i al sin forretningsmæssige forvirring, ligesom flertallet af de amerikanske byer. Hvis liv er det samme som bevægelse, kan man sige, at San Diegos beboere lever i ordets mest intense forstand. De har dårligt tid til deres forretninger. Men hvis det er således for dem, hvis instinkt og vane kaster dem ud i malstrømmen, er det omvendte tilfældet for de, hvis tilværelse henslæber sig i uafbrudt lediggang. Når bevægelsen først er standset, går tiden kun alt langsomt.

Og det var netop sådan, mrs. Branican havde det efter at *Franklin* var afsejlet. Lige siden de blev gift, havde hun hjulpet sin mand med hans arbejde. Selv om han ikke var til søs, gav hans forretninger med Andrew John en del at gøre. Ud over de handelstransaktioner, han var med til, skulle han overvåge byggeriet af det skib, han ville blive udnævnt til kaptajn på. Og med hvilken nidkærhed, ja man kunne næsten sige kærlighed, overvågede han selv de mindste detaljer! Han gav det den samme uophørlige opmærksomhed som en mand, der bygger det hus, hvori han skal tilbringe resten af sit liv. Og det så meget mere, fordi et skib ikke alene er et hus, eller et redskab til at vinde rigdom, men også en samling træ og jern, som så mange mænd betror deres liv. For er det da ikke som et løsrevet fragment af den hjemlige jord, hvortil det vender tilbage for blot at drage ud igen, og som skæbnen desværre kun alt for ofte forhindrer i at afslutte sin maritime løbebane i den havn, hvor det blev til?

Dolly ledsagede ofte kaptajn John til skibsværftet. Dette skelet af et skib, som rejste sig fra den bøjede køl, som ribbenene på en gigantisk havpattedyr, plankeklædningen; det komplekst byggede skrog, dækket med de store åbninger, der skulle bruges til at laste og losse skibets ladning; masterne, der ligger på jorden, indtil de kan anbringes på deres pladser, agterdækket og dets kahytter – skulle alt dette vel ikke interessere hende?

For det skulle jo beskytte John og hans mandskab mod Stillehavets bølger. Kunne der derfor være en planke, som Dolly ikke i sine tanker knyttede til sin skæbnes sikkerhed, et hammerslag på værftet, som ikke gav genlyd i hendes hjerte?

John forklarede alt for hende, fortalte, hvor hvert eneste stykke træ eller metal skulle anbringes, og viste hende, hvordan byggeriet skred frem i overensstemmelse med arbejdstegningerne. Hun elskede dette skib, hvorpå John ville blive sjælen, herren, næst efter Gud! Og af og til kunne hun spørge sig selv hvorfor han ikke tog hende med sig, hvorfor hun ikke skulle dele rejsens farer med ham, hvorfor *Franklin* ikke tog hende såvel som ham med bort fra San Diego. Ja! Hun ønskede aldrig at skilles fra sin mand. Fandtes der da ikke søfarende folk, der var på havet i årevis, blandt folk i de nordlige dele af både den gamle og den ny verden?

Men der var jo barnet, Wat – kunne Dolly overlade ham til en ammes omsorg, langt fra en moders kærtegn? Nej! Kunne hun da tage ham med på havet, og derved udsætte ham for en sørejses prøvelser, der kunne være så farlige for så lille et væsen? Absolut ikke. Derfor må hun blive i San Diego med barnet, beskytte det liv, der er ham givet uden at forlade ham blot et øjeblik; omgive ham med kærlighed og ømhed, så han frisk og frejdig vil kunne smile sin far i møde, når denne vender tilbage. Og kaptajnen ville jo dog ikke være væk mere end seks måneder. Når *Franklin* havde taget en ny last ind i Calcutta, ville hun returnere til den havn, hvor hun var indregistreret. Desuden var det vel nødvendigt, at hun som sømandskone vænnede sig til disse adskillelser, som ikke kunne undgås?

Det var altså nødvendigt under de givne forhold at resignere, og det var da også, hvad Dolly gjorde. Men efter Johns afrejse, i samme øjeblik det liv og den bevægelse, der var hendes sande liv var ophørt med at være i hendes nærhed, hvor tomt, ensformigt og forladt ville hendes liv ikke have været, hvis hun

ikke havde være opslugt af sit barn og rettede al sin kærlighed mod ham.

John Branicans hus lå øverst oppe på et af de højdedrag, der omgiver bugten ved San Diego. Det var nærmest en bjerghytte, der lå i en lille have beplantet med appelsin- og oliventræer, og omgivet af et hegn af træ. I nederste etage var der dagligstue og spisestue med vinduer og en dør ud til en patio, der gik langs husets forside, på første sal gik en balkon hele vejen rundt om huset, og over den hvælvede husets gavle sig – således så denne simple og smukke bolig ud. I stueetagen lå som sagt spise- og dagligstue, beskedent møblerede. På første sal var der to værelser, som mrs. Branican og drengen beboede; bag huset lå et lille anneks, der indeholdt køkken og et kontor.

Prospect House ("Udsigten") kunne glæde sig over en overordentlig smuk beliggenhed, ikke mindst på grund af udsigten mod syd. Man kunne overskue hele byen og se tværs over bugten til husene på Loma Point. Det var ganske vist temmelig langt fra forretningskvarteret; men denne lille ulempe blev fuldt ud kompenseret af hyttens smukke beliggenhed og ved den stadige, friske brise fra syd, der var ladet med den salte duft af Stillehavet.

Det var i dette hus, Dolly skulle tilbringe de lange timer og dage, mens John var borte. Barneplejersken og en husholderske var de eneste tjenestefolk. De eneste andre mennesker, der besøgte huset af og til var mr. og mrs. Burker – Len kun sjældent, Jane oftere. Mr. William Andrew besøgte, som han jo havde lovet, ofte den unge kone for at fortælle hende de nyheder om *Franklin*, som nåede ham, direkte eller ad omveje. Før der kunne nå breve frem, kunne man læse søfartsefterretninger,

hvori stod omtalt, hvilke andre fartøjer man havde talt med, hvornår de var ankommet i de forskellige havne, og forskellige andre nyheder af interesse for skibsredere. Dolly fik på den måde de seneste nyheder om *Franklin*. Hvad angik de folk, der boede i omegnen og Dollys naboer, havde hun vænnet sig til at være alene i *Prospect House* og søgte aldrig bekendtskab med nogen af dem. Der var kun én tanke, som optog hende, og selv om hytten havde været fyldt med gæster, ville den have syntes hende tom, for John var der ikke – og den ville forblive tom, indtil han vendte tilbage.

De første dage gik hun ikke uden for huset, men tilbragte tiden inden døre, alene og sorgfuld. Så kom Jane Burker for at besøge hende.

De tilbragte tiden sammen med lille Wat, og med at tale om kaptajn John. Når Dolly var alene, tilbragte hun gerne en del af dagen på balkonen med at stirre ud forbi bugten, forbi Island Point, forbi Coronado Islands, ja selv ud over horisonten. *Franklin* var langt borte, men i tankerne var hun med om bord sammen med sin mand. Og hver gang et skib kom indenfor synsvidde og søgte havn i San Diego, sagde hun til sig selv, at en skønne dag ville også *Franklin* komme til syne, og vokse sig større jo nærmere hun kom til land, og John ville være om bord.

Men den afsondrede tilværelse i *Prospect House* var ikke gavnlig for lille Wat. I den anden uge efter *Franklin*s afrejse blev vejret meget smukt med en let brise, der tog det værste af den stigende varme. Mrs. Branican besluttede at gå ud. Hun tog ammen med til at passe på barnet. De tog en spadseretur så langt som til San Diegos yderste forstæder og husene i Old Town. Drengen havde vældig godt af turen og fik friske,

rosenrøde kinder, og hver gang ammen standsede klappede han i sine små hænder og smilede til sin moder.

Et par gange tog de tre – eller rettere fire, for mrs. Burker var også med – ud på længere ekskursioner i en vogn, der var blevet lejet hos en af naboerne. Én gang tog de helt til Knob Hill, som hæver sig lige i nærheden af Florence Hotel, og hvorfra der er en vid udsigt forbi øerne vest for San Diego. En anden dag gik turen til Coronado Beach, hvor bølgerne brødes mod kysten med en lyd som torden. Så besøgte de Mussel Beds, hvor højvandet dækker de smukke klipper med sine bølger. Dolly rørte med sin fod dette ocean, som bragte ligesom et ekko med sig fra de fjerne egne, hvor John sejlede – dette ocean, hvis bølger måske slog mod *Franklin* tusinder af mile borte. Og hun stod der, fuldstændig stille, og så for sit indre øje den unge kaptajns skib, og mumlede Johns navn for sig selv.

Den 30. marts 1875 sad mrs. Branican på sin balkon, da hun så mrs. Burker komme op mod *Prospect House*. Jane ilede af sted, og vinkede muntert til Dolly; et sikkert tegn på, at hun ikke bragte dårlige nyheder. Dolly gik straks ned for at tage imod hende i døren.

"Hvad er der sket, Jane?" spurgte hun.

"Kæreste Dolly," svarede mrs. Burker, "jeg har noget at fortælle, som vil glæde dig. Jeg kommer lige fra mr. William Andrew for at fortælle dig, at *Boundary* kom ind her til morgen, og havde talt med *Franklin*."

"Med *Franklin*!"

"Ja! Mr. William Andrew havde netop hørt det, da han mødte mig i Fleet Street, og da han ikke kunne komme herud før i aften, skyndte jeg mig for at fortælle dig det i hans sted."

"Og der er nyt om John?"

"Ja, Dolly!"

"Hvilket? Fortæl!"

"For otte dage siden passerede *Franklin* og *Boundary* hinanden på havet, og de to fartøjer var i forbindelse med hinanden."

"Var alt vel om bord?"

"Ja, kære Dolly. De to kaptajner kunne råbe til hinanden, så tæt var skibene på hinanden, og det sidste ord, de kunne høre på *Boundary* var dit navn."

"Min stakkels John!" udbrød mrs. Branican med tårer af kærlighed i øjnene.

"Jeg er så glad, Dolly," sagde mrs. Burker, "for at det var mig, der kunne være den første til at overbringe dig disse nyheder."

"Og jeg takker dig!" sagde mrs. Branican. "Hvis du blot vidste, hvor glad du har gjort mig! Åh! kunne jeg dog blot høre nyt hver dag om min John – min kære John! Kaptajnen på *Boundary* har set ham – John har talt med ham – det er næsten som om han sender mig endnu et *far vel*!"

"Ja, kære Dolly, og jeg siger dig atter, at alt var vel om bord på *Franklin*!"

"Jane," sagde mrs. Branican, "jeg må tale med kaptajnen på *Boundary*. Han vil kunne fortælle mig mere. Hvornår mødtes de to skibe?"

"Det ved jeg ikke," sagde Jane, "men det kan logbogen fortælle, og kaptajnen på *Boundary* vil kunne sige dig det hele."

"Jamen, så lad mig da lige samle et par ting sammen, Jane – vi går derhen straks."

"Nej, ikke i dag, Dolly," sagde mrs. Burker; "vi kan ikke komme om bord på *Boundary* i dag."

"Og hvorfor ikke det?"

"Fordi hun netop er ankommet her til morgen, og hun er i karantæne."

"Hvor længe?"

"Åh, kun i fireogtyve timer. Det er blot en formssag, men ingen kan få lov til at gå om bord."

"Og hvordan kunne mr. William Andrew da vide noget om dette møde?"

"Ved en meddelelse fra kaptajnen, der kom ind via Toldboden. Der er ingen tvivl om, at det jeg har fortalt dig, er sandt, og du kan selv få det bekræftet i morgen. Blot én dags tålmodighed."

"Ja, ja, da, Jane, altså i morgen," svarede mrs. Branican. "I morgen vil jeg stå ved dit hus klokken ni om formiddagen, og så skal du komme med mig om bord på *Boundary*!"

"Med glæde, kære Dolly. Jeg går med dig i morgen, og lige så snart skibet bliver fri fra karantænen, kan vi møde kaptajnen."

"Er kaptajn Ellis ikke en af Johns venner?" spurgte mr. Branican.

"Jo, Dolly, og *Boundary* tilhører Huset Andrew."

"Så er det en aftale, Jane. Jeg er hos dig klokken ni. Men dagen i dag vil blive lang for mig. Vil du blive og spise sammen med mig?"

"Hvis du vil, kære Dolly. Mr. Burker kommer ikke hjem før en gang i aften, så vi har hele eftermiddagen, vi kan tilbringe sammen."

"Ja, kære Jane, og vi vil tale om John, kun om John – hele tiden!"

"Og hvad med lille Wat? Hvordan har barnet det i dag?" spurgte mrs. Burker.

"Han har det glimrende!" sagde Dolly. "Han er altid glad og fornøjet. Hvor vil hans fader blive glad for at se ham igen! Jane, jeg tror, jeg vil tage ham og ammen med i morgen! Du ved, jeg ikke kan lide være fra ham, selv om det kun er for nogle få timer. Jeg vil ikke kunne have et roligt øjeblik, hvis jeg ikke kan holde øje med ham – hvis han ikke er med mig."

"Du har ret, Dolly," sagde mrs. Burker, "det er en god idé. Og lille Wat vil have godt af en udflugt. Det er fint vejr, vandet i bugten er roligt. Det vil blive hans første rejse til søs, det kære barn! Lad os gøre det?"

"Det gør vi!" sagde mrs. Branican.

Jane blev i *Prospect House* indtil klokken fem om eftermiddagen. Idet hun forlod sin kusine, gentog hun. at hun ville vente hende klokken ni næste morgen, hvor de kunne følges til *Boundary*.

4. Ombord på *Boundary*

Den næste morgen var man tidligt oppe i *Prospect House*. Vejret var smukt. En let fralandsbrise blæste de sidste rester af nattens tåger ud over havet. Barneplejersken klædte lille Wat på, mens mrs. Branican færdiggjorde sit toilette. Det var aftalt, at hun spiste frokost med mrs. Burker, så hun nøjedes med et let morgenmåltid, der dog skulle holde hende mæt til hen ad middagstid, for besøget hos kaptajn Ellis ville højst sandsynligt tage mindst to timer. Alt, hvad den brave kaptajn havde at fortælle hende, ville være hende højst interessant.

Mrs. Branican og ammen med barnet på armen forlod hytten, netop som klokkerne i San Diego ringede halv otte. Forstadens brede gader, kantede med villaer og haver, var snart passeret, og Dolly kom ind i de smallere gader i selve byen, hvor husene lå tæt. Len Burker boede i Fleet Street, ikke langt fra den kaj, der tilhørte Pacific Coast Steamship Company.

Mrs. Branican kom hurtigt frem gennem byen, og klokken var lige blevet ni, da hun kom til Janes hus.

Det var et lille hus med et temmelig melankolsk udseende, idet dets vinduesskodder næsten altid var lukkede. Len Burkers venner var næsten alle forretningsmænd; han plejede ikke synderlig omgang med sine naboer. Man vidste ikke meget om ham, ikke en gang i Fleet Street, og hans forretninger holdt ham ofte borte fra hjemmet fra tidlig morgen til sen aften. Han var desuden ofte på rejse, som oftest til San Francisco, i ærinder som han aldrig omtalte for sin kone. Denne morgen var han

ikke på kontoret, da mrs. Branican ankom. Jane Burker undskyldte sin mand, der ikke havde mulighed for at ledsage dem under deres besøg på *Boundary*, og tilføjede, at han ganske sikkert ville være tilbage til frokost.

"Jeg er færdig, kære Dolly," sagde hun, idet hun kyssede barnet. "Du vil vel ikke hvile dig lidt først?"

"Jeg er ikke træt," sagde mrs. Branican.

"Er der noget, jeg kan tilbyde dig?"

"Nej, Jane, jeg vil meget gerne hen til kaptajn Ellis. Lad os tage af sted nu straks."

Mrs. Burker havde kun ét tyende, en gammel mulatkvinde, som hendes mand havde bragt med fra New York, dengang han kom til San Diego. Denne mulat, hvis navn var No, havde været Len Burkers amme. Hun havde altid været i familien og var ham fuldstændig hengiven; hun talte stadig til ham, som om han var et barn. Dette besynderlige, noget herskesyge væsen var den eneste, der nogensinde havde haft nogen som helst indflydelse på Len Burker, som fuldstændig havde overladt den daglige drift af sin husholdning til hende. Jane måtte tit og ofte finde sig i hendes næsten altoverskyggende beherskelse af huset, som Len fuldstændig anerkendte. Men hun underkastede sig mulattens herredømme på samme måde som hun underkastede sig sin mand. I sin resignation, som nærmest var hjælpeløshed, lod hun alting gå, som det kunne bedst, og No rådspurgte hende aldrig i sager, der drejede sig om husførelsen.

Idet Jane forlod huset, bemærkede mulatinden, at hun gerne skulle være tilbage inden middagstid, da Len Burker ville være der til frokost, og han ønskede ikke at skulle vente på hende.

Desuden havde han vigtige forretninger at tale med mrs. Branican om – sagde No.

"Hvad drejer det sig om?" spurgte Dolly sin kusine.

"Hvor skulle jeg dog vide det fra?" svarede mrs. Burker. "Kom nu, Dolly!"

Mrs. Branican og Jane Burker forlod huset sammen med barnet og ammen, og gik i retning af havnen, hvortil de ankom nogle få minutter efter.

Boundary, som netop var blevet fri af karantænen, havde endnu ikke nået at lægge til ved den del af molen, der var reserveret Andrews skibe. Hun lå for anker ude i bugten omkring en kabellængde fra Point Loma. Det ville altså være nødvendigt at krydse bugten for at komme om bord på fartøjet, som ikke ville komme til kaj de første par timer. Dette betød en overfart på omkring to miles, som havnens små dampbåde tog hver halve time.

Så snart de var ankommet, indtog Dolly og Jane deres pladser i båden sammen med omkring et dusin andre passagerer. De fleste af dem var venner eller slægtninge til *Boundary*s mandskab, som benyttede denne første mulighed til at besøge dem om bord på skibet.

Båden kastede fortøjningerne, lagde ud fra molen og stod så ved hjælp af sin skrue skråt ud over bugten, idet den afsendte en lille dampsky for hvert tag fremad.

Luften var krystalklar, og man kunne se hele bugten rundt: Husene i San Diego, der lå som et amfiteater ned til bugten, den gamle bydel, domineret af højderne bagved, åbningen til havet mellem Island Point og Loma Point, det enorme

Coronado Hotels grandiose arkitektur, og fyrtårnet, der kastede sit lys ud over havet efter solnedgang.

Der lå flere skibe ankret op hist og her, som dampbåden fermt undgik, ligesom også de både, der kom sejlende i modsat retning, og fiskerbådene, som holdt op mod vinden for at komme uden om odden.

Mrs. Branican sad ved siden af Jane på en bænk agterude. Barneplejersken sad nær ved med barnet i armene. Han sov ikke, og hans øjne var ligesom opfyldt af lyset, som den lette brise syntes at gøre endnu klarere. Det gav et sæt i ham, da et par måger passerede over båden og udstødte deres skarpe skrig. Han struttede af sundhed, havde friske kinder og rosenrøde læber, stadig fugtige af den mælk, han havde suget fra ammens bryst, før de var taget af sted. Hans moder så kærligt på ham, og bøjede sig frem for at kysse ham, da han smilede tilbage til hende.

Men Dollys opmærksomhed blev snart fanget af synet af *Boundary*. Hun lå lidt fra de øvrige fartøjer i bugten, med sine tre master og blafrende flag i silhuet mod den solbeskinnede himmel. Hun drejede sig efter tidevandet; stævnen trak mod vest, så langt den stramt spændte ankerkæde rakte.

Alle Dollys følelser og tanker afspejlede sig tydeligt i hendes ansigtstræk. Hun tænkte på John, der var taget bort på et skib, der lignede dette så meget, at de kunne være søstre. Og var de da ikke også begge børn af huset Andrew? Kom de ikke begge fra den samme havn? Var de ikke også bygget på det samme værft?

Dolly lod sig rive med af illusionens trylleri, og ved fantasiens og erindringens hjælp overgav hun sig til forestillingen om, at

John var dér om bord, at han ventede på hende, at han ville strække sin hånd ud mod hende, når han så hende, og at hun ville kunne kaste sig i hans arme. Hun kaldte på ham, og han svarede ved at udtale hendes navn.

I dette øjeblik kaldte et lille skrig fra barnet hende tilbage til virkeligheden. Det var *Boundary*, hun var på vej ud til, ikke *Franklin*, som var langt, langt borte, tusinder af sømil fra Amerikas kyster.

"Hun vil ligge der – en skønne dag – netop på dette sted!" mumlede hun, idet hun så på mrs. Burker.

"Ja, kæreste Dolly," svarede Jane. "Og så vil det være John, der byder os velkommen om bord."

Hun bemærkede, at den unge hustru viste en ganske svag usikkerhed, når talen faldt på fremtiden.

Imidlertid havde damperen i løbet af et kvarter tilbagelagt de to engelske mil, der var mellem molen i San Diego og Point Loma. Passagererne steg i land på anløbsbroen, og skulle så ud til *Boundary*, der lå lidt over en kabellængde ude.

Der lå en lille båd ved anløbsbroen, der med to matroser besørgede sejladsen til og fra tremasteren. Mrs. Branican prajede den, og mændene stillede sig straks til hendes rådighed, så snart hun havde sikret sig, at kaptajn Ellis var om bord.

Nogle få åretag var nok til at nå ud til *Boundary*. Kaptajn Ellis, der havde genkendt mrs. Branican, kom dem i møde, netop som hun var på vej op ad lejderen, fulgt af Jane, efter først at have formanet ammen til at holde godt fast på barnet. Kaptajnen tog dem med agterud, mens styrmanden begyndte at gøre skibet klar til at lægge til ved molen i San Diego.

"Mr. Ellis," sagde mrs. Branican straks, "jeg hører, De har truffet *Franklin*?"

"Ja, frue," sagde kaptajnen, "og jeg kan forsikre Dem om – som jeg allerede har rapporteret til mr. William Andrew – at hun var udmærket i stand."

"De har mødt John?"

"*Franklin* og *Boundary* passerede hinanden på så tæt hold, at kaptajn Branican og jeg kunne udveksle nogle få ord."

"Ja! De så ham!" gentog mrs. Branican, som om hun talte med sig selv og søgte et genskin af synet af *Franklin* i kaptajnens øjne.

Mrs. Burker stillede nu adskillige spørgsmål, som Dolly lyttede opmærksomt til, skønt hendes blik var vendt mod søen.

"Vejret var meget gunstigt på det tidspunkt," sagde kaptajn Ellis, "og *Franklin* skød en god fart med alle sejl sat. Kaptajn Branican stod på agterdækket med en kikkert i hånden. Han luffede et par grader for at komme nærmere til *Boundary*; det var ikke muligt for mig at ændre kurs, da jeg lå så tæt op til vinden som jeg kunne uden at slække sejlene."

Mrs. Branican forstod ikke alle kaptajn Ellis' sømandsudtryk. Hvad hun vidste var imidlertid, at han havde talt med John, der for sin del havde svaret ham tilbage.

"Da vi var ud for hinanden," tilføjede han, "vinkede Deres mand og råbte: *Alt vel om bord, Ellis! Så snart du kommer til San Diego, må du underrette min kone, min kære Dolly, om vort møde!* Derefter skiltes vore fartøjer atter, og få minutter efter var vi langt bort fra hinanden."

"Og på hvilken dato var de, De mødte *Franklin*?" spurgte mrs. Branican.

"Den 23. marts," svarede kaptajn Ellis, "klokken 11.25."

Kaptajnen udpegede derefter på et kort det nøjagtige sted, hvor skibene havde mødtes. Det var på 148 graders længde og 20 graders bredde, hvilket ville sige syttenhundrede engelske mil fra San Diego. Hvis vejret fortsatte med at være så gunstigt som nu – og det var der gode chancer for – ville kaptajn John kunne foretage en hurtig og begivenhedsløs overfart over det nordlige Stillehav. Og da han ville finde en ladning, så snart han var kommet til Calcutta, ville han kun blive en kort tid i den indiske hovedstad, og straks vende hjem til Amerika igen. *Franklin* ville således kun være ude i fem eller seks måneder, således som hendes ejere forudså og forventede.

Mens kaptajn Ellis således skiftevis svarede på mrs. Burkers og mrs. Branicans spørgsmål, lod Dolly sig i fantasien være om bord på *Franklin*. Det var ikke Ellis – det var John, der fortalte hende alle disse ting. Det var hans stemme, hun hørte.

I dette øjeblik kom styrmanden op på agterdækket for at meddele kaptajnen, at hans forberedelser var næsten færdige. Sømændene forude ventede kun på ordren til at lette anker.

Kaptajn Ellis tilbød at sætte mrs. Branican i land, hvis hun da ikke hellere ville blive om bord, i hvilket tilfælde hun kunne krydse bugten på *Boundary* og gå i land, når hun lagde til om cirka to timer.

Mrs. Branican ville meget gerne have accepteret dette tilbud, men man ventede hende til frokost ved middagstid, når Len Burker var vendt tilbage. Hun vidste, at Jane, efter hvad mulatkvinden havde sagt, helst måtte være hjemme samtidig med sin mand. Hun bad derfor kaptajn Ellis om at sætte sig i

land på anløbsbroen, hvorfra hun ville kunne returnere med den først afgående dampbåd.

Kaptajnen gav de nødvendige ordrer. Mrs. Branican og mrs. Burker tog afsked med kaptajnen, der også kyssede lille Wat på kinden til afsked. Derpå steg de to kusiner sammen med ammen ned i en af skibets landgangsbåde, og få minutter efter stod de atter på molen.

Mens de ventede på båden, der netop havde forladt San Diego på den anden side af bugten, iagttog mrs. Branican *Boundary*s manøvrer. Til bådsmandens barske og ru sangstemmes rytme halede sømændene ankeret ind, mens styrmanden hejste klyveren, forestag-sejlet og mesanen. Med denne sejlføring vil hun snildt kunne løbe ind til molen med det indgående tidevand.

Snart ankom damperen. Hun gav et par stød i fløjten for at tilkalde de ventende passagerer, og to-tre sendrægtige personer kom hastende over landtangen foran Coronado-hotellet. Båden ventede kun fem minutter. Mrs. Branican, Jane Burker og ammen tog plads på bænken til styrbord, mens de øvrige passagerer spredte sig rundt om i båden. Så lød fløjten til afgang, skruen blev sat i bevægelse, og båden lagde atter ud.

Klokken var knap halv tolv. Mrs. Branican ville således uden besvær kunne være tilbage i huset i Fleet Street til tiden, for overfarten over bugten tog kun et kvarters tid. Hun så på *Boundary* idet de sejlede forbi hende. Ankeret var oppe, sejlene spilet ud af vinden, og fartøjet var så småt begyndt at bevæge sig bort fra sin ankerplads. Når hun havde lagt til ved molen, ville Dolly kunne besøge kaptajn Ellis, så ofte hun ønskede.

Dampbåden skød hastigt af sted. Byens huse voksede sig større, som de lå der i forskellige højder i deres pittoreske amfiteater. Der manglede nu kun en kvart mil, før de var fremme ved landingsstedet.

"Pas på! Pas på!" råbte en af sømændene forude.

Og han vendte sig mod rorgængeren, der stod på en lille bro foran skorstenen.

Ved dette råb vendte mrs. Branican sig mod havnen, hvor et eller andet åbenbart var ved at ske. De fleste af de øvrige passagerer, der også havde hørt råbet, var gået frem til skibets forende for at se, hvad der foregik.

En stor brigantine var på vej ud fra den række af fartøjer, der lå ved kajen. Hun havde retning mod Island Point, og fik assistance fra en slæbebåd, der trak hende ud fra havnen. Hun skød allerede en god fart.

Brigantinens kurs lå tværs for dampbådens rute, og var så tæt på, at det ville være nødvendigt for båden at passere tæt under hendes agterstavn. Det var dette, der havde fået sømanden til at råbe til rorgængeren.

Passagererne blev grebet af en vis uro – en uro, der var ganske begrundet, idet havnen var fyldt med skibe, der lå for anker alle vegne. Ganske naturligt trak de tilbage mod bådens agterende.

Det var tydeligt at se, hvad der burde gøres. Dampbåden burde stoppe og give plads for slæbebåden og brigantinen, for så at genoptage sin fart, når banen atter var klar. Et par fiskerbåde, der krydsede op mod vinden foran San Diegos kaj, vanskeliggjorde dog dette.

"Pas på!" sagde sømanden i forstavnen igen.

"Åh, der er intet at frygte," sagde rorgængeren. "Jeg har plads nok!"

I samme øjeblik kom en stor damper pludselig til syne på vej ind, hvilket fik slæbebåden til at foretage en uventet drejning ind mod havnen.

Der lød høje råb både fra båden og brigantinen, som samtidig søgte at hjælpe slæbebåden ved at styre i samme retning.

Der var næppe tyve fod mellem slæbebåden og dampbåden.

Jane, der var blevet frygtelig angst, havde rejst sig op. Mrs. Branican tog, som efter en instinktiv indskydelse, lille Wat ud af ammens favn og trykkede ham ind til sig.

"Indefter! Indefter!" råbte kaptajnen på slæbebåden til rorgængeren på dampbåden, idet han viftede med hånden i den retning, han mente.

Manden havde ikke mistet sin koldblodighed, og lagde pludselig roret ned af al kraft, for at komme væk fra slæbebådens kurs. Slæbebåden kunne ikke komme til at skifte kurs, da brigantinen var begyndt at gire, og var nær ved at støde hende sidelæns.

Idet roret blev lagt om, skød dampbåden pludseligt og af al kraft ind mod havnesiden, og passagererne mistede ligevægten og blev kastet over mod den ene side af båden.

Et nyt råb lød, denne gang et råb af rædsel, for det så næsten ud til, at dampbåden ville kæntre.

Mrs. Branican, der stod nær ved rælingen, kunne ikke finde fodfæste, faldt over bord, og forsvandt sammen med sit barn.

Brigantinen skrabede næsten dampbåden, idet de passerede hinanden, og så – var al fare for en kollision pludselig forbi.

"Dolly! Dolly!" skreg Jane, som en af de øvrige passagerer havde holdt fast, da hun faldt.

En sømand fra dampbåden sprang pludselig ud over rælingen i den side, hvor mrs. Branican og hendes barn netop var forsvundet.

Dolly, der blev holdt oppe takket være sine klæder, flød på vandoverfladen med lille Wat i armen. Sømanden nærmede sig til hende.

Båden var stoppet, så sømanden, der var stærk og en god svømmer, ville ikke få vanskeligt ved at vende tilbage med mrs. Branican. Da han greb hende, skete der uheldigvis det, at hun uvilkårligt åbnede armene for at kæmpe imod, og barnet faldt ud af den ulykkelige kvindes favn og sank.

Da mrs. Branican blev løftet op og lagt på dampbådens dæk, havde hun tabt bevidstheden.

Den modige sømand – en mand på omkring de tredive år ved navn Zach Fren – kastede sig atter i vandet og dykkede flere gange for at søge i vandet omkring båden. Det var forgæves; han kunne ikke finde barnet, der var blevet grebet og ført bort af strømmen.

Imens ofrede passagererne mrs. Branican al mulig opmærksomhed. Jane og ammen søgte ihærdigt at bringe hende til bevidsthed igen. Båden blev liggende stille og ventede, til Zach Fren havde opgivet alt håb om at frelse lille Wat.

Endelig begyndte Dolly at genvinde sine sansers brug; hun mumlede Wats navn for sig, hendes øjne åbnede sig, og hendes første udbrud var:

"Mit barn!"

Zach Fren kom om bord efter sit sidste forsøg. Han havde ikke Wat med sig.

"Mit barn," skreg Dolly atter, rejste sig og løb mod agterstavnen, idet hun skubbede alle omkring sig til side.

Og hvis hun ikke var blevet stoppet, havde hun kastet sig over bord. Man var nødt til at holde hende fast, mens dampbåden fortsatte sin kurs mod molen.

Dolly var faldet om på dækket med fortrukkent ansigt og knyttede hænder. Få minutter efter havde båden nået sin landingsplads, og mrs. Branican blev bragt til Janes hus. Len Burker, der netop var kommet hjem, sendte mulatkvinden ud for at hente en læge.

Denne kom næsten med det samme. Det var dog ikke uden vanskelighed, at Dolly atter kom til sig selv.

Hun så stift frem for sig og sagde:

"Hvad er der i vejen? Hvad er det sket? Åh, jeg ved det!"

Og med et smil:

"Det er min John! Han kommer tilbage! Han kommer!" råbte hun. "Han er kommet tilbage til sin hustru og sit barn! John! Der er min John!"

Mrs. Branican havde mistet forstanden.

5. 3 måneder hengår

Hvordan skal vi kunne beskrive den virkning, som denne dobbelte katastrofe havde på byen San Diego? Vi kender allerede den hengivenhed, byen nærede for familien Branican og den interesse, der var blevet *Franklin*s unge kaptajn til del. Han havde næppe været borte i fjorten dage, og var nu ikke længere fader; hans kone var blevet gal, og når han vendte hjem ville han finde et tomt hus, uden hverken hans lille Wats smil eller Dollys blide væsen. Hun ville end ikke kunne genkende ham. Den dag, hvor *Franklin* vendte tilbage ville ikke blive hilst med jubelråb af byen.

Men det var ikke nødvendigt at afvente John Branicans tilbagevenden for at kunne underrette ham om de forfærdelige ulykker, der var hændt ham i hans fravær. Mr. William Andrew kunne ikke lade kaptajnen i uvidenhed om det skete, og risikere, at han ved et eller andet tilfælde ville komme til at høre om katastrofen. Han ville uopholdeligt afsende et brev til en af firmaets korrespondenter i Singapore. På denne måde ville John kende den frygtelige sandhed, før han nåede Indien.

Men mr. William Andrew tøvede alligevel med afsendelsen. Måske var Dollys forstand ikke uhelbredelig tabt? Måske ville den pleje, man gav hende, atter gengive hende sine sansers fulde brug? Hvorfor udsætte John for at få både nyheden om sit barns død og sin kones galskab, hvis dette sidste måske dog kun var noget forbigående?

Efter at have diskuteret sagen med Len og Jane Burker, besluttede mr. William Andrew at vente, til lægerne havde udtalt en endelig mening om Dollys sindstilstand. I et sådant tilfælde af pludselig sindsforvirring, ville der da ikke være bedre håb om helbredelse end hvor der var tale om en langsomt forløbende, gradvis forværring af forstanden? Bestemt; og derfor ville det være bedre at vente nogle få dage, eller måske et par uger.

Byen var imidlertid hensat i en tilstand af almindelig bestyrtelse. Folk kom i flokkevis til huset i Fleet Street for at høre nyt om mrs. Branican. Man havde gennemsøgt bugten stykke for stykke for at finde barnets lig, men uden held. Øjensynlig var det blevet trukket med af tidevandet, og ført ud på havet af ebben. Det stakkels lille barn ville ikke en gang få en grav, hvor dets moder kunne bede for det, hvis hun atter genvandt sin forstand.

I begyndelsen mente lægerne, at Dollys sindsforvirring blot var en form for blid melankoli. Der kom ingen nervekriser, ingen af disse ubevidste udbrud af voldsomhed, der gør det nødvendigt at underkaste den angrebne tvang, og hindre enhver af dennes bevægelser. Der syntes derfor ikke at være nogen grund til at tage særlige forholdsregler mod sådanne overgreb, som forrykte personer ellers ofte udsætter sig selv eller andre for. Dolly var nu blot en krop uden sjæl, et væsen, som end ikke var i stand til erindre sig sin egen forfærdelige ulykke. Hendes øjne var tørre, hendes åsyn livløst. Hun syntes ikke at se eller høre noget. Hun stod uden for denne verden, og kun hendes legeme var i live.

Således var altså mrs. Branicans tilstand i den første måned efter ulykken. Man havde overvejet, om det var tilrådeligt at indlægge hende på en anstalt, hvor man bedre kunne behandle hende og holde opsyn med hende. Dette var mr. William Andrews forslag, og man ville have fulgt det, hvis ikke Len Burker var fremkommet med en anden mulighed.

En dag besøgte Len Burker mr. William Andrew, og sagde til ham: "Vi kan vel nu være sikre på, at Dollys galskab ikke er af en så farlig karakter, som gør det nødvendigt at holde hende indespærret, og da vi jo er hendes eneste slægtninge, er det vort ønske at beholde hende hos os. Dolly holder meget af min kone, og det vil ganske sikkert have en bedre virkning, hvis det er Jane, der passer hende, frem for en tilfældig fremmed. Hvis der senere skulle indtræffe en krise, kan vi jo altid overveje sagen på ny, og handle derefter. – Hvad mener De om dette, mr. Andrew?"

Den hæderlige skibsreder svarede ikke uden en vis tøven, for han havde ikke tillid til Len Burker, skønt han intet kendte til dennes uholdbare position eller havde nogen egentlig grund til at nære tvivl om hans ærlighed. Og venskabet mellem Dolly og Jane var ægte nok; mrs. Burker var jo hendes eneste slægtning. Det var indlysende, at det måtte være bedre for Dolly at være i hendes varetægt. Det vigtigste punkt var, at den ulykkelige kvinde kunne være under konstant og omhyggeligt opsyn, sådan som hendes tilstand krævede det.

"Ja, hvis De er villig til at påtage Dem dette besvær," sagde mr. William Andrew endelig, "kan jeg ikke se, at der skulle være noget til hinder for at overlade Dolly i sin kusines varetægt, om hvis hengivenhed jeg ikke har nogen tvivl."

"En hengivenhed, der aldrig vil svigte!" sagde Len Burker. Men han udtalte det i den kolde, selvsikre og ubehagelige tone, han aldrig helt kunne frigøre sig fra.

"Deres tilbud gør Dem ære," sagde mr. William Andrew. "Men tillad mig at bemærke, at jeg ikke finder, at Deres hus i Fleet Street, midt i byens mest støjende og urolig forretningskvarter, vil give Dolly de gunstige forhold, der er nødvendige for hendes helbredelse. Hun har brug for ro og frisk luft."

"Bestemt," svarede Len Burker. "Derfor er det også vor hensigt at bringe hende ud til *Prospect House* og bo sammen med hende dér. Hun er kender sit eget hus, og måske vil synet af alle de dagligdags ting, som hun kender, have en velgørende virkning på hendes sind. Derude vil hun være fri for alle bekymringer. Jane kan tage hende med på ture i nabolaget, som hun jo også kender. Mon ikke John ville billige dette, hvis han var her? Og hvad ville han ikke tænke, når han kommer hjem, hvis han finder sin hustru i fremmede hænder på en galeanstalt? Mr. Andrew, vi vil ikke forsømme noget som helst, der kan have en gunstig virkning på vor ulykkelige slægtnings syge sjæl."

Dette svar havde ganske tydeligt sin grund i venlige følelser. Hvorfor var det så, at denne mands stemme og ord alligevel altid syntes at indgive tilhørerne mistillid? Men hans tilbud, sådan som det blev fremsat, kunne ikke andet end anerkendes, og mr. William Andrew kunne kun takke ham for det, idet han tilføjede, at kaptajn John sikkert ville være ham dybt taknemmelig.

Den 27. april 1875 blev mrs. Branican altså bragt til *Prospect House*, hvor også Jane og Len Burker indlogerede sig samme

dag. Denne ordning indbragte Andrew og familien Burker megen velvilje og anerkendelse overalt i San Diego.

Det er ikke svært at gætte sig til Len Burkers motiver. Samme dag, som katastrofen indtrådte, havde han, som man vil huske, haft til hensigt at tale med Dolly om "visse forretninger". Disse forretninger var i al deres enkelhed, at han ville låne penge af hende. Men siden var forholdene jo blevet forandret. Det var sandsynligt, at Len Burker ville blive udpeget til at være Dollys værge, og på denne måde ville han få adgang til hendes midler, uretmæssigt ganske vist, men de ville kunne købe ham tid. Jane anede hans hensigter, og skønt hun var henrykt over at kunne hengive sig fuldt og helt til at pleje Dolly, bævede hun inderst inde for hendes mands virkelige hensigter med den plan, han havde fremlagt – under dække af sine medmenneskelige følelser for Dolly.

Men livet gik videre under de nye forhold i *Prospect House*. Dolly fik det samme værelse, som hun havde beboet før den forfærdelig ulykke. Det var ikke en moder, der var vendt tilbage, men et væsen uden sans eller samling. Denne hytte, som hun havde elsket, denne dagligstue, hvori nogle fotografier genkaldte den fraværende mands minde, denne have, hvor de to ægtefæller havde tilbragt så mange lykkelige stunder, sagde hende nu intet. Jane beboede værelset ved siden af mrs. Branican, og Len Burker var flyttet ind det værelse i stueetagen, der havde været Johns arbejdsværelse.

Fra denne dag genoptog Len Burker sine sædvanlige aktiviteter. Hver morgen tog han ned til San Diego, til sit kontor i Fleet Street, hvor han fortsat havde sin forretning. Men

bemærkelsesværdigt nok undlod han aldrig at vende tilbage til *Prospect House* hver aften, og han tog kun fra byen i ganske korte perioder.

Mulatkvinden No var naturligvis fulgt med sin herre til dennes nye hjem, hvor hun indtog sin plads som den, hun altid og alle steder var, og altid ville være, nemlig den ene person, hvis fulde hengivenhed han altid kunne regne med. Lille Wats amme var blevet afskediget, skønt hun havde tilbudt at blive og passe mrs. Branican. Hvad angik tjenestepigen, fortsatte hun foreløbig sin gerning i huset for at hjælpe No med de gøremål i husholdningen, denne ikke selv kunne overkomme.

Intet menneske kunne have været mere pligtopfyldende end Jane i hendes kærlige pleje af Dolly. Hendes hengivenhed var om muligt blevet endnu større efter barnets død, som hun anklagede sig selv for at være den største årsag til. Hvis hun ikke var kommet til Dolly den dag – hvis hun ikke havde foreslået at besøge kaptajnen på *Boundary* – ville barnet stadig være i live hos sin moder til at trøste hende under Johns lange fravær; og Dolly ville ikke have mistet forstanden.

Det indgik uden tvivl i Len Burkers beregninger, at Janes pleje skulle synes tilstrækkelig for dem, der interesserede sig for mrs. Branicans forhold. Selv mr. William Andrew måtte medgive, at den ulykkelige kvinde ikke kunne være i bedre hænder. Hans første og største interesse under sine besøg var, om Dolly viste tegn på bedring, idet han stadig håbede, at det første brev, han sendte til kaptajnen i Singapore og Calcutta dog ikke skulle berette om den dobbelte ulykke med barnets død, og hans kones … ja, var det ikke, som også hun var død? Nej! Han kunne ikke få sig selv til at tro på, at Dolly, ung og

stærk som hun var, med sit lyse og intelligente sind og energiske karakter, skulle være berøvet sin forstand for altid. Var der dog ikke en glød gemt et sted i asken? En glød, der kunne tænde ilden igen? Men fem uger var nu gået, og ingen gnist af fornuft havde endnu lyst op i mørket. Overfor dette stille, sløve vanvid, der ikke lod sig forstyrre af ydre påvirkninger, syntes lægerne kun at have ringe håb om helbredelse, og deres besøg blev efterhånden sjældnere og hørte til sidst op. Efterhånden begyndte selv mr. William Andrew at besøge *Prospect House* sjældnere, da han fandt det pinefuldt at opholde sig i den ulykkelige, og tilsyneladende uhelbredelige, kvindes nærhed, som var så ligegyldig og udeltagende i alle henseender.

Når Len Burker af den ene eller den anden grund var nødt til at være borte fra huset hele dagen, havde mulatten ordre til at holde øje med mrs. Branican. Uden på nogen måde at blande sig i, hvad Jane foretog sig, lod hun dog ikke Dolly være alene et øjeblik, og rapporterede detaljeret alt hvad hun havde bemærket angående Dollys tilstand til sin herre. Hun udfoldede også megen snedighed for at slippe af med de få mennesker, der besøgte hytten og spurgte om nyt om Dolly. Det var mod lægens ordrer, påstod hun. Absolut ro var påkrævet. Forstyrrelser kunne få alvorlige følger.

Mrs. Burker var enig med No i hendes bestræbelser for at fordrive de besøgende, som hun opfattede som plageånder, der ikke havde noget at gøre i *Prospect House*. Og således blev mrs. Branican mere og mere isoleret fra omverdenen.

"Stakkels Dolly!" tænkte Jane. "Hvis hendes tilstand forværres, hvis hun bliver voldsom – vil de føre hende bort –

lukke hende inde på en sindssygeanstalt, og så vil jeg næppe nogensinde få hende at se igen. Nej! Himlen må lade mig beholde hende. Hvem andre skulle også hende så kærligt som jeg?"

I den tredje uge af maj prøvede Jane at tage Dolly med ud på nogle spadsereture i omegnen, idet hun mente, at det ville gøre hende godt. Len Burker gjorde ingen ophævelser over dette, men forlangte at No skulle ledsage dem. Dette var imidlertid en fornuftig forholdsregel. Den friske luft og spadsereturen kunne måske have en uheldig indvirkning og få Dolly til at tænke på flugt; Jane ville ikke være stærk nok til at forhindre hende i noget sådant. Man måtte forvente sig alt fra en vanvittig, der måske endog kan drives til at ødelægge sig selv. Det ville ikke være rigtigt at udsætte sig for endnu en ulykke.

Mrs. Branican gik flere gange ud, støttet til Janes arm. Hun lod sig lede, som var hun et fuldstændig viljeløst væsen, og viste ikke interesse for noget som helst.

Fra det tidspunkt, hvor disse spadsereture tog deres begyndelse, bemærkede mulatten en ændring mod det bedre i Dollys tilstand. Hendes vanemæssige ro gav plads for en vis eksalteret adfærd, der dog let kunne få alvorlige følger. Flere gange havde synet af små børn de mødte, fået hende til at udstøde nervøse råb. Var det erindringen om ham, hun havde mistet, der trængte sig på? Vendte Wat tilbage til hendes tanker? Hvad det end kunne være, og selv om man måtte se det som et positivt tegn, påfulgte uvægerligt en ophidset tilstand, som var stærkt foruroligende.

En dag havde mrs. Burker og mulatten bragt mrs. Branican til Knob Hill. Dolly satte sig, så hun kunne se ud mod

horisonten, men hun syntes for resten som vanlig tom for tanker, og hendes blik var fraværende. Pludselig lyste hendes ansigt op, hun bævede, øjnene fik et sært udtryk og med en hånd, der rystede af bevægelse pegede hun mod en plet langt ude på havet.

"Dér! Dér!" udbrød hun.

Og hendes stemme var ganske forandret og syntes ikke at tilhøre et menneskeligt væsen.

Det var et sejl, som solens stråler faldt på, klart aftegnet mod himlen.

Jane så ængsteligt på hende, men mulatten rystede utilfreds på hovedet. Hun greb hurtigt Dollys arm og sagde:

"Kom så! Lad os gå hjem!"

Dolly hørte hende ikke.

"Kom nu, Dolly," sagde Jane, idet hun forsøgte at trække hende væk og bortlede hendes opmærksomhed fra sejlet i horisonten.

Dolly strittede imod.

"Nej, nej!" skreg hun.

Og hun stødte mulatten tilbage med en kraft, denne ikke havde troet hende i besiddelse af.

Mrs. Burker og No blev meget ængstelige, da de så, at Dolly måske kunne flygte fra dem. Hvis dette foruroligende syn, hvori mindet om John måtte være det fremherskende, drog hende uimodståeligt til sig, kunne hun da ikke finde på at stige ned ad Knob Hills skrænter og løbe ned til stranden?

Men pludselig blev Dolly atter rolig. Solen var forsvundet bag en sky, og sejlet var ikke længere at se på havfladen.

Dolly blev atter passiv og ligeglad som før, hendes blik blev tomt og hun var sig ikke mere bevidst om sine omgivelser. Den hulken, der krampagtigt havde gennembævet hende, var ophørt, som om livet i et nu havde forladt hende. Jane tog hende ved hånden, og hun lod sig uden at gøre modstand føre tilbage til *Prospect House*.

Fra denne dag besluttede Len Burker, at Dolly kun måtte spadsere inden for *Prospect House*s område, og Jane måtte rette sig efter dette.

Det var også på dette tidspunkt, at mr. William Andrew blev enig med sig selv om at det var på tide at underrette kaptajn Branican om, hvad der var sket, da Dollys sindstilstand stadig kun gav ringe håb om bedring. Han sendte et langt telegram til Calcutta – for *Franklin* måtte allerede have forladt Singapore – så han ville få det, så snart han ankom til Indien.

Men selv om mr. William Andrew ikke mere gjorde sig noget håb angående Dolly, mente lægerne dog stadig, at der kunne opnås en bedring i hendes tilstand, hvis hun oplevede en voldsom rystelse – som for eksempel at hendes mand atter stod foran hende. Denne mulighed var, ganske vist, det eneste håb der var tilbage, men så beskedent det end var, tog mr. William Andrew det dog med i sine betragtninger. Og i sit telegram havde han bønfaldet John om ikke at fortvivle, men overlade kommandoen over *Franklin* til styrmanden, Harry Felton, og selv vende hjem ad den hurtigst mulige vej. Denne brave mand ofrede gerne alt for at kunne gøre dette sidste forsøg, og han bad den unge kaptajn om straks at telegrafere tilbage, hvad han ville gøre.

Da Len Burker hørte om dette telegram, hvis indhold mr. William Andrew havde fundet det rigtigst at meddele ham, sagde han, at han var fuldstændig enig heri, om end han udtrykte frygt for, at Johns hjemkomst ikke ville være nok til at give Dolly den rystelse, der kunne gengive hende forstanden. Men Jane klyngede sig til håbet om, at synet af John ville helbrede Dolly, og Len Burker lovede, at han selv ville skrive til ham om dette og bede ham ikke at opsætte sin hjemrejse – et løfte, han imidlertid ikke holdt.

I det følgende uger så man ingen forandring i mrs. Branicans tilstand. Selv om hendes fysiske liv ikke var det mindste besværet og hendes fysiske helbred intet lod tilbage at ønske, var forandringen i hendes ansigt dog kun alt for tydelig. Hun gik endnu ikke i sit enogtyvende år, men hendes træk ældedes og hendes huds varme farver falmede, som om livsflammen var ved at dø ud i hende. Man så hende kun sjældent andre steder end i husets have, hvor hun sad på en bænk, mens Jane gik i nærheden og passede på hende med utrættelig hengivenhed.

I begyndelsen af juni måned 1875 havde *Franklin* været borte fra San Diego i to og en halv måned. Efter mødet med *Boundary* havde ingen hørt nyt om hende. På dette tidspunkt burde hun have været i Singapore, og hvis intet uventet var hændt, befinde sig i nærheden af Calcutta. Intet uvejr var blevet rapporteret hverken i det nordlige Stillehav eller det Indiske Ocean, som havde kunnet forsinke et veludstyret sejlskib som *Franklin*.

Men mr. William Andrew kunne ikke lade være at undre sig over denne mangel på efterretninger. Han kunne heller ikke forstå, hvorfor hans korrespondent i Singapore ikke havde underrettet ham om *Franklins* ankomst. At hun ikke skulle have

anløbet denne havn var umuligt, for kaptajn John havde ordre til at gøre netop dette. Men om et par dage, når han anløb Calcutta, ville man få vished.

En uge forløb. Det blev den femtende juni, og der var stadig intet nyt. Der blev afsendt en meddelelse til agenten med besked om, at han omgående skulle rapportere angående John Branican og *Franklin*.

Svaret ankom to dage senere. Man vidste intet om *Franklin*. Det amerikanske skib var ikke blevet set hverken i det Indiske Ocean eller den Bengalske Bugt.

Mr. William Andrews undren blev forvandlet til ængstelse, og da det var umuligt at holde telegrammets indhold hemmeligt, vidste hele San Diego snart, at *Franklin* ikke havde anløbet hverken Calcutta eller Singapore. Var familien Branican da ramt af en ny katastrofe – en katastrofe, der også ville ramme de familier i San Diego, som havde medlemmer blandt *Franklin*s mandskab?

Len Burker viste ikke større bekymring, da han hørte disse alarmerende nyheder. Hans følelser for kaptajn John havde aldrig være særlig varme, og han var ikke den, der lod sig anfægte af andres uheld, heller ikke selv om det var inden for hans egen families rækker. Men fra den dag, hvor folk i San Diego begyndte at blive virkelig bekymrede for *Franklin*s skæbne, så han mere tungsindig ud end sædvanlig, mere forgræmmet, og var mere tilbageholdende over for sine venner – selv i forretninger. Han sås nu kun sjældent i San Diegos gader eller i kontoret i Fleet Street – han holdt sig inden for havens grænser i *Prospect House*. Hvad angik Jane, viste hendes

blege kinder, hendes øjne, der var røde og forgrædte og hendes dybt nedbøjede ansigtsudtryk, at hun var stærkt bekymret.

Netop på denne tid fandt der en forandring sted blandt husets personale. Tilsyneladende uden nogen særlig grund afskedigede Len Burker den tjenestepige, han indtil da havde beholdt til at hjælpe No, og som ikke på nogen måde havde kunnet give ham anledning til klage. Mulatten var nu enehersker i huset. Ud over hende og Jane havde ingen andre adgang til mrs. Branican. Hvad angik mr. William Andrew, så havde hans helbred lidt under disse slag af skæbnen, og han var ophørt med at besøge *Prospect House*. Hvis *Franklin* vitterlig var fortabt, hvad kunne han da gøre eller sige? Desuden vidste han, at nu, da Dollys spadsereture var blevet begrænsede, var hun atter blevet rolig, og alle nerveforstyrrelser var ophørt. Hun levede, eller rettere, hun vegeterede, i den stadige tilstand af bevidstløs ro, der var hendes vanvids sande ansigt, og hun krævede ikke noget særligt opsyn.

Hen mod slutningen af juni 1875 fik mr. William Andrew efterretninger fra Calcutta. De maritime myndigheder dér havde ingen rapporter modtaget fra de forskellige punkter, *Franklin* burde have passeret på sin rejse – Philippinerne, Celebes, Javahavet, og det Indiske Ocean – og da fartøjet jo havde forladt San Diego tre måneder tidligere, måtte man formode, at hun var gået tabt, enten ved en kollision eller et forlis, allerede før hun nåede Singapore.

6. Enden på et sørgeligt år

Den række af sørgelige og alvorlige begivenheder, som familien Branican var faldet som ofre for, gav Len Burker en mulighed, som vi bør se nærmere på.

Som man vil huske, var mrs. Branicans økonomiske stilling ganske beskeden, men hun stod til at blive sin onkel, Edward Starters, enearving. Denne excentriske herre, der havde trukket sig tilbage til sine enorme skovbesiddelser i den mest ufremkommelige del af Tennessee, nægtede på det bestemteste nogensinde at lade høre fra sig. Og da han endnu kun var 59 år gammel, kunne arven meget vel lade vente på sig.

Måske ville Edward Starter have forandret sine hensigter, hvis han havde vidst, at mrs. Branican, hans eneste egentlige slægtning, var blevet ramt af vanvid efter tabet af hendes barn. Men han kendte intet til denne dobbelte ulykke, og ville næppe heller komme til det, da han jo nægtede både at tage mod breve og selv at skrive dem. Len Burker kunne naturligvis have brudt forbuddet, hvis han havde villet, under hensyntagen til de forandringer, der var sket i Dollys tilværelse, og Jane havde da også ladet ham forstå, at det var hans pligt at prøve at komme i forbindelse med Edward Starter; men han havde befalet hende tie, og foretog sig intet.

Det var jo i hans egen bedste interesse at forholde sig tavs, og når det drejede sig om hans egne interesser i forhold til hans pligt, havde han ikke svært ved at vælge. Hans forretninger tog dag for dag en mere og mere bekymrende retning, og han

havde ikke råd til at ofre den eneste mulighed for at blive formuende, som fremtiden havde at byde på.

Det hele var i virkeligheden ganske simpelt: Hvis mrs. Branican døde barnløs, ville hendes kusine Jane være den eneste slægtning til at arve hende; Len Burker havde derfor i lille Wats død set en betydelig bedring i sin kones muligheder for at komme i besiddelse af Edward Starters formue – og hans kones muligheder var jo også hans egne.

Og så det da ikke ud som om alt gik i retning af, at han i sidste ende ville få denne formue? Ikke blot var barnet dødt; Dolly var sindsforvirret, og det var lægernes mening, at det eneste, der kunne forandre hendes sindstilstand, ville være Johns tilbagekomst.

Og *Franklin*s skæbne var allerede genstand for den største ængstelse. Hørte man ikke nyt i løbet af de næste par uger, hvis ingen skibe mødte John Branican på havet, og hvis Andrew ikke fik underretning om, at skibet var anløbet en eller anden havn, ville det ganske sikkert betyde, at man aldrig mere ville få *Franklin* eller hendes besætning at se i San Diego. Og så ville kun Dolly, den vanvittige Dolly, stå mellem Len Burker og formuen. Og blev han drevet langt nok ud, kunne ingen forudsige, hvad denne samvittighedsløse mand kunne lade sig friste til, når Edward Starters død engang satte Dolly i besiddelse af hendes store arv.

Men selvfølgelig kunne mrs. Branican kun arve, såfremt hun overlevede sin onkel. Det var derfor i Len Burkers interesse at holde hende i live, indtil Edward Starters formue var kommet i hendes besiddelse. Han havde i øjeblikket kun to ting imod sig: Enten at mrs. Branican døde for tidligt, eller at kaptajn John

vendte tilbage, måske efter et skibbrud på en fjern, ukendt ø. Men dette sidste var meget usandsynligt; man kunne allerede nu regne det for næsten sikkert, at *Franklin* var tabt for stedse.

Således var altså Len Burkers stilling, således den fremtid, han så for sig. Og hans forretninger var i øjeblikket i en yderst farlig stilling. Hvis øvrigheden netop nu blandede sig i hans affærer, ville han kunne imødese en anklage for underslæb. En del af de midler, der var ham betroet af uforsigtige investorer, og som han brugte til sine egne tvivlsomme manøvrer, var ikke længere inden for hans rækkevidde; investorerne ville sikkert før eller siden kræve at se et afkast af deres penge, som han for nogles vedkommende ganske simpelt havde anvendt til at betale af på sin egen gæld. Hans undergang var nært forestående, ja værre end ruin, vanære; og hvad der skræmte ham allermest: Han ville blive fængslet og skulle svare på alvorlige anklager.

Mrs. Burker havde utvivlsomt mistanke om sin mands udsatte stilling, men hun havde ingen anelse om, at den kunne give anledning til øvrighedens indblanding. For resten havde man endnu ikke set nogen tegn på pengeforlegenheder i *Prospect House*.

Hvilket skyldtes følgende:

Efter at Dolly havde mistet forstanden, havde man været nødt til at udpege en værge for hende i hendes mands fravær. Man havde set Len Burker som det rigtige valg til denne stilling på grund af hans familiebånd til mrs. Branican, og havde altså overladt det til ham at forvalte hendes midler. De penge, John havde efterladt hende til at føre hus for stod således til hans rådighed, og han havde uden tøven anvendt dem til sine

personlige behov. Det var ganske vist ikke meget, for *Franklins* rejse var ikke beregnet til at vare mere end seks måneder; men den medgift, som Dolly havde bragt med ind i ægteskabet – to eller tre tusind dollars – kunne hjælpe Len Burker til at imødegå det mest presserende krav, og dermed vinde tid – hvilket sidste var af største vigtighed for ham.

Denne uredelige mand veg ikke tilbage fra at misbruge sin stilling som værge. Han tilegnede sig de midler, der var ham betroet, og var dermed i stand til at skaffe sig en frist, og kaste sig ud i nye spekulationer. Og da han således engang havde begivet sig ud på forbrydelsens vej, ville Len Burker om nødvendigt følge den til den bitre ende.

Kaptajnens tilbagekomst behøvede han for hver dag, der gik, mindre og mindre at frygte. Ugerne gled forbi, uden at Andrew hørte noget nyt om *Franklin* hvis stilling man nu i hele seks måneder intet havde hørt om. August og september gik. Hverken i Calcutta eller Singapore havde Andrews korrespondenter fået den mindste underretning om den amerikanske tremaster. Man betragtede hende nu som tabt, og der var almindelig sorg i San Diego. På hvilken måde havde hun mødt sin undergang? Det var der ikke megen uenighed om, men alt var rent og skært gætteri. Efter at hun var afsejlet havde adskillige andre handelsskibe sejlet ad samme kurs, som hun burde have taget, og da de ikke havde fundet det mindste spor af hende, var den eneste sandsynlige teori, at hun var blevet fanget i en af disse frygtelige storme, disse uimodståelige tornadoer, som er farvandene omkring Celebes og Javas svøbe, og var gået ned med mand og mus. Der var næppe nogen overlevende. Den 15. oktober 1875 havde *Franklin* været ude i syv

måneder, og man havde al mulig grund til at tro, at hun aldrig ville vende tilbage.

San Diego var nu så overbevist om dette, at man havde startet en indsamling til fordel for de familier, der var blevet ramt af denne katastrofe. Hele *Franklin*s besætning, officerer såvel som mandskabet, var fra San Diego, og havde efterladt koner, børn og andre slægtninge, som nu havde hjælp behov.

Initiativet til denne indsamling kom fra Andrew, der selv tegnede sig for et stort beløb. Da han havde en vis interesse i sagen, og vel også af forsigtighedshensyn, bidrog også Len Burker til dette velgørende arbejde. De andre firmaer i byen, jordbesidderne, og de forretningsdrivende, fulgte eksemplet; og resultatet var, at det forsvundne mandskabs familier i vidt omfang blev hjulpet, og de værste konsekvenser af denne maritime ulykke blev således undgået.

For sin egen del så mr. William Andrew det som sin pligt at sørge for, at mrs. Branican havde tilstrækkelige midler til sit underhold. Han vidste, at kaptajn John havde efterladt nok ved sin afrejse til at imødegå hendes behov under et forventet fravær på seks eller syv måneder. Men da han regnede med, at disse midler var ved at være brugt, og da han ikke ønskede, at Dolly skulle ligge sine slægtninge til byrde, besluttede han tale med Len Burker om sagen.

Den 17. oktober 1875 begav skibsrederen sig derfor, selv om hans helbred endnu ikke var blevet helt så godt som tidligere, af sted til *Prospect House*, og efter at være kommet til den højtliggende del af byen nåede han snart efter hytten.

Udefra var der ingen forandringer at se, undtagen at skodderne i stuen og på første sal var lukket til. Det lignede et

ubeboet hus, tyst og hemmelighedsfuldt at se til.

Mr. William Andrew ringede på ved porten i rækværket. Ingen kom ud. Det var, som om gæsten ikke blev hverken set eller hørt af nogen inde i huset.

Var der nogen hjemme? Han ringede endnu en gang, og hørte så en støj fra en dør, der blev åbnet.

Mulatten kom ud, og da hun genkendte mr. William Andrew, kunne hun ikke tilbageholde en fortrædelig håndbevægelse, som han dog ikke bemærkede.

No nærmede sig dog rækværket, og han spurgte:

"Er mrs. Branican hjemme?"

"Nej, mr. Andrew," svarede No med et mærkeligt tilbageholdende udtryk, der tydeligt røbede hendes frygt.

"Hvor er hun da?" spurgte mr. William Andrew.

"Ude at spadsere med mrs. Burker."

"Jeg troede, de var holdt op med deres spadsereture, fordi de ophidsede hende, og kunne få en krise i hendes tilstand til at opstå?"

"Ja, det er ganske rigtigt," sagde No. "Men i de sidste par dage er mrs. Branican igen begyndt at gå ud. Det lader til at have en gavnlig indvirkning på hende."

"Jeg er ked af, at man ikke har fortalt mig om det," svarede mr. William Andrew. "Er mr. Burker da hjemme?"

"Det ved jeg ikke."

"Nå, men så se efter, og hvis han er, så sig til ham, at jeg ønsker at tale med ham."

Før mulatten kun svare – hvilket kunne have bragt hende i nogen forlegenhed – åbnedes døren i stueetagen. Len Burker

kom ud på trappen, skråede over haven og sagde, idet han nærmede sig lågen:

"Kom dog endelig ind, mr. Andrew. Siden Jane er gået ud med Dolly og derfor ikke er til stede, må De tillade mig at modtage Dem."

Dette blev ikke sagt i den sædvanlige hårde tone, Len Burker brugte, men på en måde, der viste tydelig bekymring.

Da det jo var for at tale med Len Burker at mr. William Andrew var kommet ud til *Prospect House*, gik han ind ad lågen. Han modtog dog ikke tilbuddet om at komme med ind i dagligstuen, men satte sig i stedet i en af havestolene udenfor.

Len Burker indledte deres samtale med at bekræfte, hvad mulatten allerede havde sagt: At mrs. Branican for nogle dage siden havde genoptaget sine spadsereture i nabolaget, øjensynligt til stor gavn for hendes helbred.

"Kommer Dolly ikke snart tilbage?" spurgte mr. William Andrew.

"Jeg tror ikke, at Jane har tænkt sig at komme tilbage med hende før efter middag," svarede Len Burker.

Mr. William Andrew så meget skuffet ud, for han var nødt til at vende tilbage til sit kontor før posten kom; og Len Burker inviterede ham ikke til at vente på, at mrs. Branican vendte tilbage.

"Og De har stadig ikke bemærket nogen bedring i Dollys tilstand?" spurgte han.

"Desværre nej, mr. Andrew. Man må befrygte, at vi har at gøre med en art af sindsforstyrrelse, som hverken pleje eller tiden kan helbrede."

"Åh, hvem ved, mr. Burker? Hvad der synes umuligt for mennesker, er dog altid muligt for Gud!"

Len Burker rystede på hovedet som en mand, der ikke anerkender guddommelig indgriben i denne verdens anliggender.

"Det værste er," sagde mr. William Andrew, "at vi nu ikke mere kan håbe på kaptajnens tilbagekomst. Vi må opgive håbet om, at dette kunne have en gunstig indvirken på Dollys tilstand. – For De ved vel, at vi har opgivet ethvert håb om at se *Franklin* igen, mr. Burker?"

"Jeg ved det, mr. Andrew, og det er endnu en ulykke oven i alle de andre. Men – og det selv om Forsynet ikke skulle blande sig –" sagde han i en ironisk tone, der forekom noget upassende i dette øjeblik, " det ville vel alligevel ikke være noget særligt, hvis John vendte tilbage."

"Ikke efter at syv måneder er gået uden efterretning om *Franklin*," sagde mr. William Andrew, "og de undersøgelser, jeg har foretaget uden resultat?"

"Men der er intet, der beviser, at *Franklin* er gået ned på havet," svarede Len Burker. "Kan hun ikke være blevet slået til vrag på et af de talrige rev, der findes i det hav, hun skulle krydse? Hvem ved, om ikke John og hans besætning har søgt tilflugt på en øde ø? Og hvis dét skulle være tilfældet, vil disse beslutsomme og energiske mænd ikke sky noget middel for at vende tilbage til deres land. Skulle de ikke kunne bygge en båd af vragresterne fra deres skib? Skulle deres signaler ikke kunne blive set fra et fartøj, der passerer øen? Ganske vist må der gå nogen tid, før disse ting kan ske. Nej, jeg har ikke mistet håbet om at se John komme hjem – i løbet af et par måneder, hvis ikke

uger. Der findes flere eksempler på skibbrudne, man troede uigenkaldeligt fortabte, og som dog vendte tilbage."

Len Burker udtrykte sig med en veltalenhed, der ikke var sædvanlig for ham. Hans ansigt, der til daglig var ganske ubevægeligt, var nu livligt og udtryksfuldt. Det syntes, som om han ved at udtrykke sig på denne måde, ved at fremføre mere eller mindre plausible argumenter for de skibbrudnes sikkerhed, ikke talte til mr. Andrew, men til sig selv, til sin egen ængstelse, til den frygt, han ville føle, hvis – selv om *Franklin* selv ikke kom tilbage – et andet skib bragte kaptajn John og hans mandskab i havn. Dette ville betyde enden for den lille plan, hvorpå han byggede sine fremtidsudsigter.

"Ja," sagde mr. William Andrew, "jeg ved meget godt, at der har forekommet næsten mirakuløse redninger. Alle de ting, De siger der, mr. Burker, har jeg også sagt til mig selv, men det er nu umuligt for mig at opretholde selv det mindste håb. Under alle omstændigheder – og det er derfor, jeg er kommet i dag – vil jeg gerne være sikker på, at Dolly ikke er til udgifter for Dem ..."

"Jamen, mr. Andrew ..."

"Nej, mr. Burker; De må tillade mig at sørge for, at kaptajnens løn er til hans kones disposition så længe hun lever."

"Jeg takker Dem på hendes vegne," sagde Len Burker, "denne gavmildhed ..."

"Jeg mener nu, at det blot er min simple pligt," sagde mr. William Andrew. "Og da jeg må antage, at de penge, som John efterlod sig ved sin afrejse, i det store og hele må være opbrugt ..."

"Ganske vist, mr. Andrew," svarede Len Burker. "Men Dolly er jo ikke uden slægtninge, hvis pligt det er at komme hende til hjælp – og var det ikke for den kærlighed …"

"Ja, jeg ved, at jeg kan regne med mrs. Burkers hengivenhed. Ikke desto mindre må De tillade mig at være med til at sikre Johns hustru – måske hans enke – al den hjælp og pleje, som jeg er ganske sikker på heller ikke vil mangle fra Deres side!"

"Som De ønsker, mr. Andrew."

"Jeg har medbragt, mr. Burker, hvad jeg anser for retmæssigt at være kaptajn Branicans krav for tiden fra han afrejste med *Franklin*, og i Deres egenskab af værge vil De hver måned kunne trække på, hvad jeg fremover vil sætte af til ham."

"Som De ønsker, mr. Andrew," gentog Len Burker.

"De vil måske være så venlig at give mig en kvittering for de penge, jeg har medbragt?"

"Med fornøjelse, mr. Andrew."

Og Len Burker gik ind til sit skrivebord for at skrive den omhandlede kvittering.

Da han kom tilbage til haven, takkede mr. Andrew, der var meget skuffet over ikke at have truffet Dolly, og ikke at være i stand til at vente på, at hun kom, Len Burker for den omsorg, han og hans kone viste deres ulykkelige slægtning. Han gjorde det klart, at selv den mindste ændring i hendes tilstand skulle rapporteres af Len Burker direkte til ham, mr. William Andrew. Da han derefter afsked, tøvede han dog et øjeblik ved lågen for at se, om han kunne fange et glimt af Dolly på vejen tilbage til *Prospect House* sammen med Jane. Derpå begyndte han at gå tilbage til San Diego.

Så snart han var ude af syne, kaldte Len Burker mulatten til sig.

"Ved Jane, at mr. Andrew har været her?"

"Ganske sikkert, Len. Hun så ham komme, og hun så ham gå."

"Hvis han skulle komme her igen – hvilket dog næppe er sandsynligt lige med det første – må han ikke se Jane, og slet ikke Dolly. Forstår du, No?"

"Jeg skal passe på, master Len."

"Og hvis Jane insisterer …"

"Åh, når De har sagt det, vil jeg ikke tillade det," sagde No. "Og Jane vil ikke vove at trodse Dem."

"Det kan være som det være vil, men vi må sikre os mod overraskelser! Tilfældet kunne bringe et møde i stand – og – i øjeblikket – ville et sådant møde kunne ødelægge alt."

"Jeg er her," sagde mulatten, "og De har intet at frygte. Ingen vil komme ind i *Prospect House* så længe … så længe det ikke passer Dem."

Og faktisk var huset i de to følgende måneder endnu mere tillukket end nogensinde før. Jane og Dolly viste sig ikke mere i den lille have. De var ikke at se hverken på verandaen eller ved vinduerne til værelserne på første sal, der altid forblev lukket. Mulatten gik kun ud i nødvendige ærinder, og var kun fraværende i så kort tid som muligt, og aldrig, når Len Burker ikke var hjemme, så Dolly var aldrig ladt alene med Jane. Det var også bemærkelsesværdigt sjældent, at Len Burker tog ind til sit kontor i Fleet Street. Hele uger hengik uden at han var til stede dér, som om han søgte at trække sig ud af sine

forretninger, mens han beredte sig på en eller anden ny spekulation.

Og det var under disse forhold, at året 1875 blev afsluttet, dette år, der havde været så katastrofalt for familien Branican – John var forsvundet på havet, Dolly havde tabt forstanden, og deres barn var druknet i San Diego Bugtens dyb.

7. Forskellige muligheder

Der fremkom intet nyt om *Franklin* i løbet af foråret 1876. Der var ingen antydning af hendes færden i havet omkring Philippinerne, Celebes eller Java; ej heller nord for Australien, men hvordan skulle man også kunne man tænkte sig, at kaptajn John havde søgt ned gennem Torresstrædet? En amerikansk skonnert havde samlet noget vraggods op nord for Sundaøerne, tredive engelske mil fra Batavia, som var blevet bragt til San Diego, idet man mente det stammede fra det forsvundne skib. Men efter nøje undersøgelser fandt man ud af, at vragstumpen stammede fra træ, der var meget ældre end det man havde anvendt ved bygningen af *Franklin*.

Desuden kunne stykket kun være blevet slået af, hvis skibet var blevet kastet op på et rev eller stødt sammen med et andet skib. I det sidste tilfælde kunne en sådan kollision næppe have været en så velbevaret hemmelighed, at intet som helst nyt skulle være kommet frem – med mindre naturligvis, at begge skibe var blevet slået til vrag. Men da der ikke var indløbet rapporter om noget andet skib, der var forsvundet inden for de seneste tolv måneder, måtte man opgive teorien om en kollision, ligesom man måtte opgive formodningen om et skibbrud på en kyst, da man jo ikke havde fundet noget vrag. Tilbage var så kun den mest enkle forklaring, nemlig at *Franklin* var gået under i en af de tornadoer, der så ofte forekommer på havet omkring Malaysia, og som intet skib kan modstå, når det først er blevet fanget i én.

Et år var gået siden *Franklins* afrejse, og hun var nu registreret som et skib, der var tabt, eller formodet tabt. Skibsregistrene indeholder sådanne maritime ulykkestilfælde i store mængder.

Denne vinter – 1875-76 – var meget hård, selv i den ellers af vejrguderne begunstigede region i det sydlige Californien. Med den forfærdelige kulde, der varede indtil slutningen af februar, undrede ingen sig over, at mrs. Branican aldrig forlod *Prospect House*, selv ikke for at trække lidt frisk luft i den lille have.

Men varede denne afsondrede tilværelse meget længere, kunne det virke mistænkeligt på de nærmeste naboer, skønt man nok snarere ville spørge, om mrs. Branicans tilstand måske var blevet forværret, end om det var Len Burker, der så sin interesse i at holde Dolly afsondret fra resten af verden. Vejret holdt mr. William Andrew inde det meste af vinteren, men da han var utålmodig efter at se, hvordan Dolly havde det, besluttede han sig til at tage ud til *Prospect House*, så snart han kunne komme ud.

Den første uge af marts 1876 genoptog mrs. Branican sine spadsereture i egnen omkring *Prospect House* i selskab med Jane og mulatten. Et par dage efter kunne mr. Andrew ved selvsyn konstatere, at den unge kvindes helbred ikke kunne give anledning til bekymring. Legemligt var hendes tilstand så god, som den kunne være; hendes sindstilstand var dog ikke på nogen måde blevet anderledes – hun var fortsat ganske uvidende om alt, hvad der foregik omkring hende, og havde hverken nogen form for hukommelse eller forstand. Under spadsereturene, som kunne have bragt visse erindringer frem, for eksempel når hun var i selskab med børn, hun mødte på

vejen, eller når hun så havet og de fjerne sejl, viste mrs. Branican ikke den mindste uro over disse ting, som tidligere havde rystet hende. Hun prøvede ikke igen at flygte, og kunne således være overladt til Janes omsorg alene. Enhver tanke om modstand var døet ud, hun levede i den mest fuldstændige resignation og ligegyldighed, og da mr. William Andrew så hende, tænkte han, at hendes vanvid måtte være uhelbredeligt.

Len Burkers stilling var nu blevet temmelig håbløs. Mrs. Branicans medgift, som han havde brugt til sine egne formål, havde været helt utilstrækkelig til at udfylde den afgrund, der åbnede sig under ham. Han var nået til enden af sin sidste kamp, trak på sine sidste ressourcer. Nogle få måneder, måske kun uger, så ville han være eftersøgt af politiet, og det eneste han ville kunne gøre for at redde sig ville være at forlade San Diego.

Kun én ting kunne redde ham, men denne ene ting syntes ikke sandsynlig – i hvert fald ikke i tide til at han kunne få gavn af det. Fakta var, at mrs. Branican var i live, og hendes onkel, Edward Starter var også i live, og tilmed ved ganske glimrende helbred. Med den allerstørste forsigtighed, så at ikke oprindelsen til denne undersøgelse skulle blive kendt, havde Len Burker nemlig skaffet sig oplysning om den sære yankee i det mest afsides Tennessee.

Hårdfør og livskraftig, med alle sine åndelige og fysiske evner i behold, kun i starten af tresserne, tilbragte Edward Starter det meste af sin tilværelse i det fri i skovene og på prærien, der hørte til hans enorme jordbesiddelser, jagede det talrige vildt, fiskede i de mange floder, fo'r omkring til fods og på hesteryg og passede hele sit udstrakte gods ganske alene.

Han var tydeligvis én af disse hårdføre nordamerikanere, der dør som hundredårige, og uden at der egentlig synes at være nogen grund til det, når det endelig sker.

Det var kun alt for sikkert, at man ikke kunne påregne en snarlig tilsynekomst af arven; der var faktisk alle muligheder for, at onklen ville overleve sin niece. Len Burkers forhåbninger i den retning var tydeligvis forgæves, og foran ham tårnede den uundgåelige katastrofe sig op – den katastrofe, som kun Edward Starters død kunne afværge.

To måneder gik – to måneder, i hvilket tidsrum hans stilling stadig forværredes. Foruroligende rygter om ham hørtes stadig oftere i San Diego og omegn. Han fik breve med trusler om retslige skridt fra folk, der ikke mere kunne få noget ud af ham. For første gang hørte mr. William Andrew om hans forretningers tilstand, og bekymring for mrs. Branicans stilling fik ham til at besøge hendes værge for at se hans regnskaber. Hvis det viste sig nødvendigt, ville Dollys midler kunne flyttes til en anden, der var hans tillid værdigere. Hans mistanker var dog ikke rettet mod Jane Burker, der som altid var sin kusine dybt hengiven.

På denne tid var to tredjedele af mrs. Branicans fædrenearv blevet formøblet, og af hele hendes formue var kun nogle få hundrede dollars tilbage i Len Burkers besiddelse. I forhold til de krav, der rejstes mod ham fra alle sider, var dette kun som en dråbe i San Diego Bugten; men hvad der var utilstrækkeligt til at indfri hans forpligtelser, var nok til at bringe ham uden for forfølgernes rækkevidde, hvis han besluttede sig for dette skridt. Men han havde ikke meget tid.

Faktisk var der allerede rejst anklage mod Len Burker, anklage for svindel og mandatsvig. Snart udstedtes en arrestordre på ham, men da politiet indfandt sig på hans kontor i Fleet Street havde han ikke været der siden dagen før.

Politiet tog derpå ud til *Prospect House*. Len Burker havde forladt hytten i nattens mulm og mørke. Hans kone var blevet tvunget til at tage med ham, om hun så syntes om det eller ej. Kun mulatkvinden var blevet tilbage til at tage sig af mrs. Branican.

En eftersøgning blev omgående sat i gang i San Diego, derefter i San Francisco og flere andre steder i Californien i håb om at komme ham på sporet, men alt var uden resultat.

Så snart rygtet om hans forsvinden havde spredt sig i byen, opstod der almindelig harme mod denne værdiløse forretningsmand, hvis bedragerier snart viste sig at andrage betydelige summer.

Samme dag, den 17. maj 1876, havde mr. William Andrew været på besøg i *Prospect House* meget tidligt på dagen og konstateret, at der intet var efterladt af mrs. Branicans midler. Dolly var fuldstændig ruineret. Hendes troløse værge havde ikke efterladt hende så meget, at hun havde blot til de daglige fornødenheder.

Mr. William Andrew gjorde straks det eneste, han kunne. Han bragte mrs. Branican til en anstalt, hvor hun kunne være i sikkerhed, og afskedigede omgående No, som han nærede stor mistillid til. Hvis Len Burker havde gjort sig forhåbninger om, at mulatten vil forblive i Dollys nærhed, og dermed kunne holde ham underrettet om mulige ændringer i hendes helbred eller formue, var denne plan dermed blevet forpurret.

No, der fik ordre til at forlade *Prospect House* den selv samme dag, gjorde som befalet. Hun havde uden tvivl planer om at slutte sig til ægteparret Burker, og politiet holdt hende derfor under konstant overvågning. Men hun var meget forsigtig og snedig, og det lykkedes hende at udmanøvrere dem og forsvinde uden at efterlade noget spor af, hvad der blev af hende.

Og således var det da blevet tomt, dette hus, hvor John og Dolly havde levet så lykkeligt, og hvor de havde drømt så mange drømme om deres barns fremtid.

Mr. William Andrew anbragte mrs. Branican i dr. Brumleys anstalt. Ville hendes sindstilstand påvirkes af denne ændring i hendes liv? Det var et tomt håb. Hun forblev lige så ligegyldig for sine omgivelser, som hun havde været det i *Prospect House*. Det eneste, der var værd at bemærke var en form for naturlig adfærd, der syntes at holde hende oppe midt i hendes fornufts skibbrud. Af og til nynnede hun stille en lille børnesang, som om hun vissede et lille barn i søvn i armene. Men lille Wats navn kom aldrig over hendes læber.

Heller ikke resten af 1876 hørte man noget nyt om John Branican. De få mennesker, der stadig håbede på, at *Franklins* kaptajn og mandskab kunne dukke op igen, selv om skibet måske var tabt, måtte opgive selv det spinkleste håb. Troen kunne ikke modstå tidens ødelæggende tand for evigt; og muligheden for at genfinde det forliste mandskab blev mindre dag for dag, for at forsvinde fuldstændig, efterhånden som året 1876 lakkede mod enden, og der var gået 18 måneder, siden man sidst havde hørt noget om det forsvundne skib.

Det samme gjorde sig gældende i forhold til Burker; eftersøgningen var og forblev uden resultat. Man vidste ikke, til hvilket land parret var taget, eller hvilket sted de gemte sig, utvivlsomt under et falsk navn. Og Len Burker måtte begræde sit vanheld, da den begivenhed indtrådte, hvorpå han havde grundet sine forhåbninger på, to år efter hans forsvinden. Han havde, om man så må sige, lidt skibbrud med en havn i sigte.

Omkring midten af juni måned 1878 modtog mr. William Andrew et brev, adresseret til Dolly Branican. Dette brev fortalte hende om Edward Starters uventede død. Yankee'en var blev dræbt ved et uheld, en kugle affyret af en af hans jagtkammerater havde rikochetteret, ramt ham lige i brystet og dræbt ham på stedet.

Da man åbnede hans testamente, viste det sig, at han havde efterladt hele sin formue til sin niece, Dolly Starter, kaptajn Branicans hustru. Den tilstand, hvori arvingen befandt sig, havde ikke ændret hans hensigter, for han vidste intet om hendes sygdom, ligesom han intet vidste om kaptajn Johns forsvinden. Intet nyt om disse ting var nået Tennessee, og den vilde og utilgængelige egn, hvortil – efter Edward Starters egen bestemmelse – hverken breve eller aviser kom.

Med gårde og skove, kvæg og redskaber af forskellig slags, opgjordes den afdødes formue til et beløb af 2 millioner dollars.

Så stor var den arv, som Edward Starters uventede død gav til hans niece. Med hvilken glæde ville San Diego ikke have set den rigdom, der var tilfaldet familien Branican, hvis Dolly stadig havde været hustru og moder med sin fulde intelligens i behold, og hvis John havde været der til at dele den med hende. Hvad kunne denne menneskekærlige kvinde ikke have brugt disse

penge til! Hvilke ulykker kunne de ikke have lindret! Men nej! Renterne af formuen ville blive lagt til side og hobe sig op til ingen nytte. Vidste Len Burker i sit ukendte eksil, noget om Edward Starters død og den betydelige rigdom, han havde efterladt sig? Det kan man ikke vide. Mr. William Andrew besluttede som Dollys værge at sælge besiddelserne i Tennessee, gårde, skove og prærieområder, alt sammen noget som ikke let ville kunne drives videre på afstand. Flere købere meldte sig, og man opnåede et fordelagtigt salg. Købesummen blev anbragt i sikre papirer, som blev lagt sammen med andre tilsvarende, der i forvejen udgjorde en betydelig del af arven efter Edward Starter, og som befandt sig i bokshvælvingen hos *Consolidated National Bank* i San Diego. Til at betale mrs. Branicans ophold i dr. Brumleys anstalt medgik kun en lille del af de renter, der årligt ville blive tilskrevet, og ophobningen heraf ville med tiden resultere i en af de største formuer i Nedre Californien; trods denne forbedring i hendes stilling blev der dog ikke tale om at flytte mrs. Branican fra dr. Brumleys omsorg. Mr. William Andrew fandt det ikke nødvendigt; anstalten gav hende al den omsorg og pleje, som hendes slægtninge kunne have ønsket sig. Dér ville hun altså forblive, og dér ville hun efter al sandsynlighed ende sin ulykkelige, ubrugelige tilværelse, som før havde haft så gode løfter om lykke i fremtiden.

Men man glemte ikke i San Diego de ulykker, der havde ramt familien Branican, og medfølelsen med Dolly fortsatte at være så oprigtigt følt som fra den første dag.

Året 1879 begyndte, og de, der mente, at det ville forløbe som de foregående, uden at bringe nogen ændringer i omstændighederne, blev fuldstændig skuffet.

I de første måneder af det nye år forbløffedes lægen og hans assistent overordentligt over de ændringer, der øjensynligt skete med mrs. Branicans sindstilstand. Den stadige ro og apatiske ligegyldighed overfor tilværelsens tilskikkelser veg gradvis for en udtalt nervøsitet eller ophidselse. Det var ikke kriser, efterfulgt af reaktioner, der efterlod hendes sind endnu dybere i vanviddets mørke end før. Nej! Det syntes, som om Dolly så småt prøvede at genvinde sin forstand, som om hendes sind forsøgte at bryde ud af de bånd, der holdt det fanget. Bragte man et barn til hende, så hun kærligt på det, næsten med et smil på læberne. Man vil erindre, at hun i den første tid af sin sygdom også havde haft sådanne udbrud, men at de var forsvundet efter den første krise. Men nu lod det til, at hendes erindring bevarede disse indtryk. Det syntes, som om Dolly i sit inderste udspurgte sig selv, og ledte i sit sind efter fjerne minder.

Var mrs. Branican ved at genvinde sin fornuft? Var helbredelsen af sig selv begyndt i hende? Ville hun genvinde sin fulde forstand? Men nu, hvor hun hverken havde mand eller barn mere, skulle man da overhovedet ønske for hende, at denne helbredelse, eller måske nærmere, dette mirakel, ville indtræde, når det kun ville tjene til at forøge hendes elendighed og ulykke?

Hvad enten det nu var ønskværdigt eller ej, var lægerne beredte på muligheden for at det ville ske. Man søgte at gengive mrs. Branican hendes forstand og følelser gennem en række

helbredende og vedvarende sindsbevægelser. Man fandt det endog nødvendigt at bringe hende ud fra dr. Brumleys anstalt til haven ved *Prospect House*, ja, ligefrem atter at lade hende bebo sit værelse i hytten. Og da man gjorde dette, var det tydeligt at se, at hun var bevidst om ændringen i sine omgivelser, og lod til at finde disse nye omstændigheder interessante.

Da foråret indtraf i april 1879, genoptog man spadsereturene i omegnen. Mrs. Branican blev ofte bragt til stranden ved Island Point. De få skibe, der passerede ude på søen, fulgte hun med øjnene og med en hånd udstrakt mod horisonten. Men hun forsøgte ikke på at løbe bort, således som det engang tidligere havde været tilfældet, eller at flygte fra dr. Brumley, der ledsagede hende. Hun blev ikke ophidset af lyden af de oprørte bølger, der dækkede stranden med deres skum. Kunne man tro, at hendes fantasi lod hende følge *Franklin*, ligesom dengang den forlod San Diegos havn, og til det øjeblik, da de øverste sejl forsvandt bag klipperne? Ja! Måske! Og en dag hørte man hende endog tydeligt fremmumle navnet John!

Det var tydeligt, at mrs. Branicans lidelse nu gennemgik en række stadier, som man nøje måtte tage i agt. Efterhånden som hun vænnede sig til atter at bo i hytten, begyndte hun at genkende forskellige ting, der havde været hende kære. Hendes erindring blev genopbygget af de omgivelser, der havde været hendes hjem gennem så lang tid. Et portræt af kaptajn John, som hang på væggen, begyndte at holde hendes opmærksomhed fangen. For hver dag iagttog hun det stadig mere vedholdende, og en, dog stadig ubevidst, tåre trillede hende af og til ned ad kinderne.

Ja! Hvis der kunne være tvivl om *Franklins* forlis, hvis John netop kom hjem, hvis han pludselig viste sig for hende, ville Dolly måske genvinde sin forstand! Men man kunne ikke regne med noget sådant.

Derfor besluttede dr. Brumley at give den stakkels kvinde en rystelse, hvilket ikke var ganske ufarligt. Han ønskede at handle, før den bedring i hendes sindstilstand, der var blevet observeret, atter fortog sig, før hun atter faldt tilbage til den tilstand af ligegyldighed, der havde været kendetegnende for hendes sygdom de sidste hen ved fire år. Øjensynlig rystedes hendes sind ved mindets åndepust, og det ville derfor være godt for hende at give det en rystelse, der var stærk nok til, at det ville tillade den gamle Dolly at vende tilbage til denne næsten livløse skabning.

Dette var også mr. William Andrews mening, og han opmuntrede dr. Brumley til at forsøge eksperimentet. Den 27. maj 1879 tog de derfor begge ud til *Prospect House* for at besøge mrs. Branican. En vogn ventede ved lågen for at bringe dem gennem San Diegos gader til kajerne, hvor de standsede ved den mole, hvor dampbåden til Loma Point lagde til.

Dr. Brumley ville ikke alene søge at genskabe katastrofen, men at sætte mrs. Branican i en situation, nøjagtig som den, der fik hende til så pludseligt at miste forstanden.

Da de standsede på kajen, begyndte Dollys blik at lyse op på den meste vidunderlige måde. Hun var tydeligt ophidset og hele hendes væsen syntes at være offer for en voldsom bevægelse.

Dr. Brumley og mr. William Andrew førte hende til båden, og næppe havde hun sat foden på dækket, før de blev endnu mere

overraskede over hendes opførsel. Hun gik uden tøven hen til den selv samme plads, hvor hun havde opholdt sig i hjørnet på den styrbords bænk, dengang hun holdt sit barn i armene. Så så hun ud over bugten, over mod Loma Point, som om hun søgte efter *Boundary*.

Bådens passagerer havde genkendt mrs. Branican, og mr. William Andrew havde fortalt dem, hvad man ville gøre, så alle var stærkt ophidsede. Skulle de blive vidner til en genopstandelse – ikke en legemets genopstandelse, men en åndens?

Det turde være unødvendigt at bemærke, at man havde taget alle mulige forholdsregler, for det tilfælde, at Dolly, i et heftigt anfald af fornyet vanvid, skulle forsøge at kaste sig over bord.

Båden var allerede en halv mil fra kajen, og Dolly havde endnu ikke sænket blikket mod bugtens vandoverflade. Hele tiden stirrede hun mod Loma Point, og når hun så til siden, var det for at iagttage et handelsskib for fulde sejl, der havde vist sig ved indsejlingen på vej mod den ankerplads, hvor hun skulle ligge i karantæne.

Dollys ansigt var som forvandlet. Hun rejste sig, og så på skibet.

Det var ikke *Franklin* og det troede hun da heller ikke. Hun rystede på hovedet, og sagde:

"John! Min John! Du vil også snart vende tilbage! Og jeg skal være her til at byde dig velkommen."

Pludselig stirrede hun søgende ned i vandet i denne bugt, hun netop havde genkendt. Hun udstødte et hjerteskærende skrig, og sagde så, idet hun vendte sig mod mr. William Andrew:

"Mr. Andrew – De – og han – min lille Wat – mit barn – mit stakkels barn! Ja! Ja! Jeg kan huske! Jeg kan huske alt!"

Med øjnene badet i tårer faldt hun på knæ på dækket.

8. En svær stilling

At se mrs. Branican atter ved sin forstands fulde brug var som at se en død kvinde kaldt til live. Nu, hvor hun havde overstået dr. Brumleys forsøg, og man havde set at dette glimt af fortiden ikke havde skadet hende, kunne man da ikke håbe, at hun ville komme sig? Eller ville hendes forstand atter bukke under, når hun fandt ud af, at man ikke havde hørt nyt om *Franklin* i fire år, at man mente, hun var gået ned med mand og mus, og at hun aldrig ville gense sin mand?

Dolly, der var blevet fuldstændig lamslået, var straks blevet bragt tilbage til *Prospect House*. Hverken mr. William Andrew eller dr. Brumley ville lade hende være alene, og hun blev passet og plejet, som hendes tilstand gjorde det nødvendigt, af en kvinde i sidstnævntes tjeneste.

Men rystelsen havde været så stærk, at hun pådrog sig en stærk feber. I et par dage befandt hun sig nærmest i en tilstand af delirium, som gjorde lægerne meget bekymrede, skønt hun samtidig genvandt sin forstands fulde brug. Det ville blive nødvendigt at tage mange hensyn og forholdsregler, når tiden kom til at fortælle hende det fulde omfang af hendes ulykke.

Til at begynde med spurgte Dolly, i hvor lang tid hun havde været berøvet sin forstand.

"To måneder," svarede dr. Brumley, der var forberedt på spørgsmålet.

"Kun to måneder!" mumlede hun.

Men hun følte det, som var et århundrede gået over hovedet på hende!

"To måneder!" tilføjede hun. "John kan ikke være kommet tilbage endnu, for det er kun to måneder siden, han tog af sted. Ved han, at vort stakkels barn …"

"Mr. Andrew har sendt et brev," svarede dr. Brumley uden tøven.

"Og er der noget nyt om *Franklin*?"

Man svarede, at kaptajn Branican skulle skrive, når han nåede Singapore, men at brevene endnu ikke kunne være nået frem. Men samtidig var *Franklin* i følge søfartsefterretningerne ved at nå til Indien, og man kunne snarest forvente at modtage telegrafiske underretninger.

Da Dolly spurgte, hvorfor Jane Burker ikke var der, svarede lægen, at mr. og mrs. Burker var bortrejst, og ikke havde meddelt, hvornår man kunne vente dem tilbage.

Det blev overladt til mr. William Andrew at fortælle mrs. Branican om *Franklin*s skæbne. Men man var enige om ikke at sige noget, før hendes tilstand var tilstrækkelig stabil til at kunne bære dette slag, og kun åbenbare hende omstændighederne lidt efter lidt, således at hun gradvist ville blive ledt til den slutning, at der ikke var nogen overlevende efter forliset.

Nyheden om den arv, hun havde fået ved Edward Starters død, blev også skjult for hende. Mrs. Branican kunne tidsnok finde ud af, at hun ejede denne formue, nu da hendes mand jo ikke længere var der til at dele med hende.

I de følgende fjorten dage havde mrs. Branican intet samkvem med verden uden for anstalten. Mr. William Andrew

og dr. Brumley var de eneste, der havde adgang til hende. Feberen, der havde været meget høj til at begynde med, faldt, og ville utvivlsomt snart forsvinde helt. Lige så meget af hensyn til hendes helbred som for at slippe for at svare på pinlige spørgsmål, havde lægen forbudt sin patient at tale. Og enhver hentydning til fortiden blev undgået, ligesom alt, hvad der kunne give hende mistanke om, at der var gået fire år siden hendes barn døde og hendes mand rejste. I nogen tid fremover ville det være bedst, at året 1879 for hende stadig kun var 1875.

Men Dolly havde kun et ønske, eller rettere en meget naturlig utålmodighed, efter at modtage et brev fra John. Hun regnede ud, at *Franklin* måtte være ved at nå Calcutta, hvis hun da ikke allerede var der. Mr. Andrew burde snart høre nyt om skibet over telegrafen. Og hun ville, så snart hun havde kræfter til det, selv skrive til John. Men hvad skulle hun dog skrive til ham i sit brev – det første, hun skrev til ham efter at de var blevet gift, for de havde aldrig været adskilt fra hinanden før *Franklin*s afrejse? Hvilke sørgelige ting ville der ikke komme til at stå i dette første brev!

Når hun tænkte på fortiden, bebrejdede Dolly sig selv for at have været årsag til sit barns død. Hun huskede atter den ulykkelige dag, den 31. marts. Hvis hun havde ladet lille Wat blive hjemme i *Prospect House*, ville han stadig være i live! Hvorfor havde hun taget ham med ud til *Boundary*? Hvorfor havde hun ikke taget mod kaptajn Ellis' tilbud om at blive om bord, indtil skibet lagde til kaj i San Diego? Den frygtelige ulykke ville så aldrig være sket! Og hvorfor havde hun i et tankeløst øjeblik grebet barnet fra ammens arme, netop da båden slog bak for at undgå kollisionen? Hun var faldet, og lille

Wat var ikke mere i hendes favn! Stakkels barn, som ikke engang havde en grav, hans moder kunne græde over!

Disse forestillinger, der kun alt for livagtigt viste sig for hendes indre øje, fik Dolly til at miste den ro, der var så nødvendig for hende. Flere gange gjorde et voldsomt delirium, forårsaget af en stigning i feberen, dr. Brumley særdeles urolig. Heldigvis blev disse kriser færre og mindre alvorlige, og ophørte til sidst fuldstændig. Man behøvede ikke mere at frygte for et tilbagefald – øjeblikket var nær, da mr. William Andrew kunne fortælle hende alt!

Så snart Dolly med sikkerhed var begyndt at komme sig, fik hun lov til at forlade sin seng. Hun blev anbragt i en stol ved vinduet i sit soveværelse, hvorfra hun havde udsigt ud over San Diego Bugten, ja, helt ud forbi Loma Point og til den fjerne horisont. Der sad hun ubevægelig i timevis.

Dolly ville skrive til John; hun ville fortælle ham om deres barn, som han aldrig skulle se igen, og hun udgød al sin fortvivlelse i et brev, som John aldrig skulle modtage.

Mr. William Andrew tog brevet og lovede at sende det sammen med den øvrige post til Indien, og da det var gjort, faldt mrs. Branican til ro igen i håbet om snart at høre nyt fra *Franklin*.

Denne tilstand kunne imidlertid ikke vare ved. Før eller senere ville Dolly finde ud af, hvad de søgte at skjule for hende, om ikke andet ved hjælp af sin sunde fornuft. Jo mere hun hengav sig til håbet om snart at modtage et brev fra John, om at hans tilbagevenden for hver dag kom nærmere, jo hårdere ville det være for hende, når hun hørte sandheden.

Dette blev kun alt for tydeligt efter en samtale, som mrs. Branican havde med mr. William Andrew den 19. juni 1879.

For første gang var Dolly gået ned i den lille have ved *Prospect House*, hvor mr. William Andrew fandt hende siddende på en bænk foran hytten. Han gik hen og satte sig ved siden af hende, idet han tog hendes hænder i sine og trykkede dem venligt.

I denne sidste periode af hendes rekonvalescens var Dolly atter begyndt at føle sig stærk. Hendes ansigt havde fået sin tidligere varme farve, men hendes øjne var næsten altid fugtige af tårer.

"Jeg ser, du gør gode fremskridt, min kære Dolly," sagde mr. William Andrew. "Det går fint fremad."

"Ganske vist, mr. Andrew," svarede Dolly, "men det forekommer mig, at jeg er blevet betydelig ældre på disse to måneder! Min stakkels John vil finde mig ganske forandret, når han kommer tilbage. Og jeg venter på ham alene! Han vil kun finde mig, når han ..."

"Mod, kære Dolly, fat mod! Jeg forbyder dig at være så nedtrykt. Jeg er jo nu i din faders sted – ja, din fader! og jeg forlanger, at du adlyder mig!"

"Jamen, kære mr. Andrew!"

"Sådan må det være!"

"Brevet, jeg skrev til John, er afsendt, ikke sandt?"

"Javist – og du må vente tålmodigt på hans svar. Somme tider er posten fra Indien meget længe om at nå frem. Du græder stadig! Jeg bønfalder dig om ikke at græde mere!"

"Jeg kan ikke gøre ved det, mr. Andrew, når jeg tænker på det, der er sket. Og er det da ikke min skyld? Jeg ..."

"Nej, stakkels moder, nej. Forsynet har slået dig hårdt, men al sorg må have en ende."

"Forsynet!" mumlede mrs. Branican, "Forsynet vil bringe mig min John tilbage!"

"Kæreste Dolly, har du haft besøg af lægen i dag?" spurgte mr. William Andrew.

"Ja, og han mente, jeg havde det bedre! Jeg bliver stadig stærkere, og jeg vil snart kunne gå ud."

"Men ikke før, han giver dig lov."

"Nej, mr. Andrew, jeg lover ikke at gøre noget ufornuftigt."

"Og jeg stoler på dit løfte!"

"De har endnu ikke fået noget nyt om *Franklin* mr. Andrew?"

"Nej, og det undrer mig ikke. Det tager nogle gange lang tid for skibene at nå Indien."

"Men John kunne have skrevet fra Singapore? Skulle han ikke lægge ind dér?"

"Sikkert nok, Dolly! Men hvis han kom blot nogle timer for sent og posten var afgået, ville det betyde en forsinkelse på mindst fjorten dage for hans brev."

"Så De er altså ikke overrasket over, at John endnu ikke har sendt Dem et brev?"

"Slet ikke," svarede mr. William Andrew, som følte, at han var ved at komme i forlegenhed.

"Og skibsefterretningerne har ikke nyt om hans rejse heller?" spurgte Dolly.

"Nej. Ikke siden han var i forbindelse med *Boundary* – for omkring ..."

"For omkring to måneder siden, ja. Og hvorfor skulle han også absolut have forbindelse med hende? Så ville jeg aldrig

være gået om bord på *Boundary* og mit barn ..."

Mrs. Branicans udtryk skiftede pludselig, og store tårer rullede ned ad hendes kinder.

"Dolly – kære Dolly," sagde mr. William Andrew. "Græd ikke, jeg beder dig, græd dog ikke!"

"Åh, mr. Andrew, jeg ved ikke – sommetider får jeg en forudanelse. Det er uforklarligt; en ny ulykke – jeg er bekymret for John!"

"Det er der ingen grund til, Dolly. Der er ikke nogen som helst grund til at være bange for ..."

"Mr. Andrew," spurgte mrs. Branican, "kunne De ikke sende mig nogle aviser med søfartsefterretninger? Jeg ville gerne læse dem."

"Naturligvis, min kære Dolly, det skal jeg. Men hvis man vidste noget om *Franklin*, hvis nogen var truffet på hende til søs, hvis hendes snarlige ankomst til Indien var blevet indberettet, ville jeg jo være den første til at høre det."

Men det var nu nødvendigt at dreje samtalen i en anden retning. Mrs. Branican ville snart bemærke den tøven, hvormed mr. Andrew gav sine svar, og den måde, hvorpå han så ned i gulvet, når hun spurgte ham direkte om disse ting. Og så begyndte den hæderlige skibsreder da for første gang at berette om Edward Starters død, og den betydelige formue, som var tilfaldet hans niece. Og så spurgte Dolly:

"Jane Burker og hendes mand er på rejse, fortæller De mig; har de været længe borte fra San Diego?"

"Nej. To eller tre uger."

"Burde de så ikke snart vende tilbage?"

"Jeg ved det ikke," svarede mr. Andrew. "Vi har intet nyt om ..."

"Er der da ingen, der ved, hvor de er taget hen?"

"Ingen, min kære Dolly. Len Burker var impliceret i nogle meget vigtige – og meget dristige – forretninger. Han er blevet kaldt bort – meget langt bort."

"Og Jane?"

"Mrs. Burker var nødt til at ledsage sin mand – jeg ved ikke, hvordan jeg skal fortælle dig, hvad der skete."

"Stakkels Jane!" sagde mrs. Branican. "Jeg holdt meget af hende, og jeg ville være glad for at se hende igen. Hun er jo den eneste slægtning, jeg har tilbage!"

Hun tænkte ikke på Edward Starter, og de familiebånd, der bandt dem sammen.

"Hvordan kan det mon være, at Jane ikke har skrevet til mig blot en eneste gang?"

"Kære Dolly, du var meget syg, dengang mr. Burker og hans hustru forlod San Diego."

"Det er rigtigt, mr. Andrew, og hvorfor skulle hun også skrive til en, der ikke ville forstå, hvad hun skrev? Den kære Jane, man må have medlidenhed med hende! Livet er hårdt ved hende. Jeg har altid været bange for, at Len Burker ville rode sig ind i spekulationer, der ville ende skidt! Og John mente det samme!"

"Men," sagde mr. William Andrew, "ingen havde dog ventet en så beklagelig afslutning."

"Var det da på grund af en uheldig spekulation, at Len Burker forlod San Diego?" spurgte Dolly hurtigt.

Og hun så på mr. Andrew, hvis forlegenhed skinnede tydeligt igennem.

"Mr. Andrew," fortsatte hun, "fortæl mig, hvad der er sket! Lad mig ikke i uvidenhed – jeg ønsker at vide alt!"

"Nuvel, Dolly, jeg ønsker ikke at skjule den ulykke for dig, som alligevel snart vil komme til at kende. Ja! til sidst var Len Burkers forretninger blevet meget dårlige. Han kunne ikke honorere sine kreditorer. Man krævede ham for, hvad han skyldte, og da han blev truet med arrestation, flygtede han bort, i sikkerhed."

"Og Jane flygtede med ham?"

"Han har ganske sikkert måttet overtale hende, men du ved, at hun ikke havde sin egen vilje, når det drejede sig om ham."

"Stakkels Jane! Stakkels Jane!" mumlede mrs. Branican. "Det er synd for hende. Hvis jeg havde været rask, ville jeg have hjulpet hende –"

"Det kunne du!" sagde mr. Andrew. "Ja – du kunne endog have reddet Len Burker, om ikke for hans egen skyld, for han fortjener ikke sympati, så for hans kones."

"Og John ville ikke have haft noget imod, hvis jeg brugte af vor beskedne formue på den måde, er jeg sikker på."

Mr. William Andrew afstod forsigtigvis fra at fortælle hende, at hele mrs. Branicans fædrenearv var blevet formøblet af Len Burker. For det ville have fortalt hende, at han havde været hendes værge, og kunne så måske have spurgt om, hvordan så meget kunne være sket i det korte tidsrum af to måneder.

Så mr. Andrew svarede i stedet straks:

"Sig ikke mere om din beskedne stilling, min kære Dolly; det er alt sammen forandret nu."

"Hvad mener De, mr. Andrew?" spurgte mrs. Branican.

"Jeg mener, at du er rig, overordentlig rig!"

"Jeg?"

"Din onkel, Edward Starter, er død."

"Død? Er han død? Hvornår?"

"Han døde ..."

Mr. William Andrew var lige ved at afsløre hele sandheden ved at fortælle hende den rigtige dato for Edward Starters død, næsten to år tidligere. Men Dollys eneste tanke var, at hendes onkels død og hendes kusines forsvinden efterlod hende alene, helt uden slægtninge. Og da hun fik at vide, at hun på grund af en slægtnings død, en slægtning, som hun kun havde kendt lidt til og hvis formue hun og John ikke havde forventet at arve før engang langt ud i fremtiden, nu besad en formue på to millioner dollars, var hendes eneste tanke, hvad hun kunne gøre af godt med pengene.

"Ja, mr. Andrew," sagde hun, "jeg burde komme Jane til hjælp! Jeg burde redde hende fra fallit og vanære! Hvor kan hun være? Hvad er der sket med hende?"

Mr. William Andrew var nødsaget til at fortælle, at alle forsøg på at finde Len Burker havde været forgæves. Han måtte enten have søgt tilflugt i en fjern egn af De forenede Stater, eller havde måske forladt Amerika helt – ingen kunne vide det.

"Men det er dog kun nogle få uger, siden Jane og han forsvandt fra San Diego," sagde mrs. Branican, "vi kan stadig –"

"Ja. Ja, kun få uger!" sagde mr. William Andrew hastigt.

Men i dette øjeblik kunne mrs. Branican kun tænke på, at takket være Edward Starter, behøvede John ikke mere at stå til søs. Han kunne lade søen bag sig. Denne rejse med *Franklin* ville blive den sidste.

"Nej, mr. Andrew," udbrød Dolly. "Når John kommer hjem, vil han aldrig gå til søs igen! Han vil opgive havet for min skyld. Vi

vil være sammen – altid sammen! Og intet skal skille os ad igen."

Ved tanken om, at hendes lykke ville blive lagt øde med et eneste ord – et ord, som snart *måtte* udtales – kunne mr. William Andrew næsten ikke beherske sig. Han skyndte sig at bringe deres samtale til ophør, men inden han forlod hende, fik han mrs. Branicans ord for, at hun ikke ville gøre noget overilet, at hun ikke ville løbe nogen risiko for sit helbred ved at gå ud, og at hun ikke ville vende tilbage til sine gamle vaner, før lægen havde givet hende lov. Han for sin del lovede hende gentagne gange, at hvis han fik direkte eller indirekte efterretninger om *Franklin*, ville han uopholdeligt sende besked til *Prospect House*.

Da mr. William Andrew fortalte dr. Brumley om denne samtale, bemærkede denne bekymret, at der ikke skulle meget til – et øjebliks tankeløshed – før mrs. Branican opdagede sandheden. Nemlig, at hendes vanvid havde stået på i årevis, at man i fire år intet havde hørt om eller vidste, hvad der var blevet af *Franklin*, at hun aldrig mere ville få John at se – og ja, det ville være bedst, hvis hun fik disse ting at vide af enten mr. William Andrew eller ham selv, og kun under iagttagelse af enhver tænkelig forholdsregel.

De besluttede derfor, at om en uge, når der ikke længere kunne findes nogen begrundelse for at pålægge mrs. Branican at blive i *Prospect House*, ville de fortælle hende alt.

"Og må Himlen give hende styrke til at bære denne prøvelse!" sagde mr. William Andrew.

I denne sidste uge af juni fortsatte mrs. Branican sit liv i *Prospect House* uden ændringer. Takket være omhyggelig pleje havde hun genvundet både sin fysiske styrke og sine åndelige

kræfter, og mr. William Andrew fandt det stadig mere generende, når Dolly pressede ham med spørgsmål, som han ikke kunne besvare.

Om eftermiddagen den 23. juni 1879 besøgte han hende for at overlade hende en betydelig sum penge, og give hende en redegørelse for hendes formue, som var placeret i sikre papirer i *Consolidated National Bank of San Diego*.

Mrs. Branican skænkede ikke dette emne synderlig opmærksomhed, og lyttede næppe til mr. William Andrews redegørelse. Hun kunne kun tale om John, kun tænke på John: Hvad? Endnu intet brev? Det var meget foruroligende! Hvordan kunne det dog gå til, at Andrews end ikke havde modtaget et telegram om *Franklin*s ankomst til Indien?

Skibsrederen søgte at berolige Dolly med at fortælle hende, at han netop havde telegraferet til Calcutta, og ville få svar i løbet at et par dage. Men selv om det lykkedes ham at aflede hendes tanker, blev han atter betydelig bekymret, da hun spurgte: "Mr. Andrew, der er en mand, som jeg ikke har talt om tidligere – den mand, der reddede mit liv, men ikke kunne redde mit barns. Den sømand –"

"Den sømand?" sagde mr. William Andrew med synlig tøven.

"Ja, denne modige mand, hvem jeg skylder mit liv. Har han fået en belønning?"

"Naturligvis, Dolly."

Og det havde han virkelig.

"Er han her i San Diego, mr. Andrew?"

"Nej, kære Dolly – nej, jeg har hørt, at han er stået til søs igen."

Hvilket var sandt nok.

Efter at have forladt bugten, havde sømanden været med på adskillige handelsrejser, og var også nu ude til søs.

"Men du kan dog i det mindste fortælle mig hans navn?" spurgte mrs. Branican.

"Han hedder Zach Fren."

"Zach Fren? Udmærket! Jeg takker Dem, mr. Andrew," sagde Dolly.

Og så sagde hun ikke mere om denne sømand, hvis navn hun nu netop havde fået oplyst.

Men fra den dag ophørte Zach Fren ikke at være i Dollys tanker. Han var uløseligt forbundet i hendes sind med erindringen om den katastrofe, som San Diego Bay havde være skueplads for. Hun ville finde Zach Fren, når han vendte tilbage fra sin rejse. Han var uden tvivl om bord på et fartøj fra San Diego. Skibet ville vende tilbage om et halvt år – eller om et år – og *Franklin* ville vel nok være tilbage inden da. Hun og John ville være enige om at belønne ham, at betale deres taknemmelighedsgæld. Ja! John ville uden tøven bringe *Franklin* tilbage og afstå kommandoen over hende. De ville aldrig skilles igen.

"Og den dag," tænkte hun, "hvorfor skulle vore kys være blandet med tårer?"

9. Opdagelser

Mr. William Andrew både ønskede og frygtede den samtale, hvorunder mrs. Branican ville blive underrettet om *Franklin* og hendes mandskabs og kaptajns forsvinden – et tab, hvorom ingen i San Diego mere var i tvivl. Kunne hendes forstand, som allerede én gang var bukket under, holde til dette sidste slag? Skønt der var gået mere en fire år siden Johns afrejse, ville det jo for hende være som om hans død var indtruffet i går. Den tid, der læger så mange menneskelige sorger, var jo ikke gået for hende!

Så længe mrs. Branican forblev i *Prospect House*, kunne de håbe på, at ingen talte over sig før tiden var inde. Mr. William Andrew og dr. Brumley havde taget deres forholdsregler for at forhindre breve og aviser i at nå hytten. Men Dolly følte sig stærk nok til at gå ud, og skønt lægen ikke havde givet hende lov endnu, kunne hun da ikke frit forlade *Prospect House* uden at sige noget om det til nogen? Så de besluttede ikke at tøve længere, og Dolly ville altså snart få at vide, at man ikke kunne regne med, at *Franklin* nogensinde ville vende tilbage.

Men efter den samtale, hun havde haft med mr. William Andrew, havde mrs. Branican besluttet at gå ud uden at fortælle det til sine omgivelser, som ville have gjort deres yderste for tale hende fra det. Og skønt denne udflugt var ufarlig i lyset af hendes nuværende helbredstilstand, ville den måske alligevel kunne havde beklagelige følger, hvis et eller andet uheldigt tilfælde fik hende til uforberedt at indse sandheden.

Mrs. Branican forlod *Prospect House* med det formål at spørge nyt om Zach Fren. Nu, da hun kendte sømandens navn, var hun besat af én bestemt tanke.

"De har sørget for ham!" tænkte hun, "Ja! Han har vel fået en lille sum penge, uden at man har spurgt mig om min mening. Zach Fren har været borte i fem-seks uger. Men måske har han familie, børn – fattige folk, uden tvivl! Det er min pligt at opsøge dem, at sørge for deres fornødenheder og bekvemmelighed! Jeg vil finde dem, og gøre, hvad der er min pligt!"

Og selv om hun havde rådspurgt mr. William Andrew, hvad ville han da have kunnet sige, der kunne få hende til afstå fra denne taknemmelighedspligt?

Den 29. juni 1879 forlod Dolly *Prospect House* omkring klokken 9 om formiddagen, uden at blive opdaget. Hun var klædt i sorg, sorg for sit barn, hvis død hun troede havde fundet sted for kun to måneder siden. Det var ikke uden dyb sindsbevægelse, at hun gik ud ad havelågen – alene, for første gang i lang tid.

Vejret var fint, og varmen allerede høj i disse første uger af den californiske sommer, selv om den blev dæmpet noget af havbrisen.

Hun kom ind blandt husene og haverne i den øvre del af byen. Fordybet i tanker om det hun havde sat sig for, bemærkede hun ikke de forandringer, der var sket i nabolaget, de nye bygninger, der burde have tiltrukket sig hendes opmærksomhed. I hvert tilfælde havde hun kun en svag anelse. For resten var disse forandringer ikke omfattende nok til at forhindre hende i at finde vej gennem gaderne ned til bugten. Hun opdagede heller ikke de to eller tre personer, som

genkendte hende, og stirrede på hende med en ikke ringe grad af overraskelse.

Idet hun passerede den katolske kirke ikke langt fra *Prospect House*, som hun tidligere havde benyttet flittigt, følte hun en uimodståelig trang til at gå derind. Præsten havde netop påbegyndt messen, da hun knælede ned på en lav stol i et mørkt hjørne. Dér gav hun sin sorg frit løb i en bøn for sit barn, sin mand – for alle dem hun elskede. De få troende, som var mødt frem til messen, bemærkede hende ikke, og da hun endelig gik ud af kirken, havde de allerede forladt den.

Og det var dér, hun først bemærkede noget, som ikke kunne andet end overraske hende. Det forekom hende, at alteret ikke var det samme, som det hun havde været vant til at bede ved. Det var rigere udstyret, nyere, og stod foran en apsis, der så ud til at være nybygget. Havde man udvidet kirken?

Men det var kun et flygtigt indtryk, som hun snart igen glemte, da hun gik bevægede sig gennem gaderne mod det livlige forretningskvarter. Hvert eneste øjeblik kunne sandheden trænge sig ind på hende – en plakat med en dato – en togkøreplan – sejlplaner – opslag om en velgørenhedsfest eller et underholdningsarrangement, hvor året 1879 stod anført; og Dolly ville med et have fundet ud af, at mr. William Andrew og dr. Brumley havde ført hende bag lyset, og hendes sygdom havde varet fire år, ikke blot nogle få uger; og at det følgelig ikke var to måneder, men fire år, siden *Franklin* havde forladt San Diego. Og når de havde holdt det skjult, var det fordi John ikke var vendt tilbage – fordi han aldrig ville vende tilbage!

Mrs. Branican ilede mod kajerne, da hun fik den indskydelse at lægge vejen forbi Len Burkers hus, som kun lå lidt udenfor

hendes slagne rute.

"Stakkels Jane!" mumlede hun.

Da hun kom til kontoret i Fleet Street kunne hun næppe genkende det, og det overraskede hende mere end kirkens udbygning, og gjorde hende temmelig usikker og urolig.

I stedet for det smalle, dystre hus, som hun kendte, stod der nu en betydelig bygning i anglo-saksisk stil, med mange etager, høje vinduer og jernstænger for vinduerne i stueetagen. På taget var der et flag, der bar initialerne "H. W.". Ved porten sad en plade, hvor man med gyldne bogstaver kunne læse:

"HARRIS, WADANTON & Co."

Dolly troede først, hun havde taget fejl, hun så til højre og til venstre – nej! det var her, på dette sted i Fleet Street, at det hus stod, hvor hun plejede at besøge Jane Burker.

Hun lagde hånden over øjnene. En uforklarlig anelse fik hendes hjerte til at fryse til is. Hun kunne ikke forklare, hvad hun følte i dette øjeblik.

Mr. William Andrews forretningskontorer lå ikke langt borte. Dolly, der ilede af sted, opdagede dem, idet hun drejede ud på gaden. Først ville hun gå derhen. Men nej, hun ville vente, til hun havde besøgt Zach Frens familie. Hun ville spørge om sømandens adresse på dampbådenes kontor nede ved landgangsbroen.

Forvirret, med usikkert blik og skælvende hjerte, fortsatte Dolly sin vej. Hun så nu intenst på de mennesker, hun mødte. Hun følte en næsten uimodståelig trang til at passe dem op, forhøre dem, spørge dem om – hvad? De ville have anset hende for en galning – men var hun da så sikker på, at hendes forstand ikke havde forladt hende endnu engang? Var der da

ikke huller i hendes erindringer? Havde hun overhovedet fuld kontrol over sig selv?

Mrs. Branican nåede kajen. Bugten lå udbredt i sin fulde udstrækning for hendes øjne. Nogle enkelte skibe lå for anker og vuggede blidt, andre gjorde sig klar til at forlade havnen. Hvilke erindringer vækkede ikke synet af dette liv på havnen i hende! For to måneder siden stod hun for enden af denne kaj; det var herfra, hun havde set *Franklin* for sidste gang, da den forlod bugten; det var her, hun havde fået Johns sidste hilsen; og dér havde fartøjet rundet Island Point, de øverste sejl havde et øjeblik ladet sig se over klipperne, og så var *Franklin* forsvundet ud på søen.

Endnu et par skridt, og Dolly stod foran dampbådens kontor nær landingspladsen. En af bådene var netop på vej udefter med kurs med Loma Point.

Dolly fulgte den med øjnene og lyttede til støjen fra dampen, der blæste i store skyer op fra enden af det lange, sorte skorstensrør.

Hvilke sorgfyldte minder hengav hun sig til i dette øjeblik? Til mindet om sit barn, hvis lille lig vandet aldrig havde givet fra sig. Hun følte, at hun var ved at besvime, som om jorden gav efter for hende. Det svimlede for hende, hun var ved at falde om …

Et øjeblik efter stod hun inde på dampbådens kontor.

Da han fik øje på denne kvinde med det anspændte udtryk og blege ansigt, som blodet syntes at have forladt, rejste kontoristen, der sad ved et bord, sig, gav hende en stol og spurgte:

"Er De syg, frue?"

"Det er intet, hr.," sagde Dolly, "blot et øjebliks svaghed. Jeg har det allerede bedre."

"Vil De ikke sidde her, mens De venter på den næste afgang? Det varer højst ti minutter –"

"Mange tak, hr.," sagde mrs. Branican. "Men jeg er kun kommet for at spørge Dem om noget. Vil De svare mig?"

"Hvad drejer det sig om?"

Dolly satte sig ned og strøg hånden over panden som for at samle sine tanker.

"Husker De," sagde hun så, "en sømand ved navn Zach Fren, som var i Deres tjeneste?"

"Ja," sagde kontoristen, "han var her ikke så længe, men jeg husker ham udmærket."

"Var det ikke ham, der risikerede livet for at redde en kvinde – en ulykkelig moder?"

"Jo, det husker jeg – mrs. Branican, ja! det var ham."

"Han er nu stået til søs?"

"Rigtigt."

"På hvilket skib?"

"*Californian*"

"Af San Diego?"

"Nej, af San Francisco."

"Og med hvilken destination?"

"Europa."

Mrs. Branican, der var svagere og mere træt end hun selv havde troet, tav i nogle sekunder, og kontoristen ventede på, at hun ville stille flere spørgsmål. Da hun var kommet lidt til sig selv igen, sagde hun:

"Hører Zach Fren hjemme her i San Diego?"

"Ja."

"Kan De fortælle mig, hvor hans familie opholder sig?"

"Så vidt jeg ved er Zach Fren ene i verden. Jeg tror ikke, han har nogen familie, hverken i San Diego eller andetsteds."

"Han var altså ikke gift?"

"Nej."

Der var ikke nogen grund til at nære tvivl om kontoristens svar, der jo kendte Zach Fren udmærket.

Der var altså ikke noget at gøre, eftersom sømanden ikke havde noget familie, og mrs. Branican var nødt til at vente på, at *Californian* vendte hjem fra Europa.

"Ved man noget om, hvor længe Zach Frens rejse vil vare?"

"Det kan jeg ikke sige; *Californian* er på et meget langvarigt togt."

"Mange tak, hr.," sagde mrs. Branican. "Det ville have glædet mig meget at møde Zach Fren, men det vil uden tvivl vare nogen tid endnu."

"Ja."

"Men er det ikke muligt, at der vil være nyt om *Californian* om nogle måneder eller uger?"

"Nyt?" sagde kontoristen. "Jamen, det rederi i San Francisco, som ejer hende, har da allerede flere gange fået efterretninger om hende."

"Allerede?"

"Ja."

"Og tilmed flere gange?"

"Ja."

Idet hun gentog ordene, rejste mrs. Branican sig og stirrede på kontoristen, som om hun ikke havde fattet, hvad han sagde.

"Se, frue," sagde han så, idet han gav hende en avis. "Her er *Shipping Gazette*. Der kan man læse, at *Californian* forlod Liverpool for otte dage siden."

"Otte dage!" mumlede mrs. Branican, idet hun rystende greb avisen.

Derefter sagde hun med næppe hørlig stemme:

"Hvor længe siden er det, at Zach Fren afsejlede?"

"Næsten atten måneder."

"Atten måneder!"

Dolly støttede sig til kanten af bordet. Hendes hjerte ophørte i nogle sekunder med at slå.

Pludselig fangedes hendes blik af en plakat på væggen, som oplyste dampbådenes sejltider i sommersæsonen.

Øverst på plakaten stod et ord og nogle tal:

"MARTS 1879"

Marts 1879! De havde bedraget hende! Hendes barn havde været dødt i fire år – det var fire år siden John havde forladt San Diego! Hun havde været gal i alle disse fire år! Ja, og hvis mr. William Andrew og dr. Brumley havde ladet hende tro, at hendes sygdom kun havde varet i to måneder, måtte det være fordi de ønskede at skjule sandheden om *Franklin* for hende. Det var fire år siden, man havde hørt noget om John og hans skib!

Mrs. Branican blev overfaldet af en voldsom krampe, men med den største kraftanstrengelse lykkedes det hende at overvinde anfaldet; hun fo'r ud af kontoret og ilede gennem gaderne i byens nedre del.

De, der så denne kvinde ile forbi, med sit blege ansigt og forpinte blik, må have troet hende gal. Og var hun det ikke, ville

hun så ikke snart blive det?

Hvor skulle hun gå hen? Til Andrews kontor, hvor hun nærmest bevidstløs ankom nogle få minutter senere. Hun gik gennem kontorerne, forbi kontoristerne, der ikke kunne nå at standse hende, og skubbede døren til mr. Andrews private kontor op.

Mr. William Andrew var som ramt af lynet, da han så mrs. Branican komme ind, og han blev rædselsslagen ved synet af hendes ophidsede træk og forfærdelige bleghed.

Men før han kunne sige et ord –

"Jeg ved det – jeg ved det!" udbrød hun. "De har bedraget mig, jeg – jeg har været syg i fire år!"

"Min kæreste Dolly, vær dog rolig!"

"Svar mig nu! *Franklin*? Hun har været væk i fire år, ikke sandt?"

Mr. William Andrews bøjede hovedet.

"De har intet hørt – i fire år – *i fire år*?"

Mr. William Andrew forblev tavs.

"Og De tror, at *Franklin* er fortabt! At ingen af hendes mandskab ville komme tilbage – og jeg skal aldrig mere se John!"

Tårer var hele mr. William Andrews svar.

Mrs. Branican faldt pludselig om i en lænestol. Hun var besvimet.

Mr. William Andrew tilkaldte en af de kvindelige medarbejdere, som gjorde sit bedste for at få Dolly til at komme til sig selv, mens en af kontoristerne blev sendt af sted efter dr. Brumley, som boede i nærheden og straks kom til.

Mr. William Andrew fortalte ham, hvad der var sket. På en eller anden måde, han vidste ikke hvordan, havde mrs. Branican fået sandheden at vide. Om det var i *Prospect House* eller på gaden i San Diego betød mindre. Hun vidste nu, at der var gået fire år siden hendes barns død, at hun havde være fra forstanden i fire år, og at der var gået fire år, uden at man havde hørt noget om *Franklin*.

Det var ikke uden besvær, at det lykkedes dr. Brumley at bringe Dolly til bevidsthed, mens han atter og atter spurgte sig selv, om hendes forstand havde kunnet overleve dette slag, det værste af alle dem, hun havde modtaget.

Da mrs. Branican langt om længe kom til sig selv, vidste hun alt. Men hun vendte tilbage til livet med erindringen og forstanden i behold. Og gennem tårer så hun spørgende på mr. William Andrew, der knælede foran hende med hendes hænder i sine.

"Tal – tal, mr. Andrew!" var alt, hvad hun kunne få over læberne.

Og så fortalte mr. William Andrew, afbrudt og hulkende, om den bekymring, der dengang var opstået, da man intet hørte fra *Franklin*. Breve og telegrammer var blevet afsendt til Singapore og Indien, hvortil skibet aldrig var ankommet. En undersøgelse var blevet sat i gang for at fastlægge og følge *Franklin*s kurs, men man havde intet spor og ingen vragdele fundet efter hende.

Mrs. Branican påhørte dette ubevægelig, tavs og med blikket stift rettet frem for sig. Og da mr. William Andrew havde afsluttet sin beretning:

"Mit barn – dødt – min mand – død," mumlede hun. "Åh, hvorfor lod Zach Fren dog ikke også mig dø!"

Så oplivedes hendes træk pludselig, og hendes naturlige handlekraft viste sig atter med så megen kraft, at dr. Brumley blev bekymret.

"Efter den sidste eftersøgning," sagde hun, "har man så stadig intet hørt om *Franklin*?"

"Intet!" svarede mr. William Andrew.

"Og De anser hende for tabt?"

"Ja! Ganske sikkert!"

"Og der er heller intet nyt om John og hans mandskab?"

"Intet, min stakkels Dolly, og vi har intet håb mere."

"Intet håb!" sagde mrs. Branican i et tonefald, der næsten var ironisk.

Hun rejste sig og strakte hånden ud mod et af de vinduer, hvorfra man kunne se havet forsvinde i horisonten.

Mr. William Andrew og dr. Brumley så bestyrtede på hende, idet de frygtede for hendes sindstilstand.

Men Dolly var ved sin forstands fulde brug, og med lysende blik sagde hun:

"Intet håb! Intet håb, siger De! Mr. Andrew, selv om John er tabt for Dem, er han det så sandelig ikke for mig! Den formue, der nu tilhører mig, betyder intet for mig uden ham! Jeg vil vie den til eftersøgning af John og hans fæller fra *Franklin*. Og med Himlens hjælp vil jeg finde dem! Ja, jeg vil finde dem!"

10. Forberedelser

Et nyt liv skulle til at begynde for mrs. Branican. Hun vidste med sikkerhed, at hendes barn var dødt, men dette var ikke tilfældet med hensyn til John. Han og hans besætning kunne meget vel have overlevet et forlis på en af de talrige øer i havet ved Philippinerne, Celebes eller Java. Var det måske umuligt, at de blev holdt fanget af en indfødt stamme, og at det var umuligt for dem at flygte? Dette var det håb, som mrs. Branican klyngede sig til, og det med en sådan vedholdenhed, at hun snart havde vendt stemningen i San Diego, hvad angik *Franklin*. Nej! Hun kunne ikke tro, *ville* ikke tro, at John og hans mandskab var omkommet; og måske var det denne hårdnakkede tro, hun skyldte bevarelsen af sin forstand. Det var vel – var der flere, der mente – en særlig art af monomani, en slags galskab, som almindeligt kaldes "desperat håb". Men dette var imidlertid ikke tilfældet, som vi snart skal se. Mrs. Branican var kommet sig fuldstændig af sin sygdom, havde atter sin forstands fulde brug og den sikre dømmekraft, som altid havde været et af hendes karaktertræk. Hun havde én grund til at leve, og det var at finde John, og hun forfulgte dette mål med al den energi, hun kunne mønstre. Som Himlen havde tilladt Zach Fren at redde hende fra den første katastrofe, og således som hendes forstand var blevet givet hende tilbage, netop da hun var kommet i besiddelse af de nødvendige midler til at starte en eftersøgning, således skulle John blive frelst af hende, hvis han overhovedet var i live. Hun ville bruge sin

formue på uophørlige eftersøgninger, på dusører og belønninger, på alle de nødvendige ekspeditioner. Der var ikke en ø eller holm i de områder, som den unge kaptajn kunne tænkes at være rejst igennem, som ikke ville blive iagttaget, besøgt, gennemsøgt. Hvad lady Franklin havde gjort for John Franklin, kunne mrs. Branican gøre for John Branican, og *hun* ville have heldet med sig, hvor enken efter den berømmelige admiral havde fejlet.

Fra denne dag var Dollys venner dem, som kunne hjælpe hende frem i dette hendes nye livsafsnit, opmuntre hende i hendes undersøgelser, og forene deres anstrengelser med hendes. Og en af disse var mr. William Andrew, der – skønt han kun følte ringe håb om, at der ville komme et lykkeligt resultat ud af et forsøg på at finde overlevende fra det forliste fartøj – blev en af de meste trofaste og ivrige af mrs. Branicans rådgivere, sammen med kaptajnen fra *Boundary*, hvis skib lå aftaklet i San Diego. Kaptajn Ellis var en beslutsom mand, som de kunne regne med, og desuden en af Johns hengivne venner, hvorfor han da også fik en invitation til at mødes med mrs. Branican og mr. William Andrew.

Der blev holdt talrige møder i *Prospect House*. Skønt hun var blevet rig, havde hun intet ønske om at forlade den ydmyge hytte. Det var jo der, John havde efterladt hende, da han rejste ud, og det var der, han skulle genfinde hende, når han vendte tilbage. Intet skulle forandres i hendes levevis, før hendes mand vendte tilbage til San Diego. Hun ville fortsætte det samme liv, den samme enkle levemåde, og ikke bruge mere end hun plejede, når man undtog udgifterne til hendes eftersøgning, og velgørenhed.

Dette blev snart kendt i byen, og som følge deraf fordobledes sympatien for denne modige kvinde, som nægtede at være *John Branicans enke*.

Uden at hun selv vidste det, nærede San Diegos indbyggere stor interesse for mrs. Branican, de beundrede hende, ja, ligefrem tilbad hende, for hendes ulykke retfærdiggjorde, at man gik så vidt som til tilbedelse. Ikke alene bad mange for, at hun måtte have held med sig, de troede faktisk på, at hendes forehavende med tiden ville lykkes for hende. Når Dolly kom ned til byen for at besøge Andrew eller kaptajn Ellis, når hun man mødte hende, alvorlig og dystert klædt i sørgetøj, af udseende ti år ældre end de næppe femogtyve år, hun egentlig var, løftede man respektfuldt på hatten og folk bukkede for hende, når hun gik forbi. Men hun bemærkede ingen af disse respektfulde tilkendegivelser.

Det første, samtalerne mellem mrs. Branican, mr. William Andrew og kaptajn Ellis drejede sig om, var hvilken kurs *Franklin* kunne have fulgt. Det var grundlæggende nødvendigt at fastlægge dette med så stor en sikkerhed som muligt.

Andrew havde sendt skibet til Calcutta med anløb undervejs i Singapore, hvor hun skulle losse en del af sin last, før hun fortsatte til Indien. Efter afrejsen fra det amerikanske kontinent ville kaptajn John sandsynligvis sætte kurs mod Hawaii eller Sandwichøerne. Efter Mikronesien ville *Franklin* passere Marianerne og Philippinerne, derefter ville hun nå frem til Java via Celebeshavet og Makasarstrædet, lægge kursen nord om Sundaøerne og ad denne vej nå Singapore. Yderst mod vest i Malaccastrædet, som ligger mellem halvøen af samme navn og øen Java, ligger den Bengalske Bugt, hvor der efter

Nicobarerne og Andamanerne ikke var nogen muligheder for at overlevende efter et forlis kunne finde et tilflugtssted. For resten var det hævet over enhver tvivl, at John Branican aldrig havde vist sig i den Bengalske Bugt; da han jo aldrig havde nået Singapore var det indlysende, at han ikke var nået forbi Javahavet og Sundaøerne.

Ingen sømand kunne tro på, at *Franklin* i stedet for at vejen gennem Malajhavet skulle have forsøgt at nå Indien via det vanskeligt farbare Torresstræde og langs nordkysten af det australske kontinent. Kaptajn Ellis forsikrede, at John Branican aldrig ville begå en sådan tåbelighed som at risikere sit skib i Torresstrædet. Den teori blev derfor forkastet – det var i Malajhavet, man måtte søge efter det forsvundne skib.

Havet omkring Carolinerne, Celebes og Java rummer i tusindvis af øer og holme, og hvis de havde overlevet en ulykke på havet, kunne *Franklin*s mandskab være strandet på en af disse, og være blevet holdt tilbage af en indfødt stamme, uden noget middel til at vende hjem.

Da dette punkt var blevet afklaret, besluttede man at en ekspedition skulle udrustes og sendes til havet omkring Malajhavet; og mrs. Branican fremkom med et forslag, som hun lagde stor vægt på. Hun bad kaptajn Ellis om – hvis det kunne passe ham – at lede denne ekspedition.

Kaptajn Ellis var på dette tidspunkt fri, idet *Boundary* jo var blevet lagt op af hendes ejere, og skønt han blev overrasket over det uventede tilbud, tøvede han ikke med at stille sig til mrs. Branicans rådighed, naturligvis først efter at have indhentet mr. William Andrews samtykke, hvilket blev givet med stor glæde, samtidig med at han takkede ham på det hjerteligste.

"Åh, jeg gør kun min pligt," sagde han, "og alt, hvad jeg kan gøre for at finde overlevende fra *Franklin*, vil blive gjort. Hvis kaptajn John er i live –"

"John lever!" sagde mrs. Branican i et overbevist tonefald, som selv ikke den meste skeptiske ville turde modsige.

Kaptajn Ellis begyndte derpå at opregne forskellige punkter, som måtte afgøres. At skaffe et mandskab, der ville bistå ham bedst muligt i dette foretagende ville ikke være vanskeligt. Men så var der spørgsmålet om et skib. Man kunne ikke tænke på at benytte *Boundary* til en ekspedition af denne art. Det var ikke et sejlskib, man havde brug for, men et dampskib.

Der lå på denne tid en del dampskibe i San Diegos havn, som var velegnede til formålet. Mrs. Branican bad kaptajn Ellis om at købe det hurtigste af disse, og stillede den nødvendige sum til købet til hans rådighed. Nogle få dage senere var handelen afsluttet, og mrs. Branican var ejer af *Davitt*, hvis navn snart efter blev ændret til *Dolly Hope*.

Hun var en skruedrevet damper på ni hundrede tons, konstrueret til at medbringe store mængder kul, så at hun kunne gennemføre lange togter uden at skulle laste brændsel alt for ofte. Hun var rigget som en tremastet skonnert med en betydelig sejlføring, og hendes maskiner ydede 1200 hestekræfter, hvilket gav hende en fremdrift på gennemsnitlig 15 knob i timen. Med disse egenskaber var *Dolly Hope* yderst passende til formålet, og opfyldte alle de krav, man kunne stille til et skib, der skulle sejle gennem smalle farvande oversået med øer, holme og rev. Man ville vanskeligt gøre et bedre valg til denne ekspedition.

Det tog kun tre uger at gøre *Dolly Hope* klar til at stå til søs, at efterse kedlerne, afprøve maskinerne, sætte rigning og sejl i stand, justere kompasserne, tage kul ind, og udstyre hende med forsyninger til en rejse, der meget vel kunne vare et helt år.

Kaptajn Ellis var besluttet på ikke at lade noget sted i det område, hvor *Franklin* kunne have været, u-undersøgt. Han havde givet sit sømandsord på dette, og han var en mand, der holdt sit ord.

Et godt skib og et godt mandskab øgede mulighederne for ekspeditionens heldig udfald, og kaptajn Ellis kunne kun glæde sig over den mængde folk fra den maritime del af befolkningen i San Diego, han kunne vælge blandt. Byens bedste sømænd tilbød ham at ville tjene under ham, og der opstod ligefrem konkurrence blandt alle dem, der ville med ud for at søge efter de forliste, der jo alle tilhørte familier i havnebyen.

*Dolly Hope*s besætning kom til at bestå af første og anden styrmand, en bådsmand, en kvartermester og femogtyve sømænd, medregnet maskinister og fyrbødere. Kaptajn Ellis var sikker på, at disse mænd alle ville yde, hvad han forlangte, lige meget hvor lang og svær rejsen til Malajhavet ville blive.

Mrs. Branican sad naturligvis ikke uvirksom hen, mens alle disse forberedelser stod på. Hun hjalp hele tiden kaptajn Ellis, løste enhver vanskelighed med sine penge, og sørgede i det hele taget for, at intet blev overset, der kunne bidrage til ekspeditionens heldige udfald.

Samtidig havde denne velgørende og omsorgsfulde kvinde ikke glemt familierne til de skibbrudne, som *Franklin*s forsvinden havde ladt tilbage i fattigdom og nød, dog kunne hun jo her kun bidrage til de foranstaltninger, mr. Andrew

allerede havde sat i værk og understøttet ved offentlige indsamlinger. Disse familiers underhold var der således draget tilstrækkelig omsorg for, indtil mrs. Branicans eftersøgning skaffede dem de mænd tilbage, der var forlist med *Franklin*.

Og hvad Dolly havde gjort for disse familier, der var så hårdt ramt, ville hun ikke også have gjort det for Jane Burker? Hun vidste nu, hvor god Jane havde været mod hende under hendes sygdom. Hun vidste, at Jane aldrig havde forladt hende et øjeblik. Og i dette øjeblik ville hun stadig være i *Prospect House* og dele Dollys forhåbninger, hvis ikke hendes mands lyssky forretninger havde tvunget hende til at forlade San Diego, ja måske endog De forenede Stater. Hvilke bebrejdelser, Len Burker end havde gjort sig fortjent til, var det sikkert, at Jane på enhver måde havde opført sig som man kunne forvente det af en slægtning, hvis kærlighed var ikke mindre end fuldkommen hengivenhed. Dolly havde bevaret et dybtfølt venskab for hende, og når hun tænkte på hendes ulykkelige stilling, var hendes største bekymring, at hun ikke var i stand til at vise hende taknemmelighed ved at komme hende til hjælp. Men trods al mr. William Andrews ihærdighed var det umuligt at opspore, hvad der var blevet af familien Burker. Ganske vist havde mrs. Branican ikke kunnet hente dem tilbage til San Diego, selv om man havde kendt til deres opholdssted, for Len Burker stod under talrige anklager for underslæb, men hun kunne have sendt den hjælp til Jane, som den ulykkelige kvinde behov for.

Den 27. juli 1879 var *Dolly Hope* rede til at afsejle. Mrs. Branican gik om bord om morgenen for at bede kaptajn Ellis en sidste gang om ikke at forsømme noget som helst, der kunne føre dem på sporet af *Franklin*. Hun nærede imidlertid ingen

tvivl om at han ville have heldet med sig. De ville bringe John tilbage, og med ham hele hans mandskab. Hun gentog disse ord med en sådan overbevisning, at sømændene klappede ad hende. De delte alle hende tro, ligesom også deres venner og slægtninge, som var mødt frem for at overvære *Dolly Hope*s afrejse.

Kaptajn Ellis vendte sig mod mrs. Branican og mr. William Andrew, som havde ledsaget hende om bord:

"For Dem, frue," sagde han, "for mr. William Andrew, på mine officerers og mit mandskabs vegne, sværger jeg – ja! jeg sværger, at jeg ikke vil vige tilbage for hverken fare eller besværligheder i min søgen efter kaptajn John og mandskabet fra *Franklin*. Skibet her, som De har udrustet og givet navnet *Dolly Hope*, skal vise sig sit navn værdigt."

"Med Guds hjælp, og hengivenheden fra de, der sætter deres lid til Ham!"

"Hurra! Hurra for John og Dolly Branican!"

Råbet blev gentaget af hele den mængde, der trængte sig på kajen.

Så blev fortøjningerne kastet, og skruen sat i omdrejninger, og *Dolly Hope* begyndte at bevæge sig ud af bugten. Så snart hun var ude på åbent hav, lagde hun kursen mod sydvest, og ved sine kraftige maskiners fremdrift tabte hun snart den amerikanske kyst af sigte.

11. Det første togt i Malajhavet

Efter at have sejlet over to tusinde to hundrede sømil – omkring 4000 kilometer – fik *Dolly Hope* Mauna-Kea-bjerget i sigte, som rejser sig 15.000 fod over øen Hawaii, den sydligste af Sandwichøerne. Ud over de fem store og tre små øer, omfatter øgruppen et antal holme, hvor der imidlertid ikke var grund til at søge efter *Franklin* Det var indlysende, at skibbruddet ville være blevet rapporteret for længe siden, hvis det havde fundet sted på revene i denne øgruppe, selv på Mado-Manu, der kun var beboet af store flokke af søfugle. Sandwichøerne har en stor befolkning – der er over hundrede tusinde indbyggere på øen Hawaii alene – og nyheden om et forlis ville snart have nået de californiske havne gennem de franske og amerikanske missionærer på øerne.

Desuden havde de to skibe været på den anden side af Sandwichøerne, dengang kaptajn Ellis havde mødt *Franklin* fire år tidligere. *Dolly Hope* fortsatte derfor sin kurs mod sydvest over det store Stillehav, som passer så udmærket til sit navn, i hvert tilfælde i de få måneder, der udgør den varme årstid.

Seks dage senere havde det hurtige dampskib passeret den linje, som geograferne har trukket fra syd til nord som skillelinje Polynesien og Mikronesien. I denne vestlige del af Polynesien behøvede kaptajn Ellis ikke at foretage nogen undersøgelser. Men længere fremme vrimlede Mikronesien med øer, holme og rev, hvor *Dolly Hope* ville begynde sin opgave at søge efter spor efter skibbruddet.

Den 22. august 1879 kastede *Dolly Hope* anker ved Otia, den vigtigste af øerne i Marshalløgruppen, besøgt at den russiske admiral Kotzebue i 1817. Denne øgruppe strækker sig over ca. tredive engelske mil fra øst til vest og tretten engelske mil fra nord til syd, og omfatter ikke mindre end 65 øer og atoller.

Selv om *Dolly Hope* kun behøvede et par timer for at fylde sine vandtanke, blev hun liggende i fem dage, mens kaptajn Ellis i landgangsbåden sikrede sig, at der ikke havde fundet nogen skibbrud sted på revene i øgruppen indenfor de sidste fire år. Han fandt en smule drivtømmer omkring Mulgraveholmene, men det var blot nåletræsstammer, palmetræer og bambus, der var blevet bragt dertil af strømmene fra syd eller nord, og som de indfødte brugte til at bygge deres kanoer med. Kaptajn Ellis fik af høvdingen på Otia at vide, at der kun havde været ét skib siden 1872, der havde lidt skibbrud på den østlige del af atollen, og det var en engelsk brig, hvis mandskab var blevet sendt hjem.

Efter at have forladt Marshalløerne, satte *Dolly Hope* kursen mod Carolinerne. Kaptajn Ellis tog med landgangsbåden ind til øen Ualan, da de passerede den, men uden resultat. Den 3. september sejlede man ind i den enorme øgruppe, der udstrækker sig mere eller mindre fra tolv grader til tre grader nordlig bredde og mellem den et hundrede og ni og tyvende og den hundrede og syttende østlige længdegrad, eller to hundrede og fem og tyve sømil fra nord til syd og omkring tusind sømil fra øst til vest.

Dolly Hope sejlede rundt mellem Carolinerne i omkring tre måneder. Dette farvand er ganske velkendt gennem den modige russiske søfarer Lütkes arbejder, suppleret af

franskmændene Duperrey og Dumont d'Urville. Det var ikke muligt på kortere tid at nå at besøge de vigtigste øer, som udgør denne øgruppe, nemlig Palauøerne, Sonsoral, Anna, Saavedras, Matelotas, Marieras, Lord North osv.

Kaptajn Ellis valgte som udgangspunkt for sine undersøgelser øen Yap eller Gouap, som hører til den egentlige Carolinergruppe, der består af fem hundrede øer. Derfra foretog dampskibet undersøgelsestogter til de fjernereliggende øer. Hvor mange forlis har denne øgruppe ikke været vidne til, blandt andre *Antelope* i 1793, og den amerikanske kaptajn Barnard på Mortz og Lord North-øerne i 1832!

I dette tidsrum udførte mandskabet på *Dolly Hope* deres arbejde på en måde, der var hævet over al kritik. Ingen af dem tog notits af de farer, de udsatte sig for, når de sejlede ind blandt de talløse rev og gennem smalle kanaler, der var omkranset af skarpe koraller. Dertil kom, at den dårlige årstid var ved at sætte ind, hvor stormene bryder løs med en frygtelig voldsomhed, og hvorunder der stadig sker mange forfærdelige katastrofer.

Hver dag udforskede skibets både vige og bugter, hvor vraggods kunne være drevet ind med strømmen. Når sømændene gik i land var de vel bevæbnede, for dette var ikke udforskning på samme måde, som da admiral Franklin undersøgte de øde og ubeboede områder i Arktis. Disse øer var for de flestes vedkommende beboede, og kaptajn Ellis' opgave var at manøvrere rundt som d'Entrecasteaux, da han udforskede de atoller, hvor man mente Lapérouse var forsvundet. Det var nødvendigt for ham fra tid til anden at komme i forbindelse med de indfødte. *Dolly Hope*s mandskab

blev ofte modtaget med fjendtlighed og trusler af de indfødte, som er alt andet end gæstfri mod fremmede. Man blev flere gange angrebet og var nødsaget til at slå igen med magt. Der var to eller tre af sømændene, der faktisk blev såret under disse skærmydsler, men heldigvis ikke alvorligt.

Det var fra Carolinerne, at kaptajn Ellis' første breve kunne afsendes til mrs. Branican med skibe, der havde kurs mod den amerikanske kyst. Men de indeholdt intet om noget spor af *Franklin* eller hendes mandskab. De forgæves undersøgelser blandt Carolinerne ville man nu fortsætte vestpå ind i det store malajiske område. Dér var der faktisk også bedre chancer for at finde overlevende fra katastrofen, måske på en af de talrige småøer, hvis tilstedeværelse endnu ikke var nedskrevet i hydrografiske værker, selv ikke efter at tre ekspeditioner havde arbejdet i denne del af Stillehavet.

Syv hundrede engelske mil vest for Carolinerne, nåede *Dolly Hope* den 2. december 1879 en af de store øer i Philippinerne, den vigtigste af de malajiske øgrupper, og også den mest betydningsfulde af de øgrupper, der var blevet kortlagt af geografer i den malajiske hydrografi, ja i hele Oceanien. Denne øgruppe, der blev opdaget af Magellan i 1521, strækker sig fra den femte til den enogtyvende nordlige breddegrad, og fra den et hundrede fjortende til den et hundrede tre og tyvende østlige længdegrad.

Dolly Hope anløb ikke den store ø Luzon, også kaldet Manila. Det var næppe sandsynligt, at *Franklin* var nået så højt op som til det Kinesiske Hav på sin vej til Singapore. Af denne årsag foretrak kaptajn Ellis at gøre øen Mindanao i den sydlige del af øgruppen til udgangspunkt for sine undersøgelser, på samme

strækning som John Branican sandsynligvis ville have fulgt undervejs til Javahavet.

Dolly Hope ankrede følgelig op ved den sydvestlige kyst af Mindanao i Zamboangas havn, hjemstedet for den guvernør, der stod over øens tre *alcaldes*.

Mindanao er delt i to, en spansk del og en selvstændig under en sultan, der residerer i Selangan.

Kaptajn Ellis spurgte sig først for hos guvernøren og alcalderne om det skibbrud, som Mindanaos kyst måske kunne have været skueplads for. Myndighederne stillede sig meget velvilligt til hans rådighed, men i den spanske del af Mindanao havde der ikke fundet nogen forlis sted i de seneste fem år.

Kysten af den uafhængige del af øen var beboet af mindanaer, caragos, loutas, soubanis, og flere andre vilde stammer, der med rette mistænkes for kannibalisme. Dér kunne sagtens finde ulykker sted, som man aldrig ville høre noget om, for befolkningen ville naturligvis se den størst mulige interesse i ikke at omtale det. Dér findes også en del malajer, der tjener til dagen og vejen ved piratvirksomhed. Med deres lette fartøjer driver de jagt på handelsskibe, der bliver drevet ind til kysten af vestenvindene, og når de får fat i dem, ødelægger de dem. Dette kunne vel have været *Franklin* skæbne, og i så fald kunne man være sikker på, at det ikke var blevet indberettet til øvrigheden. De eneste oplysninger, guvernøren kunne give, var om hans egen del af øen, og disse oplysninger måtte man altså anse for at være utilstrækkelige.

Dolly Hope var derfor nødt til at sejle ind i disse farlige farvande i vintersæsonen. Ofte sendte man både ind til forskellige dele af kysten, og sømændene trængte ind i skove af

tamarinder, bambus, mangrove, ibenholt, vilde akacier og jerntræer, som udgør en del af Philippinernes kilder til rigdom. I disse frugtbare egne, hvor naturprodukter, der hører til Jordens tempererede egne blander sig med de, der kommer fra troperne, opsøgte kaptajn Ellis og hans folk flere landsbyer, hvor de håbede at høre om spor, vraggods eller fanger hos de lokale stammer; men det var frugtesløst, og damperen måtte vende tilbage til Zamboanga stærkt medtaget af det dårlige vejrlig og efter ved et rent mirakel at have undgået de undersøiske rev i området.

Udforskningen af det Philippinske øhav varede to og en halv måned. Mere end hundrede øer skulle besøges, af hvilke de vigtigste efter Luzon og Mindanao er Mindoro, Leyte, Samar, Panay, Negros, Cebu, Masbate, Palawan, Calamianes osv.

Efter at have udforsket Basilangruppen syd for Zamboanga, satte kaptajn Ellis kursen mod Sulu, hvortil han ankom den 25. februar 1880.

Hele området er en veritabel piratrede, hvor de indfødte sværmer rundt mellem de talrige småøer, der er dækket af jungle, mellem Mindanaos sydspids og det nordligste punkt på Borneo.

Dolly Hope kastede atter anker, denne gang ved Belauan. Man satte sig i forbindelse med den lokale sultan og de *datous*, som hersker over en befolkning på seks til syv tusinde hoveder. Kaptajn Ellis sparede ikke på gaver, hverken i form af penge eller naturalier. De indfødte gik på jagt efter spor af de skibbrud, som disse øer, der omgærdes af bælter af koralrev, havde været skuepladsen for. Men blandt det vraggods, der blev indsamlet, fandt man intet, der kunne genkendes som noget,

der havde hørt til *Franklin* og de skibbrudne var enten taget hjem eller døde.

Dolly Hope, der havde fyldt sine kullagre op i Mindanao, var allerede ved at have tømt dem igen hen mod slutningen af dette togt blandt Suluøerne på grund af den megen sejlen rundt mellem øerne. Der var dog nok til at bringe hende gennem Celebeshavet til Maratuaøerne og ned til Bandjermasin på det sydlige Borneo.

Kaptajn Ellis stod ned gennem Celebeshavet, der ligger indesluttet ligesom en sø, mellem de store malajiske øer. Trods sin beliggenhed er det kun i ringe grad beskyttet mod storme, og hjemsøges jævnligt af tyfoner, der kaster en skygge over dette ellers så smukke billede af de skønne vande, der er hjemsted for en mængde smukt farvede zoophyter, og tusindvis af andre arter af bløddyr, der får havet til at ligne en seng af flydende blomster.

Dolly Hope kom til at opleve dette natten mellem den 28. og 29. februar 1880. I løbet af dagen var vinden gradvis frisket op, og skønt den atter var faldet en smule af hen mod aften, samlede der sig enorme skymasser af en gusten blygrå farve i horisonten, som varslede om en urolig nat.

Stormen brød løs med stor voldsomhed omkring klokken elleve, og søen rejste sig i løbet af få øjeblikke med en ganske overordentlig heftighed.

Kaptajn Ellis, der med rette var bekymret for *Dolly Hopes* maskineri, og altid søgte at forudse og forhindre ethvert uheld, der kunne bringe togtet i fare, lagde skibet op til vinden og opretholdt kun maskinkraft nok til at sikre, at fartøjet adlød roret.

Tornadoen var så voldsom, og bølgerne rasede så vildt omkring *Dolly Hope*, at adskillige frygtelige brodsøer trods disse forholdsregler skyllede ind over hende. Med nogle af disse blev flere hundrede tons vand kastet ind over hendes dæk, slog skylightene ind og hobede sig op i bunden af skibet. Men de kraftige, vandtætte skotter modstod presset og holdt vandet ude fra kedelrummet og maskinrummet; dette var heldigt, for hvis ilden under kedlerne var blevet slukket, ville *Dolly Hope* have været forsvarsløs mod elementernes rasen, og ude af stand til at styre ville hun være blev kastet rundt af bølgerne, indtil en bølge ramte hende på langsiden og ødelagde hende.

Mandskabet udviste både koldblodighed og stort mod under disse kritiske omstændigheder, og bistod tappert deres kaptajn og hans officerer; og viste sig således den kaptajn værdig, der havde udvalgt dem blandt de bedste sømænd i San Diego. Skibet blev frelst ved den dygtighed og præcision, hvormed hun blev manøvreret.

Efter femten forfærdelige timer faldt søen til ro, næsten lige så pludseligt som den havde rejst sig, idet man nærmede sig den store ø Borneo, og om morgen den 2. marts 1880 fik *Dolly Hope* Maratuaøerne i sigte.

Disse øer, der geografisk hører med til Borneo, blev nøje udforsket i løbet af de første fjorten dage af marts. Opmuntret af rigelige gaver gjorde de lokale høvdinge deres bedste for at hjælpe med eftersøgningen, men det viste sig ikke muligt at fremskaffe den mindste smule oplysninger vedrørende *Franklin*, og da disse dele af Malaysia jævnligt hjemsøges af pirater, kunne man befrygte, at John Branican og hans besætning var blevet nedslagtet til sidste mand.

En dag, da han talte om dette med førstestyrmanden, sagde kaptajn Ellis:

"Det er meget muligt, at *Franklins* forsvinden var forårsaget af et sådant angreb. Det ville kunne forklare, at vi endnu ikke har fundet et eneste spor af vraget. Disse pirater praler ikke af deres bedrifter. Når et skib forsvinder, tilskrives det gerne en tyfon, og så er det ikke mere at sige om det."

"Ja, det er vist desværre kun alt for sandt, kaptajn," sagde styrmanden. "Der er rigeligt med pirater i dette hav, og vi må holde skarpt udkig, når vi skal gennem Makasarstrædet."

"Ganske vist," sagde kaptajn Ellis, "men vi er bedre i stand til at flygte fra disse skurke end John Branican. Med ujævn og skiftende vind kan et sejlskib ikke manøvrere frit, men så længe vore maskiner arbejder, kan ingen malajsørøver fange os. Men ikke desto mindre må vi holde godt øje."

Dolly Hope kom nu ind i Makasarstrædet, der skiller Borneo fra Celebes. I to måneder, fra den 15. marts til den 15. maj 1880, udforskede kaptajn Ellis, efter at have taget kul ind i Dumaring, hele østsiden af Celebes.

Øen Celebes, der blev opdaget i sin tid af Magellan, er ikke mindre end et hundrede to og halvfems geografiske mil lang og femogtyve bred. Dens form har fået nogle geografer til at sammenligne den med en edderkop, hvis enorme ben udgøres af halvøer. Dens landskabers skønhed, dens rigdom af forskellige produkter, dens bjerges heldige fordeling gør den til det prægtige Borneos lige. Men dens mange bugter og vige afgiver så mange tilflugtssteder for pirater, at det er overordentlig farligt at færdes i farvandene omkring den.

Trods dette gennemførte kaptajn Ellis sit arbejde særdeles samvittighedsfuldt. Han lod altid kedlerne være under tryk, mens han undersøgte bugter og vige, så han kunne vende tilbage til et sejlklart skib ved det mindste tegn på fare.

Efterhånden som hun nærmede sig den sydlige ende af strædet kunne *Dolly Hope* fortsætte sin rejse under mindre farlige omstændigheder. Denne del af Celebes er under hollandsk overherredømme. Disse besiddelsers hovedstad er Makasar – tidligere kaldet Vlaardingen – som beskyttes af fortet *Rotterdam*. Dér kastede kaptajn Ellis anker den 17. maj 1880 for at lade besætningen hvile ud, mens man atter fik fyldt kullagrene op. Selv om han ikke fandt noget, der kunne sætte ham på sporet af John Branican, hørte han i denne havn vigtigt nyt om den kurs, *Franklin* måtte have fulgt, for den 3. maj 1875 var skibet blevet set ti engelske mil ud for Makasar med kurs mod Java. Det var altså sikkert, at hun ikke havde mødt sin undergang i de farlige farvande mellem de malajiske øer. Det måtte være sket, efter at hun havde passeret Celebes og Borneo, hvilket betød, at det var i Javahavet, man måtte fortsætte undersøgelserne, og derfra videre til Singapore.

I et brev, som han sendte til mrs. Branican fra Celebes, underrettede han hende om denne omstændighed, og fornyede sit løfte om at holde hende løbende underrettet om sine undersøgelser, som nu ville fortsætte mellem Javahavet og Sundaøerne.

Dolly Hope ville komme til at ikke passere den længdegrad, hvor Singapore ligger – det ville være den vestligste grænse for dette togt. Hun vil vende tilbage gennem Javahavet, hvor man ville undersøge den perlerække af øer, der ligger her; derefter

ville hun sætte kursen mod Molukkerne til hun atter nåede Stillehavet og endelig returnerede til Amerika.

Dolly Hope forlod Makasar den 23. maj 1880, krydsede det smalle stræde der adskiller Celebes fra Borneo, og lagde ind ved Bandjermasin. I denne havn –*Kalimantan* er det korrekte geografiske navn – residerer Borneos guvernør. Skibsregistrene dér blev grundigt gennemgået, men man fandt ingen rapporter om, at *Franklin* skulle være blevet set på denne egn; dette kunne dog let forklares ved at antage, at hun havde holdt sig ude i åben sø hele vejen gennem Javahavet.

Ti dage senere kastede kaptajn Ellis anker i Batavia på øen Java, der er af vulkansk oprindelse, og hvor man næsten altid kan se røg og flammer fra dens kratere.

Et par dage var alt, hvad mandskabet behøvede for at forny skibets forråd i denne smukke by, der er hovedstaden for de hollandske besiddelser på de ostindiske øer. Generalguvernøren, som fra søfartsefterretninger var bekendt med mrs. Branicans bestræbelser for at finde de skibbrudne, modtog kaptajn Ellis med megen velvilje. Desværre kunne han ikke fortælle noget nyt om *Franklin* og hendes skæbne. Hollandske sømænd i byen hældede til den opfattelse, at det amerikanske skib var gået under i en tornado. De kunne nævne adskillige fartøjer, som var forsvundet løbet af de første seks måneder af 1875, og som man ikke siden havde hørt fra eller fundet det mindste stykke vraggods skyllet op på kysten.

Efter at have forladt Batavia satte *Dolly Hope* kurs mod øerne Belitung og Bangka. Før i tiden havde dette farvand været befængt med pirater, og fartøjer, der kom for at hente ladninger af jern og tin, undgik kun med besvær at blive angrebet. Men

søpolitiet havde nu effektivt renset havet for disse, og der var ikke grund til at antage, at *Franklin* og hendes besætning skulle være blevet ofre for et angreb af sørøvere i dette farvand.

På sin vej mod nordvest besøgte *Dolly Hope* øerne langs kysten af Sumatra, passerede den yderste spids af Malaccahalvøen og nåede endelig Singapore om morgenen den 20. juni 1880, efter at være blevet noget forsinket af en kraftig modvind.

Nødvendige reparationer på maskinen tvang kaptajn Ellis til at blive i to uger i denne havn, der er beliggende på øen Singapores sydside. Skønt kun af lille udstrækning – ikke mere end omkring to hundrede og halvfjerds kvadratmil – er denne besiddelse, der jo er så vigtigt et bindeled i handelen mellem Europa og Amerika, blevet en af de rigeste i østen siden englænderne grundlagde deres første handelsstation på stedet i 1818.

Som man vil huske, var det i Singapore, at *Franklin* skulle have losset en del af den ladning, den medførte på vegne af huset Andrew, før hun fortsatte til Calcutta, og vi ved også, at det amerikanske skib aldrig var ankommet dertil. Følgelig havde kaptajn Ellis besluttet at udnytte forsinkelsen så godt som muligt til at skaffe alle de oplysninger, han kunne, om skibsulykker i Javahavet indenfor de seneste år.

På den ene side var *Franklin* jo set ved Makasar, på den anden side var hun aldrig ankommet til Singapore; følgelig måtte hun havde lidt skibbrud et eller andet sted mellem disse to punkter; det vil sige, med mindre kaptajn Branican havde forladt Javahavet gennem et af de stræder, der skiller de forskellige øer i Sundaøgruppen, og ad denne vej var kommet ud i Timorhavet.

Men hvorfor skulle han have gjort dette, når hans destination var Singapore? Det var uforklarligt og det burde ikke have fundet sted.

Kaptajn Ellis' undersøgelser havde foreløbig kun givet negative resultater, og det eneste, han nu havde at gøre, var at tage afsked med guvernøren i Singapore, og begynde tilbagerejsen til Amerika.

Den 25. august 1880 påbegyndte han rejsen i stærkt stormende vejr. Varmen var overvældende, som den almindeligvis er det i august i denne del af den varme zone, kun nogle få grader syd for ækvator. *Dolly Hope* led meget under det hårde vejr i denne sidste uge af august; men ikke desto mindre lod man ikke noget sted være u-undersøgt under sejladsen langs Sundaøerne. Madura, et af de tyve regentskaber på Java; Bali, en af de travleste handelspladser, Lombok, og Sumbava med vulkanen Tombovo, der konstant truede med et udbrud af samme ødelæggende voldsomhed som i 1815 – alle disse blev besøgt.

Mellem disse øer åbnede sig mange stræder, hvorigennem der var adgang til Timorhavet, og *Dolly Hope* måtte manøvreres med stor påpasselighed for at undgå de kraftige strømme, der her er stærke nok til at gribe store fartøjer, selv når de blev drevet frem af monsunvinden. Man vil heraf kunne se, hvor farefuldt det er at sejle på disse kanter, især dog for sejlskibe, der ikke har egen bevægelseskraft; og det er også derfor, maritime ulykker er så ofte forekommende i området.

Efter at have forladt øen Flores fulgte kaptajn Ellis en ny kæde af øer, der ligger op til Molukkerhavet, men forgæves. Efter alle disse fejlslagne undersøgelser kan man ikke undre sig

over, at mandskabet nu omsider var ved at miste modet. Men man måtte ikke opgive håbet om at finde *Franklin*, før alle undersøgelser var bragt til ende, alt var prøvet. Det var muligt, at kaptajn Branican, i stedet for at gå gennem Makasarstrædet, havde krydset gennem Molukkerøgruppen og Molukkerhavet for at komme til Javahavet, og derved var blevet set ved Celebes.

Men tiden gik, og logbogen fortsatte med at være tavs, hvad angik *Franklin*s skæbne. Hverken på Timor, eller nogen af de øgrupper, der udgør Molukkerne, på Amboïna, generalguvernørens sæde, på Seram og Buro, Banda eller Jailolo, fandt man nogen oplysninger om et fartøj, der var forlist i foråret 1875. Mellem den 23. september 1880, hvor *Dolly Hope* var ankommet til Timor, og til den 27. december, hvor hun nåede Jailolo, lå tre måneders undersøgelser, hvortil hollænderne på øerne medvirkede beredvilligt, og hvor dog alligevel ingenting blev opdaget, der kunne kaste lys over ulykken.

*Dolly Hope*s togt var forbi. På Jailolo – eller Halmahera, som den også kaldes – den vigtigste af Molukkerne, sluttedes den kreds, som kaptajn Ellis havde fulgt rundt i den malajiske region. Mandskabet fik nogle få dages hvile, som var vel fortjent. Havde man fundet et nyt spor, hvad ville disse brave sømænd så trods alt ikke have indladt sig på, selv om det havde medført store farer!

Ternate, hovedstaden på Jailolo, som behersker Molukkerhavet, og som er den hollandske "residents" hovedkvarter, forsynede *Dolly Hope* med alt, hvad hun havde behov for med hensyn til proviant og kul til tilbagerejsen. Dér

var man ved slutningen af året 1880, det sjette år, der var gået, siden *Franklins* forsvinden.

Kaptajn Ellis lettede anker om morgenen den 9. januar 1881, og satte kursen mod nordøst.

Det var den dårlige årstid med hårdt vejr. Overfarten over Stillehavet var besværlig, og ugunstige vinde medførte store forsinkelser. Først den 23. februar 1881 meldte semafortelegrafen ved San Diego *Dolly Hope*s ankomst.

Togtet til de malajiske øer havde taget nitten måneder. Trods kaptajn Ellis' anstrengelser, og trods mandskabets hengivenhed, forblev *Franklin*s hemmelighed begravet i havets mystiske dyb.

12. Endnu et år

De breve, mrs. Branican havde modtaget fra ekspeditionen havde fået hende til at tvivle om, at den ville krones med held. Og det sidste brev gav hende kun ringe forhåbninger om udfaldet af den eftersøgning, kaptajn Ellis var ved at foretage blandt Molukkerne.

Så snart hun hørte, at *Dolly Hope* var i sigte fra San Diego, gik mrs. Branican sammen med mr. William Andrew ned til havnen, og så snart damperen havde kastet anker gik de om bord.

Kaptajn Ellis og hans mandskabs miner fortalte klart nok, at anden del af togtet ikke havde haft større held med sig end den første.

Efter at mrs. Branican havde vekslet håndtryk med kaptajnen, henvendte hun sig til mandskabet, der var så hårdt prøvede af rejsens strabadser, og sagde med fast stemme:

"Jeg takker Dem, kaptajn Ellis, og jeg takker jer alle, mine venner! I har gjort alt, hvad jeg på nogen måde kunne forvente af jer! I har ikke haft held med jer, og måske er I ved at miste håbet? *Jeg* har ikke mistet håbet! Nej! Jeg vil ikke miste håbet om atter at se John og hans kammerater fra *Franklin*! Mit håb står til Gud – og Gud vil lade det blive virkelighed!"

Dette blev sagt med en så stor sikkerhed og vidnede om en sjælden styrke, der tydeligt fortalte, at mrs. Branican aldrig ville give op; og denne optimisme burde have smittet dem alle. Men skønt alle lyttede til hende med al den respekt, hendes

indstilling fortjente, var ikke én af dem i tvivl om, at *Franklin* og hendes besætning var uigenkaldeligt tabt.

Men havde det ikke været bedre, om de havde lyttet til den særlige intuition, hvormed kvinder er udstyret fra naturens side? Skønt en mand klynger sig til den direkte observation af fakta og deres følgevirkninger, er det sikkert, at kvinder af og til er bedre i stand til at se ind i fremtiden, takket være deres intuition. Det er en art instinkt, der leder hende og giver hende en vis evne for forudanelse. Hvem kunne vide, om ikke mrs. Branican en skønne dag ville få ret, når hun således nægtede at underkaste sig den almindelige mening?

Mrs. Branican og mr. William Andrew gik derpå med ind i *Dolly Hope*s kahyt, hvor kaptajn Ellis gav dem en detaljeret beretning om ekspeditionen. Kort over Polynesien og det malajiske øhav blev bredt ud på bordet, og lod dem følge damperens sejlads, alle de steder, hvor hun havde kastet anker, de talrige punkter, der var blevet undersøgt, de observationer, man havde samlet sammen i de vigtigste havne og blandt de indfødte, og de eftersøgninger, man havde gennemført blandt øer og holme med uendelig tålmodighed og utrættelig iver.

Til sidst sagde kaptajn Ellis:

"Lad mig især henlede Deres opmærksomhed på dette: *Franklin* blev set for sidste gang ved sydspidsen af Celebes den 3. maj 1875, omkring syv uger efter at hun havde forladt San Diego, og efter den dag blev hun aldrig set igen. Eftersom hun aldrig ankom til Singapore er det hævet over enhver tvivl, at katastrofen skete i Javahavet. Hvordan? Der er flere mulige teorier; den første, at *Franklin* gik ned for fulde sejl, måske i et sammenstød med et andet skib, uden at efterlade sig noget

spor; den anden, at hun blev slået til småstumper mod et rev, eller endelig, at hun blev ødelagt af malajiske pirater. I disse sidste tilfælde burde det havde været muligt at finde vragstumper. Men trods alle vore anstrengelser har vi ikke fundet noget sikkert bevis på, at *Franklin* er ødelagt."

Konklusionen, der kunne uddrages heraf, var, at det måtte være mest logisk at hælde til den første teori – den, der tilskrev *Franklins* forlis til en af de tornadoer, der er så hyppige i disse farvande. Hvad angik den anden antagelse – en kollision med et andet skib – var det overmåde sjældent, at begge skibe gik under, og man ville derfor høre om det før eller siden. Der kunne derfor ikke være noget håb.

Dette var, hvad mr. William Andrew fik ud af det, og han bøjede trist sit hoved mod mrs. Branican, der så spørgende på ham. "Nej!" sagde hun, "Nej! *Franklin* er ikke gået til grunde. Nej! John og hans mandskab *kan* ikke være gået til grunde!"

Og da kaptajn Ellis måtte atter afgive sin rapport ned til de mindste detaljer. Dolly vendte og drejede alle dens detaljer gang på gang, udspurgte og diskuterede uden på nogen måde at opgive sin mening.

Samtalen varede i fulde tre timer, og da mrs. Branican skulle til at gå, spurgte kaptajn Ellis, om det var hendes mening, at *Dolly Hope* skulle lægges op.

"Nej, kaptajn!" svarede hun. "Jeg ville være ked af at se Deres mandskab og Dem selv afskediget. Der kan komme nye ting frem, som vil nødvendiggøre en ny ekspedition; skulle det blive tilfældet, håber jeg, De atter vil påtage Dem kommandoen over *Dolly Hope*."

"Det gør jeg gerne," svarede kaptajn Ellis, "men jeg tilhører huset Andrew, mrs. Branican, og de kan have brug for min tjeneste."

"Lad endelig ikke dét holde Dem tilbage, min kære Ellis," sagde mr. William Andrew, "jeg lader Dem skam med glæde stå til Dollys rådighed, hvis hun ønsker det."

"Jeg står til Deres tjeneste, mr. Andrew. Mit mandskab og jeg vil ikke forlade *Dolly Hope*."

"Og jeg beder Dem, kaptajn," sagde mrs. Branican, "om at sørge for, at skibet til enhver tid er rede til at stå til søs."

Da han gav sit tilsagn, havde skibsrederen kun tanke for at opfylde Dollys umiddelbare ønske. Men hverken han eller kaptajn Ellis nærede nogen tvivl om, at hun ville opgive at gøre et nyt forsøg efter dette frugtesløse første. Havde tiden endnu ikke svækket hendes erindring om katastrofen, ville den dog i det mindste til sidst gøre en ende på det håb, der måtte være tilbage.

I overensstemmelse med mrs. Branicans ønsker blev *Dolly Hope* altså ikke aftaklet. Kaptajn Ellis og hans mandskab fortsatte med at være opført på Dollys lønningsliste, og modtog deres løn, som om de var til søs. Der var væsentlige reparationer at udføre efter nitten måneder i det malajiske område; skroget skulle kølhales, rigningen måtte for en dels vedkommende skiftes ud, kedlerne skulle udskiftes, og flere af maskinens dele trængte ligeledes til at blive skiftet. Da alle disse arbejder var færdige, tog *Dolly Hope* forsyninger om bord, fyldte kulreserverne op, og var dermed klar til atter at stå til søs, når ordren blev givet.

Mrs. Branican havde genoptaget sin sædvanlige tilværelse i *Prospect House*. De eneste venner, hun havde omgang med, var mr. William Andrew og kaptajn Ellis. Hun levede alene på sine minder og sine håb, og havde altid den dobbelte ulykke, der havde ramt hende, i tankerne. Lille Wat ville have været syv år gammel nu – den alder, hvor de første klare stråler af bevidsthed og fornuft oplyser det letpåvirkelige unge sind – men – lille Wat var ikke mere. Dollys tanker vendte så sig mod den, der havde risikeret sit liv for at redde hendes; Zach Fren, som hun ønskede at gøre bekendtskab med, og som endnu ikke var vendt tilbage til San Francisco. Men det ville snart ske. Søfartsefterretningerne havde flere gange indeholdt nyheder om *Californian*, og året 1881 ville næppe gå til ende, før han kom tilbage til sin hjemby. Så snart han ankom, ville mrs. Branican sende bud efter ham for at betale af på sin taknemmelighedsgæld.

Imens hun ventede, ophørte mrs. Branican ikke på noget tidspunkt med at bistå de familier, der havde lidt tab ved *Franklin*s forlis. Hun forlod kun *Prospect House* for at begive sig ned i byen, når hun gik på besøg i deres beskedne hjem for at trøste dem og udføre sine velgørenhedsgerninger. Hendes gavmildhed gav sig mangehånde udtryk, og udstrakte sig til såvel de åndelige som de materielle behov hos disse mennesker, og allerede i de første måneder af året havde hun talt med mr. William Andrew om et nyt, særligt foretagende, som hun var ivrig efter at sætte i værk: Hun ønskede at grundlægge et hospital for forældreløse børn, og børn, der var blevet forladt og stod alene i verden.

"Mr. Andrew," sagde hun til skibsrederen, "jeg vil grundlægge denne institution til minde om mit og Johns barn, og forsyne det med de midler, der måtte være nødvendige for at drive det. John vil uden tvivl bifalde, hvad jeg gør, når han kommer tilbage. Og på hvilken bedre måde vil jeg ellers kunne anvende vores formue?"

Mr. William Andrew, der ikke kunne finde noget at indvende, stillede sig ganske til hendes disposition ved de forberedelser, der var nødvendige for at skabe en institution af denne art. Et hundrede og halvtreds tusinde dollars blev sat af, dels til at erhverve en til formålet passende bygning, dels til at betale de løbende udgifter.

Alt kom meget hurtigt i stand, takket være den støtte, mrs. Branican fik af byens myndigheder. En stor bygning, der lå på et højdedrag i nærheden af den ældste del af San Diego, blev erhvervet, og en dygtig arkitekt indrettede bygningen til dens nye formål, således at den kunne huse halvtreds børn og tilstrækkeligt personale til opdrage og passe dem. Huset var omgivet af en stor have med smukke træer, der blev vandet af små bække, der løb gennem den, og var udstyret med alle de sanitære indretninger, der var nødvendige for at gøre det til et sundt og godt opholdssted for børnene.

Den 19. maj 1881 blev denne institution – som fik navnet *Wat House* – indviet under hele byens bifald, og indbyggerne beviste ved denne lejlighed mrs. Branican de mest rørende eksempler på deres sympati. Men den godgørende kvinde selv viste sig ikke ved ceremonien, da hun ikke havde villet forlade sin hytte. Da et vist antal børn snart efter var blevet anbragt på Wat House, besøgte hun dem hver dag, som havde hun været deres

moder. Børnene kunne være på hjemmet indtil de var tolv år gamle. Så snart de var gamle nok, lærte de at læse og skrive, og blev opdraget til at tro på Gud og føre sig anstændigt, samtidig med at de lærte et håndværk, der var passende for deres evner. Nogle af dem var børn af sømandsfamilier og viste anlæg for søen, og disse blev så skibsdrenge eller sat i lære som sømænd. Og det så faktisk ud til, at Dolly følte større hengivenhed for disse end for de øvrige – velsagtens til ære for kaptajn Johns minde.

Da året 1881 gik til ende, havde man stadig intet nyt om *Franklin* hverken i San Diego eller andre steder. Skønt der var udlovet en dusør til den, der bragte dem det mindste spor, havde man ikke fået nogen oplysning, der gjorde det formålstjenligt at sende *Dolly Hope* ud på et nyt togt. Men mrs. Branican fortvivlede ikke. Hvad 1881 ikke havde bragt hende, kunne 1882 måske.

Men hvad var der blevet af mr. og mrs. Burker? Hvor havde Len Burker søgt tilflugt for at unddrage sig den eftersøgning, man havde anstillet? Politiet havde opgivet at forfølge sagen videre, og mrs. Branican måtte følgelig opgive enhver tanke om at finde ud af, hvad der var blevet af Jane.

Dette påvirkede hende meget, og hun var ked af ikke at kende sin ulykkelige slægtnings stilling. Hun var også forundret over aldrig at have modtaget så meget som et brev fra Jane – et brev, som hun kunne have skrevet og sendt uden på nogen måde at bringe sin mands sikkerhed i fare. Vidste de ikke, at Dolly havde genvundet sin fornuft og havde sendt et skib ud for at søge efter *Franklin*, og at denne ekspedition havde været uden resultat? Det kunne man ikke forestille sig. Havde

ikke aviserne i både Amerika og Europa fulgt dette foretagende nøje i alle dets faser, og kunne man på nogen måde forestille sig, at Len og Jane Burker intet skulle have hørt om det? De kunne vel heller ikke være uvidende om, at mrs. Branican var kommet til penge ved hendes onkel, Edward Starters, død, og at hun derfor ville være i stand til at hjælpe dem. Men ikke desto mindre havde hverken den ene eller den anden søgt at komme i forbindelse med hende, skønt deres stilling sandsynligvis måtte være højst uholdbar.

Januar, februar og marts gik hen, og det så foreløbig ikke ud til, at 1882 ville bringe nogen ændring i tingenes tilstand, da der indtraf en begivenhed, som syntes at kaste en smule lys over *Franklin*s skæbne.

Den 27. marts 1882 lagde damperen *Californian* til i San Francisco bugten efter et togt til Europa, der havde varet flere år.

Så snart mrs. Branican hørte om skibets hjemvenden, skrev hun til Zach Fren, som på denne tid var bådsmand om bord på *Californian*, og inviterede ham til straks at komme til hende i San Diego.

Da Zach Fren alligevel havde tænkt sig at tage tilbage til sin hjemby for at hvile ud nogle måneder, svarede han, at så snart det blev muligt for ham at komme i land, ville han tage til San Diego, og det første sted, han så ville besøge, ville være *Prospect House*. Der ville kun gå et par dage endnu, før han ankom.

På samme tid spredte der sig et rygte, som ville vække betydelige opsigt i samtlige Unionens stater, hvis det skulle vise sig at være sandt.

Man sagde nemlig, at *Californian* havde hjembragt nogle stykker vraggods, som syntes at stamme fra *Franklin*. En San Francisco-avis lagde til, at *Californian* havde fundet dette vraggods nord for Australien, i området mellem Timorhavet og Arafurahavet, i nærheden af Melvilleøen og langt vest for Torresstrædet.

Så snart denne nyhed nåede San Diego, ilede mr. William Andrew og kaptajn Ellis, der havde fået nyheden med et telegram, til *Prospect House*.

Ved det første ord, de ytrede om emnet, blev mrs. Branican meget bleg. Men der var kun fuldstændig overbevisning at spore i hendes tonefald, da hun sagde:

"Ved hjælp af dette vraggods vil man finde *Franklin*, og efter *Franklin* vil man finde John og hans kammerater!"

Opdagelsen af dette stykke vraggods var da også en betydningsfuld omstændighed. Det var nemlig første gang, man havde fundet nogen som helst rester af det fortabte skib. I sin søgen efter det sted, hvor katastrofen var indtruffet, havde mrs. Branican nu endelig et led til den kæde, der forbandt hende til fortiden, og dette led antydede, hvor man burde søge skuepladsen for ulykken.

Hun fandt straks et kort over Oceanien frem. Mr. William Andrew og kaptajn Ellis måtte se og vurdere mulighederne for endnu et togt med *Dolly Hope*, for hun ønskede straks at træffe en beslutning om dette.

"Så *Franklin* tog altså ikke direkte til Singapore fra Philippinerne og det malajiske hav," sagde mr. William Andrew.

"Men det er jo ganske usandsynligt, ja umuligt!" udbrød kaptajn Ellis.

"Men," fortsatte skibsrederen, "hvis hun havde fulgt sin oprindelige kurs, hvordan har man så kunnet finde dette vraggods i Arafurahavet nord for Melvilleøen?"

"Det kan jeg hverken forklare eller forstå, mr. Andrew," svarede kaptajn Ellis. "Alt hvad jeg ved, er at *Franklin* er blevet set sydvest for Celebes efter at være kommet ud af Makasarstrædet; og hvis hun kom gennem dette stræde, må hun være kommet fra nord, ikke fra øst. Hun kan ikke være kommet gennem Torresstrædet."

Man diskuterede spørgsmålet frem og tilbage i nogen tid, og endte med at måtte give kaptajn Ellis ret.

Mrs. Branican lyttede til deres samtale uden at bryde ind. Men en lodret rynke i panden viste, med hvilken sej stædighed, hun fortsat afviste enhver tanke om at anerkende, at John og hans fæller var fortabte. Nej! Hun ville ikke tro det, før hun fik et virkeligt bevis for deres død.

"Udmærket!" sagde mr. William Andrew. "Jeg mener som De, min kære Ellis, at *Franklin* krydsede Javahavet på sin vej til Singapore."

"Eller i det mindste noget af det, mr. Andrew, for det må være mellem Singapore og Celebes, at forliset fandt sted."

"Det må det. Men hvordan kan man finde vraggods ud for Australien, hvis *Franklin* gik på grund på et eller andet rev i Javahavet?"

"Det kan man kun forklare på én måde," sagde kaptajn Ellis, "nemlig ved, at vraget må være drevet gennem Sundastrædet, eller en af de andre kanaler, der fører til Timor- og Arafurahavet."

"Kunne havstrømmene føre det i den retning?"

"Ja, mr. Andrew, og jeg kan tilføje, at hvis *Franklin*s ror var blevet ødelagt i en storm, kan hun meget vel være blevet ført ned gennem et af stræderne, for så endelig at forlise ud for Australiens kyst."

"Det kan vel være, min kære Ellis," sagde mr. William Andrew, "og det er den eneste sandsynlige forklaring. Og når man så kan finde vraggods ved Melville efter seks års forløb siden katastrofen, må det være, fordi det først for nylig har revet sig løs fra det rev, hvor *Franklin* fandt sit endeligt."

Denne teori ville ingen sømand have kunnet indvende noget imod.

Mrs. Branican, som ikke et øjeblik havde fjernet sit blik fra kortet foran hende, sagde da:

"Hvis *Franklin* virkelig forliste på Australiens kyst, og de overlevende endnu ikke har givet livstegn fra sig, må det være fordi de er blevet taget til fange af de indfødte."

"Det er slet ikke umuligt, Dolly – men –" sagde mr. William Andrew.

Mrs. Branican skulle lige til at protestere voldsomt over for den tvivl, mr. William Andrew udtrykte, da kaptajn Ellis afbrød:

"Vi mangler jo dog endnu at se, om det vraggods, *Californian* har fisket op, virkelig stammer fra *Franklin*!"

"Nærer De da nogen tvivl?" spurgte Dolly.

"Det vil vi snart få at se," sagde mr. William Andrew, "for jeg har givet ordre til, at det bliver sendt hertil."

"Og jeg," sagde mrs. Branican, "giver nu ordre til, at *Dolly Hope* gør sig rede til at afsejle."

Tre dage efter denne samtale indfandt bådsmanden, Zach Fren, der netop var ankommet til San Diego, sig i *Prospect House*.

På dette tidspunkt var han omkring syv og tredive år gammel, stærk og beslutsom at se til, med et ansigt, der var garvet af vinden og havet, og altid fremviste et muntert udtryk. Han var en af den slags sømænd, der får andre til at blive trygge, fordi de er sikre på sig selv, og altid går lige til sagen.

Mrs. Branican gav ham en velkomst så fuld af taknemmelighed, at han ikke vidste, hvad han skulle sige.

"Min ven," sagde hun, idet hun gav udtryk for, hvad hendes hjerte var fuldt af, "er det Dem – Dem, der frelste mit liv, Dem, der gjorde alt, hvad der var muligt for at redde mit stakkels barn? Hvad kan jeg til gengæld gøre for Dem?"

Bådsmanden sagde, at han kun havde gjort sin simple pligt. At en sømand, der ikke havde gjort som han, ikke var en rigtig sømand – kun en simpel lejesvend. Det eneste, han kunne beklage, var at han ikke havde været i stand til at give barnet tilbage til dets moder. Men at han i øvrigt ikke havde krav på noget eller fortjente nogen belønning. Han takkede mrs. Branican for hendes gode hensigter mod ham; hvis hun tillod det, ville han gerne have lov til at komme og besøge hende, når som helst han var i land.

"I flere år, Zach Fren," sagde mrs. Branican, "har jeg ventet på, at De kom tilbage, og jeg håber, De vil være i nærheden, den dag kaptajn John vender hjem."

"Den dag, kaptajn John vender hjem?!"

"Zach Fren, De mener da ikke –"

"At kaptajn John er omkommet? Nej, det tror jeg ikke!" sagde bådsmanden.

"Jaså! De håber også?"

"Jeg gør mere end at håbe, mrs. Branican, jeg er ganske sikker på det. Er kaptajn John da en sådan mand, der lader sig blæse omkuld ved det mindste vindpust? Næppe! Det kan jeg ikke tro!"

Således sagde Zach Fren, og det på en måde, der vidnede om hans fuldstændige tro på, hvad han sagde, og som fik mrs. Branican hjerte til at springe et slag over. Hun var altså ikke den eneste, der troede på, at John en dag ville komme tilbage! Et andet menneske delte hendes overbevisning – og dette andet menneske var den samme mand, der havde reddet hende. Det syntes hende at være et fingerpeg af skæbnen.

"Tak, Zach Fren," sagde hun, "tak! De aner ikke, hvor godt De gør mig! Sig det igen – sig, at kaptajn John har overlevet skibbruddet –"

"Det har han! Det har han, mrs. Branican. Og beviset er, at han en skønne dag vil blive fundet. Og hvis det ikke er bevis nok –"

Zach Fren fortsatte med at opliste en lang række detaljer om de omstændigheder, hvorunder vraggodset var blevet fisket op af *Californian*. Endelig sagde mrs. Branican til ham:

"Zach Fren, jeg har besluttet at iværksætte en ny eftersøgning omgående."

"Udmærket – den vil have held med sig denne gang – og jeg vil tage med, hvis De tillader mig det."

"Vil De være villig til at tjene under kaptajn Ellis?"

"Med største fornøjelse."

"Tak, Zach Fren! Det forekommer mig, at med Dem om bord på *Dolly Hope* vil muligheden for et heldigt udfald blive endnu

større."

"Det kan være, mrs. Branican!" sagde bådsmanden og blinkede til hende. "Ja! Jeg tror det – og jeg er rede til at gå ud."

Dolly greb Zach Frens hånd og trykkede den, som var det hendes bedste vens. Hendes fantasi ledte hende – på afveje måske – men denne bådsmand kunne have held med sig, hvor andre havde fejlet.

Som kaptajn Ellis havde bemærket – skønt mrs. Branican var fuldstændig overbevist hvad det angik – var det endnu nødvendigt at sikre sig, at det vraggods, som *Californian* havde bragt med sig, virkelig stammede fra *Franklin*.

Som mr. William Andrew havde beordret det, gik der ikke lang tid, før det kom med jernbanen til San Diego, hvor det omgående blev bragt til skibsværftet og underkastet en nærmere undersøgelse af de mænd, der havde bygget *Franklin*

Den stump træ, *Californians* mandskab havde fundet en halv snes mil fra en lille ø, var et stykke af forstavnen. Træstumpen var temmelig ødelagt, ikke af at være længe i vandet, men af at have været udsat for vejr og vind. Man sluttede heraf, at det måtte have ligget længe på det rev, hvor skibet var kastet op, og så var blevet revet af – måske af strømmen – og derpå havde drevet om på havet i mange uger eller måneder, før det blev bemærket af sømændene på *Californian*. Men var det fra kaptajn Johns skib? Ja, for det der var tilbage af udskæringerne lignede dem, der havde prydet forstavnen på *Franklin*

Dette var ganske sikkert blev fremstillet i San Diego; skibsbyggerne nærede ingen tvivl om dette. Det teaktræ, der var brugt til stævnen var kommet fra lagrene på dette skibsværft. De fandt spor efter de jernbånd, der havde fæstnet det

udskårne stykke til stævnen, og rester af rød maling og en gylden stribe på de udskårne blade, der havde smykket boven.

Altså tilhørte det stykke vraggods, der var bragt hjem af *Californian*, uden tvivl det skib, som man uden held havde eftersøgt i de malajiske farvande!

Da dette var blevet fastslået, måtte man medgive rimeligheden i kaptajn Ellis forklaring om, at *Franklin* skulle være blevet set i Javahavet sydvest for Celebes, at hun nogle dage senere var drevet gennem Sundastrædet eller en anden lignende kanal for så at ende i Timor- eller Arafurahavet, hvor hun efterfølgende havde lidt skibbrud på et rev ud for Australiens kyst.

At sende et fartøj ud med ordre til at udforske havene mellem Sundaøerne og Australiens nordkyst var altså velbegrundet. Ville dette togt have bedre held med sig end det tidligere til Philippinerne, Celebes og Molukkerne? Man havde grund til at håbe på det.

Denne gang ønskede mrs. Branican at komme med om bord på *Dolly Hope*. Men mr. William Andrew og kaptajn Ellis fik hende, sammen med Zach Fren, med nogen vanskelighed talt fra det. Et togt af denne art ville blive meget langvarigt, og kunne blive bragt i fare, hvis der var en kvinde med om bord.

Vi behøver vel ikke at bemærke, at Zach Fren naturligvis fik hyre som bådsmand på *Dolly Hope*, og at kaptajn Ellis fik gjort sit skib klar til at stå til søs uden unødigt ophold.

13. Et togt til Timorhavet

Dolly Hope forlod San Diegos havn klokken ti om formiddagen den 3. april 1882. Så snart den amerikanske kyst var ud af sigte, satte kaptajn Ellis kursen mod sydvest, i en lidt sydligere retning end på det første togt. Han ville tage den kortest mulige vej til Arafurahavet via Torresstrædet, til det sted på den anden side af dette, hvor man havde samlet vraggodset fra *Franklin* op.

Den 26. april fik de Gilbertøerne i sigte, vidt spredte i disse egne, hvor Stillehavets kalmebælte på denne årstid gør sejladsen så langsom og besværlig for sejlskibene. Idet han lod Scarborough- og Kingsmilløerne, som tilsammen udgør denne øgruppe, der er beliggende omkring 8000 mil fra den californiske kyst sydøst for Carolinerne, bag sig, krydsede kaptajn Ellis ind mellem Vanikoroøerne, der kunne genkendes på femten mils afstand på det høje Kapongobjerg.

Disse grønne og frugtbare øer, der alle er fuldstændig dækkede af uigennemtrængelige skov, hører til Fijigruppen. De er alle omgivet af koralrev, hvilket gør dem overordentlig farlige at komme nær. Det var på dem, at Dumont d'Urville og Dillon fandt resterne af Lapérouses skibe, *Recherche* og *Esperance*, som havde forladt Brest i 1791, og aldrig vendte tilbage, eftersom de jo var blevet drevet ind mod Vanikoros rev og ødelagt.

Da de så disse så sørgeligt berømmede øer, bemægtigede en såre naturlig følelse sig *Dolly Hope*s besætning. Havde *Franklin* lidt den samme skæbne som Lapérouses skibe? Og ville det samme ske for kaptajn Ellis, som for Dumont d'Urville og

Dillon – kun at finde resterne af det fortabte skib? Og hvis han ikke fandt stedet, hvor katastrofen var indtruffet, ville John Branican og hans mænds skæbne da for evigt forblive et mysterium?

To hundrede sømil længere fremme lagde *Dolly Hope* kursen skråt gennem Salomonøerne, tidligere benævnt Ny Georgien. Denne øgruppe består af omkring et dusin store øer, spredt over et areal på to hundrede mil i længden og fyrre i bredden. Blandt dem findes Carteretøerne, tidligere også kaldet Massakreøerne, hvilket navn med al ønskelig tydelighed beskriver de blodige begivenheder, de havde været skueplads for.

Kaptajn Ellis havde ikke brug for at indhente oplysninger fra de indfødte på disse øer, eller foretage undersøgelser i området. Han standsede følgelig ikke, men sejlede videre mod Torresstrædet, ikke mindre utålmodig end Zach Fren efter at nå den del af Arafurahavet, hvor vraggodset var blevet fisket op. Det ville være her, eftersøgningen skulle foretages med minutiøs omhu og utrættelig udholdenhed, hvis man skulle håbe på et heldigt udfald.

Ny Guinea, eller Papua var nu ikke langt borte. Nogle få dage efter at have forladt Salomonøerne, fik *Dolly Hope* Louisiaderne i sigte. De passerede forbi øerne Rossel, d'Entrecasteaux og Trobriand, samt en mængde småøer, der alle skjulte sig under et prægtigt løvtag af kokospalmer.

Endelig, efter en overfart på tre uger, opdagede udkiggen Ny Guineas højdedrag i horisonten, og derefter Kap York, der rager ud fra den australske kyst og afgrænser Torresstrædet mod syd.

Dette stræde er overordentlig farligt for skibene at sejle igennem. Alle kaptajner undgår det, hvis de overhovedet kan, og søforsikringsselskaberne viger tilbage for at forsikre mod dets farer. Man må være meget forsigtig over for de strømninger, der uafladeligt går fra øst mod vest, og fører Stillehavets bølger ind i det Indiske Ocean. De talrige rev gør sejladsen særdeles risikabel, og den kan kun gennemføres på de tidspunkter af dagen, hvor solens stilling gør det muligt at se revene, hvor bølgerne brydes.

Det var, da de fik Torresstrædet i sigte, at kaptajn Ellis, under en samtale med styrmanden og Zach Fren, spurgte bådsmanden:

"Er det helt sikkert, at det var på højde med Melvilleøen, at *Californian* samlede vraggodset fra *Franklin* op?"

"Absolut," sagde Zach Fren.

"Så må vi altså regne med næsten femhundrede mil tværs over Arafurahavet, efter at have forladt Strædet?"

"Det er rigtigt, kaptajn. Jeg forstår Deres problem. Da strømmen almindeligvis går fra øst mod vest, må man tro, at når vragstumpen blev samlet op ud for Melville, skulle *Franklin* være forlist i nærheden af indsejlingen i Torresstrædet."

"Utvivlsomt, Zach Fren; og vi skulle så formode, at John Branican har været tvunget til at vælge den farligste vej til Singapore, men det kan jeg dog alligevel ikke tro. Indtil jeg ved mere, er jeg nødt til at blive ved med at mene, at han krydsede gennem de malajiske farvande, som vi selv gjorde det på vort første togt, eftersom han jo blev set sidste gang syd for Celebes."

"Og da der ikke kan være tvivl om det," sagde styrmanden, "kom John Branican følgelig ind i Timorhavet gennem et af

stræderne mellem Sundaøerne."

"Dét er uigendriveligt," sagde kaptajn Ellis, "og jeg kan ikke forstå, hvordan *Franklin* skulle være kommet så langt mod øst. Enten kunne hun manøvrere, eller også kunne hun ikke. Hvis hun ikke kunne manøvrere frit, skulle strømmen have båret hende hundreder af mil, mod vest fra Torresstrædet. Hvis hun kunne, hvorfor skulle hun så komme hertil, når Singapore ligger i den stik modsatte retning?"

"Jeg ved det ikke," sagde styrmanden. "Var vraggodset blevet fundet i det Indiske Ocean, kunne man have forklaret det ved et forlis enten i nærheden af Sundaøerne eller ud for Australiens vestkyst."

"Men," svarede kaptajn Ellis, "eftersom det jo blev fisket op på højde med Melville, viser det at *Franklin* forliste i den del af Arafurahavet, det støder op til Torresstrædet, eller måske i selve strædet."

"Måske," sagde Zach Fren, "er der modsat rettede strømme langs den australske kyst, som har sendt vraggodset tilbage. I så fald kan forliset måske være sket i den vestlige del af Arafurahavet."

"Vi får se," sagde kaptajn Ellis, "men lad os indtil videre handle ud fra, at *Franklin* gik til grunde på et rev i Torresstrædet."

"Og hvis vi handler klogt," gentog Zach Fren, "så finder vi også kaptajn John."

Dette var tydeligvis det bedste, de kunne gøre efter omstændighederne, og således blev det.

Torresstrædet er omkring tredive mil bredt. Man vil have svært ved at forestille sig det mylder af småøer og rev, som

fylder det, hvis positioner ikke findes på selv de bedste kort. Der er mindst ni hundrede af dem, hvoraf de fleste kun lige bryder vandoverfladen, og de største af dem er næppe meget mere end tre-fire mil i omkreds. De bebos af andaman-stammefolk, som er frygtet af de sømænd, der risikerer at falde i deres hænder; og med god grund, som man har kunnet se af massakrerne på sømændene fra *Chesterfield* og *Hormuzier*. Ved at sejle fra den ene ø til den anden i deres lette kanoer eller malajiske *proa*er, kan disse indfødte folk uden besvær rejse fra Ny Guinea til Australien eller fra Australien til Ny Guinea. Hvis kaptajn John og hans fæller havde taget deres tilflugt til en af disse øer, ville det have været nemt for dem at nå den australske kyst, og derfra at nå en eller anden bosættelse i Carpentariabugten eller på Kap York-halvøen, og således uden besvær vende hjem. Men da ingen af dem havde vist sig, var den eneste mulige teori, at hvis de var strandet her, måtte de være faldet i hænderne på de indfødte, som ikke var af den slags, der ville have medlidenhed med dem; de ville dræbe dem uden nåde og æde dem, og hvordan skulle man da kunne finde spor?

Sådan tænkte kaptajn Ellis, og det samme mente sømændene på *Dolly Hope*. Sådan måtte skæbnen have været for de overlevende fra *Franklin*, hvis hun var forlist i Torresstrædet. Der var ganske vist den mulighed, at hun slet ikke var kommet ind i strædet. Men hvordan kunne man så have fundet vragstumpen ud for Melvilleøen?

Kaptajn Ellis trængte dristigt ind i dette farlige farvand, men tog naturligvis alle nødvendige forholdsregler. Med et godt dampskib, årvågne officerer og et modigt mandskab, kunne han nok påregne at gennemkrydse denne labyrint af rev, og

samtidig holde de indfødte fra livet, hvis de forsøgte at angribe ham.

Skibe, der går ind i Torresstrædet, hvis udmunding på Stillehavssiden er fyldt med koralrev, holder de sig almindeligvis ind mod den australske kyst. Men syd for Papua findes en forholdsvis stor ø, Murray, som skulle undersøges grundigt.

Dolly Hope sejlede derfor ind mellem to farlige rev, kendt under navnene Eastern Fields og Boot Reef. Og på det sidstnævnte var der nogle klippeformationer, der i hvert fald på afstand havde en vis lighed med det savnede skib, og man mente, at man nu havde fundet resterne af *Franklin*. Der opstod følgelig en vis spænding og ophidset stemning, der dog ikke varede længe, idet man jo snart opdagede, at der ikke fandtes andet end en sælsom ophobning af koralklipper.

En del kanoer, simple træstammer, der var udhulet ved hjælp af ild eller med en økse, og udstyret med udliggere for at gøre dem stabile, hver roet af fem-seks indfødte, blev observeret idet man nærmede sig Murrayøen. Disse indfødte nøjede sig dog med at råbe, eller rettere hyle som vilde dyr. *Dolly Hope* sejlede rundt om øen for halv kraft, uden at det blev nødvendigt at slå et angreb tilbage. Der var intetsteds noget spor efter et vrag. På disse øer og holme fandtes intet andet end atletisk byggede, sorte indfødte med uldhår af en rødlig nuance, skinnende hud og store, men ikke flade, næser. For at vise deres fjendtlige indstilling rystede de deres spyd, buer og pile i luften, idet de samlede sig under kokospalmerne, som vokser i tusindvis på øerne.

I en hel måned, frem til den 10. juni 1882, udforskede kaptajn Ellis, efter at have taget kul ind i Somerset, som er en af havnene i Nordaustralien, strækningen mellem Carpentariabugten og Ny Guinea. Han lagde ind ved øerne Mulgrave, Banks, Horn, Albany og Booby, som er gennemhullet af mørke huler. I en af dem findes Torresstrædets "postkasse". Men sømænd er ikke helt glade ved at lægge deres breve i dén postkasse, da den jo i sagens natur ikke tømmes særlig regelmæssigt. Der findes en slags uskreven, international overenskomst, der forpligter sømænd fra alle lande til at efterlade et depot af kul og forsyninger på Booby. Man behøver ikke frygte for, at dette bliver stjålet af de indfødte, idet de kraftige strømme omkring øen forhindrer deres spinkle kanoer i at lande.

Ind imellem kunne man, ved at give dem små gaver af en ringe værdi, vinde de indfødtes tillid og derved komme i forbindelse med høvdingene – kaldet *mados* – over øerne. Som bytte tilbød de *kaiso* – skildpaddeskjolde – og *incras*, muslingeskaller trukket på snore, som tjener dem til penge. Da de imidlertid ikke kunne gøre sig forståelige, og deres sprog var ukendt for besætningen på *Dolly Hope*, var det umuligt at opdage, om de vidste noget om et forlis, der havde fundet sted omkring det tidspunkt, hvor *Franklin* forsvandt. I hvert tilfælde syntes de ikke at være i besiddelse af nogle våben, værktøj eller andre ting af amerikansk oprindelse. Ej heller havde de i deres besiddelse metalgenstande eller forarbejdet tømmer, master eller spær, som kunne pege i retning af et ødelagt skib. Og da kaptajn Ellis forlod de indfødte i Torresstrædet kunne han måske ikke være fuldstændig sikker på, at *Franklin* ikke var

forlist dér, men han havde i det mindste ikke fundet noget som helst spor efter hende.

Det næste, der måtte gøres, var at udforske Arafurahavet indtil Timorhavet, mellem Sundaøerne i nord og den australske kyst i syd. Hvad angik selve Carpentariabugten, fandt kaptajn Ellis det ikke nødvendigt at undersøge denne – hvis et forlis havde fundet sted der, ville det ikke have været ukendt for kolonisterne deromkring. Derimod ville han først udforske kysten af Arnhem Land og så på vejen tilbage undersøge den nordlige del af Timorhavet og de talrige kanaler mellem øerne dér.

Disse efterforskninger langs kysten af Arnhem Land og dets myriader af øer og rev, tog ikke mindre end en måned. Det blev udført med en nidkærhed og et mod, som intet kunne dæmpe. Men ingen steder, fra det vestlige punkt af Carpentariabugten til Van Diemen-bugten, fandt man noget nyt. Ingen steder fandt *Dolly Hope*s besætning nogen rester af et forlist fartøj. Hverken de indfødte australiere eller kineserne, der fisker i disse have, kunne kaste noget som helst lys over sagen. Men hvis de overlevende fra *Franklin* var taget til fange af de australske stammer på denne egn – stammer, der dyrker kannibalisme – ville næppe så meget som én eneste af dem have overlevet, med mindre der var indtruffet et mirakel.

Den 11. juli 1882 nåede kaptajn Ellis den et hundrede og tredivte længdegrad, og begyndte at udforske Melvilleøen og Bathurstøen, hvilke to øer kun er adskilt ved et smalt stræde. Ti mil nord for denne gruppe var det, at man havde fundet vragstumperne fra *Franklin*. Da det ikke havde nået længere vestpå, måtte man slutte, at det ikke kunne være blevet revet løs

fra revet særlig lang tid før *Californian* var ankommet. Det var altså muligt, at stedet for katastrofen ikke var langt borte.

Undersøgelserne her varede næsten fire måneder, for det indbefattede ikke kun de nærmeste omgivelser af de to øer, men også Arnhem Lands nærliggende kyst op til Queens Channel og udmundingen af Victoriafloden.

Det var meget svært at komme til at fortsætte undersøgelserne inde i landet; risikoen derved var temmelig stor, og der var kun ringe udsigt til at få brugbare oplysninger ud af det. Stammerne, der bebor de nordlige territorier af Australien er yderst farlige. Der havde for nylig, erfarede kaptajn Ellis i en af de havne, han besøgte undervejs, været tilfælde af kannibalisme i disse egne. Mandskabet på et hollandsk fartøj, *Groningen*, var blevet narret af falske signaler fra de indfødte på Bathurst Island, og var blevet dræbt alle til hobe og ædt af disse vilddyr – for er det ikke det eneste navn, de har fortjent? Enhver, der bliver taget til fange af disse, kan imødese den frygteligste død.

Men selv om kaptajn Ellis ville være nødt til at opgive alt håb om at finde ud af, hvor og hvornår *Franklin* besætning var faldet i de indfødtes hænder, kunne han måske stadig finde et eller andet spor efter forliset; og der var så meget mere grund for ham til at håbe dette, som at der endnu ikke var gået otte måneder siden *Californian* havde fundet vragstumpen nord for Melvilleøen.

Kaptajn Ellis og hans mandskab gik altså i gang med at undersøge bugter og vige langs kysten, uden at tage sig synderligt af det besvær og de farer, de udsatte sig for. Dette

gjaldt for hele togtet; det blev meget langvarigt, for alt måtte gøres meget grundigt.

Adskillige gange var *Dolly Hope* nær ved at løbe på et ukendt rev. Flere gange var hun ved at blive erobret af de indfødte, der måtte drives bort i deres proa'er med musketild, så længe de var på afstand, og med økser, når de prøvede at borde *Dolly Hope*.

Men hverken på Melvilleøen eller Bathurst, eller i Arnhem Land indtil Victoriaflodens munding, eller i Torresstrædet, afslørede undersøgelserne noget som helst. Intet blev opdaget angående rester efter et forlis, og end ikke den mindste vragstump blev fundet.

Således stod sagerne den 3. november 1882. Hvad ville kaptajn Ellis nu gøre? Ville han mene, at hans mission var endt – i hvert fald hvad den australske kyst og øerne i dens nærhed angik? Ville han tænke på at vende hjem efter måske at have udforsket de små Sundaøer nord for Timorhavet? Eller med andre ord: Kunne han med god samvittighed sige, at han havde gjort alt, hvad der var menneskeligt muligt for at finde kaptajn John og hans mandskab?

Den brave sømand tøvede, må man forstå, med at beslutte sig for at hans opgave var fuldendt, selv efter at han havde udstrakt sin søgen ned langs den australske vestkyst.

Men en hændelse indtraf, der fik hans tøven til at ophøre.

Den 4. november om morgenen spadserede han med Zach Fren rundt på damperens agterdæk, da bådsmanden pegede på nogle genstande, der flød rundt på havet omkring en halv mil fra *Dolly Hope*. Det var ikke træstykker, stumper af planker eller træstammer, men store klumper af plantedele, en art gullig sargassotang fra havets dyb.

"Det var sært," sagde Zach Fren. "Jeg ville lade mig hænge, om ikke de er på vej vest på, ja ligefrem sydvest! Der må være en strøm, der bærer dem mod Strædet!"

"Det er der!" sagde kaptajn Ellis, "og det må være en lokal strøm, med mindre det blot er tidevandet."

"Jeg tror ikke, det er tidevandet," sagde Zach Fren, "for jeg kan huske, at jeg i morges også så en hel del af denne slags tang, der drev den samme vej."

"Er De sikker?"

"Lige så sikker som på, at vi nok skal finde kaptajn John."

"Nuvel, hvis denne strøm altså findes," sagde kaptajn Ellis, "er det jo muligt at vraggodset kom fra vest, fra den australske kyst."

"Det mener jeg også," sagde Zach Fren.

"Så må vi ikke tøve. Vi må fortsætte vore undersøgelser hele vejen tværs over Timorhavet, til den yderste spids af Vestaustralien."

"Jeg har aldrig været mere sikker på noget, kaptajn Ellis, for der er uden tvivl en strøm ved denne kyst, hvis retning er tydeligt op mod Melvilleøen. Hvis vi antager, at kaptajn Branican ikke forliste vest for denne, kan vi forklare, hvordan den stump af hans fartøj blev bragt til det sted, hvor den blev samlet op af *Californian*."

Kaptajn Ellis tilkaldte førstestyrmanden, og spurgte ham om det var muligt at fortsætte togtet yderligere vestpå uden problemer.

Styrmanden mente, at den lokale strøm i hvert tilfælde skulle udforskes for at finde dens udgangspunkt.

"Så fortsætter vi mod vest," svarede kaptajn Ellis. "Det er ikke tvivl, men sikkerhed, vi må bringe med os tilbage til San Diego – sikkerhed for, at intet er tilbage af *Franklin*, hvis hun forliste på den australske kyst."

Som følge af denne velbegrundede beslutning, sejlede *Dolly Hope* til Timor for at tage kul ind. Efter at have ligget i havn i 48 timer, stod hun ned mod Kap Londonderry som skyder ud fra Australiens vestkyst.

Da han forlod Queens Channel, fulgte kaptajn Ellis kontinentet fra Turtle Point, hvor strømmen tydeligt viste, at den gik i retning fra vest mod øst. Det var ikke en eftervirkning af tidevandet, der veksler mellem ebbe og flod, men en stadig bevægelse i vandet her i den sydlige del af Timorhavet. Det var derfor nødvendigt at sejle videre, mens man undersøgte vige og rev, lige til *Dolly Hope* nåede ud i åben sø på grænsen af det Indiske Ocean.

Vel ankommet til indsejlingen til Cambridgebugten, hvis bølger overskyller Cockburnbjergets fod, fandt kaptajn Ellis det uklogt at risikere sit skib ved at sejle videre ind gennem dette lange, revfyldte farvand, hvis bredder ofte hjemsøgtes af farlige, menneskeædende indfødte. Derfor blev dampbåden, med en vel bevæbnet besætning på seks matroser under Zach Frens kommando sendt ud for at undersøge området.

"Det er indlysende," sagde kaptajn Ellis til ham, "at hvis John Branican er faldet i hænderne på de indfødte i denne del af det australske kontinent, kan man ikke regne med, at hverken han eller hans mandskab har overlevet. Det, vi kan og skal gøre her, er at finde ud af, om der stadig findes rester af *Franklin*, hvis australierne har opbragt hende i Cambridgebugten."

"Hvilket slet ikke ville forbavse mig, når det drejer sig om disse banditter!" sagde Zach Fren.

Bådsmandens opgave var således ganske klar, og han udførte den samvittighedsfuldt, hele tiden på vagt. Han sejlede landgangsbåden helt ind til Adolphusøen, allerinderst i bugten, og rundt om den, men opdagede intet, der kunne anspore ham til at fortsætte sine undersøgelser længere.

Dolly Hope fortsatte derefter videre, rundede Kap Dusséjour, og drejede så mod nordvest, langs en del af kysten, der hører til Western Australia. Der fandtes store mængder af øer, og vige og bugter gjorde kysten ujævn og farefuld, men hverken Kap Rhuliers eller Kap Londonderry frembød resultater, der kunne lønne besætningen for de strabadser, de så tappert udholdt.

Besværet og farerne under denne færd viste sig at blive alvorlige nok, da *Dolly Hope* havde rundet Kap Londonderry. På dette forbjerg, hvis kyst angribes direkte af de store bølger fra det Indiske Ocean, findes kun nogle få anvendelige tilflugtssteder, hvor et havareret skib kunne søge ly. Og en damper er altid afhængig af sin maskine, som kan fejle hende, når hun hugger og ruller voldsomt som følge af et oprørt hav. Fra Kap Londonderry til Collierbugten i York Sound, og i Brunswickbugten, var der intet andet at se end et sammensurium af øer, en labyrint af rev af samme slags som dem, det vrimler med i Torresstrædet. Ved Kap Talbot og Kap Bougainville beskyttes kysten af en så formidabel brænding, at kun de indfødtes både, der næsten ikke kan kæntre på grund af deres udliggere, kan forcere den. Admiraltybugten, mellem Kap Bougainville og Kap Voltaire, var så fyldt med klipper, at man flere gange var ved at miste landgangsbåden. Men intet kunne

dæmpe besætningens iver, og de modige sømænd diskuterede indbyrdes, hvem der skulle være med i det næste farefulde eventyr.

Efter Collierbugten kom kaptajn Ellis ind i Buccaneerøgruppen. Derfra ville han ikke sejle længere end til Kap Lévêque, der begrænser King Sound mod nordvest.

Dette skyldtes dog ikke ængstelse over vejrliget, som tværtimod syntes at blive bedre for hver dag. I denne del af det Indiske Ocean, der jo ligger på den sydlige halvkugle, svarer månederne oktober og november til april og maj på den nordlige. Men Ellis kunne ikke fortsætte ekspeditionen i det uendelige, og dens sidste mål var at finde enden af den havstrøm, der gik langs kysten mod øst, og som havde bragt vraggodset til Melvilleøen.

Denne blev endelig fundet hen mod slutningen af januar 1883, da *Dolly Hope* – uden held – havde afsluttet sin udforskning af Fitzroyflodens udløb i den inderste del af King Sound.

Ved udmundingen af denne vigtige flod blev landgangsbåden overfaldet af de indfødte og to af mandskabet blev såret i dette sammenstød, ganske vist kun let, og det skyldtes kun kaptajn Ellis' koldblodighed, at det hele ikke endte i en katastrofe.

Så snart *Dolly Hope* var ude af King Sound, lagde hun bi ud for Kap Lévêque, og kaptajn Ellis holdt rådslagning med førstestyrmanden og bådsmanden. Efter at man nøje havde studeret kortene, besluttede man at ekspeditionen skulle afsluttes her, på otte graders sydlig bredde. Efter King Sound er kysten klar, der er kun få øer, og den del af Tasman Land, der ligger ud mod det Indiske Ocean er stadig hvidt og tomt på selv

de nyeste atlas. Der var ingen grund til at sejle videre mod sydvest, eller til at besøge Dampierøgruppen eller dens naboer.

Desuden havde *Dolly Hope* kun lidt kul tilbage, og det bedste, man derfor kunne gøre, var at tage direkte til Batavia og fylde lagrene op. Hvis hun derefter satte kursen mod øst, ville man kunne nå Stillehavet via Timorhavet og Sundaøerne.

Kursen blev altså lagt mod nord, og snart kunne man ikke mere se den australske kyst.

14. Browse Island

Området mellem Australiens nord-vest-kyst og den vestlige del af Timorhavet har ingen større øer. Geograferne har noteret sig tilstedeværelsen af nogle enkelte småøer og holme, men heller ikke mere. Hvad man finder der er fortrinsvis nogle sært lavvandede koralområder, benævnt som banker eller klipper eller rev – såsom Lynher Reef, Scott's Reef, Seringapatam Reef, Courtier Shoal, Rowley Shoal, Hibernia Shoal, Sahul Bank, Echo Rock osv. Disse skærs positioner er for de flestes – men ikke alles – vedkommende velkendte. Ja, det er endog muligt, at der findes et antal af disse farlige rev, som endnu slet ikke er opdaget, og som kun lige skærer havoverfladen. Sejladsen er således ikke let, og kræver konstant årvågenhed hos de fartøjer fra det Indiske Hav, der af og til vover sig derind.

Vejret var fint, og søen var rolig nok, så længe man ikke var i nærheden af revene. *Dolly Hope*s udmærkede maskiner havde ikke på noget tidspunkt svigtet siden afsejlingen fra San Diego, og kedlerne virkede upåklageligt. Alt tegnede til en gunstig og behagelig passage fra Kap Lévêque til Java. Men dette var også på vejen hjem, og de eneste forsinkelser, der kunne tænkes, var de ophold, kaptajn Ellis måske ville gøre for undersøge nogle af de mindre Sundaøer.

De første par dage efter at man havde forladt Kap Lévêque, skete der intet bemærkelsesværdigt. Udkiggen havde ordre til at holde sig strengt årvågne; han sad i fortoppen og rapporterede

om de rev og skær, han opdagede, og hvoraf de færreste nåede langt nok op til at bryde overfladen.

Den 7. februar 1883, omkring kl. 9 om formiddagen, råbte en af manden i fortopmasten:

"Rev forude til bagbord!"

Da revet endnu ikke var synligt for mændene nede på dækket, gik Zach Fren op i vantet for selv at se, hvor det lå.

Da han nåede toppen, så bådsmanden ganske tydeligt et klippefyldt plateau, der ragede op omkring seks mil i den angivne retning. Det var dog ikke hverken et rev eller et skær, men en lille holm. Afstanden taget i betragtning, var det endog muligt, at denne holm kun vise sig at være en virkelig ø af en vis udstrækning.

Få minutter efter kom Zach Fren ned igen og rapporterede til kaptajn Ellis, der gav ordre til at falde af i retning af holmen.

Efter at have taget middagshøjden og fastlagt skibets position, noterede kaptajnen i skibets logbog, at *Dolly Hope* befandt sig på 14 grader 7 minutters sydlig bredde og 133 grader 13 minutters østlig længde. Da man afmærkede den på kortet, viste det sig, at man var i nærheden af en ø, som nutidens geografer har givet navnet Browse Island, som ligger omkring to hundrede og halvtreds engelske mil fra York Sound på den australske kyst.

Da øen ikke lå langt fra hans rute, besluttede kaptajnen af sejle rundt om den langs kysten, uden dog at have nogen planer om at gøre ophold på den.

Omkring klokken et om eftermiddagen var *Dolly Hope* ikke meget mere end én mil fra Browse Island. Havet, der i øjeblikket kun viste en forholdsvis ringe søgang, brødes

støjende mod kysten, og dækkede en odde i øens nordøstlige ende med skum. Øens størrelse var ikke til at bedømme, da man lå tværs for den. Den så ud til blot at bestå af et bølgende plateau, der ikke blev brudt eller domineret af noget iøjnefaldende højdedrag.

Der var ingen grund til at spilde tiden, og kaptajn Ellis, der havde sat farten en smule ned, skulle netop til at give ordre til at sætte fuld fart frem, da Zach Fren fangede hans opmærksomhed med ordene:

"Kaptajn! Se der! Er det ikke en mast, dér på odden?"

Bådsmanden strakte hånden ud i retning af odden, der udstrakte sig mod nordøst og endte brat i en høj og spids klippekam.

"En mast! Nej, det ser mig mere ud som en træstamme!" sagde kaptajn Ellis.

Han tog sin kikkert og så mere indgående på den genstand, bådsmanden havde peget på.

"Du har ret, bådsmand," sagde han; "det *er* en mast, og jeg synes tilmed, jeg kan se en smule flagdug, som er flået i laser af vinden. Ja! Det kunne være et signal!"

"Så må vi hellere se efter!" sagde bådsmanden.

"Det mener jeg også," sagde kaptajn Ellis, og gav ordre til at gå nærmere til Browse Island, forsigtigt og for halv fart.

Ordren blev omgående sat i værk. *Dolly Hope* nærmede sig revet, der omgav øen i en afstand af nogle få hundrede fod. Havet slog voldsomt ind mod det, ikke fordi vinden var særlig stærk, men strømmen ledte bølgerne lige mod det.

Snart var kystens enkeltheder blevet synlige med det blotte øje. Stranden så vild, ufrugtbar og øde ud, uden den mindste

plet af vegetation, med store gabende huler, som søerne slog ind i med en lyd som torden. Med mellemrum brød en stribe gullig strandbred klipperækken, over hvilken en stor mængde søfugle svævede. Men der var intet spor at se efter et skibbrud, hverken stykker af rundholte eller rester af et skibsskrog. Masten, de kunne se længst ude lod til i virkeligheden at være noget af et bovspryd; det var umuligt at skelne farven på det falmede flag, der var flået til laser af vinden.

"Der er skibbrudne her!" sagde Zach Fren.

"Ja, eller har været," istemte styrmanden.

"Uden tvivl," sagde kaptajn Ellis, "er et fartøj kastet op på denne ø."

"Og hvad der ikke er mindre sikkert," sagde styrmanden, "er, at det skibbrudne mandskab har søgt tilflugt her, for de har rejst dette signal; måske er de her stadig, for det er sjældent, at fartøjer med kurs mod Australien eller Indien kommer inden for synsvidde af Browse Island."

"Jeg formoder, kaptajn, at De nu vil forsøge at gøre landgang her?"

"Det vil jeg, hvis det er muligt, men jeg har endnu ikke set et sted, hvor vi kunne komme ind. Lad os først sejle hele vejen rundt om øen, før vi beslutter os. Hvis den stadig bebos af ulykkelige skibbrudne, vil det være umuligt, at de ikke skulle få øje på os, og de kunne så signalere til os ..."

"Og hvis vi ikke ser nogen, hvad er da Deres plan?" spurgte Zach Fren.

"Vi vil forsøge en landgang, så snart det er muligt," sagde kaptajn Ellis. "Selv om øen ikke er beboet, kan der være spor efter et skibbrud, og det kan vise sig at være interessant for os."

"Ja, hvem ved?" mumlede Zach Fren.

"Hvem ved? Mener De da, at *Franklin* kan være blevet kastet op her på Browse Island, så langt fra den kurs, hun burde have fulgt?"

"Ja, hvorfor ikke, kaptajn?"

"Fordi det er ganske usandsynligt," sagde kaptajn Ellis. "Men da vi ikke bør holde os tilbage, blot fordi det er usandsynligt, vil vi alligevel forsøge en landgang."

Planen om at sejle rundt om Browse Island blev straks sat i værk.

Idet man fornuftigvis holdt sig på en kabellængdes afstand fra revene, nåede *Dolly Hope* snart rundt om de forskellige halvøer, der skød ud fra øen i den nordlige ende. Der var ingen forandring i kystens udseende, klipperne lå, som var de dannet i den samme form, klippekamme, der overskylledes af bølgerne, rev, dækket af skumsprøjt fra brodsøerne, og intet sted, hvor det var muligt at gå i land. Inde på øen kunne man se nogle få klynger af kokospalmer på et klippeplateau, hvor der ellers ikke var noget spor af dyrkning. Beboere så man ingen af, beboelser ej heller. Ikke en båd, ikke en fiskekano. Et øde hav, en øde ø. Et par mågeflokke fløj rundt fra sted til sted, og udgjorde det eneste liv i den sørgmodige ensomhed.

Dette var ikke en ø af den slags, som en skibbruden ønsker sig, hvor alle livsfornødenheder findes i passende mængde. Men den ville i det mindste kunne tilbyde et tilflugtssted for de overlevende efter et forlis.

Browse Island har en omkreds på seks til syv engelske mil, som man kunne se, da *Dolly Hope* nåede den sydlige strand. Forgæves søgte mandskabet at få øje på noget, der kunne

bruges som havn – måske blot en vig mellem klipperne, hvor damperen kunne ligge i læ et par timer. Man så dog snart, at en landgang kun kunne bringes i stand ved hjælp af bådene, og man havde endnu ikke fundet et sted, hvor dette ville være praktisk muligt.

Snart kom *Dolly Hope* om på øens læside. Da vinden blæste fra nordvest, slog bølgerne her mindre voldsomt mod klipperne. Kysten beskrev en stor bue, som dannede en slags åben red, hvor et fartøj kunne ankre op uden risiko, i hvert fald indtil vinden skiftede. Det blev besluttet at *Dolly Hope* skulle vente dér, om ikke for anker, så dog for halv maskinkraft, mens båden blev sendt i land. Man måtte dog først finde ud af, hvor man kunne komme gennem revene, der lå som hvide, skumklædte bræmmer i den lange bølgelinje.

Kaptajn Ellis afsøgte stranden med sin kikkert, og fandt en sænkning i plateauet, en slags åbning i øens massive masse, gennem hvilken en bæk rislede mod havet. Kysten syntes mindre stejl på dette sted, og dens profil blev brudt i en temmelig skarp vinkel. Man kunne også se en smal passage gennem revet, hvor søen ikke brødes.

Kaptajn Ellis beordrede landgangsbåden sat i vandet, og i løbet af en halv time havde den fået dampen op og var klar til at bringe dem i land. Han gik ombord i hende sammen med Zach Fren, en rorgænger, en udkigsmand, der sad i forenden, en fyrbøder og en maskinist. For en sikkerheds skyld medbragte man to rifler, to økser og nogle revolvere. Under kaptajnens fravær skulle styrmanden holde *Dolly Hope* på plads, og holde øje med mulige signaler fra dem, der var gået i land.

Klokken halv to satte båden af sted mod kysten en god engelsk mil borte, og sejlede gennem kanalen, mens tusinder af måger og terner fyldte luften med deres øredøvende, skingre skrig. Nogle få minutter senere løb hun blidt op på den sandede strand. Kaptajn Ellis, Zach Fren og de to sømænd hoppede i land, idet de efterlod maskinisten og fyrbøderen til at passe på båden, som blev liggende med dampen oppe. De gik gennem åbningen, hvor bækken løb ud i havet, og snart stod alle fire øverst oppe på plateauet.

Nogle få hundrede meter borte kunne man se en art høj klint med en underlig form, hvis top rejste sig omkring hundrede fod over stranden.

Kaptajn Ellis og hans fæller gik hen til klinten og klatrede – om end ikke uden besvær – op på den. Fra toppen kunne man overskue hele øen.

Den havde en bred, oval form, der fik den til at ligne en skildpadde med en halvø som hale. Hist og her dækkede en smule jord klipperne, der ikke var af korallinsk oprindelse, sådan som atollerne i Malajhavet og koraløerne i Torresstrædet. Her og der sås pletter af grønt, men der var mere mos end egentlig plantevækst, flere sten end rødder. Hvorfra kom da bækken, hvis leje snoede sig mellem plateauets bakker? Måske en kilde i øens indre? Det var ikke let at afgøre, skønt man havde udsigt helt ud til signalmasten på odden.

Kaptajn Ellis og hans mænd stod øverst oppe på klinten og spejdede i alle retninger. Ingen røg steg op, intet menneskeligt væsen viste sig. Det fulgte deraf, at hvis Browse Island havde været beboet – og det var der ikke tvivl om – var den det sandsynligvis ikke mere.

"Et noget miserabelt tilflugtssted for skibbrudne," sagde kaptajn Ellis. "Hvis de var her længe, må man undre sig over, hvordan de har kunnet overleve."

"Ja," sagde Zach Fren. "Det er næsten alt sammen blot gold klippe. En klynge træer hist og her. Klipperne er jo næppe dækket af jord. Men som skibbruden er man vel næppe så kræsen! En smule klippe under fødderne er jo altid bedre end et hul med hele havet over sig!"

"Til at begynde med, ja," sagde kaptajn Ellis; "men senere?"

"Det er jo da også muligt," sagde Zach Fren, "at de skibbrudne, der søgte tilflugt her på øen snart kan være taget om bord på et eller andet fartøj ..."

"Men lige så sandsynligt er det, at de bukkede under af de afsavn, de måtte lide under."

"Og hvad får Dem til at mene det, kaptajn?"

"At hvis de har kunnet forlade øen på en eller anden måde, burde de have taget den forholdsregel at tage deres signal ned. Vi må derfor befrygte, at den sidste af disse ulykkelige er død før hjælpen kunne nå frem. Men lad os gå ud til masten. Måske kan vi der finde spor efter, hvilken nationalitet det skib havde, der gik under her."

Kaptajn Ellis, Zach Fren og de to sømænd klatrede ned fra højen og gik ud mod det forbjerg, der skød ud fra øens nordende. Men de havde næppe gået hundrede skridt før en af mændene standsede op for at samle noget op, han havde sparket til.

"Hov! Hvad er dette?" sagde han.

"Lad mig se det," sagde Zach Fren.

Det var klingen fra en stor kniv af den slags, som sømænd plejer at bære i deres bælter i en læderskede. Den var knækket af ved skæftet, slidt og hakket i æggen, og tydeligvis kastet bort som ubrugelig.

"Nå, bådsmand?" sagde kaptajn Ellis.

"Jeg ser efter et eller andet mærke, der kan vise mig, hvor denne klinge stammer fra," svarede Zach Fren.

Det var muligt, at klingen var mærket med et fabriksmærke eller lignende. Men for at finde det, måtte Zach Fren først skrabe et tykt lag rust af den. Da han havde gjort dette, kunne han med noget besvær læse ordene "Sheffield, England" på stålet.

Klingen var altså af engelsk oprindelse. Men derfra og til at konkludere, at de skibbrudne på Browse Island var englændere kunne man dog ikke. Kniven kunne sagtens have tilhørt en sømand af en anden nationalitet; Sheffields frembringelser er jo spredt over hele verden. Men hvis man fandt flere ting, kunne teorien da forvandles til sikkerhed?

Kaptajn Ellis og hans fæller fortsatte på deres vej til forbjerget. Da der jo ikke var nogen sti, var det en noget besværlig tur. Hvis der havde været en sti, som var lavet af mennesker, var det så længe siden, at den ikke længere var kendelig, for ethvert spor af en mulig sti var forsvundet under græs og mos.

Efter at de havde gået omkring to mil, standsede kaptajn Ellis op i nærheden af en klynge kokospalmer med et alt andet end livskraftigt udseende, hvis nødder for længe side var faldet af, og som nu ikke var meget andet end støv og henrådnende træ.

Indtil da havde de ikke fundet flere ting; men nogle få meter fra træerne kunne man se spor efter dyrkning af jorden mellem de spredte buske. Hvad der var tilbage, var nogle få yams- og batatplanter, der næsten var forvildede. En hakke lå under nogle tornede buske, hvor en af sømændene ved et tilfælde opdagede den. Den så ud til at være af amerikansk tilvirkning at dømme fra den måde, skaftet var sat på, og den var næsten gennemrustet.

"Hvad får De ud af dette, kaptajn Ellis?" sagde bådsmanden.

"Jeg tror," sagde kaptajnen, "at vi endnu ikke har fundet nok til at vi kan sige noget som helst."

"Så fremad!" svarede Zach Fren, idet han vinkede mændene frem.

Efter at de var kommet ned ad skråningen, som afgrænsede plateauet, nåede de den del af stranden sted, som øens nordlige forbjerg stødte op til. På dette sted skar en smal sti sig ind i bjergsiden, som gav selskabet let adgang til en lille sandstrand. Denne strand var vel omkring en tønde land stor, og var afgrænset af klipper, med en smuk rød farve, som bølgerne uophørligt slog ind mod.

Der lå adskillige ting spredt rundt på sandet, som viste, at menneskelige væsner havde opholdt sig i lang tid på stedet: Stumper af glas og lertøj, jernbolte, dåser – hvis amerikanske oprindelige var tydelig – og andre ting, man brugte på søen, nogle stykker kæde, brækkede metalringe, nogle ender galvaniseret jern-rigning, fligen fra et anker, adskillige blokke og taljer, en bøjet ring, et håndtag fra en pumpe, stykker af spir og rundholter, og stumper af jernblik fra en vandbeholder, hvis oprindelse ikke var til at tage fejl af for de californiske sømænd.

"Det var ikke et engelsk fartøj, der strandede her," sagde kaptajn Ellis. "Det var et amerikansk."

"Og man kan måske antage, at det var bygget i en af Stillehavshavnebyerne?" sagde Zach Fren, hvis mening de to sømænd delte.

Men samtidig var der intet, der kunne vise dem, at det netop var *Franklin*.

Hvad det end var for et skib, var det så sunket ude på åbent hav, siden man intet havde fundet af skroget? Var mandskabet kommet til Browse Island i redningsbådene?

Nej! Og kaptajn Ellis fik snart bevis for, at skibbruddet havde fundet sted på Browse Islands rev.

Nogle hundrede meter fra stranden, på en samling af spidse klipper og rev lige i vandoverfladen, lå den triste ruin af et skib, der var kastet op på stranden og brudt itu af havet, når bølgerne havde slået ind over det med en flodbølges kraft, så alt – om det er af træ eller jern – bliver smadret til stumper, ødelagt, knust og splittet ad, og slynget væk mellem klipperne af bølgeslaget.

Kaptajn Ellis, Zach Fren og de to sømænd stod dybt berørte og så, hvad der endnu var ladt tilbage på klipperne efter katastrofen. Af selve skroget var kun nogle få spanter, der havde mistet deres oprindelig form, forrevne stumper af tømmer, der strittede af knækkede spigre, et stykke bøjet ræling, en bid af roret, nogle få planker fra dækket, men intet af den ydre overbygning, intet af masterne, som enten måtte være brækket af af søen eller var blevet brugt i lejren på øen efter forliset. Der var ikke ét helt stykke tilbage af selve skroget. Fartøjet var øjensynligt blevet søndermalet, så intet brugbart var tilbage,

mellem klipperne, hvis skarpe kanter stak op som en hoben spanske ryttere på en mur.

"Lad os undersøge det," sagde kaptajn Ellis, "måske kan vi finde et navn, et bogstav eller et mærke, der kan fortælles os dette skibs nationalitet."

"Ja! og lad os bede til, at det ikke er *Franklin*, vi ser i denne tilstand!" sagde Zach Fren.

Men var der da et sådant kendetegn, som kaptajnen ledte efter? Selv hvis havet havde efterladt noget af agterstavnen eller boven, hvor man sædvanligvis finder et skibs navn, ville vinden og bølgerne da ikke have udvisket det?

Og der var da heller intet tilbage. Deres søgen var frugtesløs. Og selv om nogle af tingene på stranden var fremstillet i Amerika, var der dog intet, der viste, at de stammede fra *Franklin*.

Men hvis nogen af de skibbrudne havde søgt tilflugt på Browse Island – og signalet yderst på forbjerget viste jo netop umiskendeligt dette – hvis de, i en periode, hvis længde det var umuligt at afgøre, havde opholdt sig på denne ø, måtte de sikkert havde søgt tilflugt i en eller anden hule, sandsynligvis nær stranden, så de kunne drage nytte af vraggodset mellem klipperne.

En af sømændene fandt snart den hule, som havde været beboet at de overlevende. Den lå i en kæmpemæssig klippemasse, mellem plateauet og stranden.

Kaptajn Ellis og Zach Fren løb hen til sømanden, der kaldte på dem. Måske indeholdt hulen hemmeligheden ved denne katastrofe? Måske ville de dér kunne finde skibets navn?

Den eneste vej ind var gennem en smal åbning, ganske lav, hvor de også fandt asken efter et bål udenfor, hvis røg havde sværtet klippevæggen.

Indenfor var hulen omkring 3 meter høj, 6-7 meter dyb og 5 meter bred, stor nok til at rumme et dusin personer. Det eneste møblement var en seng af tørret græs, dækket af et laset sejl, en bænk fremstillet af nogle dæksplanker, to stole af samme materiale, og et vakkelvornt bord, antagelig bragt i land fra vraget. Af husgeråd var nogle få tallerkener og skåle af jern, tre gafler, to skeer, en kniv og tre metalkrus, alt stærkt medtaget af rust. I et hjørne stod en tønde på gulvet, tydeligvis anvendt til opbevaring af vand fra bækken.

På bordet stod en skibslampe, bulet og rusten, og alt for ødelagt til at være til nogen nytte. Spredt omkring lå nogle få køkkenredskaber, og en del laset tøj var kastet på sengen.

"Stakler!" sagde Zach Fren. "Hvor dybt har de ikke måttet synke under deres ophold på denne ø."

"De har næsten intet kunne redde fra skibet," sagde kaptajn Ellis, "hvilket viser med hvilken voldsomhed hun blev kastet mod land! Alt må være blevet ødelagt, alt! Hvordan har de kunnet skaffe sig mad? Måske en smule majs, de reddede, og saltet kød, og konserves, som de har tømt til sidste dåse! Men hvilket liv! Hvor de må have lidt!"

Ja, og hvis vi dertil lægger den smule, de har kunnet skaffe sig ved at fiske, har det været alt, hvad de skibbrudne har kunnet skaffe sig af livsfornødenheder. At de endnu skulle befinde sig på øen, syntes der ikke at være den mindst mulighed for. Og hvis de var bukket under, var det vel sandsynligt, at resterne af den, der var død sidst, ville kunne findes. Men den meste

nøjagtige eftersøgning inde i og udenfor hulen gav ikke noget resultat.

"Jeg tror," sagde Zach Fren, "at disse skibbrudne må være blevet reddet."

"Hvordan?" spurgte kaptajn Ellis. "Kunne de have bygget sig en båd, der var stor nok til at gå ud på åbent hav, af resterne af skibet?"

"Nej, kaptajn, de har næppe haft nok til at kunne fremstille en kano; jeg tror snarere, at deres signaler må være blevet set af et forbipasserende skib."

"Det kan jeg ikke være enig med Dem i."

"Og hvorfor ikke?"

"Fordi, hvis et skib havde taget dem op, ville nyheden være blevet spredt over hele verden, altså med mindre det skib, der tog dem op, også gik ned med mand og mus – og dét er vel trods alt ikke sandsynligt."

"Måske ikke!" sagde Zach Fren, som ikke gav så let op. "Men selv om det ikke var muligt for dem at bygge en båd, er der intet, der beviser, at alle bådene fra skibet blev ødelagt ved forliset, og i så tilfælde ..."

"Nå ja, i så tilfælde," svarede kaptajn Ellis, "da man jo intet har hørt om et mandskab, der er blevet samlet op et sted ud for Vestaustralien, vil jeg tro, at denne båd må være blevet ødelagt undervejs fra Browse Island!"

Det var svært at indvende noget mod dette. Zach Fren indså det, men da han ikke ville opgive alt håb, fortsatte han:

"Jeg går ud fra, at De også vil inspicere resten af øen?"

"Ja, for at vi kan have en ren samvittighed," sagde kaptajn Ellis, "og til en begyndelse kan vi jo fjerne signalet, så andre

skibe ikke behøver at standse op, nu da der jo ikke længere er nogen at redde."

Kaptajnen, Zach Fren og sømændene kom ud af hulen og så sig en sidste gang rundt på stranden; så begav de sig atter langs bækken op til plateauet og ud mod spidsen af forbjerget.

Efter at være drejet en smule for at komme uden om en slags stenbassin dannet af regnvand, fortsatte de lige frem.

Pludselig standsede kaptajn Ellis. På dette sted brød fire lave høje ved siden af hinanden den flade grund. Måske ville dette ikke have vakt deres opmærksomhed, hvis ikke der havde stået et halvt bortrådnet trækors for enden af hver lille høj. Det var grave. Dette var de skibbrudnes kirkegård.

"Endelig!" sagde kaptajn Ellis, "nu vil vi måske kunne få at vide ...?"

Det var ikke tegn på manglende respekt for de døde, når man undersøgte disse grave og gravede de lig op, som de indeholdt, for at se hvilken tilstand, de befandt sig i, og søge i graven efter et eller andet bevis for deres nationalitet.

De to sømænd gik i gang med at grave i jorden med deres knive. Men der måtte være hengået en del år siden ligene var blevet gravet ned, for jorden indeholdt kun knogler. Kaptajn Ellis lod dem tildække igen, og korsene blev atter anbragt på deres plads på gravene.

Men det var nødvendigt, at mysteriet om dette forlis blev opklaret. Hvis der var begravet fire mennesker her, hvad var der så blevet af den eller de, som havde vist dem denne sidste tjeneste? Og når døden til sidst havde indhentet også dem, burde man så ikke kunne finde deres rester et andet sted på øen?

Kaptajn Ellis gjorde sig dog ingen forhåbninger.

"Vi kan altså ikke," sagde han, "finde ud af navnet på det skib, der gik tabt her på Browse Island! Vi vil komme tilbage til San Diego uden at have fundet resterne af *Franklin*, og uden at vide, hvad der er blevet af John Branican og hans mandskab."

"Hvorfor skulle dette ikke kunne være *Franklin*?" spurgte en af sømændene.

"Og hvorfor skulle det?" spurgte Zach Fren. For der var jo intet, der kunne vise, at det var *Franklin*s vragstumper, der dækkede revene omkring Browse Island, og det så nu ud til, at denne anden ekspedition med *Dolly Hope* ville vise sig at have lige så lidt held med sig som den første.

Kaptajn Ellis havde stået tavs med blikket rettet mod jorden, hvor de stakkels skibbrudne havde fundet afslutningen på deres lidelser sammen med afslutningen på deres liv. Var de amerikanere som han selv? Og var det nogle af dem, som *Dolly Hope* var kommet for at søge efter?

"Lad os komme ud til signalmasten," sagde han.

Zach Fren og hans mænd fulgte ham ned over den lange, stenede skråning, der forbandt odden med resten af øen.

Det tog dem tyve minutter at gå den halve mil, der skilte dem fra flagstangen, for jorden var dækket af løse sten og tornede ranker.

Da kaptajn Ellis og hans mænd var nået ud til mastestumpen, så de, at den stod dybt begravet i et hul i klipperne, hvilket var grunden til, at den så længe havde kunnet modstå stormene. Som man havde kunne set gennem kikkerten, kom denne mast – enden af bovsprydet var det – fra et eller andet skib.

Lasen, som var sømmet fast til enden, var ikke andet end et stykke sejldug, der var flået af vinden, uden nogen tegn på dens nationalitet.

Efter ordre fra kaptajn Ellis var sømændene begyndt at frigøre masten, så den kunne tages ned, da Zach Fren udbrød:

"Kaptajn! Se der!"

"Hvad er det?"

"Den klokke!"

En klokke med en stærkt forrustet knebel hang på sin stadig nogenlunde intakte træramme, der var stillet op i nærheden af signalflaget.

De skibbrudne havde ikke været tilfredse med blot at rejse masten og sætte flaget på den, men havde også bragt klokken ud, hvor de håbede den kunne blive hørt af et skib, der passerede indenfor synsvidde. Men skulle denne klokke ikke bære navnet på det skib, hvortil den hørte, således som det var skik og brug blandt alle søfarende nationer?

Kaptajn Ellis gik hen mod klokken, men standsede, før han var nået helt derhen.

For foden af det lå resterne af et skelet, eller rettere en sammenfiltret masse af knogler, på jorden blandet med nogle lasede stumper tøj.

Der var altså fem overlevende, der havde søgt tilflugt på Browse Island. Fire var døde, og den femte havde været ladt alene tilbage.

En dag havde han forladt hulen, slæbt sig ud på forbjerget, havde ringet med klokken i håb om, at den ville blive hørt af et eller andet skib i horisonten, og var faldet til jorden på dette sted for aldrig mere at rejse sig.

Efter at have givet det to sømænd ordre til at grave en grav til knoglerne, gav kaptajn Ellis tegn til Zach Fren om at følge ham, idet han gik hen for at undersøge klokken.

Dybt indgraveret i bronzen stod følgende, stadig tydeligt og let læseligt:

Franklin
San Diego
1875

15. *Dolly Hopes* hjemkomst

Imens *Dolly Hope* var undervejs på sin anden ekspedition i Timorhavet, og afsluttede den, således som det er beskrevet, samledes mrs. Branican og hendes venner, og familierne til det tabte mandskab i en fælles følelse af ængstelse over, hvad der kunne komme ud af dette forsøg. Hvilke forhåbninger knyttedes der ikke til den lille stump træ, der var blevet samlet op af *Californian*, som uden al tvivl havde tilhørt *Franklin*! Ville kaptajn Ellis finde vraget af skibet på en af øerne derude, eller et sted på den australske kyst? Ville han finde John Branican, Harry Felton, og de tolv sømænd, der havde stået under deres kommando? Ville han bringe en eller flere overlevende fra denne ulykke med sig hjem til San Diego?

To breve havde man modtaget fra kaptajn Ellis siden *Dolly Hope* var afsejlet. Det første havde omhandlet den resultatløse udforskning af Torresstrædet indtil Arafurahavet. Det andet omtalte, at Melville og Bathurst blevet undersøgt uden at finde spor af *Franklin* Mrs. Branican havde desuden fået at vide, at eftersøgningen ville fortsætte gennem Timorhavet indtil Western Australia, og blandt de talrige øgrupper, der lå ud for Tasman Land. *Dolly Hope* ville derpå vende tilbage efter at havde gennemsøgt de mindre Sundaøer, og man ikke mere kunne håbe at finde spor dér.

Efter dette sidste brev blev korrespondancen afbrudt. Adskillige måneder hengik, og nu ventede folk hver dag, at

meddelelsen om *Dolly Hope*s ankomst ville blive signaleret fra semafortelegrafen ved San Diego.

Imidlertid randt 1882 til ende, og skønt mrs. Branican ikke havde hørt noget nyt fra kaptajn Ellis, fandt hun ikke noget mærkeligt i det, for postgangen er langsom og uregelmæssig over det Stille Ocean. Der var ingen grund til bekymring over *Dolly Hope*, om end mange med stedse stigende utålmodighed afventede hendes hjemkomst.

I slutningen af februar 1883 fandt mr. William Andrew imidlertid, at *Dolly Hope*s togt nu var blevet urimeligt forlænget. Hver dag gik en del mennesker ud til Island Point i håb om at se skibet komme til syne langt ude på havet. Og hvor langt ude hun end var, selv hvis hun ikke mere helt lignede sig selv, ville sømændene i San Diego genkende hende, på samme måde som de kunne kende en franskmand fra en tysker, eller en yankee fra et britisk skib.

Dolly Hope viste sig endelig om morgenen den 27. marts 1883, ni sømil ude for fuld damp og med en frisk brise fra nordvest i ryggen. På mindre end en time var hun nået ind i havnen, og kastede anker i San Diego-bugten.

Nyheden spredtes snart i byen, og befolkningen samlede sig på kajerne og på Island Point og Point Loma.

Mrs. Branican, mr. William Andrew og et par andre af besætningens venner skyndte sig at gå ombord i en slæbebåd for at sejle hende i møde. Mængden på kajerne var grebet af en sær ængstelse, og da slæbebåden rundede den sidste mole, var der fuldstændig stilhed. Man mente, at hvis kaptajn Ellis havde haft heldet med sig i dette andet forsøg, burde nyheden allerede være nået Jorden rundt.

Efter tyve minutters sejlads var mrs. Branican, mr. William Andrew og resten af selskabet oppe på siden af *Dolly Hope*.

Få øjeblikke efter kendte de resultatet af ekspeditionen. *Franklin* var forlist på den vestlige grænse af Timorhavet på Browse Island. Det var på denne ø, de overlevende havde søgt tilflugt. Og det var der, de var døde.

"Alle?" sagde mrs. Branican.

"Alle!" svarede kaptajn Ellis.

Der var almindelig bestyrtelse, da *Dolly Hope* ankrede op midt i bugten med flaget på halv som tegn på sorg – sorg over tabet af *Franklin*s mandskab.

Dolly Hope havde forladt San Diego den 3. april 1882 og vendte tilbage den 27. marts 1883. Hendes togt havde varet næsten tolv måneder, et togt, hvor man hengivent havde forfulgt sit mål; men hvis eneste resultat alligevel var at slukke den sidste gnist af håb.

I løbet af de få minutter, mrs. Branican og mr. William Andrew blev om bord, oplyste kaptajn Ellis dem kort om omstændighederne vedrørende de skibbrudne fra *Franklin* på Browse Island.

Skønt hun nu erfarede, at der ikke kunne være skygge af tvivl om kaptajn Johns og hans ledsageres skæbne, viste mrs. Branican ingen som helst ændring i sin holdning. Ikke en tåre forlod hendes øjne. Hun spurgte ikke om noget. Man havde fundet resterne af *Franklin* på øen, og der var ingen tilbage af mandskabet, der havde søgt tilflugt der – hvad mere kunne hun bede om på dette tidspunkt? Den fulde beretning om ekspeditionen kunne hun få senere. Og da hun havde givet kaptajn Ellis og Zach Fren hånden, satte hun sig på agterdækket

af *Dolly Hope*, hvor hun henfaldt i dybe tanker, og efterhånden besluttede hun, trods de mange overvældende beviser, at hun endnu ikke var "John Branicans enke"!

Da *Dolly Hope* kastede anker inde i bugten, vendte Dolly tilbage til de øvrige, og bad mr. William Andrew, kaptajn Ellis og Zach Fren om at indfinde sig senere samme dag i *Prospect House*. Hun ventede dem om eftermiddagen, og ville så høre den fulde beretning om, hvad der var skete under togtet i Torresstrædet, Arafurahavet og Timorhavet.

Mrs. Branican blev atter bragt i land. Folkemængden delte sig respektfuldt, idet hun fik over kajen, og hun vendte sine skridt mod San Diegos øvre bydel.

Omkring kl. tre samme dags eftermiddag ankom mr. William Andrew, kaptajn Ellis og bådsmanden til *Prospect House*, hvor de straks blev vist ind i dagligstuen til den ventende mrs. Branican.

Da de havde taget plads omkring et bord, på hvilket lå udfoldet et kort over havet nord for Australien, sagde Dolly: "Kaptajn Ellis, vil De være så venlig at redegøre for Deres togt?"

Og kaptajn Ellis fortalte, som havde han haft logbogen liggende foran sig, uden at udelade nogen detaljer eller glemme nogen hændelse, idet han af og til bad Zach Fren om at supplere sin beretning. Han fortalte i detaljer om den del af togtet, der gik gennem Torresstrædet, Arafurahavet, til øerne Melville og Bathurst, og øhavet ud for Tasman Land, skønt alt dette havde været resultatløst. Men mrs. Branican fulgte interesseret også denne del af hans beretning, og lyttede i stilhed, imens hun så på kaptajn Ellis med et blik, som ikke et øjeblik sløredes af hendes øjenlåg.

Da beretningen nåede til hændelserne på Browse Island, måtte fortælleren gøre rede for hver time og hver minut efter at *Dolly Hope* havde fået flagstangen på forbjerget i sigte. Mrs. Branican sad ubevægelig, med blot den svageste dirren af hænderne, og så disse begivenheder for sit indre blik, som om hun selv var til stede: Kaptajn Ellis' og hans mænds landgang ved bækkens udløb, opstigningen til plateauet, knivbladet, der blev fundet på jorden, sporene efter menneskelig opdyrkning af jorden, den bortkastede hakke, stranden med vragstumperne, *Franklin*s rester på klipperne, hvor den kun kunne være blevet kastet op af den voldsomst tænkelige storm, hulen, hvor de overlevende havde boet, opdagelsen af de fire grave, skelettet af den sidste overlevende ved foden af flagstangen nær skibsklokken. På dette tidspunkt rejste Dolly sig, som om hun hørte lyden af den selv samme klokke dér i *Prospect House*.

Kaptajn Ellis tog fra sin lomme en medaljon, der var rusten efter at have ligget i vandet, og gav hende den.

Den indeholdt Dollys portræt, et nu halvt udvisket fotografi, som hun havde givet John, da *Franklin* afsejlede, og som man havde fundet i et mørkt hjørne af hulen.

Og hvis denne medaljon beviste, at kaptajn John havde været en af det fem overlevende, kunne man da ikke med rette konkludere, at han også var en af dem, der bukket under for ensomheden og manglen på alle livsfornødenheder?

Kortet over Australiens have lå udbredt på bordet, det kort, som Dolly så ofte gennem de sidste syv år havde set på, mens hun genkaldte sig mindet om John. Hun bad kaptajnen om at udpege Browse Island, et næsten usynligt punkt på kortet i et område, der beherskes af det Indiske Oceans tyfoner.

"Hvis vi var kommet nogle få år tidligere," tilføjede kaptajn Ellis, "havde vi måske fundet dem i live – John – og hans lidelsesfæller."

"Ja, måske," sagde mr. William Andrew, "og det var dertil, *Dolly Hope* skulle være taget på det første togt. Men hvem ville have troet, at *Franklin* skulle være forlist på en ø i det Indiske Ocean?"

"Ingen," sagde kaptajn Ellis, "når man tager den kurs i betragtning, som hun skulle følge, og faktisk fulgte, idet *Franklin* jo sidst blev set syd for Celebes. Kaptajn Branican må have mistet kontrollen over sit skib, og det må være blevet drevet gennem et af stræderne ved Sundaøerne ind i Timorhavet og derefter videre til Browse Island."

"Utvivlsomt," sagde Zach Fren, "det må være sådan, det skete."

"Kaptajn Ellis," sagde mrs. Branican, "da De eftersøgte *Franklin* i det malajiske hav, var det, hvad De skulle og burde gøre. Men desværre havde det været beder, om De var taget til Browse Island først. Ja … dér var det!"

Derefter sagde hun, som om hun ville søge trøst og håb i tallene:

"Om bord på *Franklin* var kaptajn John, styrmanden Harry Felton, og tolv menige sømænd. De fandt på øen levningerne af fire mænd, der var blevet begravet, og den sidste, der døde for foden af flagstangen. Hvad mener De, der er blevet af de ni andre?"

"Det ved vi ikke," sagde kaptajn Ellis.

"Det ved jeg," sagde mrs. Branican i et stædigt tonefald, "men hvad *tror* De, der blev af dem?"

"Måske omkom de, da *Franklin* gik på revet ved øen?"

"De mener altså, at kun fem mennesker overlevede forliset?"

"Det er desværre den mest sandsynlige forklaring," indskød mr. William Andrew.

"Det mener jeg ikke," sagde mrs. Branican. "Hvorfor skulle John, Felton og de øvrige ikke have nået Browse Island i god behold? Hvorfor kan ni af dem ikke have forladt øen senere?"

"Men hvordan, mrs. Branican?" sagde kaptajn Ellis.

"I en båd, bygget af resterne af *Franklin* "

"Mrs. Branican," sagde kaptajn Ellis, "Zach Fren vil kunne fortælle Dem, ligesom jeg, at det efter den tilstand, vi fandt vraget i, at dømme, ville have været umuligt."

"Så en af bådene fra skibet?"

"*Franklin*s både kunne aldrig være i stand til at udstå turen til den australske kyst eller Sundaøerne, selv om der så også skulle være en af dem, der var intakt efter forliset."

"Desuden," sagde mr. William Andrew, "hvis ni mænd forlod øen, hvorfor blev de fem ladt tilbage?"

"Og jeg må tilføje," sagde kaptajn Ellis, "at hvis de i det hele taget havde en båd til deres rådighed, må de, der forlod øen i den være omkommet på havet eller blevet ofre for de australske indfødte, al den stund at man aldrig har hørt fra dem."

Så spurgte mrs. Branican, uden at vise det mindste svaghedstegn, bådsmanden: "Zach Fren," sagde hun, "mener De det samme som kaptajn Ellis?"

"Jeg mener," sagde Zach Fren, idet han rystede på hovedet, "at selv om det er muligt, at tingene er, som han siger, er det også muligt, at de har været anderledes."

"Og," sagde mrs. Branican, "jeg mener, at vi overhovedet ingen sikkerhed har for, hvad der er blevet af de ni mænd, hvis rester ikke blev fundet på øen. – De og Deres mandskab, kaptajn Ellis, har gjort alt, hvad man på nogen måde kan forlange …"

"Jeg havde gerne gjort mere, mrs. Branican."

"Vi må vist til at forlade Dem," sagde mr. William Andrew, der mente, at samtalen havde varet længe nok.

"Ja, min ven!" sagde mrs. Branican, "jeg ønsker at være alene. Men når som helst kaptajn Ellis har lyst til at komme her til *Prospect House*, skal han være velkommen, og så vi vil tale om kaptajn John og hans kammerater."

"Jeg står altid til Deres tjeneste," sagde kaptajnen.

"Og De, Zach Fren," fortsatte mrs. Branican, "glem ikke, at mit hus er Deres."

"Mit?" sagde bådsmanden, "men hvad skal der da ske med *Dolly Hope*?"

"*Dolly Hope*?" sagde mrs. Branican i et tonefald, som om spørgsmålet var uden betydning.

"De ønsker vel, kære Dolly," sagde mr. William Andrew, "at sælge hende, så snart lejlighed gives?"

"Sælge hende?" svarede mrs. Branican skarpt, "sælge hende? Nej, mr. Andrew, aldrig."

Mrs. Branican og Zach Fren udvekslede blikke; de forstod hinanden.

16. Syv år går

Efter den sørgelige udgang på *Dolly Hope*s andet togt levede Dolly overordentlig tilbagetrukkent i *Prospect House*, hvortil hun havde hentet de få ting, der var samlet sammen på Browse Island – skibslanternen, husgerådet, den stump sejldug, der havde været fastgjort til flagstangen, *Franklin*s skibsklokke og nogle få andre ting.

Dolly Hope blev bragt ud til værftet i San Diegos havn og lagt op under Zach Frens opsyn. Mandskabet, der var blevet rundhåndet betalt, behøvede ikke at tænke på fremtiden; men hvis *Dolly Hope* nogensinde igen skulle stå til søs, kunne man gøre regning på dem.

Zach Fren forsømte ikke at besøge *Prospect House* ofte. Mrs. Branican var glad for hans besøg, for at tale med ham, og igen høre ham fortælle om hændelserne på hans sidste togt i detaljer. De så på tingene på samme måde, og forstod hinanden bedre og bedre, som tiden gik; de troede ikke på, at det sidste ord var sagt angående *Franklin* forlis, og Dolly gentog ofte for bådsmanden:

"Zach Fren, hverken John eller hans mænd er døde."

"De otte mænd? Det ved jeg ikke noget om," svarede bådsmanden så altid, "men kaptajn John lever helt sikkert!"

"Ja! Han lever! og hvor skal vi så lede efter ham, Zach Fren? Hvor er han, min stakkels John?"

"Han er, hvor han er, og ingen andre steder, mrs. Branican; og hvis vi ikke selv tager derhen, vil vi en dag høre nyt om ham.

Jeg siger ikke, at det bliver med posten og et frankeret brev, men vi vil høre om det – det vil vi."

"John lever, Zach Fren!"

"Hvis ikke, mrs. Branican, hvordan skulle jeg så have været i stand til at redde Dem? Ville Himlen have tilladt det? Nej! Det ville have været for ondt!"

Og Zach Fren på sin måde, og mrs. Branican med hele sin stædige karakter, var enige om at opretholde et håb, som hverken mr. William Andrew, kaptajn Ellis, eller nogle af deres andre venner fortsat kunne dele.

I løbet af 1883 skete der ikke noget, der på ny kunne henlede offentlighedens interesse på *Franklin*-affæren. Kaptajn Ellis, der kort efter sin hjemkomst med *Dolly Hope* havde fået kommandoen på et af huset Andrews skibe, var igen stået til søs. Mr. William Andrew og Zach Fren var de eneste besøgende, der blev modtaget i *Prospect House*, og mrs. Branican hengav sig helt til arbejdet på *Wat House*.

Omkring halvtreds fattige børn, nogle af dem ganske små, blev opfostret på hjemmet, som mrs. Branican besøgte hver dag for at have opsigt med deres helbred, deres undervisning, og deres fremtidsudsigter. De rigelige midler, der var til rådighed for *Wat House* gav børnene mulighed for at være så lykkelige og trygge, som det nu var muligt for børn, der havde mistet både fader og moder. Når de nåede en alder, hvor de kunne komme i lære, anbragte Dolly dem i værksteder og forretninger rundt om i San Diego, hvor hun fortsatte med at våge over dem. Dette år var tre eller fire forældreløse sønner af sømænd gået til søs under hæderlige og pålidelige kaptajner. De begyndte som kahytsdrenge, kom i lære mellem deres trettende og attende år,

blev så jungmænd, matroser og derpå bådsmænd, og på den måde blev de sikret en god levevej som voksne mænd og mulighed for at trække sig tilbage til en rolig alderdom, når den tid kom. Og således blev det *Wat House*-stiftelsens bestemmelse at frembringe sømænd, der gør San Diego og de øvrige havne i Californien ære.

Ved siden af denne beskæftigelse hørte mrs. Branican ikke op med at være de fattiges velgører. Ingen bankede forgæves på døren i *Prospect House*. Hun havde et godt afkast af sin formue, som blev administreret af mr. William Andrew, og brugte i vidt omfang pengene til velgørende arbejder, for størstedelens vedkommende til fordel for familierne til sømændene, der havde været med *Franklin* Og hun håbede samtidig, at disse fraværende en dag ville vende tilbage!

Dette var det evigt tilbagevendende emne for hendes samtaler med Zach Fren. Hvad var der sket med de skibbrudne, som man ikke havde fundet spor af på Browse Island? Var det ikke muligt, at de kunne have forladt øen i en båd, de selv havde bygget, selv om kaptajn Ellis mente noget andet? Men der var jo gået så mange år siden, at det syntes at være galskab stadig at håbe.

Om natten blev Dolly igen og igen hjemsøgt af sære drømme, hvor hun atter og atter så John for sig. Han var reddet fra sit forlis og taget op af et fjernt skib. Skibet, der havde taget ham op, viste sig i det fjerne. John var på vej tilbage til San Diego; og hvad der var det mest mærkelige var, at disse forestillinger fortsatte, efter at hun var vågnet, med en sådan intensitet, at Dolly betragtede dem som virkelighed.

Og på samme måde var Zach Fren vedblivende stædig. Man skulle tro, at disse ideer var blevet banket fast i hans hjerne med en hammer som træpløkker i et skibsskrog. Han blev også ved at gentage, at man havde fundet fem skibbrudne, ikke fjorten, at de ni havde forladt Browse Island, og at ingen kunne sige, at det var umuligt at bygge en båd af resterne af *Franklin* Men hvad var der da blevet af dem efter så lang tid? Zach Fren vidste det ikke, og det var ikke uden bekymring, at mr. William Andrew så, hvordan Zach Fren opmuntrede Dolly i disse forestillinger. Kunne man ikke frygte, at denne ophidselse kunne være farlig for en hjerne, der allerede én gang havde været ramt af galskab? Men når mr. William Andrew tog emnet op med bådsmanden, holdt han stædigt fast på sine ideer, og sagde:

"Jeg slipper disse tanker lige så lidt som et anker, der har fået godt tag!"

Flere år gik. I 1890 var der gået fjorten år, siden kaptajn Branican og *Franklin* havde forladt San Diegos havn. Mrs. Branican var nu syvogtredive år. Hendes hår var begyndte at gråne, den varme lød var falmet, men i hendes øjne brændte stadig den samme ild som før. Tilsyneladende havde hun ikke mistet hverken sin legemlige eller åndelige styrke eller den energi, som kendetegnede hende, og hun ventede kun på en lejlighed til endnu en gang at bevise det.

Ligesom lady Franklin kunne hun, hvis hun ville, sende ekspedition efter ekspedition ud, ja, bruge hele sin formue på at søge at finde John og hans kammerater. Men hvor skulle hun

lede? Var det ikke den almindelige mening, at dette maritime drama havde haft den samme udgang som den berømmelige engelske admirals? Var sømændene fra *Franklin* ikke omkommet på Browse Island ligesom sømændene fra *Erebus* og *Terror* i det arktiske havs is?

Mrs. Branican havde heller ikke ophørt med at søge oplysning om, hvad der var blevet af Len og Jane Burker gennem alle disse år, der ikke havde bragt nogen løsning på gåden om det mystiske forlis. Heller ikke hvad dem angik var der noget endeligt bevis for deres skæbne. Intet brev var kommet til San Diego. Alt syntes at tyde på, at Len Burker havde forladt Amerika og levede under et påtaget navn i et eller andet fremmed land. For mrs. Branican var dette en meget stor sorg oven i så mange andre. Den ulykkelige kvinde, som hun havde holdt så meget af, hvor ville hun ikke have været glad ved at have hende i nærheden. Jane havde være en hengiven ven; men nu var hun langt borte, og ikke mindre tabt for Dolly end kaptajn John.

17. Levende vraggods

De første seks måneder af året 1890 var gået til ende, da en San Diego-avis i nummeret for den 26. juli bekendtgjorde en nyhed; en sensation, hvis virkning burde være – og da også var – enorm.

Denne nyhed blev citeret fra en australsk avis, *Sydney Morning Herald*, og indholdet var som følger:

> "Som mange vil kunne huske, endte de undersøgelser, der for syv år siden blev foretaget af skibet *Dolly Hope* med det formål at redde overlevende fra *Franklin*, uden resultat. Siden da har man antaget, at det skibbrudne mandskab var bukket under alle som én, enten før man nåede Browse Island, eller efter at havde forladt den.
>
> Mysteriet er imidlertid langt fra løst.
>
> En af officererne fra *Franklin* er netop ankommet i Sydney.
>
> Det drejer sig om Harry Felton, første styrmand. Han blev antruffet ved bredden af Parru, en biflod til Darling, omtrent ved grænsen mellem New South Wales og Queensland, og er blevet bragt til Sydney. Han er i øjeblikket i en så svag tilstand, at man ikke kan få nogle oplysninger fra ham, og det kan befrygtes, at han kan dø hvert øjeblik det skal være.
>
> Vi videregiver hermed disse oplysninger til alle, idet vi håber de kan være til gavn for dem, der er interesseret i

*Franklin*s skæbne."

Den 27. juli gik mr. William Andrew, så snart han havde hørt nyheden, der havde nået San Diego pr. telegraf, til *Prospect House*, hvor Zach Fren tilfældigvis også netop på dette tidspunkt befandt sig.

Mrs. Branican fik straks forevist avisen, og det eneste svar, hun gav, var:

"Jeg tager til Sydney med det samme!"

"Til Sydney?" sagde mr. William Andrew.

"Ja," svarede Dolly, og idet hun vendte sig mod bådsmanden, fortsatte hun:

"Vil De ledsage mig, Zach Fren?"

"Hvor som helst De måtte rejse hen, mrs. Branican."

"Er *Dolly Hope* klar til at stå til søs?"

"Nej," svarede mr. William Andrew, "og det vil tage mindst tre uger at gøre hende klar."

"Jeg må være i Sydney inden tre uger," sagde mrs. Branican. "Er der en postbåd, der skal til Australien i nærmeste fremtid?"

"*Oregon* forlader vist nok San Francisco her til aften."

"Zach Fren og jeg vil være i San Francisco endnu i aften."

"Min kære Dolly," sagde mr. William Andrew, "gid Himlen vil give Dem Deres mand tilbage!"

"Det vil den!"

Samme aften klokken elleve satte et særtog mrs. Branican og Zach Fren af i Californiens hovedstad.

Klokken ét om morgenen forlod *Oregon* San Francisco med kurs mod Sydney.

18. Harry Felton

Dampskibet *Oregon* nåede op på en gennemsnitsfart af sytten knob på denne overfart, der var begunstiget af et glimrende vejrlig – som det i øvrigt var sædvanligt i denne del af Stillehavet på denne årstid. Det gode skib delte mrs. Branicans utålmodighed, som Zach Fren udtrykte det. Vi behøver vel næppe bemærke, at officerer, passagerer og mandskab alle beviste den tapre kvinde den respekt og sympati, som hendes ulykkelige skæbne og den måde, hun bar den, gjorde hende fortjent til.

Da *Oregon* nåede til 33 grader 51 minutters sydlig bredde og 148 grader 40 minutters østlig længde, rapporterede udkiggen land i sigte. Den 15. august 1890, efter at have tilbagelagt syv tusinde sømil på nitten dage, stod skibet ind i Port Jackson mellem de høje skifferklipper, der ligesom danner en stor port, der åbner sig ud mod Stillehavet.

Oregon passerede en mængde små villaer og hytter, der udgør landsbyer med navne som Watson, Vaucluse, Rose, Double og Elizabeth, dernæst Sydney Cove og kom endelig ind i Darling Harbour, som er Sydneys havn, hvor hun løb ind til kajen.

Til den første person, som kom om bord – en toldofficer – sagde mrs. Branican straks:

"Harry Felton?"

"Han er i live," svarede officeren, som straks forstod, at dette var mrs. Branican.

For vidste ikke hele Sydney, at hun var om bord på *Oregon*, og ventede man hende ikke med største utålmodighed?

"Og hvor er så Harry Felton?" spurgte hun.

"Han befinder sig på Søkvæsthuset."

Mrs. Branican gik straks i land, fulgt af Zach Fren. Mængden tog mod hende med samme respektfulde optræden, som var blevet hende til del i San Diego, og som man mødte hende med overalt.

En vogn bragte dem til Søkvæsthuset, hvor de blev modtaget af den vagthavende læge.

"Har Harry Felton været i stand til at tale? Er han ved bevidsthed?" spurgte mrs. Branican.

"Nej, frue," sagde lægen. "Den stakkels mand har endnu ikke genkendt nogen. Og tilsyneladende er han ude af stand til at tale. Døden kan indtræffe hvert øjeblik."

"Harry Felton må ikke dø!" sagde mrs. Branican. "Han alene ved om kaptajn John eller nogen af hans lidelsesfæller stadig er i live. Han alene ved, hvor de er! Jeg er kommet direkte fra San Diego alene for at træffe Harry Felton!"

"Jeg skal føre Dem til ham med det samme," sagde lægen.

Nogle få øjeblikke senere befandt mrs. Branican og Zach Fren sig i Harry Feltons sygeværelse.

Seks uger tidligere var nogle rejsende på vej tværs gennem Ulakararaprovinsen i New South Wales langs Queenslands sydgrænse. Da de kom til bredden af Parrufloden, så de en mand ligge ved foden af et træ. Hans klæder hang i laser, hans kræfter var udtømt af mangel på mad og vand; han var fuldstændig nedbrudt af udmattelse, og det var umuligt at bringe ham til bevidsthed. Hvis ikke man havde fundet hans

patent som officer i handelsflåden i en af hans lommer, ville man formentlig aldrig have kunnet få at vide, hvem han var.

Det var Harry Felton, førstestyrmanden fra *Franklin*. Hvor kom han fra? Fra hvilken afsides og ukendt del af det australske kontinent var han kommet? Hvor længe havde han vandret rundt i de forfærdelige ørkenområder i Australiens hjerte? Havde han været taget til fange af indfødte, og var flygtet? Hvis nogle af hans kammerater stadig var i live, hvor havde han da efterladt dem? Var han den eneste overlevende efter den katastrofe, der var indtruffet for fjorten år siden? Alle disse spørgsmål havde indtil dette øjeblik været ubesvarede.

Men det var af overordentlig stor interesse at få at vide, hvor Harry Felton kom fra og hvordan hans liv havde formet sig siden forliset på Browse Islands rev – kort sagt, endelig langt om længe at få en beretning om katastrofen fra et af dens ofre.

Harry Felton var blevet ført til den nærmeste stationsby, Oxley, hvorfra han var blevet bragt med tog til Sydney. *Sydney Morning Herald*, der var den første avis, der fik nys om hans ankomst, omtalte begivenheden på den måde, vi allerede kender, med den tilføjelse, at *Franklin* styrmand endnu ikke havde været i stand til at besvare de spørgsmål, man ville stille ham.

Og nu stod mrs. Branican overfor en Harry Felton, som hun ikke ville have kunnet genkende. Han var kun seksogfyrre år på dette tidspunkt, men han lignede en mand på over tres. Og dette var det eneste menneske – næsten allerede et lig – der kunne fortælle, hvad der var blevet af kaptajn John og hans mandskab.

Den mest samvittighedsfulde pleje havde ikke været i stand til at bedre Harry Feltons tilstand – en tilstand, der skyldtes de forfærdelige strabadser, han måtte have gennemgået i de uger eller måske måneder, som hans rejse gennem det centrale Australien havde varet. Den gnist af liv, der var tilbage i ham, kunne når som helst udslukkes. I den tid, han havde været på hospitalet, havde han næppe åbnet øjnene, og man tvivlede på, at han vidste noget som helst om, hvad der foregik omkring ham. Han blev holdt i live af en minimal mængde føde, og selv dette syntes han ikke at ænse. Man frygtede, at de overordentlige lidelser, han havde gennemgået, havde berøvet ham hans åndsevner og ødelagt hans hukommelse, hvorpå måske redningen af de skibbrudne beroede.

Mrs. Branican satte sig ned ved siden af hans seng, og iagttog nøje hans ansigt for at finde en bevægelse af hans øjenbryn, en mumlen, eller den mindste indikation af liv, hun kunne gribe til. Zach Fren stod ved hendes side og søgte efter et glimt af intelligens, som en sømand, der spejder efter et lys i horisontens tåger.

Men lyset viste sig ikke, hverken den dag eller de følgende. Harry Feltons øjenlåg forblev stædigt lukkede, og når Dolly løftede dem, fandt hun kun et blik uden bevidsthed.

Men hun fortvivlede ikke, og det gjorde Zach Fren heller ikke:

"Hvis Harry Felton kan kende sin kaptajns hustru, vil han vide at gøre sig forståelig, selv om han ikke kan tale!"

Ja! Det var vigtigt, at han genkendte mrs. Branican; dette ville – måske – have en helbredende virkning på ham. Man ville være nødt til at være forsigtige, mens han vænnede sig til Dollys tilstedeværelse. Lidt efter lidt ville erindringen om *Franklin*

vende tilbage hos ham, og han kunne måske udtrykke med tegn, hvad han ikke var i stand til at sige.

Skønt man rådede hende til ikke at lukke sig inde i Harry Feltons værelse, nægtede mrs. Branican sig blot en times hvile, endsige at gå ud for at trække en smule frisk luft. Hun ville ikke forlade sengen.

"Harry Felton kan måske dø, og hvis det eneste ord, jeg længes efter at høre, undslipper hans læber med hans sidste åndedrag, må jeg være der for at høre det. – Jeg vil ikke forlade ham!"

Hen mod aften syntes der at indtræde en lille bedring. Hans øjne åbnedes en smule flere gange, men de så ikke mrs. Branican. Alligevel bøjede hun sig ind over ham og gentog Johns navn – skibets navn – San Diegos navn! Hvorfor var det, at disse navne ikke genkaldte hans erindring om hans kammerater? Ét ord var alt, hvad man bad ham om – i live? var de i live?

Og alt, hvad Harry Felton havde lidt, før han var nået hertil, sagde Dolly til sig selv, havde John også lidt. Så løb den tanke gennem hende, at John måske var bukket under på vejen. Men – nej. John havde ikke været sammen med Harry Felton. Han var blevet sammen med de andre. Hvor? Hos en indfødt stamme ved Australiens kyst? Hvad var det for en stamme? Kun Harry Felton kunne fortælle det, og det så ud som om hans forstand var tilintetgjort, som om hans læber havde glemt talens brug.

I løbet af natten blev han svagere. Han åbnede ikke øjnene igen, hans hånd blev koldere, som om den smule liv, der var tilbage i ham havde trukket sig tilbage mod hans hjerte. Var han

ved at dø, uden at ytre så meget som ét ord? Dolly huskede, at hun også selv havde mistet sin hukommelse og sin forstand gennem flere år. Og man havde intet kunne få ud af hende i den tid, ligesom man intet kunne få ud af denne mand – intet af det, som han var den eneste, der vidste.

Dagen gryede. Lægen, der var meget bekymret over Harry Feltons forværrede tilstand, prøvede med de stærkeste lægemidler, men intet havde nogen som helst virkning. Harry Felton ville dø, og mrs. Branican vil se det håb, hans tilbagevenden havde fået hende til at nære, igen blive tilintetgjort. I stedet for det lys, han kunne have bragt over John Branicans skæbne, ville der nu sænke sig et dybt mørke, som intet ville kunne gennemtrænge! Og derefter – ville alt være slut! for altid slut!

Efter Dollys anmodning samlede man alle byens bedste læger til en rådslagning. Men efter at have undersøgt patienten erklærede de sig magtesløse.

"De kan intet gøre for denne ulykkelige mand?"

"Intet," svarede en af lægerne.

"Ikke blot et øjebliks bevidsthed, et minuts erindring?"

Mrs. Branican havde gerne betalt hele sin formue for et sådant enkelt øjeblik.

Men hvad der ikke står i menneskets magt, er af og til muligt for Gud. Og det er derfor til ham, man må gå, når de menneskelige evner ikke rækker til.

Straks efter at lægerne var gået, knælede Dolly ned, og da Zach Fren vendte tilbage, fandt han hende i bøn ved den døende mands side.

Pludselig udbrød Zach Fren, der havde bøjet sig over ham for at se, om han stadig åndede:

"Se!"

Dolly, der troede at bådsmanden havde konstateret, at Harry Felton ikke mere var i live, rejste og mumlede:

"Altså død?"

"Nej, nej! Hans øjne er åbne. Han ser på os!"

Under de løftede øjenlåg skinnede Harry Feltons øjne nu overordentlig klart. Hans ansigt havde fået noget af sin normale farve tilbage, og hans hænder bevægede sig. Han syntes at være vågnet af den dvale, han havde været hensat i så længe. Og idet han så på mrs. Branican, spillede noget, der lignede et smil, på hans læber.

"Han har genkendt mig!" udbrød Dolly.

"Ja!" sagde Zach Fren. "Hans kaptajns hustru er nær ved ham, og han ved det. Han vil tale!"

"Og selv om han ikke kan, må Gud da give ham evnen til at forstå os!"

Idet hun tog hans hånd, der svagt gengældte hendes tryk, satte Dolly sig ved siden af ham:

"John? John?" spurgte hun.

En bevægelse af øjnene viste, at Harry Felton havde hørt hende og forstod.

"I live?" spurgte hun.

"Ja!"

Og dette "ja", hvor svagt det end havde været, hørte Dolly ganske klart og tydeligt.

19. Din tale skal være "ja, ja" og "nej, nej"

Mrs. Branican kaldte straks på lægen, der straks forstod, at – trods den betydelige bedring i patientens forstand og almindelige tilstand – der kun var tale om en sidste opblussen af livet, og at døden var nært forestående.

Men den døende mand syntes kun at have øje for mrs. Branican. Hverken Zach Fren eller lægen kunne tiltrække sig hans opmærksomhed. Alt, hvad der var tilbage af hans sjælsstyrke var koncentreret om hans kaptajns hustru.

"Harry Felton," spurgte mrs. Branican, "hvis John er i live, hvor efterlod du ham så? Hvor er han?"

Harry Felton svarede ikke.

"Han kan ikke tale," sagde lægen, "men han kan måske svare med et eller andet tegn."

"Selv hvis det kun er et blik, vil jeg kunne forstå ham," sagde mrs. Branican.

"Hør her!" sagde Zach Fren; "vi må spørge ham på en bestemt måde, og siden han og jeg forstår hinanden som sømænd, så lad mig stille spørgsmålene. Lad mrs. Branican holde Feltons hånd og ikke fjerne sit blik fra hans øjne. Jeg vil spørge ham; vi vil se svarene i hans øjne som 'ja' og 'nej', og det vil være nok."

Mrs. Branican bøjede sig over Harry Felton og tog hans hånd.

Hvis Zach Fren straks havde spurgt ham, hvor man kunne finde kaptajn John, ville man ikke kunne have fået et

tilfredsstillende svar, eftersom det ville have gjort det nødvendigt for Harry Felton at udtale navnet på et land, et område, eller en by, hvilket han næppe ville være i stand til. Det ville være bedre, langsomt at få oplysningerne ved at begynde med historien om *Franklin* fra den dag, hvor hun sidst var blevet set, indtil den dag, hvor Harry Felton var blevet skilt fra John Branican.

"Felton," sagde Zach Fren med høj og tydelige stemme, "ved Deres side står mrs. Branican, John Branicans, kaptajnen på *Franklin*s, hustru. De genkender hende?"

Feltons læber bevægede sig ikke, men en bevægelse af hans øjenbryn, et svagt tryk af hans hånd, svarede bekræftende.

"*Franklin*," sagde Zach Fren, "blev sidst rapporteret set syd for øen Celebes. De forstår mig. De forstår mig, Felton, ikke sandt?"

Igen et bekræftende blik.

"Nuvel," fortsatte Zach Fren, "hør efter, hvad jeg nu siger, og efter, hvordan De åbner og lukker øjnene, vil jeg vide, om det jeg siger, er rigtigt eller forkert."

Der kunne ikke være tvivl om, at Felton forstod, hvad Zach Fren sagde.

"Efter at havde forladt Javahavet, gik kaptajn John da ind i Timorhavet?"

"Ja."

"Gennem Sundastrædet?"

"Ja."

"Af egen fri vilje?"

Dette spørgsmål blev efterfulgt at et umiskendeligt tegn på benægtelse.

"Nej," sagde Zach Fren.

Og det var jo, hvad kaptajn Ellis hele tiden havde ment. For at *Franklin* skulle forlade Javahavet og gå ind i Timorhavet, måtte hun være blevet tvunget.

"Det var en storm?" spurgte Zach Fren.

"Ja."

"I blev fanget af en voldsom tornado i Javahavet?"

"Ja."

"Som drev jer gennem Sundastrædet?"

"Ja."

"*Franklin* var måske skadet, havde mistet sine master og ror?"

"Ja."

Mrs. Branican havde øjnene fæstnet på Harry Felton, og stirrede på ham uden at ytre ét ord.

Zach Fren, der ønskede at få rede på alle katastrofens forskellige stadier, fortsatte:

"Kaptajn John havde været ude af stand til at tage en solhøjde i nogle dage, og kendte derfor ikke sin position?"

"Ja."

"Og efter at være blevet drevet mod vest i Timorhavet gennem nogle dage, stødte han på grund på Browse Islands rev?"

En svag bevægelse viste Harry Feltons overraskelse. Han havde åbenbart ikke kendt navnet på den ø, hvor *Franklin* var forlist, og ingen observationer havde gjort ham i stand til at finde deres position i Timorhavet.

Zach Fren fortsatte:

"Da I forlod San Diego, var der kaptajn John, De selv, og tolv mænd, fjorten i alt, om bord. Var I også fjorten efter at *Franklin* var blevet skadet?"

"Ja."

"Men nogle af mændene mødte deres undergang, da skibet blev kastet op på klipperne?"

"Ja."

"En? To?"

Et tegn bekræftede det sidstnævnte tal. Der havde altså manglet to sømænd, da man satte foden på Browse Island.

På dette tidspunkt lod man, efter lægens råd, Felton få en smule hvile. Alle disse spørgsmål trættede ham tydeligvis.

Da spørgsmålene blev genoptaget nogle få minutter senere, fik Zach Fren oplysninger om, hvordan de tolv overlevende havde fundet midler til at opretholde livet. Uden en del af lasten fra *Franklin* som bestod af konserves og mel, som var blevet skyllet op på standen, og uden at kunne fiske, hvilket var blevet et af deres vigtigste næringskilder, ville de skibbrudne være døde af sult. De havde kun meget sjældent set skibe passere øen. Deres flag på masten blev aldrig set, og de havde ingen andre muligheder for frelse end at blive samlet op af et fartøj.

Da Zach Fren spurgte:

"Hvor længe opholdt I jer på Browse Island? Et år? to år? tre år? – seks år?"

svarede Felton ja til det sidste med et blik.

Altså havde kaptajn John og hans fæller boet på denne ø fra 1875 til 1882. Men hvordan var det lykkedes dem at komme derfra? Dette var et af de meste interessante punkter af historien, som Zach Fren nu kom til, idet han spurgte:

"Byggede I en båd af resterne af skibet?"

"Nej."

Dette var også, hvad kaptajn Ellis og bådsmanden havde været enige om, da de udforskede stedet for forliset. Det ville ikke engang have været muligt at bygge en kano af de rester, der var tilbage af *Franklin*.

Nu blev Zach Fren noget forlegen for, hvordan han skulle komme videre. Hvilke spørgsmål skulle han stille, for at finde ud af, hvordan de forliste havde forladt øen?

"De siger," sagde han, "at der ikke var noget skib, der nogensinde besvarede jeres signaler?"

"Nej."

"Kom der da en malajisk *proa*, eller måske en australsk båd med indfødte, til øen?"

"Nej."

"Så kom der altså en båd fra et skib til øen?"

"Ja."

"Som blot drev rundt?"

"Ja."

Så var da dette punkt opklaret. Det var nu let for Zach Fren at finde frem til, hvad den naturlige fortsættelse måtte være.

"Og I gjorde båden i stand, så den kunne klare søen?"

"Ja."

"Og kaptajn John brugte den til at nå til nærmeste kyst?"

"Ja."

Men hvorfor havde kaptajnen og *alle* de forliste ikke været med denne båd? Det var det næste, man måtte have at vide.

"Båden var for lille til at medtage tolv passagerer?" spurgte Zach Fren.

"Ja."

"Og I var syv mænd, der tog af sted – kaptajn John, De selv, og fem sømænd?"

"Ja."

På dette tidspunkt kunne de tydeligt læse af den døende mands udtryk det håb, at man stadig ville kunne redde de fem mand, der var blevet på Browse Island.

Men, efter et tegn fra Dolly, undlod Zach Fren at fortælle Felton, at de fem var omkommet efter kaptajnens afrejse.

Man lod nu Harry Felton få nogle få minutters hvile. Hans øjne var lukkede, men hans hånd fortsatte med at knuge mrs. Branicans.

Hendes tanker vandrede til Browse Island, og hun tog del i disse scener. Hun så kaptajn John prøve det umulige for at sikre sine mænds sikkerhed. Hun hørte ham, han talte til hende, hun opmuntrede ham, hun sejlede ud sammen med ham. Hvor var denne båd da landet?

Harry Feltons øjne åbnedes atter, og Zach Fren begyndte igen at udspørge ham.

"Så kaptajn John, De selv, og fem mænd forlod altså Browse Island?"

"Ja."

"Og båden sejlede mod øst for at nå det nærmestliggende land?"

"Ja."

"Dette land var Australien?"

"Ja."

"Blev I drevet på land af en storm på denne rejse?"

"Nej."

"De landede altså i en bugt på den australske kyst?"

"Ja."

"I nærheden af Kap Lévêque?"

"Ja."

"Måske i York Sound?"

"Ja."

"Da I gik i land, faldt I da i hænderne på en af de indfødte stammer?"

"Ja."

"Og de tog jer med sig?"

"Ja."

"Alle sammen?"

"Nej."

"Nogle af jer omkom, da I gik i land?"

"Ja."

"Nedslagtet af de indfødte?"

"Ja."

"En? to? tre? fire?"

"Ja."

"Der var altså kun tre tilbage, som de indfødte bragte med sig ind i landet?"

"Ja."

"Kaptajn John, De selv, og en af sømændene?"

"Ja."

"Og denne sømand, er han stadig sammen med kaptajnen?"

"Nej."

"Han døde, før De forlod dem?"

"Ja."

"For lang tid siden?"

"Ja."

Kaptajn John og Harry Felton var altså de eneste overlevende fra *Franklin*, og den sidstnævnte havde næppe mange timer endnu at leve i.

Det var ikke så let at få oplysninger fra Harry Felton angående kaptajn John; oplysninger, som man helst måtte have med så stor nøjagtighed som muligt. Mere end én gang måtte Zach Fren gøre et ophold i sin udspørgen; når han atter begyndte, havde mrs. Branican spørgsmål til hans spørgsmål, for at finde ud af, hvad der var sket i de ni år, der var gået siden kaptajn John og Harry Felton var blevet slæbt med af de indfødte. På denne måde fandt de efterhånden ud af, at der var tale om en stamme af australske nomader. Fangerne måtte ledsage dem på deres evindelige vandringer gennem Tasman Land, mens de opretholdt en kummerlig eksistens. Hvorfor var deres liv blevet sparet? Ville man have dem til at udføre visse tjenester, eller, hvis lejlighed bød sig, forlange en høj løsesum for dem fra de engelske myndigheder. Det måtte være det sidste, og Harry Felton bekræftede det snart. Det ville kun være et spørgsmål om løsepenge, hvis man kunne finde disse indfødte.

Nogle få yderligere spørgsmål fortalte dem, at kaptajn John og Harry Felton gennem alle disse ni år havde været så skarpt bevogtet, at de ikke havde haft en eneste mulighed for flugt.

Endelig havde der vist sig en lejlighed. De havde aftalt et sted, hvor de kunne mødes og flygte sammen; men en eller anden omstændighed, som var Harry Felton ubekendt, havde forhindret kaptajn John i at komme til mødestedet. Harry Felton havde vente flere dage, da han ikke ønskede at flygte alene, og havde endog søgt at slutte sig til stammen igen, men

den var allerede vandret videre; fast besluttet på i stedet at forsøge at redde sin kaptajn, hvis han kunne nå en af landsbyerne i det indre var han draget ind mod de centrale dele af landet. Han gemte sig for at undgå igen at falde i hænderne på de sorte. Udmattet af heden, og døden nær af sult og træthed var han vandret videre i seks måneder, indtil han var faldet bevidstløs om ved bredden af Parrufloden ved Queenslands sydlige grænse.

Der var han, som vi ved, blevet fundet og genkendt ved hjælp af de papirer han havde på sig; derfra var han blevet bragt til Sydney, hvor han nærmest mirakuløst var blevet holdt i live, således at han kunne fortælle dem, hvad de forgæves havde søgt at få at vide i så mange år.

Kaptajn John var altså stadig i live; men han var fange hos en omvandrende stamme i Tasman Lands ørkener.

Og da Zach Fren opremsede navnene på de forskellige stammer, som opholder sig i disse områder, gav Harry Felton et bekræftende tegn, da han nævnte inda-stammen. Det lykkedes endog for Zach Fren at få at vide, at denne stamme om vinteren som oftest slog lejr ved bredden af Fitzroyfloden, en af de floder, der løber ud i Lévêquebugten i den nordvestlige del af det australske kontinent.

"Der vil vi tage hen for at lede efter John!" udbrød mrs. Branican, "og der vil vi finde ham!"

Harry Felton forstod hende, for hans ansigtsudtryk livede op ved tanken om, at hans kaptajn endelig ville blive frelst – frelst af hende.

Harry Felton havde nu fuldført sin mission. Mrs. Branican vidste, mod hvilken del af det australske kontinent, hun skulle

rette sine undersøgelser. Og han lukkede atter sine øjne – han havde intet mere at sige.

Således var denne mand blevet svækket – før så modig og hårdfør, nu knækket af det australske klimas rædsler; og efter at have besejret det, var han nu på kanten af at bukke under, netop da hans lidelser var nær deres afslutning. Ville denne skæbne ikke også vente kaptajn John, hvis han forsøgte at flygte, gennem det centrale Australiens ensomhed? Og ville ikke de samme farer true dem, der drog ud for at søge efter denne inda-stamme?

Men denne tanke strejfede ikke mrs. Branican. Under overfarten med *Oregon* havde hun udtænkt og organiseret dette nye foretagende; nu skulle hun blot sætte det i værk.

Harry Felton døde klokken ni den samme aften. En sidste gang havde Dolly nævnt hans navn. Og en sidste gang havde han forstået hende. Hans øjne åbnede sig og et navn undslap hans læber: "John! John!"

Så lød der en rallen fra han strube, og hans hjerte ophørte med at slå.

Da mrs. Branican forlod hospitalet den aften, blev hun tiltalt af en dreng, der ventede ved udgangen.

Han var i lære i handelsflåden, og sejlede med *Brisbane*, en postbåd, der sejlede mellem Sydney og Adelaide.

"Mrs. Branican!" sagde han i en bekymret tone.

"Hvad ønsker du, mit barn?" svarede Dolly.

"Er Harry Felton død?"

"Han er død."

"Og kaptajn John?"

"Han lever – ja, han lever!"

"Tak, mrs. Branican," sagde drengen.

Dolly nåede næppe at opfatte drengens ansigtstræk, idet han forsvandt uden at sige, hvem han var, eller hvorfor han havde stillet sit spørgsmål.

Den næste dag blev Harry Felton begravet, og sømændene fra havnen og en del af Sydneys befolkning deltog i begravelsen.

Mrs. Branican indtog sin plads umiddelbart bag kisten, og fulgte den mand til graven, der havde været en hengiven kammerat og trofast ven for kaptajn John; nær ved hende gik den unge lærling, som hun dog ikke genkendte blandt den mængde, der var kommet for at vise styrmanden fra *Franklin* den sidste ære.

20. Atter på rejse

Man kan vel sige, at fra den dag, de Lesseps gennembrød Suezhalvøen, blev Afrika gjort til en ø. Når Panamakanalen bliver færdig, kan det være lige så rigtigt at sige det samme om Nord- og Sydamerika. Faktisk er disse enorme landområder jo omgivet af vand; men da de på grund af deres størrelse bærer navn af kontinenter, ville det være lige så logisk at hæfte denne betegnelse på Australien eller Ny Holland.

Australien måler tre tusinde ni hundrede kilometer på det bredeste sted fra øst til vest, og tre tusinde to hundrede på det bredeste sted mellem nord og syd. Disse to tal ganget med hinanden giver et areal på omkring fire millioner otte hundrede og tredive tusinde kvadratkilometer – omkring syv niendedele af Europas areal.

Det australske kontinent deles på de nyeste kort i syv provinser, adskilt af tilfældigt optrukne, lige linjer, der skærer hinanden i rette vinkler, uden nogen som helst hensyntagen til orografiske eller hydrografiske forhold.

Mod øst, hvor der er mest befolket, ligger Queensland med hovedstaden Brisbane, New South Wales med hovedstaden Sydney, og Victoria med hovedstaden Melbourne.

I midten ligger Northern Australia og Alexandra Land, begge uden egentlige hovedstæder, og Southern Australia med hovedstad i Adelaide.

Mod vest finder man Western Australia i hele kontinentets bredde fra nord til syd, med hovedstaden Perth.

Det skal også bemærkes, at australierne søger at danne en konføderation under navnet *Commonwealth of Australia*. Den engelske regering forkaster denne idé, men den skal nok blive til virkelighed, den dag hvor koloniens adskillelse fra England bliver et fuldbyrdet faktum.

Vi vil snart få at vide, hvilke områder – de farligste og mindst udforskede af alle på kontinentet – mrs. Branican ville vove sig ind i med et vagt håb, en næsten utænkelig tanke: At finde kaptajn John og redde ham fra den stamme, der havde holdt ham som fange i ni år. Men havde man grund til at tro, at indaerne skulle have sparet hans liv, efter at Harry Felton var flygtet?

Mrs. Branicans plan var at forlade Sydney så snart som muligt. Hun kunne regne med Zach Frens grænseløse hengivenhed, og med den solide, praktiske begavelse, der var denne mands fremmeste karaktertræk. Under en lang samtale over et kort over Australien havde de diskuteret, hvad der kunne være de hurtigste og mest effektive måder at sikre sig, at deres bestræbelser kronedes med held. Det var overordentlig vigtigt at vælge den rette måde og tid for deres afrejse, og man endte med at beslutte sig for dette:

1. Man skulle udstyre en karavane med det bedste midler til eftersøgning og forsvar, og med alt, hvad der behøvedes for en rejse tværs gennem det centrale Australiens ørkener, alt bekostet af mrs. Branican, og med hende selv som leder.

2. Ekspeditionen skulle afrejse så snart som muligt, og for at gøre dette muligt måtte man rejse ad de kortest mulige veje, enten over land eller hav, til det sted, hvor man kunne finde

allerede eksisterende forbindelser mellem kysten og kontinentets indre.

Først drøftede man spørgsmålet om, hvorvidt det ville værre lettest at tage til den nordvestlige kyst, altså den del af Tasman Land, hvor *Franklin*s mandskab var gået i land. Men denne vej ville betyde tab af tid, og medføre alvorlige besværligheder for både ekspeditionens mandskab og materiel – og mandskabet ville være talrigt og materiellet af betydeligt omfang. Der var kort sagt intet, der tydede på, at man ved at angribe det australske kontinent fra vest ville have bedre og mere sikre muligheder for snart at møde den stamme, der holdt kaptajn John Branican fangen; de indfødte nomader vandrer lige så vel i Alexandra Land som i Western Australia. Denne måde at gribe sagen an på blev derfor forkastet.

Dernæst diskuterede de, hvilken rute, det ville være bedst at tage i starten af ekspeditionen; det var naturligvis den, som Harry Felton havde fulgt, da han krydsede det centrale Australien. Skønt man ikke kendte hans rute i detaljer, havde man dog i det mindste en antydning af den i det sted, hvor styrmanden var blevet fundet, altså på Parrus bred ved grænsen mellem Queensland og New South Wales, i den nordvestlige del af sidstnævnte.

Siden 1770 – da kaptajn Cook udforskede New South Wales, og i kongen af Englands navn satte sig i besiddelse af det kontinent, som allerede var blevet opdaget af portugiseren Manuel Godenbho og nederlænderne Verschoor, Hartog, Carpenter og Tasman – var den østlige del af kontinent i stort omfang blevet koloniseret, udviklet, og civiliseret. I 1787, da Pitt

var premierminister i England, havde kommandør Phillip grundlagt fangekolonien i Botany Bay, fra hvilken der i løbet af mindre end ét århundrede var opstået en nation på mere end tre millioner indbyggere. Der mangler intet af det, der hører med til et stort og rigt land i denne del af kontinentet; der er veje, kanaler, jernbaner, der forbinder de utallige distrikter i Queensland, New South Wales, Victoria og Southern Australia; ligesom dampskibsselskaber livligt trafikerer alle kystens havne.

Mrs. Branican befandt sig i Sydney, og denne rige og tæt befolkede hovedstad kunne let forsyne hende med alt, hvad der behøvedes til at udstyre en ekspedition, især da hun før hun forlod San Diego gennem mr. William Andrew havde åbnet en konto i *Central Australian Bank*. Hun kunne her med lethed have fundet de mænd, vogne, rideheste, trækheste og pakheste, der var nødvendige for en ekspedition i Australien, om den så også skulle gå hele vejen tværs over fra øst til vest, en rejse på to tusinde to hundrede engelske mil eller omkring 4000 km.

Men var Sydney det rette sted at starte fra?

Når alt var taget i betragtning, og efter råd fra den amerikanske konsul, der var vel bekendt med Australiens geografi, fandt man South Australias hovedstad, Adelaide, bedre egnet som udgangspunkt. Langs med telegraflinjen, som udgår fra Adelaide til Van Diemen's Bugt, altså fra syd til nord, tæt ved den hundrede og ni og tredivte længdegrad, havde man anlagt den første del af en jernbane, som nåede længere ind i landet end dertil, hvor Harry Felton var nået. Denne jernbane ville gøre det muligt for en ekspedition at trænge længere og

hurtigere ind i de dele af Alexandra Land og Western Australia, som kun få rejsende før havde nået.

Denne tredje eftersøgningsekspedition efter kaptajn John ville altså blive organiseret i Adelaide og transporteres med jernbane, så langt den rakte, hvilket vil sige omkring ni hundrede kilometer mod nord.

Men hvordan skulle mrs. Branican rejse fra Sydney til Adelaide?

Hvis der havde været en ubrudt jernbane mellem de to hovedstæder, ville der ikke have været nogen grund til at tøve. Der fandtes ganske vist en jernbane, der krydser Murray på grænsen til Victoria ved stationen Allbury, og fortsætter via Benalla og Kilmore til Melbourne, og videre mod Adelaide; den stopper imidlertid ved Horsham, hvorfra der kun er dårlig forbindelse det sidste stykke vej.

Mrs. Branican besluttede derfor at rejse til Adelaide til søs. Det var en tur på fire dage, og når man tager med i beregningen, at bådene gør ophold i Melbourne i otteogfyrre timer, ville hun nå South Australias hovedstad efter seks dages rejse langs med kysten. Ganske vist var det nu blevet august, hvilket svarer til februar på den nordlige halvkugle. Men vejret var roligt, og vinden var nordvestlig, så at damperen ville være i ly af kysten, så snart man var ude af Bass' Strait. Og da mrs. Branican jo allerede havde sejlet hele vejen fra San Francisco til Sydney, var der intet skræmmende ved den korte tur fra Sydney til Adelaide.

Postdamperen *Brisbane* afsejlede den næste formiddag klokken elleve. Efter at være anløbet Melbourne ville hun nå Adelaide om morgenen den 27. august 1890. To kahytter blev

bestilt, og mrs. Branican gjorde, hvad der var nødvendigt for at flytte sin konto fra banken i Sydney til banken i Adelaide. Direktørerne indvilligede elskværdigt i den ønskede transaktion, og overførslen skete uden vanskeligheder.

Da hun forlod Søkvæsthuset, var mrs. Branican taget til et hotel, hvor hun havde lejet nogle værelser, indtil hun skulle videre. Alle hendes tanker samledes til én: "John er i live!" Med øjnene stift rettet mod kortet over det australske kontinent, løb hendes blik vild i de enorme, ensomme vidder mod i midten og mod nordvest; hun blev offer for fantasiforestillinger, hvori hun søgte ham, fandt ham og frelste ham.

Efter deres samtale den dag var Zach Fren, der forstod, at hun helst ville være alene, gået en tur i Sydneys gader, der var ukendte for ham. Først var han – som det vel faldt naturligt for ham som sømand – gået til havnen for at se på *Brisbane* og for at sikre sig, at mrs. Branican kunne få en komfortabel overfart om bord. Skibet syntes at være udmærket egnet til kystsejlads. Han bad om at se det kvarter, der var udlejet til hende. En dreng fulgte ham derhen, og han foretog flere forandringer for at gøre dem yderligere komfortable. Fortræffelige Zach Fren! Man kunne tro, han forberedte dem for en længere rejse!

Da han skulle til at forlade fartøjet, holdt drengen ham tilbage, og i en temmelig nervøs tone spurgte han:

"Så er det altså ganske sikkert, at mrs. Branican går om bord i morgen for at begive sig til Adelaide i morgen?"

"Ja, i morgen!" svarede Zach Fren.

"Om bord på *Brisbane*?"

"Javist!"

"Jeg håber, det må lykkes for hende at finde kaptajn John!"

"Vi vil gøre vort bedste, kan du være sikker på."

"Jeg tvivler skam heller ikke på det."

"Har du været længe ombord på *Brisbane*?"

"Ja!"

"Nuvel, min dreng, så på gensyn i morgen."

I løbet af de sidste par timer, han var i Sydney, slentrede Zach Fren en tur omkring Pitt Street og York Street, som består af smukke bygninger i rødgule sandsten, og han var inde i Victoria Park og Hyde Park, hvor Cook-monumentet er opstillet. Han besøgte den Botaniske Have, hvor man har samlet mange forskellige træsorter fra varme og tempererede klimaer, egetræer og araucaria, kaktus og mangostan, palmer og oliven. Sydney lever op til sit ry. Det er den ældste af Australiens hovedstæder, og skønt mindre regelmæssigt bygget end de yngre byer Melbourne og Adelaide, er den rigere på uventet skønhed og pittoreske udsigter.

Den følgende aften gik mrs. Branican og Zach Fren om bord på damperen. Klokken elleve forlod *Brisbane* kajen og krydsede bugten ved Port Jackson. Efter at have rundet Inner South Head holdt hun mod syd og fortsatte videre i en afstand af et par mil fra kysten. Den første times tid forblev Dolly på dækket, hvor hun sad agterude og så ind på kysten, der blot var en utydelig masse i tågen. Dette var det kontinent, som hun skulle søge at trænge ind i, som om det var et umådeligt fængsel, hvorfra John ikke havde kunnet flygte var kommet ud. I fjorten år havde de være adskilt fra hinanden.

"Fjorten år!" mumlede hun.

Da *Brisbane* havde passeret Botany Bay og Jorris Bay, gik mrs. Branican ned for at hvile. Men den næste morgen var hun på dækket ved morgengry, netop som Mount Dromedary og – lidt længere borte – Mount Kosciusko, som begge hører til de Australske Alper, aftegnede sig i horisonten.

Zach Fren sluttede sig til Dolly på dækket, og de talte sammen om den ene ting, der interesserede dem begge.

I dette øjeblik nærmede en skibsdreng sig tøvende og skælvende til mrs. Branican, for at spørge hende, tøvende og skælvende, på kaptajnens vegne om der var noget hun ønskede.

"Nej, mit barn!" svarede Dolly.

"Ah!" sagde Zach Fren, "er det ikke den brave knægt, jeg mødte i går, da jeg gik om bord på *Brisbane*."

"Jo," sagde drengen.

"Og hvad hedder du så?"

"Godfrey."

"Nuvel, Godfrey, nu kan du altså selv forsikre dig om, at mrs. Branican er om bord på dit skib. Så er du vel fornøjet, ville jeg tro?"

"Ja, og det er vi alle her om bord. Vi håber alle, at mrs. Branican vil nå sit mål, og frelser kaptajn John!"

Mens han talte, så Godfrey på hende med så megen respekt og beundring i blikket, at Dolly blev ganske urolig til mode. Og så var der noget ved drengens stemme, der slog hende. Hun havde hørt den før, og nu huskede hun den hvor.

"Mit barn," sagde hun, "var det ikke dig, der tiltalte mig i porten til hospitalet i Sydney?"

"Det var det."

"Og du spurgte mig, om kaptajn John stadig var i live?"

"Netop!"

"Du hører til mandskabet her på *Brisbane*?"

"Ja – jeg har været om bord det sidste år," sagde Godfrey. "Men om Gud vil, skal jeg snart forlade hende."

Drengen, der vel ikke ønskede eller turde tale mere med dem, forlod dem derpå for at bringe mrs. Branicans besked til kaptajnen.

"Det er en knægt med sømandsblod i årerne!" sagde Zach Fren. "Man behøver blot at se på ham for at vide det. Han har et ligefremt og beslutsomt udseende. Hans stemme er på én gang fast og blid ..."

"Hans stemme!" mumlede Dolly.

Og hvilket sansebedrag var det, der fik hende til at tro, at hun netop havde hørt John tale – med en stemme, der endnu ikke havde nået skelsår og alder?

Hun havde også bemærket noget andet – noget endnu mere betydningsfuldt. Måske tog hun fejl, men drengens ansigtstræk mindede hende om John – den John, der ikke var mere end tredive år, da *Franklin* havde taget ham fra hende for så lang tid siden.

"Der kan De se, mrs. Branican," sagde Zach Fren, mens han gned sig fornøjet i sine grove hænder, "englændere eller amerikanere, alle sympatiserer med Dem! I Australien får De den samme opmærksomhed som i Amerika! Og i Adelaide vil det være ligesom i San Diego! Alle ønsker Dem det samme som denne unge englænder."

"Er han englænder?" spurgte mrs. Branican, dybt rørt.

Rejsen gik overordentlig behageligt denne første dag. Søen var bemærkelsesværdigt rolig; vinden kom fra nordvest, altså inde fra land. *Brisbane* fandt den heller ikke værre, da hun havde passeret Cape Howe og løb ind i Bass' Straits.

Dolly tilbragte næsten hele dagen på dækket. De øvrige passagerer viste hende stor respekt, og var samtidig overordentlig ivrige efter at gøre hende selskab. De ville alle se denne kvinde, hvis ulykker var så vidt bekendt, og som ikke skyede hverken farer eller strabadser i sine bestræbelser for at redde sin mand, hvis Forsynet da ville, at han stadig var i live. Ingen vovede at ytre tvivl om dette emne i hendes nærhed. Hvordan kunne de også andet end at dele hendes tro, når de hørte hende med så stor beslutsomhed fortælle om, hvad det var, hun havde tænkt sig at gøre? Ubevidst fulgte de hende i fantasien ind i Australiens mørke indre. Og mere end én af dem ville i virkeligheden have fulgt hende også på anden vis end i tanken alene.

Men af og til, når hun talte med dem, afbrød hun ofte sig selv, og hendes ansigt antog et særligt udtryk, øjnene lyste, og så var Zach Fren den eneste, der vidste, hvad der foregik i hendes sind.

Dette skete, hver gang hun så Godfrey. Drengens gang, holdning, bevægelser, den vedholdenhed, hvormed han fulgte hende med øjnene; en slags instinkt, der drog hende mod ham – alt dette overvældede hende, foruroligede hende, og bevægede hende i den grad, at John og Godfrey på en eller anden måde blev til et i hendes tanker.

Dolly kunne ikke skjule for Zach Fren, at hun bemærkede en slående lighed mellem John og Godfrey. Og Zach Fren så, ikke

uden ængstelse, hvordan mrs. Branican hengav sig til denne lighed, der kun kunne bero på en ren tilfældighed. Han frygtede, ikke uden grund, at hans ledsager ville genkalde sig erindringen om det barn, hun havde mistet – måske kun alt for levende. Det var meget foruroligende, sådan som Dolly blev ophidset i denne drengs nærhed!

Imidlertid kom Godfrey ikke til hende igen. Hans pligter gjorde det ikke nødvendigt for ham at komme på agterdækket, der var reserveret til passagererne på første klasse. Men på afstand mødtes deres blikke ofte, og Dolly havde været lige ved at kalde ham til sig – ja! havde hun givet ham det mindste tegn, var han ilet hen til hende. Men Dolly gav intet tegn, og Godfrey kom følgelig ikke.

Den aften sagde hun til Zach Fren, der ledsagede hende til hendes kahyt:

"Zach, jeg må finde ud af, hvem denne dreng er – hvilken familie han hører til – hvor han er født. Måske er han slet ikke englænder."

"Det er muligt," sagde Zach Fren. "Han kan endog være amerikaner. Hvis De ønsker det, vil jeg spørge kaptajnen ..."

"Nej, Zach, jeg vil spørge Godfrey selv," sagde mrs. Branican.

Og Zach hørte hende sige dæmpet til sig selv:

"Mit barn, min stakkels lille Wat, ville have været omkring samme alder nu!"

"Det var det, jeg frygtede!" tænkte Zach Fren ved sig selv, da han gik til sin kahyt.

Den næste dag, den 22. august 1880, fortsatte *Brisbane*, efter at have passeret Cape Howe i løbet af natten, sin rejse under udmærkede omstændigheder. Kysten ved Gipps Land, en af de

vigtigste provinser i Victoriakolonien, drejer her mod sydøst indtil den ender i Cape Wilson, kontinentets sydligste forbjerg. Kysten her er mindre rig på bugter, naturlige havne, fjorde og fremspring end den mere lige strækning mellem Sydney og Cape Howe; langs med den strækker sletterne sig bagud, helt til bjergene, der er for fjerne til at kunne ses fra havet.

Mrs. Branican, der havde forladt sin kahyt med solens første stråler, indtog atter sin plads på agterdækket. Zach Fren havde gjort hende selskab næsten på samme tid, og bemærkede en tydelig forandring i hendes opførsel. Landet, der strakte sig mod nordvest, havde ikke længere hendes interesse. Hun var så fordybet i sine tanker, at hun næppe svarede Zach Fren, da han spurgte, hvordan hun havde tilbragt natten.

Zach Fren sagde ikke mere. Det væsentligste var, at Dolly nu havde glemt den mærkværdige lighed mellem Godfrey og kaptajn John, og ikke længere tænkte på at udspørge ham. Det var vel muligt, at hun havde skiftet mening, og hun bad heller ikke Zach Fren om at hente hende drengen, hvis pligter holdt ham i forskibet.

Efter morgenmaden vendte mrs. Branican tilbage til sin kahyt, og viste sig ikke på dækket igen før mellem klokken tre og fire om eftermiddagen.

På dette tidspunkt sejlede *Brisbane* for fuld kraft gennem Bass' Straits, som skiller Australien fra Tasmanien, også kaldet Van Diemen's Land.

Det er indiskutabelt, at denne hollænders, Janssen Tasmans, opdagelser har været indbringende for englænderne, og at denne ø, der naturligt hører sammen med kontinentet, har været yderligere indbringende for det angelsaksiske folk. Siden

1642, hvor øen Tasmanien, som er to hundrede og firs kilometer lang, og yderst frugtbar, med skove fulde af prægtige træsorter, er koloniseringen gået frem med stormskridt. Fra starten af dette århundrede har englænderne behersket det, som de behersker alt andet, hårdnakket stædige og uden mindste hensyn til de indfødte folk. De har opdelt øen i distrikter, de har grundlagt vigtige byer, hovedstaden Hobart, Georgetown og mange andre; de havde udnyttet de utallige indskæringer i kystlinjen til at bygge havne, hvor deres skibe lægger til i hundredvis. Så vidt er alt godt. Men den sorte befolkning, der oprindelig beboede dette land, hvad er der tilbage af dem? Ganske vist var disse stakkels mennesker uciviliserede; ja, man betragtede dem som de dummeste eksemplarer af den menneskelige race, mere lavtstående end de afrikanske negre, lavere end selv de indfødte i Ildlandet. Hvis udslettelsen af en hel race er det højeste mål for kolonisering og fremgang, kan de engelske kolonister prale af at have afsluttet deres arbejde med held. Men hvis man skulle ønske at udstille et par tasmanere på den kommende verdensudstilling i Hobart, må man skynde sig – der vil ikke være ikke én tilbage i live ved afslutningen af det nittende århundrede.

21. Godfrey

Brisbane passerede gennem Bass' Straits i løbet af aftenen. På denne breddegrad svinder dagslyset lidt efter klokken fem i august måned. Månen, der var på vej ind i sit første kvarter forsvandt snart i den tågede horisont, og kysten var derefter indhyllet i dybt mørke.

At dampskibet passerede strædet, mærkedes ombord ved de korte, ujævne krængninger, skibet gjorde under indvirkning af en temmelig kraftig bølgegang. Strømme og modstrømme kæmpede voldsomt med hinanden i dette smalle sund, som åbner sig mod Stillehavets bølger.

Den næste morgen, den 23. august 1890, befandt *Brisbane* sig ud for Port Philip bugten. Er man først inde i denne bugt, behøver skibene ikke frygte for dårligt vejr, men at komme derind kræver omhyggelig og behændig manøvrering, især når man skal passere langs den lange sandtange Nepean, hvor Queenscliff ligger til den anden side. Bugten, der er godt beskyttet, er delt op i flere havne, hvor selv store skibe kan finde udmærkede ankerpladser – Goelong, Sandridge, Williamstown – hvor de to sidstnævnte tilsammen udgør Melbourne Havn. Kysten er for resten ret dyster, ensformig og utiltalende. Der er kun lidt vegetation på strandbredden, der nærmest ligner en nylig udtørret sump, som i mangel af laguner eller damme kun frembyder lange stræk af hårdt, krakeleret mudder. Den opgave at forbedre disse sletter ved at udskifte de få skeletagtige træer

med plantager, som det australske klima snart vil forvandle til prægtige skove, har man foreløbig overladt til fremtiden.

Brisbane anløb en af kajerne i Williamstown for at lade nogle af passagererne gå fra borde.

Da hun ville gøre ophold der i seksogtredive timer, besluttede mrs. Branican at tilbringe denne tid inde i Melbourne. Ikke at hun havde noget at gøre i denne by, for det ville først være i Adelaide, at hun skulle begynde at forberede den ekspedition, som måske ville komme til at nå de yderste grænser af Western Australia; og når det var tilfældet, hvorfor forlod hun da *Brisbane*? Var hun bange for at skulle modtage alt for mange besøgende? Men hvis hun ikke ønskede dette, ville det da ikke række, om hun blot holdt sig i sin kahyt? Og ville det at gå ned i byen ikke snarere gøre hendes tilstedeværelse kendt, og dermed udsætte hende for endnu flere påtrængende spørgsmål og uundgåelige plagerier?

Zach Fren forstod ikke mrs. Branicans beslutning. Hun opførte sig ganske anderledes her end hun havde gjort i Sydney. Dér havde hun være yderst elskværdig, nu var hun langt mindre meddelsom. Skyldtes det, som bådsmanden mente, at Godfreys tilstedeværelse mindede hende alt for meget om hendes eget barn?

Jo, Zach Fren tog ikke fejl. Drengen havde gjort hende så urolig, at hun havde brug for at være alene. Faldt det hende ikke ind at udspørge ham? Måske; skønt hun ikke havde gjort det aftenen før på trods af det ønske hun udtrykt om det. Når hun ønskede at gå i land i Melbourne og tilbringe dagen i denne by, var det imidlertid ikke for at undgå de kun alt for virkelige ubehageligheder, der var forbundet med at være en kendt

person, men for at flygte – der findes ikke noget andet ord for det – at flygte fra denne fjorten års knægt, som hun instinktivt blev tiltrukket af. Hvorfor tøvede hun da med at tale med ham, at spørge om alt det, hun ønskede at får at vide: Hans nationalitet, han fødsel, hans familie? Frygtede hun – som det jo var mest sandsynligt – at få svar, som ubarmhjertigt ville tilintetgøre hendes uforstandige drømmerier, dette kimæriske håb, som hun havde hengivet sig til i fantasien, og som hendes uro havde forrådt for Zach Fren?

Mrs. Branican forlod skibet mindre end en time efter, at det havde lagt til, fulgt af bådsmanden. Idet hun satte foden på kajen, vendte hun sig om.

Godfrey stod lænet op ad rælingen på forskibet. Da han så hende gå, blev hans ansigtsudtryk uendelig trist, han gjorde en udtryksfuld gestus, der syntes at fortælle, at han inderligt ønskede, at hun skulle komme om bord igen. Dolly var på nippet til at vende om, at sige til ham: "Mit barn! Jeg vil komme tilbage!" Men hun beherskede sig, gjorde tegn til Zach Fren om at følge sig, og begav sig til den jernbanestation, der forbinder havnen i med selve byen.

Melbourne ligger et stykke vej fra kysten, på venstre bred af floden Yarra-Yarra, omkring to kilometer fra havnen – en afstand, som togene tilbagelægger på et kvarters tid. Der ligger byen, med sine tre hundrede tusinde indbyggere, hovedstaden i den prægtige koloni Victoria, som tæller i alt næsten en million, over hvilke Mount Alexander siden 1851 så at sige har udøst guldet af sine rige lejer.

Mrs. Branican kunne ikke, selv om hun tog ind på et af byens mindst søgte hoteller, undgå den – for resten på alle måder

sympatiske – nysgerrighed, som hendes tilstedeværelse vakte overalt. Hun foretrak derfor, sammen med Zach Fren, at vandre omkring i gaderne, af hvilke hun på grund af sin sælsomme åndsfraværelse dog intet så.

En amerikaner ville ellers ikke kunne undgå at blive glædeligt overrasket ved at besøge denne fuldstændig moderne by. Skønt den er et dusin år yngre end San Francisco i Californien, ligner Melbourne denne så meget, at man kunne sige, at den er mere San Francisco end San Francisco selv! Brede gader, der krydser hinanden i lige vinkler, pladser uden plæner eller træer, banker i hundredvis, forretningskontorer med en enorm omsætning, et helt kvarter af byen, hvor detailhandelen koncentrerer sig, offentlige bygninger, kirker, kapeller, et universitet, et museum, kunstgalleri, bibliotek, hospital, skoler, der er som paladser, paladser, der for nogles vedkommende ikke ville være store nok til skoler, et monument for Burke og Wills, som døde under forsøget på at krydse kontinentet fra syd til nord; så langs veje og boulevarder forbi forretningskvarteret, hvor man møder nogle få forbipasserende.

Men forretningsmændene bor ikke i selve forretningsbyen Melbourne. Det er i forstæderne, byens udkant, at villaer og landhuse, ja ligefrem fyrstelig boliger, findes i mængde – St. Kilda, Hoam, Emerald Hill og Brighton – og det er netop dette, skriver M. D. Charnay, en af de mest begavede skribenter, som har besøgt dette land, og som giver Melbourne fortrin frem for San Francisco. Træer af mange forskellige arter har allerede vokset sig store og kaster deres skygger over overdådige parkanlæg, og de hastigt flydende vandløb sikrer en sund

friskhed i byen de fleste af årets måneder, så der næppe findes andre byer omgivet af en så beundringsværdig grøn ramme.

Mrs. Branican skænkede kun disse ting liden opmærksomhed, selv ikke da Zach Fren førte hende ud af byen og ud i det åbne land. Intet tilkendegav, at de storslåede omgivelser havde nogen interesse for hende. Det syntes hele tiden, som om hun var optaget af en eller anden fiks idé, og var på nippet til at spørge Zach Fren om noget, som hun ikke turde lade tage konkret form i ord.

De vendte tilbage til hotellet i skumringen. Dolly fik sin aftensmad serveret på værelset, men rørte den næsten ikke. Så lagde hun sig ned, og sov, men kun halvt, for hendes søvn hjemsøgtes af billeder af sin mand sit barn. Næste morgen blev hun på sit værelse, indtil det var tid at gå om bord. Hun skrev et langt brev til mr. William Andrew, hvori hun fortale om sin afrejse fra Sydney og den snarligt kommende ankomst i South Australias hovedstad. Hun fortalte ham atter om de håb, hun knyttede til denne ekspedition. Og når han fik brevet, ville han bemærke, at hun omtalte John, som var hun sikker på at genfinde ham i live, men også, at hun omtalte lille Wat, som om han ikke var død. Denne udmærkede mand ville ganske sikkert spørge sig selv, om han ikke havde grund til atter at frygte for denne hårdt prøvede kvindes forstand.

De passagerer, der skulle med *Brisbane* til Adelaide, var næsten alle ankommet om bord, da mrs. Branican og Zach Fren vendte tilbage til skibet. Godfrey ventede på, at hun kom tilbage, og da han så hende komme, lyste hans ansigt op i et smil. Han ilede mod landgangen, og var der, da hun satte foden på den.

Zach Fren var vældig misfornøjet med dette, og hans buskede øjenbryn knyttede sig i en panderynke. Hvad ville han ikke have givet for at drengen havde forladt skibet, eller i det mindste ikke atter havde mødt Dolly, i hvem hans tilstedeværelse genoplivede de sørgeligste minder.

Mrs. Branican bemærkede Godfrey. Hun stoppede op et øjeblik og så opmærksomt på ham; men hun sagde intet, og idet hun bøjede hovedet, fortsatte hun om bord for at lukke sig inde i sin kahyt.

Klokken tre om eftermiddagen kastede *Brisbane* fortøjningerne og stod til søs, rundede Queenscliff Point og styrede så mod Adelaide i en afstand af omkring tre miles fra Victorias kyst.

Omkring 100 nye passagerer var kommet om bord i Melbourne. De fleste var indbyggere fra South Australia på vej hjem. Der var nogle få fremmede blandt dem – en af dem en kineser på mellem tredive og femogtredive år, der var gul som en citron, rund som et græskar, så fed som en treknappers mandarin og så lige så søvnig ud som en muldvarp. Mandarin var han nu ikke. Nej, han var blot en tjener, ansat hos en personlighed, der fortjener at blive beskrevet mere indgående.

Forestil Dem en søn af Albion, så "engelsk", som nogen kan være, høj, tynd, knoklet, et regulært osteologistudie, der bestod af ene hals, bryst og ben. Denne typiske angelsakser var femogfyrre til halvtreds år gammel, og ragede oprejst omkring seks fod op over havets overflade. Et lyst, uklippet skæg, hvori der var nogle få striber af guld-gult; små øjne som en fritte, næsen var klemt ind ved næseborene, krum som næbbet på en pelikan eller en hejre og af en usædvanlig længde; et hoved,

hvorpå en frenolog uden besvær ville kunne finde de buler, der antydede monomani og stædighed – det hele udgjorde tilsammen et af disse hoveder, som tiltrækker sig opmærksomhed og frembringer et smil, når de bliver tegnet af en kvik tegner.

Denne englænder var iklædt det for englændere traditionelle antræk – tropehjelm, en vest, der var knappet helt op til hagen, en frakke med mindst tyve lommer, bukser af ternet stof, sømbeslåede sko og en overfrakke, som vinden pressede ind mod kroppen, og afslørede, at manden inden i var tynd som et skelet.

Hvem var denne original? Ingen vidste det, og på en australsk damper er der ingen, der drager fordel af rejsens pånødede nærhed og fortrolighed til at udspørge folk om, hvem de er og hvor de kommer fra. De er alle passagerer, og intet andet. Men stewarderne ville have kunnet fortælle, at denne englænder havde taget kahyt under navnet Joshua Meritt – i kort form Jos – fra Liverpool i De forenede Kongeriger; og ledsagedes af sin tjener Gin-Ghi, fra Hong Kong i Det himmelske Kejserrige.

Da han var kommet om bord, satte Jos Meritt sig på en bænk på promenadedækket, og forlod ikke denne plads før det var frokosttid.

Han vendte tilbage til sin plads efter omkring en halv time, forlod den atter klokken syv for at indtage sin aftensmad, kom igen klokken otte, og så hele tiden ud som en lerfigur, der sad med begge hænder åbne på sine knæ, uden at dreje hovedet hverken til højre eller venstre, idet han så stift frem for sig med et blik, der forsvandt i aftentågerne over vandet. Klokken ti

begav han sig til sin kahyt med afmålte og regelmæssige skridt, som fartøjets uregelmæssige rullen ikke formåede at forstyrre.

Mrs. Branican var gået ud på dækket omkring klokken ni, hvor hun opholdt sig på agterdækket til ud på natten, skønt det var forholdsvis køligt.

Hele hendes sind var besat af hendes drømmebilleder, og som følge deraf kunne hun ikke sove. Hun følte sig indelukket i kahytten, og var gået ud for at trække noget frisk luft, der af og til gennemtrængtes af den duft af *Acacia fragrans*, som forråder det australske kontinents nærhed selv halvtreds mil ude på havet. Tænkte hun på drengen, på at tale med ham, udspørge ham, forvisse sig om – hvad? Godfreys vagt var slut klokken ti, han ville ikke have tjeneste igen før klokken to om natten; og på det tidspunkt var Dolly, der var udmattet af den spænding, hvori hun befandt sig, gået tilbage til sin kahyt.

Midt på natten rundede *Brisbane* Cape Otway, det yderste fremspringende punkt af distriktet Polworth. Derfra skulle hun videre mod nordvest til Discovery Bay for enden af den linje, der dannedes af den hundrede og enogfyrretyvende længdegrad – dén tilfældigt afsatte linje, der adskiller kolonierne Victoria og New South Wales fra South Australia.

Næste morgen var Jos Meritt atter at se på sin vante plads på bænken. Han sad i samme stilling, og så for resten ud, som om han aldrig havde forladt sin plads den foregående aften. Hvad kineseren angik, sov han i et eller andet hjørne.

Zach Fren var vant til sine landsmænds særheder, for der hersker ingen mangel på originaler i de to og fyrre stater, der tilsammen går under betegnelsen U.S.A. Men han kunne ikke

lade være at betragte denne i så høj grad vellykkede menneskelige mekanisme uden en vis forundring.

Og hvor stor var ikke hans forbløffelse, da han, idet han nærmede sig denne lange, ubevægelige herre, hørte sig tiltalt med en temmelig skinger stemme på denne måde:

"Bådsmand Zach Fren, formoder jeg?"

"Ham selv!" sagde Zach Fren.

"Mrs. Branicans ledsager?"

"I egen person. De ved altså ..."

"Jeg ved, hun søger efter sin mand, der har været forsvundet i fjorten år. Godt! Meget godt!"

"Hvad er det, der er så udmærket?"

"Ja! Mrs. Branican! Meget godt! Jeg er også – ude at søge ..."

"Efter Deres kone, måske?"

"Åh! Jamen, jeg er ikke gift! Meget godt! Men hvis min kone var forsvundet, ville jeg skam ikke lede efter hende!"

"Så søger De ...?"

"Efter – en hat."

"Deres hat? De har mistet Deres hat?"

"Min hat? Nej da, det er hatten, jeg mener. Overbring mrs. Branican mine bedste hilsener. Godt! Åh, meget godt!"

Jos Meritts læber lukkede sig atter, og der kom ikke en stavelse mere over dem.

"Han må jo være bindegal," sagde Zach Fren til sig selv.

Og det forekom ham at være spild af tid at tale mere med denne herre.

Da Dolly kom på dækket, gik bådsmanden hende i møde, og de satte sig, næsten lige foran englænderen, der bevægede sig så lidt, han kunne have været selve guden Terminus. Da han jo

havde bedt Zach Fren om at overbringe sin hilsen til mrs. Branican, fandt han øjensynlig ikke nogen grund til at forestille sig personligt for hende.

For resten havde Dolly slet ikke bemærket tilstedeværelsen af denne sære passager. Hun talte i nogen tid med sin rejsefælle om forberedelserne til den rejse, der skulle begynde, straks de nåede Adelaide. Ikke en dag, ikke en time måtte man miste. Det var af stor vigtighed, at ekspeditionen nåede, og helst kom igennem, de centrale dele af Australien, før de blev fuldstændig tørret ud af den uudholdelige varme i denne brændende varme region.

Blandt de forskellige farer, som en eftersøgning under disse forhold nødvendigvis måtte være forbundet med, ville den meste frygtelige sandsynligvis være klimaet i de indre del, og man måtte tage alle mulige forholdsregler for at modstå det. Dolly talte meget om kaptajn John, hans hårdførhed og den ukuelige energi, der havde gjort det muligt for ham – tvivlede hun ikke om – at overleve, når andre mindre viljestærke og hårdføre, var bukket under. Men hun gjorde ingen hentydninger til Godfrey, og Zach håbede, at hun ikke mere tænkte på drengen, da hun pludselig sagde: "Jeg har ikke set noget til den dreng i dag? Har De set ham, Zach??"

"Nej frue," sagde bådsmanden, hvem spørgsmålet tydeligvis ikke behagede.

"Måske kan jeg gøre noget for dette barn!" fortsatte Dolly i en påtaget ligegyldig tone, som Zach Fren ikke lod sig bedrage af.

"Denne dreng ..." sagde han, "åh ja, han har fundet en udmærket levevej. Han skal nok klare sig. Jeg ser i ham en

udmærket kvartermester om nogle år. Med flid og god opførsel ..."

"Det er uden betydning," sagde Dolly. "Han interesserer mig på i allerhøjeste grad. Se dog, Zach, på den overordentlige lighed mellem ham og min stakkels John. Og Wat – mit barn – ville være omtrent på samme alder som han."

Og i det øjeblik, hun havde udtalt dette, blev hun ganske bleg; og det blik hun rettede mod Zach Fren, var så fuldt af spørgsmål, at han måtte slå øjnene ned. Så tilføjede hun:

"De skal sende ham til mig endnu denne eftermiddag, Zach. Glem det ikke, jeg ønsker at tale med ham. Denne rejse er slut i morgen. Vi ser måske aldrig mere hinanden, og før jeg forlader *Brisbane* vil jeg vide det – ja, vide det ..."

Zach Fren måtte love at bringe Godfrey til hende; derpå trak hun sig tilbage til sin kahyt.

Bådsmanden blev på dækket, og vandrede frem og tilbage i en tilstand af stor ængstelse, ja ligefrem skræk, indtil stewarden ringede til morgenmad. På dette tidspunkt løb Zach ind i englænderen, der syntes at indrette sin færden efter uret.

"Godt! Åh, meget godt!" sagde Jos Meritt. "De har overbragt min hilsen, som jeg anmodede Dem om? Hendes fortabte mand – godt! Meget godt!"

Og han forsvandt for at nå den plads, han havde taget ved spisebordet, den bedste, må man vide, og den nærmest køkkenet, så han kunne få serveret først og vælge det bedste.

Klokken tre var *Brisbane* ud for Portland, den vigtigste havn i Normanbydistriktet, hvor Melbournejernbanen ender. Så rundede hun Cape Nelson, krydsede Discovery Bay, og styrede derpå næsten stik nord langs kysten af South Australia.

På dette tidspunkt opsøgte Zach Fren Godfrey for at fortælle ham, at mrs. Branican ønskede at tale med ham.

"Tale med mig?" udbrød drengen. Og hans hjerte bankede så heftigt, at han ville være faldet om, hvis han ikke havde grebet fat i rælingen.

Godfrey fulgte med bådsmanden til kahytten, hvor mrs. Branican ventede ham.

Dolly så på ham i nogen tid, mens hans stod foran hende med huen i hånden. Hun sad på en sofa. Zach Fren lænede sig mod dørkarmen og iagttog dem begge ængsteligt. Han vidste, hvad Dolly ville spørge Godfrey om, men han vidste ikke, hvad drengen ville svare.

"Mit barn!" sagde mrs. Branican. "Jeg ønsker at vide noget om dig, om den familie, du kommer fra. Når jeg spørger, er det fordi jeg interesserer mig for dig – for din stilling. Vil du svare på mine spørgsmål?"

"Meget gerne," sagde Godfrey, med en stemme, der dirrede af sindsbevægelse.

"Hvor gammel er du?" spurgte Dolly.

"Jeg ved det ikke nøjagtigt, men jeg er nok mellem fjorten og femten år."

"Ja! Mellem fjorten og femten år! Og hvor længe har du været på søen?"

"Jeg stod til søs, da jeg var otte år gammel, som kahytsdreng; de sidste to år har jeg gjort tjeneste som jungmand."

"Har du været på nogen længere rejser?"

"Ja frue, over Stillehavet til Asien – og over Atlanten til Europa."

"Du er ikke englænder?"

"Nej frue, jeg er amerikaner."

"Men alligevel tjener du på et engelsk skib?"

"Det skib, hvor jeg stod i lære, blev solgt i Sydney. Da jeg ikke havde noget skib, kom jeg med her på *Brisbane*. Nu venter jeg på en lejlighed til atter at komme om bord på et amerikansk skib."

"Godt, mit barn," sagde Dolly og vinkede Godfrey nærmere til sig.

"Og nu," spurgte hun, "vil jeg gerne vide, hvor du blev født?"

"I San Diego, frue."

"Ja! I San Diego!" gentog Dolly uden overraskelse, som om hun havde ventet dette svar.

Hvad han hørte, gjorde stort indtryk på Zach Fren.

"Ja, frue, i San Diego," fortsatte Godfrey. "Åh, jeg kender Dem skam udmærket. Jeg kender Dem. Da jeg hørte, at De var kommet til Sydney blev jeg meget glad. Hvis De blot vidste, frue, hvor meget jeg interesserer mig for alt, hvad der vedrører kaptajn John Branican ..."

Dolly tog drengens hånd og holdt den nogle få sekunder uden at sige et ord. Med en stemme, der forrådte hendes tanker, sagde hun så:

"Og dit navn?"

"Godfrey!"

"Godfrey er dit døbenavn. Men hvad er dit familienavn?"

"Jeg har ikke andre navne, frue."

"Dine forældre, da?"

"Jeg har ingen forældre."

"Ingen forældre?" sagde mrs. Branican. "Er du da opfostret på ..."

"På Wat House," svarede Godfrey. "Ja frue, under Deres omsorg. Åh, jeg har ofte set Dem, når De kom for at besøge børnene. De bemærkede mig ikke blandt alle de andre småbørn, men jeg så Dem, og jeg ønskede, at jeg kunne kysse Dem. Da jeg havde tilbøjelighed for søen, blev jeg sendt ud som kahytsdreng, da jeg blev gammel nok. Også mange andre fra Wat House er stået til søs, og ingen af os vil nogen sinde glemme, hvad vi skylder mrs. Branican – skylder vor moder!"

"Jeres moder!" udbrød Dolly, der fo'r sammen, som om denne betegnelse gav genlyd dybt i hende.

Hun trak Godfrey ind til sig – dækkede ham med kys – han kyssede hende – han græd.

I sit hjørne stod Zach Fren, mere og mere skrækslagen ved de følelser, han så rodfæste sig i Dollys hjerte, og mumlede:

"Stakkels kvinde! Stakkels kvinde! Hvor langt vil hun lade sig forlede?"

Mrs. Branican rejste sig og sagde:

"Gå nu, Godfrey! Gå, mit barn! Jeg vil se dig igen, men lige nu vil jeg være alene!"

Drengen så på hende en sidste gang, og trak sig så langsomt tilbage.

Zach Fren skulle til at følge efter ham, da Dolly standsede ham med en håndbevægelse: "Bliv her, Zach!" og så: "Zach," sagde hun på en kort, brudt måde, der røbede den overordentlige ophidselse, hun befandt sig i: "Zach, dette barn er opdraget blandt børnene i Wat House. Han er født i San Diego. Han er mellem fjorten og femten år gammel. Han ligner John på en prik. Han har hans åbne og ærlige ansigt, hans resolutte fremtræden. Han har smag for livet på søen lige som

ham. Han er en sømands søn. Han er Johns søn. Han er min! Vi troede, at San Diego-bugten aldrig gav det stakkels lille væsen fra sig igen. Men han levede, og han blev reddet. Og jeg var hans moder – dengang berøvet forstanden. Dette barn er ikke Godfrey, som han siger, men Wat, min søn! Gud har givet ham tilbage til mig før han giver mig hans fader tilbage."

Zach Fren havde lyttet til mrs. Branican uden at vove at afbryde hende. Han forstod, at den stakkels kvinde ikke kunne tale på anden måde. Alle omstændighederne nødte hende til det. Hun ræsonnerede med en moders uigendrivelige logik. Og den brave sømand følte sit hjerte briste, for det var hans pligt at ødelægge disse illusioner.

Han måtte standse Dolly, før hun kom for langt ud på dette vildspor, som kunne lede hende ned i en ny afgrund.

Og han gjorde det uden tøven – næsten brutalt.

"Mrs. Branican," sagde han, "De tager fejl. Jeg vil ikke, jeg må ikke lade Dem tro på disse ting. Ligheden er et tilfælde. Deres lille Wat er død. Ja, død! Han omkom ved ulykken, og Godfrey er ikke Deres søn."

"Er Wat død?" udbrød mrs. Branican. "Og hvordan kan De vide det? Hvem kan bevise det?"

"Det kan jeg, frue!"

"De?"

"En uge efter ulykken i bugten blev liget af et barn kastet op på stranden ved Loma Point. Jeg fandt det der. Jeg fortalte det til mr. William Andrew. Han genkendte lille Wat, og begravede ham på kirkegården i San Diego, hvor vi ofte har lagt blomster på hans grav."

"Wat! min lille Wat – på kirkegården! Og man fortalte mig det aldrig!" mumlede mrs. Branican.

"Nej, frue, nej!" svarede Zach Fren. "De var dengang ude af Dem selv, og da De genvandt forstanden, fire år senere, frygtede vi – mr. William Andrew frygtede – for at genopvække Deres sorg, og han tav derfor. Men Deres barn er dødt, og Godfrey kan ikke være – nej, *er* ikke Deres søn!"

Dolly faldt om på sofaen. Hendes øjne var lukkede, som om en skygge pludselig havde efterfulgt et skarpt lys.

Hun gjorde en bevægelse, og Zach Fren lod hende alene med sin sorg og sine minder.

Om morgenen den næste dag, den 26. august 1890, havde mrs. Branican endnu ikke forladt sin kahyt, da *Brisbane*, efter at være løbet gennem Backstairs Passage mellem Kangaroo Island og Jarvis Promontory, kom ind i St. Vincent-bugten og endelig kastede anker i Adelaides havn.

22. En historisk hat

Af Australiens tre hovedstæder er Sydney den ældste, Melbourne yngre, og Adelaide den yngste. Man kan også sige, at det er den smukkeste. Den blev født i 1853 af en moder – South Australia – der selv ikke havde nogen politisk eksistens før 1837, og hvis officielt anerkendte selvstændighed først daterer sig fra 1856. Det er oven i købet muligt, at Adelaides ungdom vil blive forlænget langt ud i fremtiden af et uforligneligt klima, det mest helsebringende på kontinentet, i en region, som hverken kender til tæring, særlige lokale febersygdomme eller smitsomme epidemier. Folk dør naturligvis også her af og til, men – som det meget vittigt er blevet udtrykt af Charnay – "det er undtagelsen snarere end reglen."

South Australias jordbund afviger på et punkt fra naboprovinsernes derved, at den ikke indeholder nogen som helst aflejringer af guld, men til gengæld er rig på kobber. Minerne i Capunda, Burra-Burra, Wallaroo og Moonta, som blev opdaget for fyrre år siden, har lokket tusindvis af emigranter til, og dermed gjort koloniens lykke.

Adelaide ligger ikke på bredden af St. Vincent Bugten. Ligesom Melbourne ligger den ti-tolv kilometer inde i landet, og er forbundet med havnen med en jernbanelinje.

Dens botaniske have er haven i Melbournes lige. Den er grundlagt af Schomburg, og omfatter drivhuse, hvis lige ikke ses nogetsteds i resten af verden, og rosenbede, der hver for sig

udgør en park, i skyggen af de smukkeste træer i hele den tempererede og subtropiske zone.

Hverken Sydney eller Melbourne kan måle sig med Adelaide i elegance. Gaderne er brede og smukt holdte. Nogle af dem afgrænses af ligefrem monumentale bygninger, som for eksempel King William Street. Postkontoret og rådhuset er værd at bemærke ud fra et arkitektonisk synspunkt. I forretningskvarteret finder man Hindley Street og Glenell Street, befolket af en livlig og støjende mængde af travle handelsmænd. På dette strøg finder man også en hel del forretningsfolk, der kun finder deres tilfredsstillelse i velgennemførte og lette handler uden nogle af de bekymringer, som den slags ellers fører med sig.

Mrs. Branican tog til et hotel i King William Street, til hvilket Zach Fren ledsagede hende. Moderen i hende havde netop været udsat for en grusom prøvelse ved ødelæggelse af hendes sidste illusioner. Det havde syntes så sandsynligt, at Godfrey var hendes søn, at hun naturligt havde ladet sig rive med af denne forestilling. Skuffelsen kunne stadig læses i hendes ansigt, der var blegere end sædvanligt og med øjne, der var røde af gråd. Men fra det øjeblik, hvor hendes forhåbninger var blevet så fuldstændig brudte, havde hun ikke søgt at se drengen igen, og havde ikke sagt mere om ham til Zach Fren. Tilbage var kun erindringen om den overraskende lighed med John.

Og nu skulle Dolly så straks påbegynde forberedelserne til sin ekspedition. Hun måtte appellere til alle om deres hjælp og hengivenhed – hun ville, om nødvendigt, bruge resten af sin formue på denne nye eftersøgning, og til belønninger til dem,

der ville forene deres kræfter med hendes i et sidste afgørende forsøg.

Det skortede ikke på iver og nidkærhed for hendes sag. Kolonien South Australia er i alt væsentligt et samfund bestående af modige opdagelsesrejsende. Det er derfra de kendteste pionerer er udgået på deres rejser ind i de ukendte territorier i kontinentets indre. Derfra udgik Warburton, John Forrest, Giles og Stuart, hvis ruter går på kryds og tværs på kortene over det umådelige kontinent – ruter, som mrs. Branican nu ville skære med sin egen.

Oberst Warburton gennemrejste i 1874 Australien i kontinentets fulde bredde fra øst til nordvest langs den tyvende breddegrad – John Forrest krydsede det samme år i modsat retning, fra Perth til Port Augusta – og endelig rejste Giles i 1876 fra Perth til Spencer Bugten på den femogtyvende. sydlige breddegrad.

Man havde besluttet, at ekspeditionens forskellige dele skulle samles, ikke i Adelaide, men ved endestationen for den jernbane, der går i nordlig retning op til Lake Eyre. Fem breddegrader krydset med tog ville vinde dem tid og spare dem for en del strabadser og besvær. I distrikterne, der afgrænses af Flinders Ranges ville de kunne samle det nødvendige antal vogne og dyr til deres forehavende, sammen med heste til eskorten og okser til at transportere fødevareforråd og lejrudstyr. Man måtte sørge for at medbringe den nødvendige proviant, når man skulle krydse disse umådelige sandstepper, der manglede vegetation og var næsten uden vand med en karavane, der ville komme til at bestå af fyrre personer, når man

medregnede tjenestefolk og en lille eskorte som garanti for de rejsendes sikkerhed.

Dolly gjorde sine forberedelser i Adelaide. Hun fandt der en støt og trofast ven i South Australias guvernør, som stillede sig fuldstændig til hendes disposition. Takket være hans indsats tog tredive velbevæbnede mænd med gode heste blandt det europæiske kolonister tjeneste hos mrs. Branican. Hun garanterede dem en meget høj betaling for hele deres deltagelse i hele ekspeditionen, og en bonus på hundrede pund hver, når den var afsluttet, uanset hvad resultatet blev. De blev ledet af en tidligere officer fra koloniens politi – Tom Marix, en hårdfør og beslutsom mand på omkring fyrre år, som guvernøren anbefalede uden forbehold. Tom Marix havde udvalgt sine mænd med omhu blandt de stærkeste og mest pålidelige mænd blandt de mange, der meldte sig frivilligt. Der var derfor al mulig grund til at have tiltro til denne eskortes hengivenhed.

Ekspeditionens øvrige mandskab ville være underlagt Zach Fren, og det ville ikke være på grund af ham, hvis "mennesker og dyr ikke gik ufortrødent og grundigt til sagen," som han sagde.

Over Tom Marix og Zach Fren stod naturligvis mrs. Branican, ekspeditionens hjerte og sjæl.

Ved hjælp af mr. William Andrews forbindelser var der blevet åbnet en betydelig kredit for mrs. Branican i Adelaide, som hun kunne trække på efter ønske.

Da forberedelserne var færdige, enedes man om, at Zach Fren skulle tage af sted til Farina Town senest den tredivte august 1890, hvor mrs. Branican så ville slutte sig til ham, når hendes tilstedeværelse ikke længere var nødvendig i Adelaide.

"Zach," sagde hun, "De skal sørge for, at vor karavane er rede til at begynde rejsen med udgangen af den første uge i september. Betal, hvad der er nødvendigt, ligegyldigt hvor meget. Forsyningerne kan du sende med jernbanen, og vi kan så læsse dem på vognene i Farina Town. Intet må forsømmes, der kan sikre vor ekspeditions heldige udfald."

"Alt vil være parat, mrs. Branican!" sagde bådsmanden. "Når De ankommer, vil alt, hvad De behøver at gøre, være at give tegn til afrejse."

Som man vel kan forestille sig, havde Zach Fren fuldt op at gøre, de sidste dage, han var i Adelaide. På sømandsvis arbejdede han ihærdigt og uafbrudt, så han den 29. august kunne løse billet til Farina Town. Tolv timer senere, da toget havde sat ham af på jernbanens endestation, meddelte han mrs. Branican pr. telegram, at en del af ekspeditionens materiel allerede var skaffet til veje.

Dolly tog sig, med bistand fra Tom Marix, af den del af forberedelserne, der angik eskorten, dens bevæbning, og dens beklædning. Det var også vigtigt, at dens heste blev nøje udvalgt, og de fandt udmærkede dyr, opdrættet i Australien, der var vant til anstrengelser, ufølsomme over for klimaet, og bemærkelsesværdigt nøjsomme, hvad angik foder og vand. Så længe man rejste gennem skovene og over sletterne, var det ikke nødvendigt at bekymre sig om deres føde – græs og vand ville være til deres rådighed i rigelige mængder. Men længere fremme, når man skulle gennem de store sandørkener, måtte man erstatte dem med kameler. Dette ville ske, når man nåede Alice Springs. Fra dette punkt og videre ville mrs. Branican og hendes ledsagere komme til at stå overfor betydelige

forhindringer, ikke mindst af materiel art, hvilket gør udforskningen af det centrale Australien til så frygtindgydende en opgave.

De gøremål, som den energiske kvinde havde hengivet sig til, havde til en vis grad afledt hendes opmærksomhed fra de sidste hændelser under overfarten med *Brisbane*. Hun havde været så optaget, at hun ikke havde nydt blot en times frihed. Den illusion, hendes fantasi et øjeblik havde ladet hende overbevise sig om, det kortvarige håb, som Zach Frens indgriben havde knust med et ord – derom var der kun erindringen tilbage. Nu vidste hun, at hendes barn sov i hjørne af kirkegården i San Diego, og hun ville kunne gå derhen for at græde på hans grav. Men denne drengs lighed – billederne af John og Godfrey syntes at flyde sammen i hendes tanker.

Men efter at damperen var ankommet til Adelaide, havde mrs. Branican ikke set mere til drengen. Hvis han havde søgt at møde hende i de første dage efter at hun var kommet i land, vidste hun det ikke. I hvert fald lod det ikke til, at Godfrey havde været på hotellet i King William Street, og hvorfor skulle han også havde været det? Efter sin sidste samtale med ham havde Dolly lukket sig inde i sin kahyt, og havde ikke igen sendt bud efter ham. For resten vidste Dolly, at *Brisbane* var returneret til Melbourne, og når den atter kom til Adelaide, ville ekspeditionen være taget af sted.

Mens mrs. Branican var optaget af sine forberedelser, var der en anden person, der ikke havde mindre travlt med at forberede sig til en lignende rejse. Denne person var taget ind på et hotel i Hindley Street. I en lejlighed med et værelse til gadesiden, og et

andet, der havde udsigt til den indre gård, opholdt sig under samme tag de to enestående eksemplarer af den ariske og den gule race, som vi allerede har mødt – englænderen Jos Meritt og kineseren Gin-Ghi.

Hvorfra kom da disse to, den ene fra det fjerneste Asien, den anden fra det fjerneste Europa? Hvor skulle de hen? Hvad havde de at gøre i Melbourne, og hvad ville de tage sig for i Adelaide? Kort sagt, hvorledes var denne herre og denne tjener forbundne, at de således rejste verden rundt sammen? Lad os overvære en samtale mellem Jos Meritt og Gin-Ghi om aftenen den 4. september – en samtale, der vil blive fuldstændiggjort af en kort forklaring.

Vi har allerede set nogle få karaktertræk, excentriciteter, nogle særheder ved hans opførsel og måde at udtrykke sig på, som har givet os et indtryk af angelsakseren, og vi skal nu lære nogle træk hos kineseren i hans tjeneste, der havde bibeholdt sin traditionelle kinesiske klædning – skjorten, "han chaol", tunikaen "macoual", jakken "haol", der var knappet i siden, og de posede bukser med bælte af lærred. Navnet Gin-Ghi var uhyre passende, idet dette bogstaveligt kan oversættes som "dovent menneske". Og doven, det var han, endda i sjælden grad, både søgn og hellig. Han gad ikke bevæge sig ti skridt for at udføre en ordre, og han ville ikke ulejlige sig med tyve for at undgå en dødelig fare. Man kan deraf udlede, at Jos Meritt måtte være i besiddelse af en usædvanlig grad af tålmodighed, siden han beholdt en sådan tjener. Sandt at sige var der mest tale om vanens magt, for de havde rejst sammen i fem-seks år. De var truffet sammen i San Francisco, hvor det vrimler med kinesere, og Jos Meritt havde kun gjort kineseren til sin tjener

"på prøve", som han havde sagt – en prøvetid, der vel ville vare, indtil de engang skulle skilles for evigt. Det bør også nævnes, at Gin-Ghi var opfostret i Hong Kong, og talte engelsk som en indfødt fra Manchester.

Og Jos Meritt, der var af en noget videre flegmatisk natur, tabte næsten aldrig tålmodigheden. Skønt han fra tid til anden truede Gin-Ghi med den værste tortur, der var i brug i det Himmelske Kejserrige – hvor justitsministeren bærer titel af Minister for Henrettelser – gav han ham aldrig så meget som en lussing. Hvis hans ordrer ikke blev udført, gjorde han tingene selv. Dette gjorde alting betydelig enklere, og måske var den tid ikke fjern, hvor han ligefrem ville opvarte sin tjener. Muligvis mente kineseren også, at dette var tilfældet, og ud fra hans synspunkt ville det kun være ret og rimeligt. Rigtig nok var Gin-Ghi, mens han ventede på denne behagelige ombytning af roller, nødt til at følge sin herre, hvorhen dennes vagabondtilbøjeligheder førte ham. På dette punkt tålte Jos Meritt ikke nogen ophævelser. Han bar gerne Gin-Ghis vadsæk på skulderen, frem for at lade ham tilbage, når toget eller båden var klar til start. Hvad enten han kunne lide det eller ej, måtte det "dovne menneske" følge med, dog med ret til at sove undervejs. På denne vis havde de fulgtes over tusinder og atter tusinder af mil, gennem den gamle og den ny verden, og det var som en følge af denne vedvarende bevægelse, at de nu befandt sig i South Australias hovedstad.

"Godt! Å, meget godt!" sagde Jos Meritt denne aften. "Vore forberedelser er altså tilendebragt?"

Vi kan ikke give nogen fornuftig forklaring på, at han stillede Gin-Ghi dette spørgsmål, for han havde været nødt til

egenhændigt at gøre det hele. Men han gjorde det alligevel, altid og uden undtagelse, for princippets skyld.

"Ti tusinde gange tilendebragt!" svarede kineseren, der ikke havde kunnet aflægge de omsvøbsrige talemåder, der anvendtes så meget af indbyggerne i det Himmelske Kejserrige.

"Vore vadsække?"

"Pakkede og klar!"

"Vore våben?"

"Er rede!"

"Vor proviant?"

"De har selv, herre, båret det til jernbanestationen. Hvad er for resten formålet med at tage mad med, når vi hvert øjeblik selv risikerer at blive ædt?"

"Blive ædt, Gin-Ghi? Godt! Å, meget godt! Du tænker da også altid på at blive ædt!"

"Det vil også ske før eller siden, og der skal ikke meget til i de næste seks måneder, for at vi ender vore rejser i maven på en kannibal – især mig!"

"Du, Gin-Ghi?"

"Ja, af den glimrende, at jeg er fed, mens De, hr. Jos, er mager; de fyre vil til enhver tid foretrække mig."

"Foretrække dig? Godt! Åh – meget godt!"

"Og de australske indfødte sætter især pris på kinesernes gule kød, der er så meget mere delikat på grund af vor føde, der jo fortrinsvis består af ris og grøntsager."

"Det er jo også derfor, jeg altid har opmuntret dig til at ryge, Gin-Ghi," svarede Jos Meritt stilfærdigt. "Du ved jo, at kannibaler ikke bryder sig om kødet fra rygere."

Og denne forsigtige kineser røg da også uafbrudt, ikke opium, men den tobak, som Jos Meritt forsynede ham med i rigelige mængder. Australnegrene, ligesom deres kannibalistisk indstillede brødre i andre lande, nærer en uovervindelig afsky for menneskekød, der er gennemsyret med nikotin. Derfor arbejdede Gin-Ghi samvittighedsfuldt på at gøre sig selv mere og mere uspiselig.

Men var det da sandt, at han og hans herre var forudbestemte til at ende ved et kannibal-festmåltid – og det ikke i egenskab af gæster? Jo, visse steder på den afrikanske kyst havde Jos Meritt og hans tjener flere gange været nær ved at afslutte deres eventyrlige tilværelse på denne måde. Ti måneder tidligere, et sted i Queensland, vest for Rockhampton og Gracemere, nogle hundrede engelske mil fra Brisbane, havde deres rejse bragt dem blandt nogle af de mest glubske indfødte stammer. Dér er kannibalisme så at sige en folkeforlystelse, og Jos Meritt og Gin-Ghi, der var faldet i hænderne på de sorte, ville ganske sikkert være omkommet, hvis det ikke havde været for politiets indgriben. Men de blev frelst i tide, og var således i stand til at vende tilbage til Queenslands hovedstad og derfra drage videre til Sydney, hvor damperen *Brisbane* bragte dem videre til Adelaide. Og som om det ikke burde være nok til at dæmpe englænderens tilbøjelighed til at risikere at blive ædt sammen med Gin-Ghi, forberedte de sig nu på at besøge de centrale del af det australske kontinent.

"Og alt dette for en hat!" sukkede kineseren. "Ajajajajaj! Når jeg tænker på det, falder mine tårer som regndråber på de gule chrysanthemum."

"Når du er færdig med at fælde, Gin-Ghi ..." sagde Jos Meritt, og rynkede sin britanniske pande.

"Men denne hat, hvis De da nogensinde finder den, hr. Jos – det vil jo bare være en las."

"Så er det nok, Gin-Ghi! Mere end nok! Jeg forbyder dig at tale på den måde om dén hat og alle andre hatte, for den sags skyld! Er det forstået? Udmærket! Åh ja, glimrende! Og hvis du begynder igen, vil jeg være nødt til at tildele dig fyrre eller halvtreds slag med stokken på dine fodsåler."

"Vi er ikke i Kina," svarede Gin-Ghi i en uforskammet tone.

"Du får ikke noget mad!"

"Så bliver jeg jo tynd!"

"Jeg skærer din hårpisk af – tæt ind til hovedet!"

"Skære min hårpisk af?"

"Jeg vil skære ned på din tobaksration!"

"Guden Fo beskytte mig!"

"Det gør han ikke!"

Overfor denne sidste trussel blev Gin-Ghi atter underdanig og respektfuld over for Jos Meritt.

Men hvad var der da med denne hat, de talte om, og hvorfor tilbragte Jos Meritt hele sit liv med at søge efter en hat?

Den excentriske herre var, som vi tidligere har nævnt, englænder, fra Liverpool, en af disse harmløse galninge, som man ikke kun finder i England. Man kan møde dem på bredderne af Loire, Elben, Donau og Schelde lige så vel som i de egne, der afvandes af Themsen, Clyde og Tweed. Jos Meritt var meget rig og vel bekendt i Lancashire såvel som de omkringliggende grevskaber som noget af en excentrisk samler. Det var ikke billeder, eller bøger, eller kunstgenstande,

eller nipsgenstande, hans samlede under udfoldelse af store anstrengelser og omkostninger. Nej! Det var hatte – en samling af historiske hovedbeklædninger – hatte til mænd, hatte til kvinder, firkantede, trekantede, tokantede, lavpuldede, rundpuldede, højpuldede, cylindere, skorstensrør, skråhuer, capoer, baretter, rembrandthatte, hyrdehatte, tophuer, kepier, chakoter, kalotter, sammenklappelige hatte, stråhatte, filthatte, spidshuer, kasketter, pikkelhjelme, turbaner, diademer, hjelme, mitraer og anden hårpynt – i hundredvis, og mere eller mindre ødelagte, lasede, uden puld og uden skygge. Som man kan forestille sig, ejede han mange værdifulde historiske kuriositeter – den hjelm, Patrokles bar, da han blev dræbt af Hector under belejringen af Troja, dén, som Themistokles havde på under slaget ved Salamis, Galens og Hippokrates hovedbeklædninger, den hat, som blæste af Cæsars hoved da han overskred Rubicon, Lucrezia Borgias hovedbeklædninger fra hvert af hendes tre ægteskaber med Sforza, Alphonso d'Este og Alfonso af Aragonien, hatten, som Tamerlan havde på da han gik over Sind, Djengis Khans fra ødelæggelsen af Bokhara og Samarkand, Elizabeths kroningshat, Maria Stuarts fra flugten fra Loch Leven, dén, som Katharina bar, da hun blev salvet i Moskva, Peter den Stores hue fra dengang han arbejdede på skibsværftet i Saardam, skråhuen, som Marlborough bar under slaget ved Ramillies, en hat tilhørende kong Olaf af Danmark, der blev dræbt ved Stiklestad, Gesslers hue, som William Tell nægtede at bukke for, en hue, der havde tilhørt William Pitt, som han bar da han gik ind i sit treogtyvende år som minister, Napoleon den Førstes skråhue fra slaget ved Wagram og mindst hundrede andre af lige så autentisk herkomst. Hans største

sorg var, at han endnu ikke havde fundet den kalot, som Noah bar, dengang arken gik på grund på Araratbjerget, og den, som Abraham havde haft på, dengang patriarken skulle til at ofre sin søn Isaac. Men Jos Meritt regnede bestemt med at finde også disse en skønne dag. Hvad angik Adam og Evas hovedbeklædning fra den dag, de blev uddrevet af Paradisets Have, havde han opgivet at lede efter dem, da adskillige velanskrevne historikere havde påvist, at de første mennesker gik barhovedede.

Som det fremgår af denne korte beskrivelse af kuriositeterne i Jos Meritts museum, brugte denne original livet på en overordentlig barnagtig beskæftigelse. Uden på nogen måde at drage autenticiteten af sine fund i tvivl, havde han rejst i alle verdens lande, besøgt byer og landsbyer, gennemgået alle magasiner og forretninger, talt med forhandlere af marineudstyr og kludesamlere, og brugt oceaner af tid og penge på at finde en eller anden gammel las, som man solgte ham til en pris, som havde den været af det pure guld. Hele verden blev sat i gang for at han kunne lægge hånd på et eller andet mærkværdigt og sjældent samlerobjekt, og efter at han havde udtømt mulighederne i Europa, Afrika, Asien, Amerika og Oceanien både ved selv at rejse rundt og gennem sine korrespondenter, agenter og handelsrejsende, stod han nu i begreb med at ville udforske de mest utilgængelige egne af det australske kontinent.

Han havde en grund hertil – en grund, som andre nok ville have anset for at være højst utilfredsstillende, men som for ham selv var alvorlig nok. Han havde fået at vide, at nomadefolkene i Australien bar hatte – i hvilken tilstand disse måtte befinde sig,

kan man vel let forestille sig – og han vidste fra en anden kilde, at vognlæs af dette ragelse fra tid til anden blev sendt ud til kystbyerne, så han havde konkluderet, at han nok kunne finde "en enkelt god ting eller to", som samlere ynder at udtrykke sig. Han var vel egentlig et offer for en fiks idé, og han pintes af det begær, han var besat af, og som truede med at drive ham fuldstændig fra forstanden – for halvgal var han i forvejen. Denne gang var han efter en hat, som han regnede med ville blive perlen i hans samling.

Hvad var dette vidunder? Hvilken hattemager – fra oldtiden eller nutiden – havde fremstillet den? På hvilket kongeligt, adeligt, borgerligt eller jævnt hoved havde den siddet, og under hvilke omstændigheder? Denne hemmelighed havde Jos Meritt endnu ikke røbet for nogen. Hvad det end var, var han, støttet af dyrtkøbte oplysninger og ved at følge sit spor med samme iver som en Chingachgook eller Renard Subtil, nået til den overbevisning, at denne hat, efter at være gået så gruelig meget igennem, havde endt sin løbebane øverst på kraniet af en betydningsfuld mand fra en australsk stamme. Hvis det lykkedes ham at finde den, ville Jos Meritt betale, ligegyldigt hvad man forlangte for den, eller stjæle den, hvis han ikke kunne købe den. Det skulle være hans trofæ fra denne ekspedition, som ville bringe ham til den yderste nordøstlige del af kontinentet, og da han ikke havde haft held med sig i første forsøg, var han nu på vej til at trodse de kun alt for virkelige farer, der var forbundet med en ekspedition ind i det centrale Australien. Og det var derfor, Gin-Ghi atter måtte udsætte sig for at ende sit liv mellem tænderne på kannibaler – og hvilke kannibaler! Det var de værste af alle dem, hvis tænder

han hidtil havde udsat sig for! Men man må mærke sig, at tjeneren var så knyttet til sin herre – som den livslange forbindelse mellem to mandarinænder – lige så meget af almindelig interesse som af hengivenhed, at han ikke af nogen som helst grund ville forlade ham eller lade sig skille fra ham.

"I morgen tidlig forlader vi Adelaide med eksprestoget," sagde Jos Meritt.

"Ved andet vagtskifte?" svarede Gin-Ghi.

"Ved andet vagtskifte, hvis du synes; og sørg for, at alt er rede til vor afrejse."

"Jeg skal gøre mit bedste, hr. Jos; men jeg beder Dem bemærke, at jeg ikke har ti tusinde hænder som gudinden Kwan-in!"

"Jeg ved ikke, om gudinden Kwan-in har ti tusinde hænder," svarede Jos Meritt, "men jeg ved, at du har to, og jeg ser gerne, at du bruger dem begge i min tjeneste."

"Indtil jeg bliver ædt!"

"Godt! Å! meget godt!"

Gin-Ghi brugte uden tvivl ikke sine hænder mere aktivt end han plejede, idet han jo foretrak at overlade arbejdet til sin herre. Morgenen derpå forlod disse to originaler Adelaide, og toget bragte dem for fuld fart mod det ukendte, hvor Jos Meritt håbede endelig at finde den hat, som han så brændende ønskede at indlemme i sin samling.

23. Toget til Adelaide

Få dage senere forlod også mrs. Branican South Australias hovedstad. Tom Marix havde netop fundet de sidste mænd til eskorten. Den bestod af femten hvide, som alle havde gjort tjeneste i den lokale milits, og femten indfødte, som havde været i koloniens tjeneste ved guvernørens politi. Denne eskorte var beregnet til at beskytte karavanen mod de indfødte nomadestammer; den skulle derimod ikke bruges til at slås mod indaerne. Man glemte ikke, hvad Harry Felton havde sagt: At det var bedre at frelse kaptajn John ved at betale en løsesum, end ved at tage ham med magt fra de indfødte, der holdt ham som fange.

Proviant i tilstrækkelig mængde til at forsyne fyrre personer i et år fyldte to af de vogne, der blev losset i Farina Town. Hver dag kom der et brev fra Zach Fren i stationsbyen, der underrettede Dolly om alt, hvad der skete. Kvæget og hestene, som han havde købt blev samlet og overgivet til førerne. Vognene, som befandt sig på jernbanestationen, stod klar til at tage mod kasserne med proviant, ballerne med tøj, husgeråd, ammunition, telte, kort sagt alt det, der tilsammen udgjorde ekspeditionens materiel. To dage efter, at toget var kommet til Farina Town, kunne karavanen drage af sted.

Mrs. Branican havde fastsat sin afrejse fra Adelaide til den 9. september. Under den sidste samtale, hun havde med koloniens

guvernør, havde han ikke lagt skjul på, hvilket farer den uforfærdede kvinde gik i møde.

"Der er to slags farer, mrs. Branican," sagde han, "dem, der kommer fra vilde stammer i de områder, vi ikke kontrollerer, og dem der hidrører fra selve naturen i disse områder. Uden tilstrækkelige forråd, ude vand, i områder, hvor floder og brønde allerede nu er udtørrede, kan De risikere at komme til at gennemgå frygtelige lidelser. Af denne grund ville det være bedre, om De ventede med at drage af sted til om seks måneder, når den varme årstid er forbi ..."

"Det ved jeg," sagde mrs. Branican, "og jeg er forberedt på alt. Siden jeg tog af sted fra San Diego, har jeg studeret alt om det australske kontinent, og igen og igen læst de beretningerne af de rejsende, der allerede har gennemrejst det: Burke, Stuart, Giles, Forrest, Stuart, Gregory, Warburton. Det er endog lykkedes mig at få fat i den frygtløse David Lindsays beretning, han, som mellem september 1887 og september 1889 krydsede Australien fra Port Darwin i nord til Adelaide i syd. Jeg er fuldt ud klar over farerne ved mit forehavende. Men jeg må gå, hvor så end min pligt kalder mig."

"Den opdagelsesrejsende David Lindsay," svarede guvernøren, "rejste kun gennem egne, der i forvejen var kendt, for telegraflinjen løber gennem dem. Og han medbragte kun en ung indfødt og fire pakheste. De derimod, mrs. Branican, søger efter en nomadestamme, og vil følgelig være nødt til at fjerne Dem fra linjen, for at trænge ind den nordvestlige del helt til ørkenerne i Tasman Land eller De Witt Land ..."

"Jeg vil rejse så langt, som det bliver nødvendigt," sagde mrs. Branican. "Hvad David Lindsay og hans forgængere har udført

var i civilisationens eller videnskabens eller handelens interesse. Hvad jeg gør, gør jeg for at frelse min mand, der nu er den eneste overlevende fra *Franklin*. Siden hans forsvinden har jeg, stik mod hvad alle andre mener, holdt på at John Branican er i live, og jeg havde ret. I seks måneder, ja et helt år, hvis det bliver nødvendigt, vil jeg rejse gennem disse territorier, i den faste overbevisning at jeg nok skal finde ham, og jeg vil få ret igen. Jeg stoler på mine ledsageres nidkærhed, og vort motto vil være, "Aldrig tilbage"."

"Det er Douglas' motto, og jeg nærer ingen tvivl om, at det vil føre Dem til målet ..."

"Ja! Med Guds hjælp!"

Mrs. Branican tog afsked med guvernøren efter at have takket ham for den bistand, han havde ydet hende, siden hun kom til Adelaide. Den samme aften – den 9. september 1890 – forlod hun South Australias hovedstad.

De australske jernbaner er udmærkede; man kører i komfortable vogne, der ikke skumpler, og skinnerne er solide og jævne. Toget bestod af seks vogne, de to godsvogne medregnet. Mrs. Branican rejste i en reserveret kupé sammen med en kvinde ved navn Harriet, halvt engelsk, halvt indfødt, som hun havde antaget i sin tjeneste. Tom Marix og hans mænd befandt sig i en anden vogn.

Toget standsede af og til for at tage vand og kul ind, og gjorde kun ganske korte ophold ved de vigtigste stationer. Rejsens varighed blev på denne måde forkortet med omkring en fjerdedel af den sædvanlige tid.

Efter Adelaide styrede toget for fuld damp mod Gawler, der ligger i distriktet af samme navn. Til højre for banen rejste sig nogle skovdækkede højder, der dominerer denne del af området. Australiens bjerge udmærker sig ikke ved deres højde, der kun sjældent overstiger to tusind meter, og de fleste ligger ud til kysterne af kontinentet. Man mener, at de stammer fra en meget tidlig geologisk periode, idet de fortrinsvis består af granit og aflejringer fra Silurtiden.

Denne del af landet er meget varieret, og gennemskæres af mange kløfter, der tvinger jernbanen til at slå mange sving, somme tider langs smalle dale, til andre tider gennem tætte skove, hvor eucalyptus er det fremherskende træ, som overalt vokser meget frodigt. Nogle få grader længere ind i landet, når den kommer ind på den centrale slette, fortsætter banelinjen i den rolige, fuldstændig lige linje, som er så karakteristisk for den moderne jernvej.

Efter Gawler, hvor en sidelinje går til Great Bend, beskriver den store flod Murray en skarp drejning mod syd. Toget passerer akkurat grænsen til Light District, før den fortsætter til Stanley District på den fire og tredivte breddegrad. Hvis det ikke havde været nat, ville man have kunnet få et glimt af Mount Bryant, det højeste af det de bjerge, der skyder sig frem øst for banelinjen. Fra dette punkt ligger højderne mere vest for banen, som går ganske tæt på den uregelmæssige base af den bjergkæde, hvis vigtigste toppe er Bluff, Remarkable, Brown og Ardon. Deres yderste forgreninger dør ud ved bredderne af Lake Torrens, en enorm vandflade, der uden tvivl har forbindelse til Spencerbugten, der skærer dybt ind i den australske kyst.

Næste morgen ved solopgang passerede toget tæt forbi Flinders Ranges, hvis mest fremskudte spids er Mount Serle. Gennem vinduerne i sin vogn så mrs. Branican ud over disse for hende så nye og usædvanlige egne. Dette var altså det Australien, som med rette var blevet kaldt *Paradoksernes Land*, hvis midte er en gigantisk lavning, der går ned under havets overflade, hvor vandløbene for de flestes vedkommende kommer op af sandet og er forsvundet igen, før de når havet; hvor fugtighed i luften er lige så fraværende som den er i jorden, hvor man finder de mærkeligste dyr, der kendes på hele jordkloden, og hvor de vilde stammer fra Australiens centrale og vestlige dele vandrer omkring. Mod nord og vest breder sig Alexandra Land og Western Australias uendelige ørkener – dér, hvor ekspeditionen skulle søge efter kaptajn John. Hvilke spor ville hun finde, der kunne lede hende, når hun var kommet der ud, hvor der ikke mere var byer og landsbyer, og man kun havde de vage antydninger at gå efter, som hun havde fået af Harry Felton?

Og i den forbindelse havde man foreholdt mrs. Branican endnu et problem: Var det muligt, at kaptajn John gennem de ni år, han havde været holdt fanget hos indaerne, aldrig skulle havde fundet lejlighed til at flygte? Til denne indvending havde mrs. Branican kun et svar; nemlig at ifølge Harry Felton, havde han og hans kammerat kun haft én chance for at flygte i hele denne lange periode – og John havde ikke selv haft mulighed for at udnytte den. Hvad angår den indvending, der var baseret på et udsagn om, at de indfødte ikke havde for skik at respektere deres fangers liv, måtte det være klart, at dette faktisk havde været tilfældet i forhold til de overlevende fra *Franklin*, og Harry

Felton var beviset for det. Fandtes der for øvrigt ikke et fortilfælde i den opdagelsesrejsende William Classen, som havde været forsvundet i otte og tredive år, og som man stadig mente var hos en af stammerne i Northern Australia? Nuvel! var det ikke netop den selv samme skæbne, som kaptajn John havde lidt, for så vidt som man jo ud over den blotte hypotese nu også havde en udtrykkelig erklæring fra Harry Felton om dette? Der var også andre rejsende, som aldrig var kommet tilbage, skønt intet beviste, at de var døde. Hvem ved, om ikke disse mysterier end skønne dag vil blive opklaret?

Imidlertid bevægede toget sig hastigt af sted uden at standse ved de mindre stationer. Hvis jernbanen var drejet lidt mere vest på ville den have strejfet bredden af Lake Torrens, der har form som en bue – en lang, smal sø, nær ved hvilken Flinders Ranges begynder sine første bløde bakkestrøg. Vejret var varmt; temperaturen var den samme som i marts måned på den nordlige halvkugle i landene omkring den tredivte breddegrad, dvs. Algier, Mexico eller Cochin-Kina. Man kunne frygte et kraftigt regnskyl eller måske ligefrem en af disse voldsomme storme, som karavanen siden hen vil komme til forgæves at bønfalde om, når den var kommet ud på sletterne i det indre Australien.

Således var omstændighederne, da mrs. Branican, klokken tre om eftermiddagen, nåede stationen ved Farina Town.

Der hører jernbanen op, men de australske ingeniører er i fuld gang med at føre den videre mod nord langs *Overland Telegraph Line*, som når helt op til kysten af Arafura havet.

Zach Fren og hans mænd var forsamlede på stationen, da mrs. Branican steg ud fra sin vogn. De modtog hende med

sympati og respektfuld hjertelighed. Den brave bådsmand følte sig rørt i sit inderste. Tolv dage, tolv lange dage, uden have set kaptajn Johns enke – noget sådant var ikke hændt siden sidste gang, *Dolly Hope* var anløbet San Diego. Dolly var glad for atter at finde sin ven og ledsager Zach Fren, hvis hengivenhed hun til det sidste ville kunne regne med. Hun smilede, da hun trykkede hans hånd – og det var ikke noget, der skete ofte.

Stationen ved Farina Town er ganske ny. Selv på de meste moderne kort er den ikke at finde. I den vil man kunne genkende kimen til en af den slags byer, som også de engelske eller amerikanske jernbaner skaber på deres vej ligesom træer sætter frugt; men de modner hurtigt, disse frugter, takket været den angelsaksiske races skabende og praktisk indstillede ånd. Den slags stationsbyer, skønt de stadig kun er er landsbyer, viser allerede i deres generelle udlægning af plads og veje og boulevarder, at de vil blive byer i løbet af ganske kort tid.

Således var også Farina Town, der på denne tid udgjorde endestationen for Adelaide Jernbanen.

Mrs. Branican behøvede ikke at opholde sig længe i Farina Town. Zach Fren havde været både klog og virksom. Ekspeditionens materiel, som han havde fremskaffet, bestod af fire oksekærrer og deres drivere, samt to åbne vogne, trukket af et par gode heste samt deres kuske. Kærrerne var allerede lastet med en stor del af det lejrudstyr, der var kommet fra Adelaide. Når godsvognene var blevet tømt for deres indhold, ville man være klar til at starte, og dette ville kun komme til at dreje sig om fire og tyve eller højst seks og tredive timer.

Mrs. Branican gennemgik samme dag materiellet grundigt. Tom Marix bifaldt de forholdsregler, Zach Fren havde taget.

Med et sådant udstyr ville de mageligt kunne nå den yderste grænse af regionen, hvor heste og kvæg kan finde den græsning, der er nødvendig for dem, og først og fremmest vand, som man kun sjældent finder i ørkenerne i kontinentets indre.

"Mrs. Branican," sagde Tom Marix, "så længe vi følger telegraflinjen, vil landet kunne føde os, og dyrene vil ikke skulle tåle alt for mange strabadser. Men derefter, når karavanen drejer mod vest, må vi udskifte hestene og okserne med pak- og ridekameler. Kun disse dyr kan tåle disse brændende varme egne og finde vand nok i de vandhuller, som ofte kun findes med flere dagsrejsers afstand."

"Jeg ved det, Tom Marix!" svarede Dolly, "og jeg stoler så ganske på Deres erfaring. Vi reorganiserer karavanen, så snart vi kommer til Alice Springs, som jeg håber at ankomme til så hurtigt som muligt."

"Kameldriverne tog af sted for fire dage siden med vore kameler," tilføjede Zach Fren; "de vil vente på os ved Alice Springs."

"Og dér," sagde Tom Marix, "begynder den virkelig vanskelige del af ekspeditionen!"

"Vi vil overvinde vanskelighederne!" svarede mrs. Branican.

Og således, i overensstemmelse med den nøje overvejede og vedtagne plan, ville den første del af turen, der var på omkring tre hundrede og halvtreds engelske mil, blive gennemført med heste, vogne og oksekærrer. Af de tredive mænd, der eskorterede dem, ville de hvide, femten i tal, være beredne, men i disse tætte skove og lunefuldt bakkede landskaber, der ikke tillod længere etaper, ville de sorte uden besvær være i stand til

at følge med karavanen til fods. Når man senere startede fra Alice Springs, ville kamelerne være reserveret til de hvide, der havde tjeneste som spejdere, og skulle finde vej, indsamle oplysninger fra de omvandrende stammer og finde de sparsomme vandhuller i ørkenen.

Det skal her nævnes, at al den udforskning, der hidtil har fundet sted på det australske kontinent, er foregået på denne måde lige siden kamelen med så stor fremgang blev indført til Australien. Rejsende fra Burkes, Stuarts og Giles' tid ville have skullet gennemgå lang færre lidelser, hvis de havde haft disse dyr til deres rådighed. I 1866 havde mr. Elder indført dem fra Indien, sammen med deres afghanske kameldrivere, i et temmelig stort antal; og de havde haft stor fremgang siden. Takket være anvendelsen af kameler havde oberst Warburton været i stand til at bringe sin dristige ekspedition, der udgik fra Alice Springs og nåede til Roebourn på kysten af De Witt Land, til en lykkelig afslutning.

Hvis David Lindsay senere havde haft held til at krydse kontinentet fra nord til syd med pakheste, var det fordi han kun sjældent forlod de områder, hvor telegraflinjen løber, og hvor man finder det vand og græs, som ellers så ofte savnes i de australske ørkenområder.

Og hvad angik hårdføre opdagelsesrejsende, der ikke veg tilbage for nogen form for fare og udmattelse, kunne Zach Fren ikke lade være med at bemærke:

"De ved vel, mrs. Branican, at andre er kommet os i forkøbet til Alice Springs?"

"Kommet os i forkøbet, Zach?"

"Ja, frue. Kan De ikke huske den englænder og hans kinesiske tjener, der var med ombord på *Brisbane* fra Melbourne til Adelaide?"

"Jo," sagde Dolly, "de gik i land i Adelaide? Blev de ikke dér?"

"Nej, frue; for tre dage siden ankom Jos Meritt – det er englænderens navn – til Farina Town med jernbanen. Han udspurgte mig ligefrem om vores ekspedition, om den rute, vi vil følge, og tillod sig idelig at bemærke, 'Godt! Åh! Meget godt!', mens hans kineser rystede på hovedet og lod til at mene 'Slemt! Åh! Meget slemt!' Og den næste dags morgen forlod de Farina Town i nordlig retning."

"Og på hvilken måde rejste de?" spurgte Dolly.

"De var til hest, men når de nåede Alice Springs ville de skifte transportmiddel ..."

"Er denne englænder opdagelsesrejsende?"

"Det ser han ikke ud til; jeg syntes nærmest han virkede gal."

"Og han sagde ikke noget om, hvorfor han ville vove sig ud i den australske ørken?"

"Nej, frue. Men alene med sin kineser tænker jeg ikke han har til hensigt at vove sig ud over de beboede egne af provinsen. Vi finder ham sandsynligvis i Alice Springs!"

Den næste dag, den 11. september 1890, klokken fem om eftermiddagen, var de sidste forberedelser tilendebragt. Kærrerne havde lastet proviant i passende mængder til at imødekomme deres fornødenheder på den lange rejse. Den bestod af kød- og grøntsagskonserves de bedste amerikanske fabrikater, mel, te, sukker, salt og en kasse med medicin. Et lager af whisky, gin og brandy fyldte et antal tønder, som senere ville blive anbragt på kamelernes rygge.

Et stort forråd af tobak var med blandt varerne – et lager, der var så meget mere uundværligt, som at det ikke kun var beregnet for ekspeditionsdeltagerne, men også som et byttemiddel, idet man brugte det som betalingsmiddel blandt de indfødte. Med tobak og brandy kunne man købe hele stammer i Western Australia. Et stort lager af denne tobak, nogle ruller mønstret bomuldsstof og nogle småting, glasperler og andet kram udgjorde den løsesum, der skulle befri kaptajn John.

Alt lejrudstyret, telte, tæpper, kasser med tøj og linned, alle mrs. Branicans og tjenestepigen Harriets ejendele, Zach Frens og kaptajnen for eskortens ejendele, redskaber beregnet for tilberedning af maden, petroleum til kogeblus til madlavningen, ammunitionen, der bestod af kugler og haglpatroner til Tom Marix og hans mænds våben, alle disse ting var på plads i oksekærrerne.

Der var nu kun tilbage at give signal til opbrud. Mrs. Branican, der var utålmodig efter at komme af sted, fastsatte afrejsen til den følgende morgen. Det blev besluttet, at karavanen skulle forlade Farina Town ved daggry, og drage mod nord, idet man foreløbig fulgte telegraflinjen. Førerne og eskorten udgjorde til sammen en styrke på fyrre mand under kommando af Zach Fren og Tom Marix; de fik besked på at være klar straks ved daggry.

Omkring kl. 9 samme aften var Dolly, kvinden Harriet og Zach Fren netop gået ind i det hus, de beboede i nærheden af jernbanestationen. Døren var lukket, og de skulle til at trække sig tilbage til deres værelser, da der hørtes en blød banken.

Zach Fren gik tilbage til døren, åbnede den, og kunne ikke tilbageholde et udbrud af overraskelse.

Foran ham, med en lille bylt under armen og huen i hånden, stod drengen fra *Brisbane*.

Det virkede næsten som om mrs. Branican havde gættet, hvem det var. Men hvordan kan man forklare det? Skønt hun ikke havde nogen forventninger om at gense denne dreng, havde hun da håbet, at han ville ønske at være i hendes nærhed? Hvorom alting er, hans navn undslap uvilkårligt hendes læber, allerede inden hun havde set, hvem det var:

"Godfrey!"

Godfrey var ankommet med toget fra Adelaide omkring en halv time tidligere.

Nogle få dage før postbådens afgang havde han bedt kaptajnen på *Brisbane* om at udbetale ham han hyre og havde derefter forladt skibet.

Da han var kommet i land, gjorde han dog intet forsøg på at opsøge hende i hotellet på King William Street, hvor mrs. Branican opholdt sig. Men hvor mange gange havde han ikke set hende! Hvor mange gange havde han ikke fulgt efter hende, uden at hun så ham, uden at prøve at komme til at tale med hende!

Han hørte alt om rejseforberedelserne, han vidste at Zach Fren var taget til Farina Town for at organisere karavanen; og, så snart han hørte at mrs. Branican havde forladt Adelaide, tog også han toget, fast besluttet på at nå hende.

Hvad var det så, Godfrey ønskede, og hvad var formålet med alt dette?

Det fik Dolly snart at vide.

Godfrey, der var kommet ind i huset, stod foran mrs. Branican.

"Er det dig, mit barn! Du, Godfrey?" sagde hun og rakte ham hånden.

"Det er ham, men hvad vil han her?" brummede Zach Fren med tydelig ærgrelse, for drengens tilstedeværelse syntes ham at være særdeles uheldsvanger.

"Hvad jeg ønsker?" spurgte Godfrey. "Jeg vil følge med Dem, frue, hvor De så rejser hen, og aldrig skilles fra Dem! Jeg vil også søge efter kaptajn Branican, finde ham, bringe ham hjem til San Diego, til hans venner og hans land."

Dolly kunne kun med besvær beherske sig. Barnets ansigtstræk, hans stemme, alt var John – hendes elskede John!

Godfrey faldt på knæ og strakte hænderne ud mod hende, idet han i en bønfaldende tone sagde:

"Tag mig med, frue, tag mig med!"

"Kom blot, mit barn!" sagde Dolly, og trykkede ham til sit bryst.

24. Tværs gennem South Australia

Karavanen brød op den 12. september 1890 tidligt om morgenen.

Vejret var smukt, varmen blev mildnet af en let brise, og solens glødende stråler af nogle få, lette skyer. På denne en og tredivte breddegrad syd for ækvator, på denne tid af året, var den varme årstid for alvor sat ind på det australske kontinent. De rejsende vidste kun alt for godt, hvor forfærdelig den var, når der hverken var regn eller skygge til at afkøle de centrale sletter.

Det var beklagelsesværdigt, at omstændighederne ikke tillod mrs. Branican at foretage sin ekspedition fem eller seks måneder tidligere. Om vinteren ville en sådan rejses prøvelser have været udholdelige. Den kolde årstid, hvor termometeret af og til kommer ned omkring frysepunktet, er mindre at frygte end den varme, der sender kviksølvsøjlen op til over fyrre grader celsius i skyggen. Indtil maj måned udløste luftfugtigheden sig i et væld af byger, bækkene kommer til live, brøndene fyldes. Man har ikke nødig at rejse i dagevis for at finde en smule brakvand under en brændende himmel. Den australske ørken er mere dødelig for karavaner end den afrikanske; Sahara har sine oaser, den australske ørken har ingen.

Men mrs. Branican kunne ikke selv vælge hverken sted eller tid. Hun tog af sted, fordi hun *måtte*; hun trodsede klimaet, fordi hun *måtte*. At finde kaptajn John og frelse ham fra de indfødte tålte ingen opsættelse, selv om det kunne betyde, at hun bukkede under i forsøget, som Harry Felton var bukket under. Ganske vist ville de afsavn, som denne ulykkelige havde lidt, ikke ramme denne ekspedition, som var tilrettelagt på en sådan måde, at den ville kunne imødegå alle optænkelige vanskeligheder, eller i hvert fald de mest sandsynlige.

Vi kender allerede karavanens sammensætning, der – efter at Godfrey var kommet til – talte en og fyrre personer. I det følgende beskriver vi den marchorden, man indtog nord for Farina Town, gennem bushen og langs bredderne af bækkene, hvor det intet var til at forhindre dem i at komme frem:

Forrest gik de femten australiere, klædt i bukser og skjorte af stribet bomuld, stråhatte, og med bare fødder, således som de havde for vane. Hver af dem var bevæbnet med et gevær og en revolver, og bar et patronbælte om livet. De dannede fortrop under ledelse af en hvid, der også gjorde tjeneste som spejder.

Efter dem, i en åben vogn trukket af to heste og kørt af en indfødt kusk, kom mrs. Branican og kvinden Harriett. Vognen var udstyret med en kaleche, der kunne slås tilbage; opslået kunne den yde dem ly mod regn eller storm.

I en anden vogn sad Zach Fren og Godfrey. Hvor meget Zach end havde mod drengens ankomst, var han hurtigt kommet til at kunne lide ham, da han så, hvor hengiven drengen var mod mrs. Branican.

Dernæst fulgte oksekærrerne, kørt at fire oksedrivere. Karavanens fart blev reguleret af disse dyrs gang, som først for

nylig er blevet indført til Australien, og som er værdifulde medhjælpere til transport og i landbruget.

På flankerne og bagest i den lille flok red Tom Marix' mænd, alle klædt som deres leder, med bukserne stukket ned i støvlerne, en lærredsjakke, der blev holdt sammen med et bælte, en hjelm eller "Stanley-hat", en let, vandtæt kappe, og bevæbnet på samme måde som deres indfødte kammerater. Disse beredne mænd skulle ride i forvejen, holde vagt og udforske vejen, samt udvælge de steder, hvor man skulle holde rast ved middagstid eller gøre holdt for natten.

På denne måde var karavanen i stand til at tilbagelægge tolv eller tretten engelske mil om dagen gennem et ujævnt terræn, fra tid til anden gennem skovstrækninger, hvor okserne kun kunne komme langsomt frem. Om aftenen var det Tom Marix, der havde det hverv at slå lejr, noget han var vant til fra tidligere. Derpå ville alle – mennesker såvel som dyr – hvile natten igennem for så at fortsætte ved solopgang.

Rejsen mellem Farina Town og Alice Springs, omkring tre hundrede og halvtreds engelske mil – omkring 700 km – ville næppe indebære alvorlige farer eller strabadser, og var beregnet til at vare omkring tredive dage. Det sted, hvor karavanen skulle reorganiseres før man begyndte sin udforskning af de vestlige ørkenområder, ville således blive nået i den første tredjedel af oktober måned.

Efter at have forladt Farina Town, fulgte ekspeditionen den del af forlængelsen af jernbanen, der var under anlæg, derpå drejede den mod vest og ind i Willouran Ranges, idet den fulgte den kurs, der var udstukket af *Overland Telegraph Line*s telegrafpæle.

Undervejs udspurgte mrs. Branican Tom Marix, der red ved siden af hendes vogn, om forskellige detaljer angående telegraflinjen.

"Det var i 1870," sagde Tom Marix, "seksten år efter South Australias uafhængighedserklæring, at kolonisterne fik den idé at trække en telegraflinje mellem Adelaide og Port Darwin, fra syd til ord af kontinentet. Arbejdet blev gennemført med en sådan iver og beslutsomhed, at man var færdig allerede i midten af 1872."

"Men," sagde mrs. Branican, "var det ikke nødvendigt først at udforske hele strækningen?"

"Jo, netop," sagde Tom Marix, "og ti år tidligere, i 1860 og 1861, havde Stuart, en af vore mest frygtløse opdagelsesrejsende, krydset det fra syd til nord og undervejs udsendt spejdere både øst og vest for linjen."

"Og hvem var så ophavsmanden til telegraflinjen?" spurgte mrs. Branican.

"En modig og begavet ingeniør, direktøren for post- og telegrafvæsenet i Adelaide, mr. Todd, som Australien ærer efter fortjeneste."

"Fandt de alle materialerne til arbejdet her?"

"Nej," sagde Tom Marix, "de måtte hente isolatorerne, ledningerne, ja selv pælene, til linjen fra Europa. Kolonien burde dog nu om stunder være i stand til selv at tilvejebringe materialerne til et hvilket som helst projekt."

"Lod de indfødte arbejdet skride frem uden at forsøge at lægge hindringer i vejen?"

"I begyndelsen gjorde de faktisk en hel del mere end at *forsøge* at lægge hindringer for arbejdet. De ødelagde lagrene, stjal

ledningerne for jernets skyld, og brugte pælene til at lave økseskafter af. Over en strækning på atten hundrede og halvtreds engelske mil – omkring tre tusinde fire hundrede km – havde man konstante sammenstød med de indfødte stammer, skønt de hele tiden blev slået tilbage og intet fik ud af deres angreb. De kom hele tiden igen, og jeg tror, at hele foretagendet ville være blevet opgivet, hvis mr. Todd ikke havde fået en idé, som ikke blot var snedig, men ligefrem genial. Han tog nogle stykker af de indfødtes høvdinge til fange og gav dem nogle elektriske stød fra et batteri, hvilket skræmte dem så meget, at hverken de eller deres kammerater mere turde komme nær telegraflinjen igen. Den blev så gjort færdig, og benyttes nu hver dag."

"Bliver den ikke bevogtet?" spurgte mrs. Branican.

"Jo, af det *sorte politi*, som vi kalder dem hertillands."

"Kommer dette politi aldrig ind i de centrale og vestlige dele af landet?"

"Aldrig, eller i hvert tilfælde meget sjældent. Der er rigeligt med kæltringer, 'bushrangers' og deslige, at holde øje med i de beboede områder."

"Men hvorfor har man ikke tænkt på at sætte det sorte politi på sporet af inda-stammen, når man har fået at vide, at kaptajn Branican har været deres fange i femten år?"

"De glemmer, frue, at vi jo ikke vidste det før for nylig, og at De selv først fik det at vide af Harry Felton for nogle få uger siden."

"Det er også rigtigt," sagde Dolly, "det er kun få uger siden!"

"For resten ved jeg," sagde Tom Marix, "at det sorte politi har fået ordre til at undersøge sagen i Tasman Land, og et større

antal politifolk er sendt dertil, men jeg er bange for ..."

Tom Marix holdt inde. Mrs. Branican bemærkede ikke hans tøven.

Hvor fast besluttet han end var, på at udføre de pligter, han havde påtaget sig, havde han dog, må det nødvendigvis siges, sine meget store tvivl om udfaldet af ekspeditionen. Han vidste, hvor svære disse omvandrende australske stammer kan være at finde, og han kunne ikke dele mrs. Branicans brændende tro, Zach Frens overbevisning eller Godfreys instinktive tillid. Imidlertid – og det skal vi gentage – ville han gøre sin pligt.

Om aftenen den 15. september havde karavanen slået lejr ved den lille by Boorloo for foden af Decoy Hills. Mod nord hævede Mount Attractions tinder sig, bag hvilke Illusion Plains breder sig. Af disse navnesammensætninger kunne man vel forledes til at tro, at bjerget lokker, mens sletten bedrager. Det kan være, som det være vil; den australske kartografi rummer mange sådanne betegnelser, som på samme tid er fysisk og moralsk beskrivende.

Ved Boorloo drejer telegraflinjen mod vest i en næste ret vinkel. To mil længere borte krydser den Cabarma Creek. Men det, der kun er en simpel ting for ledninger, der er udspændt i luften fra pæl til pæl, kan være langt mere besværligt for en flok rejsende til fods og på hesteryg. Man måtte finde et vadested.

Godfrey ville ikke overlade hverken besværet eller æren ved at finde et sådant, til andre. Han kastede sig resolut ud i den vilde strøm, og fandt snart et lavvandet sted, hvor kærrerne og vognene kunne nå den venstre bred uden at vandet gik højere end til hjulnavene.

Den 17. september slog karavanen lejr ved nogle af de yderste udløbere af North West Ranges, der rejste sig omkring ti-tolv engelske mil sydligere.

Landet deromkring var beboet, og mrs. Branican og hendes ledsagere fik en hjertelig velkomst på en af de store farme, der har adskillige tusinde tønder land under ploven. Får i enorme flokke, hvedeavl på de store, træløse sletter, sorghum og hirse dyrkes i stor målestok og umådelige brakmarker, der står rede til at blive tilsået i den kommende sæson. Også skovbrug, plantager med oliventræer og andre træsorter, der passer sig for disse varme breddegrader, hundredvis af dyr som anvendes i arbejdet eller som trækdyr, og ikke mindst det nødvendige mandskab til at drive disse enorme landbrugsforetagender – et mandskab, der er underkastet næsten militær disciplin, som reducerer disse mænd næsten til en tilstand af slaveri – alt dette finder man på disse godser, der frembringer de australske koloniers rigdomme. Havde mrs. Branicans karavane ikke allerede være udmærket udstyret fra starten, ville hun her – takket være ejernes, de rige farmere eller *free-selector*'s gavmildhed havde kunnet få alt, hvad hun havde brug for.

Disse store fabriksmæssige foretagender bliver flere og flere. Enorme strækninger, som fraværet af vand gør uproduktive, bliver bragt under opdyrkning, og landet, som karavanen drog igennem omkring et dusin engelske mil syd for Lake Eyre blev gennemskåret på kryds og tværs af flydende strømme fra nyligt borede artesiske brønde, som yder tre hundrede tusinde *gallons* vand [Note 1)] om dagen.

Den 18. september slog Tom Marix lejr for natten ved det sydligste punkt af South Lake Eyre, en betydelig vandmasse, der

stod i forbindelse med North Lake Eyre. På dens træklædte bredder så man flokke af sære vadefuglearter, hvoraf *jabiru*en er den mest bemærkelsesværdige art, nogle få flokke af sorte svaner, tillige med en del skarver, pelikaner og hejrer.

Disse søer udgør et særegent geografisk system. I en række fra syd til nord ligger Lake Torrens, hvis bue jernbanen følger, fortsætter med Little Lake Eyre, Great Lake Eyre, samt søerne Frane, Blanche og Amadeus. De indeholder alle brakvand, idet der er tale om resterne af en gammel indsø.

Geologerne mener, at det australske kontinent tidligere – geologisk set for ikke så længe siden – var delt i to øer. Man har observeret, at kysten på kontinentet søger at hæve sig fra havets overflade, og der synes ikke at være nogen grund til at antage, at det indre ikke skulle være genstand for en tilsvarende kontinuerlig bevægelse. Det gamle bassin vil således lukke sig engang med tiden, og derved bringe disse søer mellem den hundrede og tredivte og den hundrede fireogtredivte breddegrad til at forsvinde.

Fra South Lake Eyre til Emerald Spring Station, hvortil de ankom om aftenen den 20. september, tilbagelagde karavanen omkring sytten engelske mil gennem et storslået skovlandskab, hvis træer rakte helt op til tres eller halvfjerds meters højde.

Dolly, der jo var vant til Californiens vidunderlige skove med de kæmpemæssige sequoia-fyrretræer, ville næppe kunne lade være med at betragte denne yppige vegetation med beundring, hvis det ikke var fordi hendes tanker var langt bort mod nordvest, i de udtørrede ørkener, hvor blot nogle få elendige buske kunne friste livet på sandbakkerne. Hun bemærkede heller ikke disse kæmpebregner, hvoraf Australien har nogle af

de mest bemærkelsesværdige arter, ej heller de store eucalyptuslunde, der bredte sig ud over på det bølgende terræn.

Det er en mærkværdig kendsgerning, at underskov mangler ganske og aldeles under disse træer; jordbunden er ganske fri for lyng og tornebuske, skønt træernes nederste grene først udvikler sig tre-fire meter fra jorden. Alt hvad der er, er noget gyldengult græs, der aldrig visner. De unge skud er ødelagt af dyr, og buskene er ryddet af ild, som nybyggerne har antændt. Som følge heraf har man intet besvær med at komme frem, skønt der ikke er nogen egentlige veje gennem disse enorme skove, der er så forskellige fra de afrikanske, hvor man kan rejse i halve år uden at se enden. Vogne og kærrer passerede ubesværet frem mellem træerne og under løvhanget.

Tom Marix kendte for øvrigt området udmærket, da han adskillige gange havde krydset det som ansat i Adelaides kolonipoliti. Mrs. Branican kunne ikke have betroet sig til en mere sikker og hengiven fører. Ingen eskorteleder kunne udvise så megen tjenstivrighed sammen med så megen indsigt.

Til at hjælpe sig fandt Tom Marix en støtte, ung, energisk og beslutsom, i drengen, der havde knyttet sig så varmt til Dolly; og han glædede sig over denne 14-års knægts iver og entusiasme.

Godfrey talte om, hvis det blev nødvendigt, at drage alene ind i kontinentets indre. Hvis man fandt noget som helst spor af kaptajn John, ville det blive svært, ja umuligt, at holde ham tilbage. Alt ved ham – hans begejstring, når han talte om kaptajnen, hans ihærdighed ved studier af kortene over det centrale Australien, hans iver med at notere alting ned, hans indsamling af oplysninger, hver gang de gjorde holdt, i stedet

for at hengive sig til hvile efter dagens strabadser – det hele tilsammen viste, at der i denne lidenskabelige sjæl var en glød, som intet kunne dæmpe. Han var meget stærk af sin alder, allerede hærdet til at udstå de værste prøvelser af sømandslivet, og han var ofte forude for karavanen, helt ude af syne. Når han blev på sin plads, skete det kun efter Dollys udtrykkelige ordre. Hverken Zach Fren eller Tom Marix kunne, skønt Godfrey viste dem meget venskab, få ham til ting, som hun fik ham til med et enkelt blik. Når hun hengav sig til sin instinktive følelser i selskab med dette barn, der var Johns fysiske og åndelige billede, følte hun en moders kærlige hengivenhed for ham. Hvis Godfrey ikke var hendes søn, hvis han ikke var hendes søn efter naturens love, kunne han i det mindste blive det ved adoption. Godfrey skulle ikke forlade hende igen. Også John ville elske ham, som hun elskede ham, og med den samme kærlighed.

En dag, efter at han havde været nogle mil forude for karavanen og i den forbindelse havde været væk i længere tid end sædvanlig, sagde hun:

"Mit barn, jeg ønsker, at du skal love mig ikke at gå så langt væk igen uden mit samtykke. Når jeg ser dig forlade os bliver jeg ganske urolig, indtil du kommer tilbage. Du forlader os i timevis, uden at vi ved, hvad du laver eller hvor du er."

"Det er nødvendigt, at jeg indsamler oplysninger," sagde drengen. "Der var rapporteret en stamme omvandrende indfødte, der havde slået lejr ved Warmer Creek. Jeg ville opsøge høvdingen for stammen for at udspørge ham."

"Og hvad fortalte han dig så?" spurgte Dolly.

"Han havde hørt om en hvid man, der kom fra vest på vej mod Queensland."

"Hvem var det?"

"Jeg fandt til sidst ud af, at han talte om Harry Felton, og ikke om kaptajn Branican. Men vi vil finde ham – ja, vi vil finde ham! O, jeg elsker ham, som jeg elsker Dem, der er som en moder for mig!"

"En moder!" mumlede mrs. Branican hen for sig.

"Men jeg kender Dem, kaptajn John har jeg aldrig set; og uden det fotografi, De gav mig, som jeg altid bærer på mig – det portræt, som taler til mig, som synes at svare mig …"

"Du skal komme til at kende ham en dag, mit barn," sagde Dolly, "og han vil elske dig, som jeg elsker dig."

Den 24. september, gjorde karavanen, efter at have holdt rast ved Strangway Spring Station ved Warmer Creek, holdt ved William Spring, to og fyrre engelske mil nord for Emerald Station. Man ser af betegnelsen "spring" – som betyder kilde, og er en del af navnet på næsten alle stationerne – at vandvejene i dette område er ganske udbredt. Den varme årstid var imidlertid allerede så langt fremskreden, at kilderne var ved at være udtørrede, og det var ikke svært at finde vadesteder, hvor bækkene kunne forceres med oksekærrerne.

Samtidig viste den kraftige vegetation ikke tegn på at aftage. Skønt de ikke mere så ofte stødte på landsbyer, afløste den ene farm stadig den anden langs deres rute. Hegn af tornede akacier, hvis duft gennemtrængte luften blandet med duften af lyng, dannede uigennemtrængelige indhegninger. I de – nu mere spredte – skove, veg europæiske arter som eg, platan, pil, poppel og tamarinde, pladsen for eukalyptus, især den art, som australierne kalder "spotted gum".

"Hvad er dette for en slags træ?" spurgte Zach Fren, første gang han så omkring halvtreds af disse gummitræer i et krat. "Det ser ud, som om deres stammer var malet i alle regnbuens farver."

"Det, De tager for maling," sagde Tom Marix, "er træets naturlige farver. Barken på disse træer har farve efter, hvor gammel tilvæksten er. Nogle er lyserøde, andre røde. Se blot! der er et med en blåstribet stamme, og et andet med gule pletter."

"Endnu en særpræget og overraskende ting, der udmærker Deres kontinent, Tom Marix."

"Særpræget og overraskende, måske; men tro mig, Zach, De giver mine landsmænd en stor kompliment ved at sige, at deres land ikke ligner noget andet sted på Jorden. Men det ville ikke være helt perfekt ..."

"... før der ikke er én eneste indfødt tilbage; jeg har forstået det!" svarede Zach Fren.

Det var lige så bemærkelsesværdigt, at fugle i store mængder samledes i disse træer, skønt de kun ydede ringe ly og beskyttelse mod den stærke sol. Der var skader, papegøjer, kridhvide kakaduer, latterfugle (der iflg. M. D. Charnay mere passende burde kaldes hulke-fugle), uophørligt kaglende rødstrubede *tandala*er, flyvende pungegern, som jægere lokker til sig ved at efterligne skrigene fra nattefugle), paradisfugle, og endelig en art, som kaldes *rifle bird* med en fløjlsblød fjerdragt, der regnes for at være det fineste, der kan fremvises i den australske ornitologi; desuden var der i lagunerne og sumpene traner og lotusfugle, hvis fødders form tillader dem at løbe omkring på vandliljens blade.

Desuden var der en vældig mængde harer, som man skød rigeligt af, for slet ikke at nævne agerhøns og vildænder, hvilket gav Tom Marix mulighed for at strække på ekspeditionens medbragte proviant. Dette vildt blev ganske enkelt stegt over bålet hver aften. Af og til gravede man også leguanæg op af jorden; de smager glimrende, ja bedre end leguanen selv, som ekspeditionens sorte dog indtog med stort velbehag.

Bækkene gav dem aborrer, af og til en langsnudet gedde, og en art mulle, der ynder at springe over fiskerens hoved, samt desuden myriader af ål. Men man måtte holde konstant øje med krokodiller, der er meget farlige, når de opholder sig i deres våde element. Og af alt det ovenfor anførte følger, at fiskeline og net er ting, som den rejsende i Australien altid bør være udstyret med, hvilket da også udtrykkeligt anbefales af oberst Warburton.

Om morgenen den 29. september forlod karavanen Umbum Station og kom ind i et noget bakket område, der var temmelig hårdt for de gående. Otte og fyrre timer senere nåede den Peak Station vest for Denison Ranges, et sted, der for nylig var etableret til støtte for arbejderne ved telegrafen.

Af en meget detaljeret beskrivelse af Stuarts rejser, som Tom Marix gav hende, lærte mrs. Branican, at det var fra dette punkt, denne modige opdagelsesrejsende var startet mod nord, gennem områder, der tidligere havde været næsten ukendte.

Efter Peak Station fik karavanen over en strækning af godt tres engelske mil en forsmag på, hvad de havde i vente i den australske ørken. Man måtte gennem et meget tørt og ufrugtbart område frem til bredderne af Macumbafloden, og

efter denne en ikke mindre anstrengende strækning af næsten samme længde til Lady Charlotte Station.

På disse vældige, bølgende sletter, hvis ensformighed hist og her blev afbrudt af klynger af træer med misfarvet løv, skortede det ikke på vildt. Her fandtes kænguruer af en mindre art kaldet *wallaby*, som flygtede for dem i store flokke. Der løb *bandicoot* og *dyasuran*-pungdyr, som har deres reder – hvilket netop er det rette ord for det – i toppen af febergummitræerne. Man så adskillige kasuarer med et lige så stolt og trodsigt udtryk som ørne, men med den store fordel frem for fuglenes konge, at deres kød er fedt og nærende og på mange måder ligner oksekød. De fleste træer var *bunga-bunga*, en art araucaria, som i de vestlige dele af Queensland når en højde af over firs meter. Disse træer, som her kun når en mere moderate højder, afgiver en stor, næringsrig kerne, som de indfødte australiere gerne spiser.

Tom Marix advarede sine rejsefæller om, at man her kunne risikere at møde pungbjørne, som havde bolig i febergummitræernes hule stammer. Og det skete faktisk også, men disse planteædere var dog ikke nær så frygtindgydende som deres navnebrødre på den nordlige halvkugle.

Karavanen havde indtil videre næsten ikke mødt nogen indfødte. Stammerne, der vandrer fra lejrplads til lejrplads, er mest at finde længere mod nord, øst og vest for *Overland Telegraph Line*.

På vejen gennem disse mere og mere tørre og golde landskaber måtte Tom Marix forlade sig på trækoksernes bemærkelsesværdige instinkter – noget, der synes at være udviklet hos arten efter at den er blevet indført til det australske

kontinent, og som får dyrene til at bevæge sig i retning af vandløbene, hvor de kan stille deres tørst. De lader sig kun sjældent narre, og menneskene behøver kun at følge dem. Og også på et andet område er deres instinkter under visse omstændigheder af stor værdi.

Om morgenen den 5. oktober standsede okserne for den forreste kærre pludseligt, og dette eksempel blev straks fulgt af de andre forspand. Driverne skubbede til dem med deres kæppe, men kunne ikke få dem til at gå et skridt længere.

Da Tom Marix bemærkede straks dette, og red straks hen til Mrs. Branicans vogn:

"Jeg ved, hvad det er," sagde han; "vi har endnu ikke mødt nogen af de sorte på vores vej, men vi krydser nu en af de veje, de plejer at bruge, og vore okser har mærket lugten af sporet og nægter at bevæge sig videre."

"Hvorfor?" spurgte Dolly.

"Man kender ikke grunden," sagde Tom Marix, "men det er ikke desto mindre et uimodsigeligt faktum. Jeg tror, at det første kvæg, der blev indført til Australien, blev dårligt behandlet af de indfødte, og erindringen om dette er blevet nedarvet fra generation til generation."

Hvorvidt dette særegne træk, som lederen af eskorten pegede på, var eller ikke var årsagen til, at oksernes mistænksomhed, sikkert er det, at de ikke kunne overtales til at bevæge sig videre frem. Man måtte fjerne deres åg og vende dem om, og derpå, med piskeslag og kæppe drive dem baglæns omkring tyve skridt, for på den måde at få dem over sporet, der var "forgiftet" ved de sortes passage. Derefter blev der atter lagt åg på dem, og kærrerne kunne fortsætte rejsen mod nord.

Da karavanen nåede bredden af Macumbafloden, fandt alle rigeligt at slukke tørsten med. Ganske vist var vandstanden allerede temmelig lav på grund af heden. Men selv om der ikke var vand nok til selv en fladbundet jolle, var der nok til at stille tørsten hos enogfyrre personer og nogle-og-tyve dyr.

Dem 6. krydsede ekspeditionen Hamilton Creeks stenede bund; den 8. forsvandt Mount Hammersley i øst; den 10. om morgenen gjorde man holdt ved Lady Charlotte Station efter at have tilbagelagt trehundrede og tyve engelske mil siden man brød op fra Farina Town.

Mrs. Branican befandt sig altså nu på grænsen mellem South Australia og Alexandra Land, også kaldet Northern Territory. Dette land blev udforsket af den opdagelsesrejsende Stuart i 1860, da han fulgte den hundrede og en og tredivte meridian op til den en og tyvende sydlige breddegrad.

25. Et uventet møde

Tom Marix havde bedt mrs. Branican om at lade ekspeditionen gøre ophold ved Lady Charlotte Station i fire og tyve timer. Skønt rejsen hertil var blev gennemført uden vanskeligheder, havde heden udmattet okserne. Vejen til Alice Springs var lang, og man måtte sikre sig, at kærrerne med forråd og materiel var i stand til at nå målet.

Dolly gav efter for eskorteledererens udmærkede grunde, og man arrangerede sig på den bedst mulige måde. Lady Charlotte Station er ikke andet end en klynge hytter og skure, og byens indbyggertal blev tredoblet for en dag, da karavanen kom. Det var derfor nødvendigt at slå lejr. Men en nybygger, der ejede en stor gård i nabolaget, tilbød mrs. Branican bedre forhold, og han var så insisterende, at hun accepterede hans invitation til Waldek Hill, hvor et mere passende logi blev stillet til hendes rådighed.

Nybyggeren var kun forpagter af et af disse umådelige ejendomme, som australierne kalder *'runs'*. Et sådant *'run'* kan omfatte helt op til seks hundrede tusinde hektarer; de største finder man især i kolonien Victoria. Skønt Waldek Hill ikke var helt så stort, var det dog af betydelig størrelse. Det var omgivet af *paddocks*, en slags indhegninger, og man drev fortrinsvis fåreavl – til hvilken der behøvedes et stort antal ansatte, samt desuden hyrder til at holde øje med fårene, og en del vilde hunde, hvis gøen mindede om ulvehyl.

Terrænet bestemmer, hvor stationen anlægges, når et *"run"* bliver grundlagt, idet man foretrækker sletter, hvor saltbusken vokser. Disse næringsrige buske, der i visse henseende ligner asparges eller anis, ædes gerne af fårene, som hører til en varietet, man kalder *pig's faces* – grisehoveder. Så snart landet er fundet egnet til græsning, tilsår man det med græs. Man sætter så først kvæg ud, som æder det grove græs, mens fårene, der er mere kræsne, foretrækker de fine lysegrønne spirer, der kommer efter.

Som man vil vide, er det ulden, som fårene producerer, der har skabt de australske koloniers store rigdom; og der findes i dag ikke mindre end hundrede millioner får i Australien.

På Waldek Hill lå store damme rundt om stuehuset og mændenes hytter. De fik vand fra en nærliggende bæk, og blev brugt til at vaske fårene før klipningen. Foran disse ligger de magasiner, hvori fåreavleren opbevarer ulden, indtil den bliver sendt til Adelaide.

På denne tid af året var fåreklipningen i fuld gang. En flok omvandrende fåreklippere var, som det var deres skik, kommet for at udføre dette lukrative arbejde.

Da mrs. Branican havde passeret hegnene sammen med Zach Fren, overraskedes hun over det livlige skue i folden. Fåreklipperne spildte ikke et øjeblik, og da de mest øvede klippere kunne befri hundrede får om dagen for deres uld, kunne de være sikre på at tjene mindst en sovereign på denne tid. Lyden af den store saks i klipperens hånd, fårenes brægen, når de blev klippet for tæt, mændenes indbyrdes råb, og den idelige kommen og gåen af de arbejdere, der skulle bære ulden hen til magasinerne, udgjorde tilsammen et

bemærkelsesværdigt sceneri. Og over al denne tumult hørtes råbene fra små drenge: "Tjære! Tjære!", mens de bar skåle med tjære rundt til at behandle sårene, som fårene fik af de mindre dygtige fåreklippere.

Der må nødvendigvis være opsynsmænd til at holde øje med, at arbejdet bliver gjort ordentligt. Og nogle af disse befandt sig netop på Waldek Hill, sammen med andre, der førte regnskaberne; alt i alt var der vel et dusin mænd og kvinder, der på denne måde havde deres udkomme.

Og hvor stor var ikke mrs. Branicans overraskelse – ja mere end overraskelse, målløshed – da hun hørte sit navn blive udtalt nogle få skridt bag sig.

En kvinde kom løbende hen mod hende. Hun kastede sig på knæ, med hænderne udstrakte og et bedende udtryk.

Det var Jane Burker – Jane, en ældet Jane, om end mindre af år end af bekymringer, gråhåret, bleg, udtæret, næsten uigenkendelig. Alligevel genkendte Dolly hende straks.

"Jane!" udbrød hun.

Hun løftede hende op, og de to kusiner lå i hinandens arme.

Hvordan havde livet formet sig for ægteparret Burker i de forgangne tolv år? Et usselt, elendigt liv – ja, ligefrem et kriminelt liv, i hvert tilfælde hvad angik den ulykkelige Janes mand.

Da han forlod San Diego i al hast for at undgå sine kreditorer, havde Len Burker søgt tilflugt i Mazatlan, en havneby på Mexicos vestkyst. Som man vil huske, forlod han *Prospect House* og efterlod mulatten No med besked om at tage sig af Dolly

Branican, som dengang endnu ikke havde genvundet sin forstand. Men kort efter, da den ulykkelige Dolly var blevet anbragt i dr. Brumleys asyl takket være mr. William Andrew, og mulatten derfor ikke havde nogen grund til at blive i *Prospect House*, var hun flygtet for at forene sig med sin herre, hvis opholdssted hun kendte.

Len Burker havde gemt sig i Mazatlan under et falsk navn, og det californiske politi havde været ude af stand til at finde ham der, fordi han kun var blevet i denne by i nogle få uger. To-tre tusinde piastre – alt, hvad der var tilbage af mrs. Branicans lille formue – var alt, hvad han havde fået med sig. At starte en ny forretning i de Forenede Stater var ikke længere muligt, og han besluttede derfor at forlade Amerika. Australien syntes at byde sig til med muligheder for atter at friste skæbnen, inden han havde brugt sin sidste dollar.

Jane, der som altid var fuldstændig i sin mands magt, havde ikke tilstrækkelig sjælsstyrke til at modstå ham. Mrs. Branican, hendes eneste slægtning, havde mistet forstanden. Hvad angik kaptajn John kunne hun ikke længere nære tvivl om hans skæbne, *Franklin* måtte være gået ned med mand og mus. John ville aldrig vende hjem til San Diego. Intet var tilbage, der kunne frelse Jane fra den skæbne, Len Burker drog hende mod, og hun kunne ikke andet end følge ham til det australske kontinent.

Len Burker var altså ankommet til Sydney. Der brugte han sine sidste midler på nye spekulationer, hvormed han atter kunne tage nye mennesker ved næsen, og han udviste her bedre evner end han havde gjort i San Diego. Udbyttet brugte han på

nye spekulationer, i hvilke han atter tabte den smule profit, han havde opnået i begyndelsen.

Atten måneder efter at han havde søgt tilflugt i Australien, blev Len Burker nødt til at forlade Sydney. Som offer for en fattigdom, der nu nærmede sig fuldstændig ruin måtte han søge sin lykke andetsteds. Men omstændighederne var ham ikke gunstigere i Brisbane, hvorfra han snart flygtede igen for at søge tilflugt i fjerneste distrikter af Queensland.

Jane fulgte ham. Hun fandt sig i sin skæbne, og måtte arbejde for at bidrage til husholdningen. Hun blev behandlet ondskabsfuldt af mulatten, der fortsat var Len Burkers onde ånd, og hun havde ofte tænkt på at flygte fra denne miserable tilværelse, og gøre en ende på sine plager og ydmygelser! Men hendes svage, ubeslutsomme karakters evnede det ikke. En stakkels hund bliver slået, men tør dog ikke forlade sin herres hus!

På denne tid havde Len Burker læst i avisen om de bestræbelser, der var i gang for at finde de overlevende fra *Franklin*. De to ekspeditioner, der var iværksat af mrs. Branican gjorde ham bekendt med den nye situation, nemlig for det første, at Dolly havde genvundet sin forstand efter fire år i dr. Brumleys sanatorium; for det andet, at hendes onkel Edward Starter var død i Tennessee, og den enorme formue, hun havde arvet efter ham, havde sat hende i stand til at organisere de to ekspeditioner til Malajhavet og Nordaustraliens kyster. Resultatet havde været, at man havde fundet resterne af *Franklin* på Browse Island, og at den sidste overlevende af besætningen var død på denne ø.

Mellem Dollys formue og Jane, hendes eneste arving, stod nu kun en moder, der havde mistet sit barn, en hustru, der havde mistet sin mand, og hvis åndsevner var rystet af disse skæbnesvangre begivenheder. Sagde i hvert fald Len Burker til sig selv. At genoptage familierelationerne med mrs. Branican var ikke muligt. Han turde ikke bede om hjælp gennem Jane, for han var stadig eftersøgt af politiet, og truedes af en udleveringstraktat, der kunne få ham overleveret til straf i hans hjemland, hvis hans opholdssted blev kendt. Men hvis Dolly døde, hvordan kunne han så sikre sig, at hendes formue gik til Jane, det vil sige, til ham selv?

Som man vil huske, var der gået omkring syv år fra *Dolly Hope* var kommet tilbage efter sin anden ekspedition, og til man fandt Harry Felton, som havde genoplivet spørgsmålet om *Franklin*s skæbne.

I den mellemliggende periode var Len Burkers liv blevet mere fattigt og elendigt end nogensinde. De bedragerier, han samvittighedsløst – men uden særligt held – havde begået, sendte ham længere og længere ned ad kriminalitetens glidebane. Han havde nu intet fast sted at bo, og Jane havde været tvunget til underkaste sig et omflakkende liv.

Mulatten No var død; men mrs. Burker høstede ingen gavn af den kvindes død, hvis indflydelse havde været så fatal for hendes mand. Som en forbryders ledsager var hun nødt til at følge ham ud i de vidtstrakte, øde territorier, hvor så mange forbrydelser forbliver ustraffede. Efter at kolonien Victorias guldminer var blevet udtømt, og den deraf følgende spredning af tusindvis af guldgravere, som nu var uden arbejde, var landet blevet invaderet af en befolkning, der ikke var vant til at

underkaste sig eller respektere lov og ret; der skabtes en stor underklasse, folk uden position eller anseelse, almindelig kendte under navnet *larrikins*. Disse strejfede rundt mellem landsbyerne og gjorde dem til skueplads for kriminelle handlinger, eftersom de generedes for meget af politiet i storbyerne.

Således var også de kammerater, som Len Burker havde sluttet sig sammen med. da han efterhånden var blevet så berygtet, at han ikke turde nærme sig byerne. Derefter blev han drevet længere og længere ud i mindre strengt overvågede områder, hvor han slog sig sammen med bander af omflakkende slyngler, bl.a. de vilde *bushrangers*, hvis oprindelse går tilbage til de allerførste år af koloniseringen, og hvis race endnu ikke i dag er uddød.

Len Burker var altså sunket til det laveste trin på den sociale rangstige. I det sidste par år havde han deltaget i røverier mod gårdene, landevejsrøveri, og en del andre forbrydelser, hvis antal han kun selv kendte, og som retfærdigheden i disse egne var for svag til at slå ned på. Ja, og netop kun han selv, for Jane blev næste altid efterladt i en eller anden landsby, og fik intet at vide om hans afskyelige handlinger. Måske var der endog udgydt blod for den mands hånd, som hun ikke længere kunne respektere, men som hun aldrig kunne forråde.

Tolv år var gået, da Harry Feltons tilsynekomst vækkede offentlighedens interesse. Nyheden blev spredt gennem aviser og dagblade i Australien. Len Burker hørte om det, da han læste i et nummer af *Sydney Morning Herald* i en lille landsby i Queensland, hvor han havde søgt tilflugt efter en lille sag om plyndring og mordbrand, som takket være politiets

mellemkomst ikke egentlig havde været til bushrangernes fordel.

På samme tid, som han hørte om Harry Felton, erfarede han også, at mrs. Branican havde forladt San Diego med kurs mod Sydney, hvor hun ville sætte sig i forbindelse med styrmanden fra *Franklin*. Næsten umiddelbart efter rygtedes det, at Harry Felton var død efter at være fremkommet med visse tilkendegivelser vedrørende kaptajn John. Nogle få dage senere hørte Len Burker om at mrs. Branican var gået i land i Adelaide for at organisere en ekspedition, som hun selv ville deltage i, og hvis formål var at undersøge ørkenområderne i det centrale og nordvestlige Australien.

Da Jane hørte om sin kusines ankomst, var hendes første indfald at forlade sin mand og søge tilflugt hos hende. Men Len Burker havde gættet hendes planer, og på grund af hans trusler turde hun ikke føre dem ud i livet.

Og så var det, at slynglen, ud så meget som et øjebliks tøven, besluttede at udnytte situationen. Det var vigtigt at vælge det rette tidspunkt. At møde mrs. Branican undervejs, at indynde sig hos hende med vel beregnet hykleri, få lov til at ledsage hende ud i den australske ødemark.

Det var næppe sandsynligt, at kaptajn John, selv hvis man forestillede sig, at han stadig var i live, skulle kunne findes blandt de omflakkende indfødte, men det var meget muligt, at Dolly ville bukke under på denne farefulde ekspedition. Hele hendes formue vil så tilfalde Jane, hendes eneste slægtning. Hvem ved? Der er jo så mange tilfældigheder, hvis man bare har talentet for at skabe dem.

Len Burker var naturligvis forsigtig nok til ikke at fortælle Jane om sine hensigter om at forny forbindelsen med mrs. Branican. Han skiltes fra bushrangerne, men forberedte dem på, at han regnede med at få brug for deres glimrende talenter senere. Sammen med Jane forlod han så Queensland med kurs med Lady Charlotte Station, som kun var omkring hundrede engelske mil borte, og gennem hvilken karavanen nødvendigvis måtte passere på vej mod Alice Springs.

Og det var altså derfor, Len Burker i de sidste tre uger havde opholdt sig på Waldek Hill, hvor han udfyldte en stilling som formand. Dér ventede han på Dolly med en fast beslutning om ikke at vige tilbage for nogen som helst forbrydelse, der kunne hjælpe ham til at komme i besiddelse af hendes formue.

Da de ankom til Lady Charlotte Station, havde Jane ikke mistanke om noget. Så meget større var hendes overraskelse, da hun pludselig stod ansigt til ansigt med mrs. Branican, og hun drevet af uimodståelige og uoverlagte følelser gav sig til kende på en måder, der hjalp Len Burkers planer langt bedre på vej, end han på nogen måde havde turdet håbe.

Len Burker var på dette tidspunkt fem og fyrre år gammel. Han var ikke synderlig ældet, var stadig rank og energisk, havde stadig sit undvigende, falske blik med hykleri prentet i alle træk, som fik alle til at nære mistro til ham. Jane derimod så ti år ældre ud end hun var, hun var blevet farveløs og hærget at set til, håret var blevet hvidt og ryggen krumbøjet. Men hendes blik, der ellers var næsten udslukt af sorg og armod, lyste op, da hun så Dolly.

Efter at have omfavnet Jane, tog mrs. Branican hende med ind i et af de værelser, hun havde fået stillet til rådighed på Waldek Hill. Her kunne de to kvinder overgive sig til deres følelser. Dolly huskede kun den kærlige pleje, som Jane havde givet hende dengang i *Prospect House*. Hun havde intet at bebrejde hende, og hun var parat til at tilgive hendes mand, blot han ikke ville adskille dem igen.

De talte sammen i lang tid. Jane fortalte hende dog kun så meget om sit liv i de forgangne år, som hun kunne uden at kompromittere Len Burker, og mrs. Branican holdt sig tilbage med at spørge hende ud. Hun kunne føle, hvor meget den stakkels kvinde havde lidt og stadig led. Og var det da ikke tilstrækkeligt til at gøre hende værdig til mrs. Branicans medlidenhed, hendes kærlighed? Selv talte hun mest om kaptajn Johns stilling, hendes urokkelige overbevisning om, at hun snart ville få ham tilbage, den indsats hun gjorde for at dette skulle lykkes, og så naturligvis om det barn, hun havde mistet – om lille Wat. Og da hun genkaldte erindringen om ham, som hun altid havde beholdt levende i sig, blev Jane så bleg og hendes ansigt undergik en sådan forandring, at Dolly troede at den ulykkelige kvinde var ved at besvime.

Det lykkedes for Jane at samle sig igen, og hun måtte derpå fortælle om sit liv i tiden mellem den fatale dag, hvor hendes kusine var blevet sindsforstyrret, og frem til det tidspunkt, hvor Len Burker havde været tvunget til at forlade San Diego.

"Er det muligt, min stakkels Jane," sagde Dolly, "er det muligt, at der i alle de fjorten måneder, hvor du tog dig af mig, ikke var et eneste klart øjeblik? Er det muligt, at jeg slet ingen erindring

havde om min stakkels John? Er det muligt, at jeg ikke på noget tidspunkt udtalte hans navn, eller vor stakkels lille Wats?"

"Aldrig, Dolly, aldrig!" mumlede Jane, der ikke kunne holde tårerne tilbage.

"Og du, Jane, du, min ven, som er af samme blod som jeg, du læste ikke mine tanker? Du mærkede ikke, hverken i mine ord eller mine træk, at jeg var bevidst om det forgangne?"

"Nej, Dolly!"

"Nuvel, Jane, jeg skal da fortælle dig noget, som jeg ikke har fortalt nogen andre. Ja – da min forstand vendte tilbage – jeg havde da en forudfølelse af, at John var i live, at jeg ikke var enke, og det syntes mig også, som om ..."

"Som om?" sagde Jane.

Hendes øjne fyldtes med en uforklarlig angst, hendes træk viste en vild frygt; hun ventede på, hvad Dolly var ved at sige.

"Jo, Jane," fortsatte Dolly, "jeg havde en følelse af, at jeg stadig var moder!"

Jane rejste sig og fægtede med hænderne i luften, som om hun ville bortjage et eller andet afskyeligt billede, hendes læber arbejdede uden dog at være i stand til at sige et ord. Dolly, der var opslugt af sine egne tanker, bemærkede ikke hendes ophidselse, og Jane var allerede ved at genvinde sin selvbeherskelse, da hendes mand viste sig i værelsets dør.

Len Burker blev stående i døråbningen og så på sin kone, idet han syntes at spørge hende:

"Hvad har du fortalt?"

Jane stod fuldstændig magtløs overfor denne mand – den uovervindelige dominans af en stærk ånd over den svagere. Jane faldt sammen på en stol, tilintetgjort under Len Burkers

blik. Mrs. Branican forstod. Synet af Len Burker genkaldte fortiden, og mindede hende om, hvad Jane måtte have udholdt sammen med ham. Men hendes hjertes væmmelse varede kun et øjeblik. Dolly var fast besluttet på at afholde sig fra alle bebrejdelser, at overvinde sin modvilje, for ikke mere at skulle skilles fra den ulykkelige Jane.

"Len Burker," sagde hun, "De ved, hvorfor jeg er kommet til Australien. Det er en pligt, som jeg helt og fuldt vil hengive mig til, indtil jeg finder John, for John er i live. Da tilfældet nu har anbragt Dem på min vej, da jeg har genfundet Jane, den eneste levende slægtning jeg har tilbage, så overlad hende til mig og tillad hende at følge med mig, sådan som hun gerne vil."

Len Burker svarede ikke straks. Han vidste, at han havde skinnet imod sig, men han ønskede, at Dolly skulle afslutte sit tilbud med også at invitere ham til at slutte sig til ekspeditionen. Men, da Dolly forblev tavs, mente han selv at måtte tilbyde sig.

"Dolly," sagde han, "jeg skal svare Dem uden omsvøb på Deres tilbud, og jeg vil tilføje, at jeg forventede det. Jeg vil ikke modsætte mig det, og jeg giver villigt mit tilsagn til, at min kone kan blive hos Dem. Ak! Livet har været hårdt for os begge, siden uheldet ville, at jeg blev tvunget til at forlade San Diego. Vi har gennemgået meget i de fjorten år, der er gået, og som De kan se, har lykken heller ikke tilsmilet mig her i Australien; jeg må arbejde som daglejer for at tjene mit brød. Når fåreklipningen er forbi her på Waldek Hill, ved jeg ikke, hvor jeg næste gang skal få arbejde. Det vil desuden volde mig smerte at skulle skilles fra Jane, så jeg beder Dem tillade mig at slutte mig til Deres ekspedition. Jeg kender de indfødte, som jeg har haft

en del erfaring med, og jeg vil være Dem til nogen nytte som tolk. Vær kun forvisset om, Dolly, at jeg kun vil være glad for at kunne hjælpe dig til at frelse John Branican."

Dolly indså straks, at dette var betingelsen for, at Len Burker ville tillade hende at tage Jane med sig. Det ville ikke nytte at diskutere med en mand som ham; desuden, hvis han virkelig mente, hvad han sagde, ville hans tilstedeværelse ikke være ganske unyttig, han havde jo trods alt gennem en årrække ført et omvandrende liv, som havde ført ham gennem Australiens centrale dele. Mrs. Branican svarede derfor, om end i en særdeles kølig tone:

"Det er en aftale, Len Burker; De vil blive en af os. Gør Dem rede til at tage af sted, for vi forlader Lady Charlotte Station så tidligt som muligt i morgen."

"Jeg skal være rede," sagde Len Burker, som atter trak sig tilbage uden at havde vovet at give mrs. Branican hånden.

Da Zach Fren fik at vide, at Len Burker skulle med ekspedition, blev han ikke synderlig fornøjet. Han kendte manden, han vidste fra mr. William Andrew, hvorledes denne dystre personage havde misbrugt sine beføjelser og bortødslet Dollys fædrenearv. Han vidste, under hvilke omstændigheder denne troløse værge, denne bedrageriske børsmægler, havde været nødt til at forlade San Diego; han nærede slet ingen tvivl om, at Burker havde ført et særdeles mistænkeligt levned gennem alle de fjorten år, han havde opholdt sig i Australien. Han sagde dog intet, idet han anså det for at være en god ting, at Jane blev i Dollys nærhed. Men for sig selv lovede han at holde et godt øje med Len Burker.

Dagen gik til ende uden yderligere episoder. Len Burker blev ikke set igen, han havde travlt med forberede sig til afrejsen efter at have arrangeret sig med nybyggeren på Waldek Hill. Dette havde ikke voldt nogen besværligheder, nybyggeren tilbød ham endog en hest, så han var i stand til at følge med ekspeditionen til Alice Springs, hvor omorganiseringen af karavanen skulle finde sted.

Dolly og Jane tilbragte resten af eftermiddagen og aftenen sammen på Waldek Hill. Dolly undgik at tale om Len Burker, og kom ikke med nogen hentydninger til, hvad han havde bestilt efter at han havde forladt San Diego, idet hun nok havde på fornemmelsen, at han havde gjort ting, som Jane ikke kunne tale om.

Denne aften kom hverken Tom Marix eller Godfrey, der var ude for at samle oplysninger hos de bofaste indfødte, hvis hytter lå i nabolaget, til Waldek Hill. Det var først tidligt næste morgen, at mrs. Branican fik lejlighed til at præsentere Jane for Godfrey, som hun præsenterede som sin adoptivsøn.

Jane blev overordentlig forbløffet over den lighed, der var mellem drengen og kaptajn John. Indtrykket var så voldsomt, at hun næppe turde se på ham. Og hvordan kan vi udtrykke hendes følelser, da Dolly fortalte hende alt om Godfrey, hvordan hun havde mødt ham om bord på *Brisbane*, hvordan han oprindelig var et hittebarn fra San Diegos gader, hvordan han var blevet opdraget på Wat House, og endelig, at han var omkring fjorten år gammel.

Jane sad ubevægelig og stum og lyttede til denne beretning, bleg som døden. Hende hjerte var næsten ophørt med at banke som følge af den voldsomme angst, hun følte.

Og da Dolly lod hende alene, faldt hun på knæ med foldede hænder. Så kom livet tilbage i hendes ansigt, og det var som forvandlet.

"Ham! Ham!" skreg hun, "ham! Så tæt på hende! Åh Gud, at du har villet det sådan!"

Et øjeblik efter havde Jane forladt huset på Waldek Hill, og hastede over den indre gård mod den hytte, hvor hun boede, for at fortælle sin mand det hele.

Len Burker var ved at pakke de få stykker tøj og andre genstande, han ville tage med sig. Janes overordentlige ophidselse, da hun kom, fik ham til springe et skridt tilbage.

"Hvad er der på færde?" sagde han skarpt. "Tal! Så tal dog! Hvad er der på færde?"

"Han lever!" sagde Jane. "Og han er her! Så tæt på sin moder – ham, som vi troede ..."

"Med sin moder – i live – ham?" sagde Len Burker, der var som ramt af lynet ved denne afsløring.

Han forstod kun alt for godt, hvem ordet "ham" henviste til.

"Ja! Ham!" sagde Jane, "ham! John og Dolly Branicans andet barn!"

En kort forklaring vil være tilstrækkelig til at fortælle, hvad der havde fundet sted femten år tidligere i *Prospect House*.

Nogle få måneder efter, at de havde taget ophold i huset, havde mr. og mrs. Burker bemærket, at Dolly, der på dette tidspunkt ikke havde haft sin forstands brug i nogle uger, var i en tilstand, som hun ikke selv var klar over. Skarpt overvåget af mulatten, No, og på trods af Janes bønner, blev Dolly så at sige

afskåret fra sine venner og naboer under påskud af, at hun var syg. Syv måneder senere, stadig sindsforvirret og uden den mindste smule hukommelse, havde hun bragt endnu et barn til verden.

På dette tidspunkt, hvor kaptajn Johns død var almindeligt accepteret, kom dette barns fødsel på tværs af Len Burkers planer med hensyn til Dollys fremtidige rigdom. Han havde derfor besluttet at holde fødslen hemmelig. Derfor blev tjenestefolkene sendt bort og besøgende nægtet adgang. Jane, der havde været tvunget til at bøje sig for sin mand, havde ikke kunnet forhindre dette. Barnet var, kun få timer gammelt, blevet efterladt af No på en landevej, hvor det dog heldigvis var blevet fundet af en forbipasserende, som bragte det til et hospital. Senere, da Wat House var blevet indviet, blev barnet optaget dér, og var så som otteårig blevet sendt til søs som kahytsdreng. Og således er alt da forklaret: Godfreys lighed med kaptajn John – hans fader – Dollys instinktive følelser – Dolly, som var moder uden selv at vide det!

"Ja, Len," sagde Jane. "Det er hans søn! Og nu må vi tilstå alt!"

Men ved tanken om en tilståelse, der ville bringe den plan i fare, hvorpå hele hans fremtid hvilede, gjorde Len Burker en truende bevægelse, og en grov ed undslap ham. Han tog den ulykkelige Jane i hånden, og idet han så hende lige i øjnene, sagde han med lav stemme:

"For Dollys såvel som for Godfreys bedste, råder jeg dig, Jane, til at holde tand for tunge!"

26. Videre mod nord

Der var ikke noget at tage fejl af; Godfrey var virkelig John og Dolly Branicans andet barn. Den kærlighed, som Dolly følte for ham, var blot en moders instinktive følelse. Men hun vidste jo ikke, at drengen var hendes søn, og hvordan skulle hun nogensinde opdage det, hvis Jane, der lå under for Len Burkers trusler, var tvunget til at forblive tavs for at sikre Godfreys sikkerhed? At tale ville være at overgive drengen til Len Burkers nåde og unåde, og slynglen, der en gang tidligere havde forsøgt at slippe af med ham, ville nok vide, hvordan han skulle komme ham til livs på et eller andet tidspunkt under denne farefulde ekspedition. Det var derfor nødvendigt, at både moder og søn forblev uvidende om det bånd, der knyttede dem til hinanden.

Da han så Godfrey, og huskede på omstændighederne ved hans allertidligste tilværelse, og så den slående lighed, drengen havde med John, nærede Len Burker ikke mere den ringeste tvivl om hans identitet. Netop da han havde gjort op med sig selv, at John Branican måtte være død, så skete dette. Nuvel! Hvad skulle der ske med Godfrey, hvis Jane talte over sig? Men Len Burker var ganske rolig. Jane ville intet sige.

Den 11. oktober 1890 genoptog karavanen sin rejse efter at have hvilet ud i 24 timer. Jane fik plads i mrs. Branicans vogn, Len Burker red en udmærket hest, sommetider foran, sommetider bagude, og talte med Tom Marix om de områder, han havde rejst gennem langs telegraflinjen. Han søgte ikke Zach Frens selskab; denne havde vist ham en udtalt modvilje.

Og han undgik Godfrey; synet af denne ærgrede ham. Når drengen kom til for at deltage i samtalen mellem Dolly og Jane, trak Len Burker sig tilbage for at undgå at have noget som helst at gøre med ham.

Efterhånden som ekspeditionen bevægede sig frem, ændrede landskabet gradvist karakter. Hist og her lå en farm, der helt og holdent var viet til fåreavl, for resten bestod landskabet af prærie, der strakte sig vidt ud i horisonten, med små isolerede grupper af træer – febergummitræer eller eucalyptus – der på ingen måde lignede de tætte skove i South Australia.

Den 12. oktober klokken seks om aftenen, slog Tom Marix, efter at have gennemført en meget lang dagsrejse, som heden havde gjort så meget mere udmattende, lejr ved bredden af Finke River, ikke så langt fra Mount Daniel, hvis top kunne anes ude mod vest.

Geograferne er i dag enige om, at denne flod – kaldet Larra-Larra af de indfødte – er den vigtigste flod i det centrale Australien. Om aftenen fortalte Tom Marix mrs. Branican om floden, mens Zach Fren, Len og Jane Burker holdt hende med selskab i et af teltene.

"Spørgsmålet er," sagde Tom Marix, "om Finke River løber ud i den umådelige Lake Eyre, som vi passerede efter Farina Town. Den opdagelsesrejsende David Lindsay brugte den sidste del af 1885 på at søge dette spørgsmål afgjort. Efter at have nået The Peak Station, som vi også passerede, fulgte han floden til det sted, hvor den forsvinder i sandet nordøst for Dalhousie. Men han mente dog, at i regntiden, når den svulmer ekstraordinært op, løber den ud i Lake Eyre."

"Og hvor lang er så Finke River?" spurgte mrs. Branican.

"Man anslår den til at være mindst ni hundrede engelske mil," svarede Tom Marix.

"Skal vi følge den længe?"

"Kun nogle få dage, for den slår adskillige sving, og drejer til sidst af mod vest gennem James Ranges."

"Jeg har mødt denne David Lindsay, De taler om," sagde Len Burker.

"De kendte ham?" sagde Zach Fren i et tonefald, som røbede en vis grad af mistro.

"Og hvad skulle der være mærkeligt ved det?" sagde Len Burker. "Jeg mødte Lindsay, lige da han nåede Dalhousie Station. Han var lige på grænsen til West Queensland, som jeg besøgte på grund af et ærinde, jeg havde for et firma i Brisbane."

"Det er ganske rigtigt den vej, han tog," sagde Tom Marix. "Efter at have nået Alice Springs og rundet MacDonnell Ranges, foretog han en fuldstændig udforskning af Herbert River og nåede op til Carpentariabugten, hvor han så endte denne hans anden rejse fra syd til nord over det australske kontinent."

"Og jeg kan tilføje," sagde Len Burker, "at David Lindsay blev ledsaget af en tysk botaniker, hvis navn var Dietrich. Deres karavane benyttede udelukkende kameler til transport. Det er, tænker jeg, vel også den måde, du vil benytte for at komme videre efter Alice Springs, Dolly, og du vil gennemføre det, ligesom David Lindsay gjorde det."

"Ja, vi vil gennemføre det, Len," sagde mrs. Branican.

"Det er der ingen, der nærer nogen som helst tvivl om!" tilføjede Zach Fren.

Kort sagt lod det til at være sandt, at Len Burker havde mødt David Lindsay under de omstændigheder, han sagde. Desuden støttede Jane hans udtalelser. Men hvis Dolly havde spurgt ham om, hvilket firma han dengang rejste for, ville han være kommet i nogen forlegenhed for svaret.

Mens mrs. Branican og hendes selskab lå ved Finke Rivers bred, fik de underretning om englænderen Jos Meritt og Gin-Ghi, hans kinesiske tjener. De var stadig nogle dagsrejser forud for karavanen, men den vandt langsomt ind på dem.

Det var fra de indfødte, man fik nyt om denne berømmelige hattesamler. Fem dage tidligere var Jos Meritt og hans tjener standset op i landsbyen Kilna, omkring en engelsk mil fra stationen.

Der er mange hundrede sorte i Kilna, både mænd, kvinder og børn, som bor i barkhytter. Disse hytter kaldes for *villums* på australsk, og man vil bemærke den særegne lighed mellem de indfødtes ord, og ordet *villa*, der er af latinsk oprindelse.

Det er værd at se lidt nærmere på disse indfødte. Nogle af dem var høje og velbyggede, smidige, stærke og overordentlig udholdende. For størstepartens vedkommende karakteriseres de af det særegne, flade ansigt, der er almindeligt hos primitive racer; deres øjenbryn er stærkt fremspringende, håret krøllet snarere end uldent, med en smal pande, der skråner tilbage under dets lokker; næsen er flad, næseborene store, munden er enorm og tænderne som hos vilde rovdyr. De ellers almindelige store kroppe og tynde ben sås ikke hos disse mænd, hvilket

gjorde dem temmelig enestående blandt de australske negerstammer.

Hvorfra kom de indfødte i denne femte verdensdel fra? Fandtes der tidligere, som nogle lærde – måske lidt for lærde – mænd har påstået, et Stillehavskontinent, hvoraf der nu kun findes de højeste bjergtoppe tilbage i form af den mængde øer, der er spredt over overfladen af det enorme ocean? Er disse australiere efterkommere af de talrige racer, der befolkede dette kontinent engang i en fjern fortid? Sådanne teorier kan være sandsynlige nok som blotte hypoteser. Men hvis forklaringen er korrekt, må man samtidig indrømme, at den indfødte race er degenereret i mental og fysisk henseende i betydelig grad. Australnegeren er en vildmand i både opførsel og smag, og med sine uudryddelige kannibalske vaner – i hvert fald hos nogle stammer – befinder han sig på menneskehedens laveste trin, ikke meget hævet over de kødædende dyr. I et land, der ikke har nogle løver eller tigre eller pantere, kan man hævde, at de erstatter disse som menneskeædere. Jorden – der i øvrigt er ganske ufrugtbar – lader disse australiere ligge uopdyrket hen; de klæder sig kun i de mest nødtørftige laser; de ejer ikke blot de simpleste redskaber til madlavning; deres våben er kun de mest rudimentære, idet deres spyd blot er træpinde, der er hærdede i spidsen; deres økser er lavet af sten, desuden har den den såkaldte *nulla-nulla*, en slags kølle af meget hårdt træ, og den berømmelige boomerang, hvis særlige vinkelform får den til at vende tilbage til kasteren, når den er blevet kastet af sted af en kraftig arm. Australnegeren er, gentager vi, vild i enhver betydning af ordet.

Til sådanne væsener har naturen givet kvinder der passer til dem – *lubra* – stærke nok til udholde den omvandrende tilværelses udmattende liv, udføre det mest besværlige arbejde, og til at bære de små børn og lejrudstyret. Disse ulykkelige skabninger er gamle i femogtyveårsalderen, og ikke kun gamle, men tilmed hæslige at se til. De tygger ustandseligt på bladene fra en plante, *pitturi*, der har egenskaber, der ligner opiums og tobaks, og som holder dem oppe under deres uendelige vandringer og hjælper dem til at udholde lange sulteperioder.

Og hvad må man så ikke se? De indfødte, der har samkvem med de europæiske kolonister i byerne begynder at følge europæiske skikke. Ja! De skal have kjoler, oven i købet med slæb, hatte og fjer i hattene. Mændene kan slet ikke være foruden europæisk hovedtøj, og tilfredsstiller deres ønske ved at hjemsøge de forretninger, der handler med gammelt tøj.

Uden tvivl havde Jos Meritt hørt om den bemærkelsesværdige rejse i Australien, som blev foretaget af Carl Lumholtz, og huskede sikkert beskrivelsen, som denne djærve nordmand gav, som opholdt sig i mere end seks måneder blandt de vilde kannibaler i den nordøstlige del af landet:

"Jeg mødte de indfødte på halvvejen. De havde gjort sig vældig fine, en af dem spankulerede omkring i en skjorte, den anden bar en fruentimmerhat på hovedet. Australnegrene sætter stor pris på disse ting, og lader dem gå fra stamme til stamme, fra de mere civiliserede, der boede i nærheden af kolonierne, til de, der aldrig nogensinde havde haft noget samkvem med de hvide. Mange af mine mænd lånte de indfødte hatte, og de var ganske stolte, når det blev deres tur til at bære dem. En af dem, som gik foran mig *in puris naturalibus*,

svedende under vægten af mit gevær, var et virkelig særpræget syn med en hat, som han bar på sned. Hvilken skæbne har denne hat ikke haft, fra de hvides land til de sortes bjerge!"

Jos Meritt må have kendt til dette, og måske ville det være hos en australsk stamme, på hovedet af en høvding i den de nordlige eller nordvestlige territorier, at han ville finde denne særlige hat, som han søgte efter med risiko for sit liv blandt de australske kannibaler. Men det skal bemærkes, at han ikke havde haft heldet med sig blandt de indfødte i Queensland; det så heller ikke ud til, at han havde været heldigere hos de indfødte i Kilna, og derfor fortsatte han sin eventyrlige færd ind i ørkenen i det centrale Australien.

Den 13. oktober gav Tom Marix signal til opbrud ved solopgang. Karavanen indtog sin sædvanlige marchorden.

Det var en stor glæde for Dolly at have Jane hos sig. Vognen, de sad i, tillod dem at være alene i fred, udveksle tanker og være fortrolige. Hvorfor skulle Jane tvinge sig til at tie? Af og til, når hun så den gensidige hengivenhed, moderlig og sønlig, som lagdes for dagen ved et blik, et spørgsmål, et ord, mellem Dolly og Godfrey, var det næsten, som om hendes hemmelighed var ved at undslippe hende mod hendes vilje. Men så hørte hun atter Len Barkers trusler, og af frygt for at der skulle ske noget med drengen, lod hun tilmed ligegyldig over for ham, hvilket mrs. Branican bemærkede med nogen fortrædelighed.

Vi kan let forestille os, hvordan Jane følte, da Dolly en dag sagde til hende:

"Jane, du må forstå, at med denne slående lighed, og mine instinktive følelser for ham, troede jeg at mit barn havde undgået døden uden at mr. Andrew eller nogle af hans venners

viden; og derfor troede jeg, at Godfrey var vores søn, Johns og min søn. Men nej! Stakkels lille Wat ligger på kirkegården i San Diego."

"Ja, det var der, vi begravede ham, kære Dolly," sagde Jane. "Der har han sin grav mellem blomsterne."

"Jane, Jane!" udbrød Dolly, "hvis Gud ikke gav mig mit barn igen, så vil Han dog give mig hans fader; Han vil give mig John igen."

Den 15. oktober, klokken seks om aftenen, efter at man havde lagt Mount Humphries bag sig, gjorde karavanen holdt ved bredden af Palmer Creek, en biflod til Finke River. Denne bæk var næsten udtørret, idet den, som de fleste andre floder i disse egne, kunne havde regnen at takke for sin tilværelse. Den var følgelig ganske nem at komme over, ligesom tre dage senere Hughes Creek, fireogtredive engelske mil nordpå.

Overland Telegraph Line strækker sine luftledninger videre ud i denne retning – "Ariadnetråde", som man kan følge fra station til station. Med mellemrum stødte man på smågrupper af huse, og mere sjældent en større farm, hvor Tom Marix, mod rigelig betaling, skaffede dem frisk kød.

Godfrey og Zach Fren drog ud på rekognoscering for at opspore nyt. Nybyggerne var kun glade for at fortælle dem om de omvandrende stammer, der holder til i disse territorier. Havde de hørt om en hvid man, der blev holdt fangen hos indastammen nord- eller vestpå? Vidste de, om nogen rejsende for nylig var kommet gennem disse afsides egne? Men svarene var benægtende. Intet spor, end ikke de svageste, kunne man finde, der kunne sætte dem på sporet af kaptajn John. Så man måtte

skynde sig videre til Alice Springs, som karavanen endnu manglede mindst firs mil i at nå.

Efter at man var kommet over Hughes Creek, blev det vanskeligere at komme frem. Landskabet blev mere bjergrigt, vejen gik gennem smalle slugter, den ene i forlængelse af den anden, og næsten ufremkommelige raviner, som snoede sig mellem udløberne af *Waterhouse Ranges*. Tom Marix og Godfrey red i forvejen og udsøgte de mest farbare pas. De rejsende, både til hest og til fods, vandt let nok frem, selv vognene, der blev trukket af heste kom igennem uden større besvær, men de tungt lastede kærrer kunne kun trækkes igennem ved de yderste anstrengelser af trækokserne. Det vigtigste var at undgå uheld, såsom at hjulene brød sammen eller akslerne knækkede, hvilket ville tage lang tid at reparere, hvis det ikke ligefrem ville tvinge dem til at lade køretøjet i stikken.

Om morgenen den 19. oktober drog karavanen ind i de områder, hvor telegrafledningerne ikke mere kunne holde deres lige linje. Terrænet beskaffenhed havde allerede tvunget dem til at dreje af mod vest – samme retning, som Tom Marix nu valgte.

Men som om det ikke var nok, at denne egn fremviste et lunefuldt, uregelmæssigt terræn, der gjorde en hurtig og støt fremmarch umulig, tilmed var den oversået med smågrupper af træer på grund af de nærliggende bjerge. Sådanne "*brigalow scrubs*" måtte man hele tiden gå uden om; det var ugennemtrængelige tykninger, der for størsteparten bestod af arter af den meget udbredte akaciafamilie. Langs floderne så man klynger af *casuarinas*, helt fri for blade, som om en storm havde blæst dem rene. Ved mundingerne til kløfterne så man

enkelte af den slags kalabastræer, hvis stammer er tykke forneden, så de ligner en flaske, og som australierne da også kalder for *bottle trees*. På samme måde som eucalyptustræerne, der kan tømme en hel brønd, når rødderne når hen til den, pumper kalabastræet al fugtighed ud af jorden, og dets svampeagtige ved er så gennemvædet og porøst, at det kan bruges til kvægfoder.

Der lever et stor antal forskellige arter pungdyr blandt disse *brigalow shrubs*, blandt andet *wallabies*, der er så hurtige i deres flugt, at de indfødte, hvis de vil fange dem, må omringe dem med en kreds af flammer, ved at sætte ild til græsset. Visse steder var der hele sværme af kængururotter, og også kæmpekænguruer, som de hvide kun jager for fornøjelsens skyld; man må være neger – ja, tilmed australneger – for at sætte pris på deres læderagtige kød. En eller to gange lykkedes det Tom Marix og Godfrey at skyde to-tre stykker af disse dyr, der kan løbe så stærkt som en hest i galop. Det viste sig, at halen af disse kænguruer kan laves til en glimrende suppe, som alle karavanens deltagere nød til aftensmåltidet.

Den nat var der stor opstandelse i lejren. Den blev nemlig invaderet af rotter, hvilket er meget almindeligt i Australien, når denne gnaver vandrer. Ingen kunne ligge ned og sove uden at risikere at blive bidt, og følgelig var der da heller ingen, der sov.

Mrs. Branican og hendes selskab brød atter op om morgenen den 22. oktober, mens de forbandede rotterne og deres uvæsen. Ved solnedgang havde karavanen nået til de sidste udløbere af MacDonnell Ranges, og derfra skulle rejsebetingelserne blive

betydelig gunstigere. Fyrre mil til, og den første del af ekspeditionen ville slutte i Alice Springs.

Ekspeditionen genoptog sin march ved daggry den 23. En enorm slette strakte sig foran dem helt til synsranden. Nogle få bakker gjorde udsigten en smule afvekslende, ligesom nogle enkelte klynger af træer brød monotonien. Kærrerne kunne let følge den smalle vej langs telegrafpælene, der gik fra station til station, der her lå med temmelig stor afstand. Det er næsten utroligt, at linjen, der kun er let bevogtet i disse ørkenområder, blev ladt i fred af de indfødte. Til de bemærkninger, der blev fremsat i denne henseende, svarede Tom Marix:

"Disse nomader blev, som jeg tidligere sagde, straffet med elektricitet af vor ingeniør; de tror nu, at tordenen løber i ledningerne, og tør derfor ikke røre dem. Ja, de tror tilmed, at de to ender af ledningerne er forbundet med solen og månen, og at disse to store kugler vil falde ned over dem, hvis de vover at røre trådene."

Ekspeditionen gjorde holdt for at hvile klokken 11 om formiddagen, som man plejede. Karavanen standsede nær en klynge eucalyptus, hvis blade, der hang lodret som krystaller på en lysekrone, ikke gav nogen som helst skygge. En lille bæk flød forbi, eller rettere blot en spinkel tråd af vand, næppe nok til at fugte gruset i dens leje. På den modsatte bred hævede terrænet sig brat, og spærrede vejen til sletten i mange mils længde fra øst til vest. Bag den kunne man stadig ane MacDonnell Ranges hæve sig i det fjerne.

Middagshvilet varede sædvanligvis to timer. På denne måde undgik man at rejse i den varmeste tid midt på dagen. Man holdt kun rast, der var ikke tale om at slå lejr; alt hvad Tom

Marix gjorde, var at spænde okserne fra og tage sadlerne af hestene. Dyrene spiste, hvad der var på stedet. Der blev ikke slået telte op eller tændt noget bål. Koldt dyrekød eller konserves blev serveret som dagens andet måltid efter morgenmaden, der var blevet indtaget ved solopgang.

Alle ekspeditionens deltagere var som sædvanlig samlede, og man sad eller lå i græsset, som dækkede bakkerne. I løbet af en halv times tid havde oksedriverne og mændene fra eskorten, sorte som hvide, stillet deres sult, og lagde sig til at sove, indtil det igen var tid til at drage videre.

Mrs. Branican, Jane og Godfrey dannede en gruppe for sig selv. Den indfødte tjenestepige, Harriett, havde bragt dem en kurv, der indeholdt forskellige madvarer. Mens de spiste, talte de om deres nært forestående ankomst til Alice Springs. Det håb, som Dolly aldrig havde opgivet, delte drengen fuldt ud, og, selv om der ikke havde været noget som helst, der kunne give dem anledning til at håbe, ville ingen og intet have kunne ryste deres overbevisning. Begge troede fuldt og fast på ekspeditionens heldige udfald, og de var fast besluttede på ikke at forlade Australien, før de havde fået fuldstændig vished om kaptajn Johns skæbne.

Len Burker, der lod som om han delte deres mening, sparede ikke på opmuntringer, så ofte han fik muligheden, for det var en del af hans spil, at mrs. Branican ikke skulle vende tilbage til Amerika, al den stund, at det var ham forbudt at følge med. Dolly, der ikke havde nogen mistanke om hans afskyelige rænker, var ham taknemmelig for hans støtte.

Zach Fren og Tom Marix talte om karavanens omformering, når den forlod Alice Springs. Et alvorligt emne, for var det ikke

nu, at de virkelige vanskeligheder for en ekspedition tværs over Australien ville begynde?

Omkring klokken halv tre hørtes en dump, dyb støj nordfra. Det lød som et langtrukkent udråb fra en folkemængde, en vedvarende rumlen, som en torden, der blev båret af luften mod lejren. Mrs. Branican, Jane og Godfrey, der alle havde rejst sig ved lyden, stod og lyttede.

Tom Marix og Zach Fren kom til og lyttede ligeledes.

"Hvad betyder denne støj?" spurgte Dolly.

"En storm, vel sagtens?" sagde bådsmanden.

"Det lyder mere som bølger, der slår mod en strand," sagde Godfrey.

Der var imidlertid intet tegn til en storm, og atmosfæren udviste heller ingen forøget elektrisk aktivitet. Hvad angik en voldsom oversvømmelse, ville dette kun kunne forekomme som en følge af, at bækkene og floderne pludselig blev overfyldte. Men da Zach Fren ville forklare fænomenet på denne måde, rystede Tom Marix på hovedet og sagde:

"En oversvømmelse i denne del af kontinentet, på denne tid af året, med denne tørke? Det er umuligt!"

Og han havde ret.

Vel kan det forekomme, at der efter en voldsom storm oversvømmelser på grund af den store mængde regnvand, som floderne ikke formår at aflede, og et flydende dække spreder sig i de lavereliggende egne. Dette indtræffer ofte i den våde del af året; men i slutningen af oktober var det ikke en mulig forklaring.

Tom Marix, Zach Fren og Godfrey klatrede op ad bakkeskrænten, og spejdede mod nord og øst. Der var intet at

se nogetsteds på den vidtstrakte, øde ørkenflade; men lige over horisonten så man en sky af en sælsom form, som ikke kunne forveksles med de tåger, som den lange tørke havde dannet mellem jorden og himlen. Det var ikke en sky af den sædvanlige runde form, det lignede snarere en af den slags skarpt afgrænsede røgskyer, som fremkommer ved affyring af et skydevåben. Hvad angik støjen, der kom fra støvsky – for man kunne ikke være i tvivl om, at det var en støvsky – så øgedes den hele tiden, den syntes at have sin egen, ensformige rytme, en slags kolossal galop, der gav genlyd fra den umådelige præries elastiske grund. – Hvad kom den af?

"Jeg ved det – jeg har set sådan noget før – det er får!" sagde Tom Marix.

"Får?" svarede Godfrey leende. "Hvis det dér kun er får ..."

"Du skal ikke le, Godfrey!" sagde lederen af eskorten, "det er måske tusinder og atter tusinder af får, som er slået med panik. – Hvis jeg ikke tager meget fejl, vil de om ikke så længe passere os som en lavine, og de ødelægger alt på deres vej."

Tom Marix overdrev ikke. Når disse dyr går fra sans og samling og løber amok af en eller anden grund, hvilket af og til sker, er der intet, der kan standse dem; de ødelægger indhegningerne og flygter. Et gammelt ordsprog lyder: "Selv kongens vogn holder tilbage for fåreflokken", og det er sandt, at en flok af disse dumme dyr hellere lader sig tilintetgøre end standse, men selv om de lader sig udslette, så udsletter de også selv alt, når de styrter frem i sådanne enorme flokke. Og det var altså det, der var tilfældet her.

Støvskyen dækkede et areal på mellem to og tre mil, og der var vel ikke mindre end hundrede tusind får, som i blind panik

kom styrtende mod karavanen. De kom fra nord og spredte sig som en kæmpemæssig flod ud over sletten, og de ville ikke standse, før de sank til jorden af udmattelse.

"Hvad skal vi gøre?" spurgte Zach Fren.

"Gå i dækning, så godt vi kan ved foden af bakken her," sagde Tom Marix.

Der var ikke andet at gøre, og de tre gik ned. Utilstrækkelige som de af Tom Marix angivne forholdsregler var, blev de alligevel omgående sat i værk. Fårelavinen var ikke mere end et par mil fra lejren. Skyen rejste sig i tætte hvirvler i luften, og inde fra skyen hørtes brægen fra hundredtusinde panikslagne får.

Kærrerne blev kørt ind langs bakkeskrænten. Heste og okser blev af deres ryttere og drivere tvunget ned at ligge på jorden, for bedre at kunne modstå de stød, der ville ramme dem, når fårene passerede hen over dem. Mændene lænede sig ind til den skrå bakkeskrænt. Godfrey anbragte sig i nærheden af Dolly, så at han bedre kunne beskytte hende – og så ventede de.

Tom Marix gik imidlertid atter op til bakketoppen for at spejde ud over sletten, der så ud som om den bevægede sig i bølger som havet i stærk blæst. Fåreflokken kom nærmere med en vældig støj og en vældig fart, og den fyldte nu mere end en tredjedel af synskredsen.

Som Tom Marix havde sagt, kunne fårene tælles i hundredtusindvis. Om mindre end to minutter ville de have nået lejren.

"Pas på – nu kommer de!" råbte han.

Og han gled hurtigt ned ad skrænten til stedet, hvor mrs. Branican, Jane, Godfrey og Zach Fren krøb sammen.

Næsten samtidigt sås de første får øverst på bakken. De standsede ikke – de kunne ikke standse. De forreste dyr – nogle hundrede stykker – faldt i en dynge ud over skrænten, da jorden forsvandt under dem. Og til fårenes brægen føjede sig nu hestenes vrinsken og oksernes rædselsslagne brølen. Så blev alt udvisket inde i en tyk sky af støv, mens lavine væltede over bakken i et uimodståeligt fremstød – en regulær stormflod af får.

Det varede i fem minutter. De første, der rejste sig, var Tom Marix, Godfrey og Zach, og de så den skrækslagne masse forsvinde mod syd.

"Op, op!" råbte eskortelederen.

Alle rejste sig. Nogle få mindre kvæstelser, et par forvirrede okseforspand – det var alt, hvad der var sket af skade, takket være den beskyttende bakkeskrænt.

Tom Marix, Godfrey og Zach Fren klatrede straks op på toppen af højen igen.

Mod syd så man den flygtende fåreflok forsvinde bag et tæppe af sand. Mod nord sås sletten, der var fuldstændig ødelagt af fåremængdens trampen.

Pludselig udbrød Godfrey: "Der! Se dér!"

Halvtreds meter fra højen lå to livløse kroppe på jorden – utvivlsomt to indfødte, der var blevet slæbt med, trampet ned, og sandsynligvis dræbt af de flygtende får.

Tom Marix og Godfrey løb omgående ned til dem.

Og hvor stor var ikke deres overraskelse! Jos Meritt og hans tjener Gin-Ghi var det, som lå der, ubevægelige, livløse. Men de trak stadig vejret, og kom snart til sig selv efter dette

voldsomme angreb. Næppe havde de åbnet øjnene, før de var på fode igen, dækket af blå mærker og småsår, som de var.

"Godt! Åh! Meget godt!" sagde Jos Meritt, og så omkring sig: "Hvad med Gin-Ghi?" spurgte han.

"Gin-Ghi er her – eller rettere, det der er tilbage af ham!" svarede kineseren og strakte sig. "Rigtig mange får, herre, tusind og atter ti tusind får for meget!"

"Man kan aldrig få for mange ben, aldrig for mange koteletter, Gin-Ghi – altså heller ikke for mange får!" svarede Jos Meritt. "Det er kedeligt, vi ikke fangede et, mens de løb forbi ..."

"Trøst Dem, mr. Meritt," sagde Zach Fren, "der er nogle hundrede stykker her ved foden af bakken til Deres tjeneste."

"Godt! Åh! Meget godt!" ytrede den flegmatiske personage alvorligt.

Derpå tiltalte han sin tjener, der efter at have gnedet sine rygstykker grundigt, nu var nået til skuldrene:

"Gin-Ghi!"

"Herre!"

"To gange lammekølle til aftensmad!" sagde han, "gerne røde i midten!"

Jos Meritt og Gin-Ghi fortalte så, hvad der var sket. De var omkring tre mil foran karavanen, da de blev overrasket af fårene. Deres heste havde taget flugten, det havde ikke været muligt at holde dem tilbage. Kastet på jorden og trådt under fode, var det et mirakel, at de ikke var blevet dræbt, og det var endnu et lykketræf, at mrs. Branican og hendes karavane var i nærheden lige i tide til at hjælpe dem.

Og således, efter at alle var undsluppet denne særdeles alvorlige fare, drog man videre, og klokken seks om aftenen nåede karavanen Alice Springs.

27. Efter Alice Springs

Den næste dag, den 24. oktober, var mrs. Branican travlt optaget af at omformere karavanen til en ekspedition, der sandsynligvis ville blive både lang, besværlig og farefuld, eftersom den skulle gå ind i det centrale Australiens næsten ukendte egne.

Alice Springs er blot endnu en station langs *Overland Telegraph Line*; den består af nogen og tyve huse og fortjener næppe engang navn af landsby.

Først og fremmest opsøgte mrs. Branican stationens leder, mr. Flint. Han vidste måske noget om indaerne. Kom denne vestaustralske stamme, der holdt kaptajn John fangen, nogensinde ned i disse egne?

Mr. Flint havde ikke så nøje underretning i så henseende; alt hvad han vidste, var at indaerne af og til kom inde i den vestlige del af Alexandra Land. Han havde aldrig hørt tale om John Branican. Hvad angik Harry Felton, vidste han kun, at han var blevet fundet omkring firs mil øst for telegraflinjen, på grænsen til Queensland. Efter hans opfattelse var det bedste, man kunne gøre, at følge de instruktioner, denne ulykkelige havde givet lige inden han døde, og derfor fortsætte ekspeditionen skråt mod nord gennem det indre af landet til Western Australia. Han håbede, at det hele ville ende lykkeligt, og at mrs. Branican vil have heldet med sig, hvor han, Flint, havde fejlet seks år tidligere, da han søgte efter Leichhardt – en opgave, som de idelige stammekrige havde tvunget ham til at opgive [Note 2)].

Han stillede sig i øvrigt til mrs. Branicans rådighed tillige med, hvad Alice Springs ellers kunne byde på. Det var, tilføjede han, også hvad han gjort for David Lindsay, da denne rejsende gjorde holdt dér i 1886, før han drog videre mod Lake Nash og den østlige del af MacDonnell Ranges.

Tilstandene i den del af det australske kontinent, som ekspeditionen gjorde sig rede til at udforske på sin vej mod nordvest, var som følger:

I en afstand af to hundrede og tres mil fra Alice Springs, strækker sig langs den hundrede og syv og tyvende længdegrad, i ret linje fra syd til nord den grænse, der skiller South Australian, Alexandra Land og Northern Australia fra den koloni, der er bekendt under navnet Western Australia, og hvis hovedstad er Perth. Det er den mest vidtstrakte, den mindst udforskede, og den tyndest befolkede af de syv store dele, som kontinentet er opdelt i. I virkeligheden er det kun geografisk udforsket langs kysterne, som omfatter Nuyts Land, Lieuwin Land, Vlaming Land, Eendraght Land, De Witt Land og Tasman Land.

Nutidens kartografer angiver, at der i det indre af dette territorium, hvis ensomme vidder kun gennemrejses af omvandrende indfødte, findes tre adskilte ørkenområder:

1. Mod syd en ørken mellem den tredivte og otteogtyvende sydlige breddegrad, som blev udforsket af Forrest i 1869 fra kysten til den treogtyvende længdegrad, og som Giles gennemrejste i dens helhed i 1875.

2. Gibsonørkenen, mellem den otteogtyvende og treogtyvende sydlige breddegrad, hvis umådelige sletter blev krydset af førnævnte Giles i året 1876.

3. Great Sandy Desert, som er beliggende mellem den treogtyvende sydlige breddegrad og nordkysten, som oberst Warburton krydsede fra øst til nordvest i 1873; med de farer og omkostninger, vi har hørt om.

Det var netop gennem den sidstnævnte, at mrs. Branicans ekspedition skulle fortsætte sin søgen. Efter Harry Feltons oplysninger var det bedste man kunne gøre, at følge oberst Warburtons rute, som han havde beskrevet i sin rejsedagbog. Fra stationen ved Alice Springs til bredden af det Indiske Ocean havde denne modige opdagelsesrejsende brugt ikke mindre end fire af de femten måneder mellem september 1872 og januar 1874, som hans ekspedition varede. Hvor lang tid ville den færd tage, som mrs. Branican og hendes rejsefæller stod i begreb med at begive sig ud på?

Dolly bad Zach Fren og Tom Marix ikke spilde en dag, og, godt hjulpet af mr. Flint, var de i stand til at opfylde hendes ønsker.

Under de afghanske driveres ledelse havde et antal af tredive kameler samlet sig i Alice Springs efter at være blevet købt for en høj pris på mrs. Branicans vegne.

Kameler indførtes i Australien for kun omkring tredive år siden. Det var i 1860, at en vis mr. Elder hentede de første fra Inden. Disse nyttige dyr er robuste, nøjsomme og stærke, kan bære en last på hundrede og halvtreds kilo og gå fyrre kilometer på fireogtyve timer uden at anstrenge sig. Desuden kan de gå en uge uden at spise, og seks dage uden at drikke om vinteren, tre om sommeren. Man har derfor hentet dem til Australien for at yde de samme tjenester på dette tørre kontinent som i Afrikas brændende ørkenegne. Begge steder udholder de

ubesværet alskens afsavn med hensyn til vandmangel og den trykkende varme. Sahara eller Great Sandy Desert – begge gennemskæres af den samme breddegrad på hver sin halvdel af jordkloden?

Mrs. Branican havde som nævnt tredive kameler til rådighed, tyve til ridedyr og ti til oppakningen. Der var flere hanner end hunner, de fleste var unge og i god stand i henseende til styrke og helbredstilstand. Ligesom eskorten havde Tom Marix som leder, således havde dyrene den ældste han-kamel som leder, hvilken de øvrige villigt adlød. Han vejledte dem, holdt dem samlede når man holdt rast, og sørgede for at de ikke stak af med hunnerne. Hvis han døde eller blev syg, var flokken truet af opløsning, og kameldriverne ville være magtesløse. Det var derfor naturligt, at dette værdifulde dyr blev redet af Tom Marix, og disse to ledere – den ene med den anden på ryggen – havde deres plads forrest i karavanen.

Man besluttede at hestene og okserne, der havde bragt ekspedition fra Farina Town til Alice Springs, måtte efterlades hos mr. Flint, hvor de ville opholde sig sammen med vognene og kærrerne, indtil karavanen vendte tilbage. Det var meget sandsynligt, at ekspeditionen vil vende tilbage til Adelaide ad den samme vej, der markeredes af *Overland Telegraph Lines* telegrafpæle.

Dolly og Jane skulle bebo en *kibitka*, en slags telt, næsten som arabernes, der blev båret på ryggen af en af de stærkeste kameler. Der kunne de finde ly for solens stråler bag de tykke forhæng, og tilmed være beskyttet mod den regn, som – dog kun alt for sjældent – udløses af voldsomme storme på kontinentets centrale sletter.

Harriett, mrs. Branicans indfødte tjenestepige, var vant til de lange rejser, som nomaderne foretager, og foretrak at følge med til fods. De store dyr med deres to pukler syntes hendes mere egnet til at bære pakker end menneskelige væsner.

Tre ridekameler var reserveret til Len Burker, Godfrey og Zach Fren, som måtte vænne sig til deres rullende og vuggende pasgang. For resten kunne man ikke rejse hurtigere, end disse dyrs afmålte og regelmæssige skridtgang tillod det, eftersom en del af karavanen jo var til fods. Kamelerne ville kun komme til at trave, når det var nødvendigt for at komme foran karavanen for at finde en brønd eller en kilde på rejsen gennem Great Sandy Desert.

De resterende femten ridekameler var beregnet til de hvide i eskorten. De sorte, der skulle drive de ti pak-kameler, ville rejse til fods de tolv eller fjorten engelske mil, som hver dagsrejse ville komme til at udgøre; dette ville ikke være for meget for dem.

På denne måde blev karavanen organiseret med henblik på de besværligheder og strabadser, som ville være forbundet med den anden del af rejsen. Alt var arrangeret og godkendt af mrs. Branican, således at det kunne imødegå de yderligt farlige nødsituationer, karavanen sandsynligvis ville komme ud for, så længe den end måtte vare, og med passende hensyntagen til både mænd og dyr. Bedre udstyret med transportmidler, bedre forsynet med proviant og lejrudstyr, i det hele taget med bedre vilkår end det nogen sinde før havde været tilfældet for australske opdagelsesrejsende, var der begrundet håb om, at denne ekspedition vil kunne nå sit mål.

Vi har ikke fortalt, hvad der skulle blive af Jos Meritt. Skulle han og hans tjener Gin-Ghi blive tilbage i Alice Spring? Og hvis ikke, ville han så fortsætte langs telegraflinjen videre mod nord? Eller ville han ikke snarere drage mod øst i søgen efter de indfødte stammer? Det var jo der, samleren ville have størst mulighed for at finde den hat, han så længe havde eftersøgt. Men nu, da han ikke mere havde hverken sit udstyr eller sin proviant, hvordan kunne han så fortsætte sin rejse?

Zach Fren havde ved flere lejligheder udspurgt Gin-Ghi angående dette spørgsmål. Men kineseren havde svaret, at det aldrig var til at vide, hvad hans herre ville gøre, og at selv hans herre selv ikke altid vidste det. Det var dog sikkert, at Jos Meritt ikke ville finde sig i at skulle vende om, når hans samlermani ikke var blevet tilfredsstillet, og at han, Gin-Ghi, ikke lige med det samme skulle gense sit fødeland, hvor "de unge kineserinder, klædt i silke, med fingerspidserne fanger blomsterne af vandliljen."

Det var nu imidlertid blevet tid til afrejse, og Jos Meritt havde endnu intet ytret om sine planer, da mrs. Branican af Gin-Ghi blev underrettet om, at hans herre udbad sig en privat samtale.

Mrs. Branican, der kun var glad for at være den excentriske herre til så megen hjælp som muligt, svarede at hun anmodede den ærede hr. Meritt om at indfinde sig i mr. Flints, hvor hun havde opholdt sig siden sin ankomst til Alice Springs.

Jos Meritt kom straks derhen – det var om eftermiddagen den 25. oktober – og så snart han havde sat sig ned foran Dolly, begyndte han:

"Mrs. Branican! Godt! Åh! Meget godt! Jeg nærer ingen tvivl om – nej – jeg tvivler ikke et øjeblik om, at De vil finde kaptajn

John, og jeg er lige så sikker på, at jeg vil kunne lægge hånd på den hat, hvis opdagelse jeg har ofret hele mit liv på at finde. Godt! Meget Godt! De ved naturligvis, hvorfor jeg er kommet her for at ransage de mest hemmelighedsfulde egne af Australien?"

"Det ved jeg, mr. Meritt," svarede mrs. Branican, "og jeg for min del tvivler heller ikke om, at De en skønne dag vil blive belønnet for så megen vedholdenhed."

"Vedholdenhed? Godt! Åh! Meget godt! Jamen det er jo, ser De, fordi denne hat er den eneste af sin slags i hele verden!"

"Og De vil have den til Deres samling?"

"Ja, desværre, og jeg gav gerne mit eget hoved for at kunne anbringe den dér!"

"Er det da en herrehat?" spurgte Dolly, som var interesseret, om end mere af venlighed end af nysgerrighed over for denne samlergalnings uskyldige fantasier.

"Nej, frue, nej. Det er en kvindehat. Men hvilken kvinde! De må have mig undskyldt, at jeg holder hendes navn og stilling hemmelig, det er for ikke at skaffe mig konkurrenter. Tænk dog, frue, om nogen anden ..."

"De har altså et spor?"

"Spor? Godt! Åh! Meget godt! Jeg har gennem en større brevveksling, undersøgelser, og rejser, forvisset mig om, at denne hat er emigreret til Australien, og nu efter mangehånde spændende omskiftelser og et fald fra den højeste stand – åh, ja, den allerhøjeste – pryder hovedet på herskeren over en indfødt stamme."

"Men hvilken stamme?"

"En af dem, der vandrer omkring i den nordvestlige del af dette kontinent. Godt! Åh! Meget godt! Om nødvendigt, vil jeg besøge dem alle, jeg vil undersøge dem alle. Og da det ikke har nogen betydning, hvilken stamme, jeg begynder med, beder jeg Dem om tilladelse til at følge med Deres karavane til inda-stammen."

"Jamen, gerne, mr. Meritt," svarede Dolly, "og jeg skal give ordre om, at to ekstra kameler bliver fremskaffet, hvis det på nogen måde er muligt."

"Én er tilstrækkeligt, en til min tjener og mig selv; det vil være fuldt ud tilstrækkeligt. Jeg rider dyret, og Gin-Ghi kan gå."

"De ved, vi starter i morgen tidlig, mr. Meritt?"

"I morgen? Jamen, godt! Åh! Meget godt! Jeg skal ikke være den, der forsinker Dem, mrs. Branican. Men vi er vel enige om, at jeg ikke har noget at gøre med noget, der vedrører kaptajn John? Det er Deres sag. Min – er min hat."

"Deres hat, javel, det er vi så enige om, mr. Meritt!" svarede Dolly.

Derpå trak Jos Meritt sig tilbage, idet han erklærede, at denne intelligente, energiske og gavmilde kvinde fortjente at finde sin mand mindst lige så meget som han selv fortjente at lægge hånd på den juvel, hvis erobring ville fuldende hans samling af historisk hovedtøj.

Gin-Ghi fik ordre til at være klar den følgende morgen, og straks pakke de få ting, der havde overlevet mødet med fårene. Hvad angik det dyr, som herren skulle dele med sin tjener på den ovenfor beskrevne måde, lykkedes det mr. Flint at fremskaffe et sådant, hvilket indbragte ham et "Godt! Åh! Meget godt!" fra den meget taknemmelige Jos Meritt.

Den følgende dag, den 26. oktober blev der givet signal til opbrud, efter at mrs. Branican havde taget afsked med stationslederen. Tom Marix og Godfrey tog ledelsen af den hvide del af eskorten, der var beredne. Dolly og Jane tog plads i *kibitka*en, med Len Burker på den ene side og Zach Fren på den anden. Så kom, majestætisk anbragt mellem pukler på sin kamel, Jos Meritt, fulgt af Gin-Ghi. Efter disse kom pak-kamelerne og de sorte, der udgjorde den resterende del af eskorten.

Klokken seks om morgenen forlod ekspeditionen *Overland Telegraph Line* og Alice Springs i vest og forsvandt bag en af MacDonnell Ranges udløbere.

I Australien er heden ganske voldsom i oktober måned, og derfor havde Tom Marix besluttet, at man kun skulle rejse i dagens første timer – fra fire til ni om morgenen – og om eftermiddagen fra fire til otte. Selv nætterne begyndte nu at blive kvælende hede, og det var nødvendigt med lange ophold undervejs, for at karavanen langsomt kunne vænne sig til de centrale regioners udmattende klima.

De var endnu ikke kommet ud i ørkenen, med dens umådelige, tørre sletter, fuldstændig udtørrede floder, og kilder, der kun indeholdt brakvand, hvis da ikke de var fuldstændig udtørrede. Ved foden af bjergene breder en afvekslende egn sig mellem de sammenfiltrede udløbere af MacDonnell og Strangways Ranges, og over hvilke foretager en skarp drejning mod nordvest. Denne retning måtte karavanen nu forlade og dreje mere mod vest, så den næsten fulgte Stenbukkens Vendekreds. Dette var den samme rute, som Giles

havde fulgt i 1872, og den skar Stuarts femogtyve mil nord for Alice Springs.

Kamelerne kom kun langsomt frem i det bakkede landskab. Nogle få, trådtynde bække vandede det hist og her. I ly af træerne kunne man finde rindende vand, endog temmelig frisk, hvoraf dyrene drak tilstrækkeligt til at holde dem gående i mange timer.

Skytterne i karavanen, der skulle fremskaffe frisk kød, nedlagde flere forskellige slags vildt i de spredte tykninger – blandt andet kaniner.

Som man ved, er kaniner en lige så stor plage i Australien som græshoppen i Afrika. Disse alt for frugtbare gnavere vil ende med at æde alt op, hvis man ikke tager forholdsregler i tide. Indtil da havde mændene i karavanen nærmest foragtet dem, set fra et ernæringsmæssigt synspunkt, da der var rigeligt med *rigtigt* vildt på sletterne og i skovene i South Australia. Det skulle nok blive tid til at sætte dette temmelig smagløse kød på menuen, når harer, agerhøns, trapper, ænder, duer og andet befjeret og pelsklædt vildt slap op. Men i denne del af MacDonnell Ranges måtte man tage til takke med, hvad man kunne få, og det var altså disse kaniner, der fandtes i sværme overalt.

Og om aftenen den 31. oktober, da Godfrey, Jos Meritt og Zach Fren sad sammen, faldt talen på disse dyr, der bør udryddes jo før jo hellere. Godfrey spurgte, om der altid havde været kaniner i Australien, hvortil Tom Marix svarede:

"Nej, min dreng. De blev hentet hertil for kun omkring tredive år siden. Men det var en køn gave, vi fik dér. Kræene har siden formeret sig med en sådan hast, at de truer med at

oversvømme landet. Nogle områder er så befængte med dem, at man hverken kan holde får eller kvæg mere. Markerne er så undermineret med deres huller som et dørslag, og græsset bidt af helt ned til rødderne. Det er den rene ruin, og jeg er tilbøjelig til at mene, at det ikke bliver kolonisterne, der æder kaninerne, men kaninerne, der æder kolonisterne."

"Har man ikke taget kraftige midler i brug for at slippe af med dem?" spurgte Zach Fren.

"Uvirksomme midler!" sagde Tom Marix, "for deres antal øges ustandselig i stedet for at mindskes. Jeg kender en mand, der brugte fyrre tusinde pund på at prøve at udrydde de kaniner, der hærgede hans græsgange. Regeringen har sat en pris på deres hoveder, akkurat som man har gjort det med tigre og slanger i Britisk Indien. Bah! Det er ligesom en hydra, hovederne springer frem så hurtigt man kan hugge dem af. Man har forsøgt med stryknin, som forgiftede dem i tusindvis, og næsten startede en pest over landet. Intet har virket."

"Har jeg ikke hørt," sagde Godfrey, "at en fransk videnskabsmand, monsieur Pasteur, har foreslået at udrydde disse gnavere ved at påføre dem en sygdom?"

"Jo, og dette middel kunne måske have været virkningsfuldt. Men det blev ikke taget i anvendelse, selv om en belønning på tyve tusinde pund blev udlovet med dette formål for øje. Queensland og New South Wales har netop sat et trådhegn op på otte hundrede mils længde for at beskytte den østlige del af landet mod kanininvasion. Disse kaniner er virkelig en plage!"

"Godt! Åh! Meget godt! En temmelig stor plage, ja!" sagde Jos Meritt, "ligesom den gule menneskerace, som vil invadere alle fem verdensdele. Kineserne er fremtidens kaniner."

Heldigvis var Gin-Ghi ikke i nærheden, for han ville ikke have ladet denne krænkende beskrivelse af kineserne gå upåtalt hen. Eller rettere, han ville have trukket på skuldrene og leet sin races særegne latter, som mest af alt minder om en langtrukken, buldrende udånding.

"Så har australierne altså opgivet kampen?" sagde Zach Fren.

"Og på hvilken måde skulle vi dog kunne fortsætte den?" spurgte Tom Marix.

"Det kommer mig for," sagde Jos Meritt, "at der findes en fuldstændig sikker måde til at blive fri for disse kaniner."

"Og det er?" spurgte Godfrey.

"At få det engelske parlament til at vedtage en lov, der foreskriver brugen af bæverskindshuer i Storbritannien og alle dets kolonier. Eftersom 'bæverskindshuer' altid fremstilles af kaninskind – godt! Åh! Meget godt!"

Jos Meritt afsluttede sætningen med sit sædvanlige udbrud.

Men indtil det engelske parlament vedtog denne lov, var det bedste man kunne gøre at ernære sig af de kaniner, man kunne skyde undervejs. Der ville da så i det mindste være så mange færre tilbage i Australien, og der skete ingen skade ved at nedlægge dem.

Der fandtes andre dyr, som ganske vist var uanvendelige som føde, og man så nogle få særprægede arter, som er af stor interesse for naturforskere. En af dem var myrepindsvinet, af kloakdyrenes orden – et dyr med en snude af form som et næb, med hornagtige læber, en krop så strittende fuld af pigge som et pindsvin, hvis føde fortrinsvis består af insekter, den fanger med sin trådlignende tunge. En anden var næbdyret, der var udstyret med andenæb og en rødligbrun pels, der dækkede en

lille, flad krop på omkring en halv meters længde. Begge disse dyr har yderligere den særhed at være æglæggere; men når de kommer ud af ægget, opfødes de med mælk fra moderens bryst.

En dag var Godfrey, som udmærkede sig blandt karavanens jægere, så heldig at opdage og skyde en *iarri*, en slags kænguru. Dyret blev dog kun såret, og det lykkedes for det at undslippe i et nærliggende krat. Drengen behøvede dog ikke at bekymre sig om noget i den anledning, eftersom dette pungdyr – hvis Tom Marix ord stod til troende – ikke havde nogen værdi ud over det spændende og interessante ved overhovedet at komme det på nært hold. Det samme var ikke tilfældet med *bungari*, et temmelig stort dyr med sortagtig pels, som klatrer rundt i træernes højere grene på typisk pungdyrsmaner, hængende i sine kattelignende kløer og svingende med den lange hale. Dette dyr er overvejende natteaktivt, og gemmer sig så godt mellem grenene om dagen, at man kun vanskeligt får øje på det.

Tom Marix bemærkede, at *bungari*en var et udmærket bytte, hvis kød var betydeligt bedre end kænguruens, når det blev ristet over bålets gløder. Desværre fik de ikke mulighed for at afprøve denne påstand, og det var sandsynligt, at *bungari*erne ville blive mere og mere sjældne, jo nærmere de kom til ørkenen. Jo længere vestpå karavanen kom, jo mere ville man være henvist til at leve af den medbragte proviant.

På trods af det vanskelige terræn lykkedes det Tom Marix at holde den planlagte marchhastighed på tolv-fjorten engelske mil om dagen. Skønt heden allerede var høj – tredive til femogtredive grader celsius i skyggen – udholdt

ekspeditionsdeltagerne den udmærket. Om dagen var der ganske vist stadig spredte klynger af træer, under hvilke man kunne holde rast under nogenlunde behagelige forhold. Og der var endnu ikke nogen mangel på vand, om end det ikke var meget mere end nogle små vandløb i bunden af flodlejerne. Man holdt regelmæssigt rast mellem klokken ni om morgenen og klokken fire om eftermiddagen, hvilket gav både mænd og dyr tilstrækkelig hvile til at udholde rejsens strabadser.

Landet, de rejste igennem, var ubeboet. De sidste græsgange havde de ladt bag sig. Der var ikke flere folde, ikke flere indhegninger, ikke flere af de før så talrige får, som ikke kunne skaffe sig tilstrækkelig føde af det korte, tørre græs. Og man mødte kun få indfødte, der var på vej til stationerne langs *Overland Telegraph Line*.

Den 7. november om eftermiddagen underrettede Godfrey, der havde været omkring en halv mil forude for resten af karavanen, dem om, at en rytter nærmede sig. Denne rytter fulgte en smal sti langs foden af MacDonnell Ranges, som består af kvarts og sandsten. Da han så karavanen, gav han sin hest af sporerne og nærmede sig i galop.

Man havde netop slået lejr under nogle slanke eucalyptustræer, en lille gruppe på to-tre stykker, der kun afgav en smule skygge. En lille bæk, der fik vand fra nogle kilder i bjergene, snoede sig mellem dem, og eucalyptustræernes rødder drak alt vandet, før det nåede længere.

Godfrey førte manden til mrs. Branican. Hun tilbød ham et krus whisky, som han blev meget taknemmelig for.

Han var en hvid australier, omkring femogtredive år gammel, en af disse glimrende ryttere, der er vant til regnen,

som glider af deres skinnende hud, som var den vandtæt, og vant til solen, som ikke kan gøre deres allerede grundigt brunede ansigter mere brune. Han var postrytter, og han udførte sine pligter med udmærket tjenstlig iver og godt humør, gennemrejste koloniens forskellige distrikter, delte breve ud, havde nyheder med fra station til station og til de landsbyer, der ligger spredt øst og vest for telegraflinjen. På dette tidspunkt var han på vej fra Emu Spring, en station, der var beliggende i den sydlige ende af Bluff Ranges, efter at man har krydset det område, der ligger op mod MacDonnell Ranges.

Postrytteren, der hørte til en klasse, der almindeligvis benævnes *roughnecks*, kunne sammenlignes med gamle dages postilloner i Europa. Han kunne udholde sult og tørst, han var sikker på altid at få en hjertelig velkomst alle steder, hvor han gjorde holdt, også selv om han ikke havde noget brev med i sin taske, resolut, modig og stærk, med sin revolver i bæltet, geværet slynget over skulderen og ridende på en hurtig, stærk hest. Han rejste dag og nat og frygtede intet.

Mrs. Branican havde stor fornøjelse af at tale med ham, og hun udspurgte ham om de indfødte stammer, han havde været i kontakt med.

Postrytteren besvarede hendes spørgsmål høfligt og imødekommende. Han havde, som de fleste andre, hørt om *Franklin*s forlis, men han vidste ikke at den ekspedition, der var blevet organiseret af John Branicans hustru, havde forladt Adelaide for at gennemsøge de centrale dele af det australske kontinent. Mrs. Branican fortalte ham, at ifølge Harry Felton havde John Branican været holdt som fange hos inda-stammen i fjorten år.

"På Deres rejser," spurgte hun, "har De da været i forbindelse med indfødte fra denne stamme?"

"Nej, frue, skønt indaerne af og til kommer i nærheden af Alexandra Land," svarede postrytteren, "og jeg har ofte hørt tale om dem."

"De kan måske fortælle os, hvor de befinder sig nu?" spurgte Zach Fren.

"Det er svært med disse omvandrende stammer. Et år er de her, det næste der ..."

"Men hvor er de sidst set?" spurgte mrs. Branican.

"Det kan jeg godt sige Dem," sagde postrytteren, "for seks måneder siden var indaerne i den nordvestlige del af South Australia, ved bredden af Fitzroy River. De indfødte fra Tasman Land opholder sig ofte i dette område. De ved vel, hvad det betyder at skulle rejse derhen; De vil skulle passere de centrale og vestlige ørkener, og jeg behøver vel næppe at fortælle Dem om de risici, De løber. Men med mod og beslutsomhed kan man komme langt. Så vær beredt på alt, og hav en god rejse, mrs. Branican!"

Postrytteren tog imod endnu et stort glas whisky, og der kom også et par dåser fra ekspeditionens medbragte proviant ned i hans taske. Så sad han op igen, og snart var han igen forsvundet.

To dage senere havde ekspeditionen passeret den sidste udløber af den bjergkæde, hvis højeste tinde er Mount Liebig, Man var nu endelig på grænsen til ørkenen, et hundrede og tredive engelske mil nordvest for Alice Springs.

28. Mrs. Branicans Dagbog

Ordet "ørken" genkalder en forestilling om Sahara, med sine umådelige sandsletter, der brydes af friske, grønne oaser hist og her. Imidlertid har de centrale dele af det australske kontinent intet tilfælles med den nordlige del af Afrika, bortset fra manglen på vand. "Vandet er i skyggen," siger de indfødte, og den rejsende kan ikke gøre andet end løbe fra kilde til kilde, skønt de ofte ligger med betydelig afstand imellem sig. Men skønt sandet, enten det er som store, flade sletter eller bølgende banker, dækker en stor del af Australien, er jorden dog ikke fuldstændig ufrugtbar. Buske, prydet med små blomster, nogle få spredte træer: Febergummitræer, akacier eller eukalyptus, får det hele til at se mere venligt ud end Saharas golde nøgenhed. Men disse træer og buske yder hverken spiselige frugter eller blade til karavanerne, der må bære deres proviant med sig, og dyrelivet er sparsomt repræsenteret, ja består næsten kun af forbiflyvende fugle på træk.

Mrs. Branican førte regelmæssigt og med megen akkuratesse dagbog på rejsen. Nogle uddrag af denne dagbog vil fortælle os, bedre end en simpel beretning, om den besværlige rejses begivenheder. De vil også fortælle os om Dollys brændende sjæl, hendes viljefasthed under de mange prøvelser, hendes urokkelige og aldrig fortvivlede vilje til at fortsætte, selv da den tid kom, hvor hendes rejsefæller for de flestes vedkommende var ved at fortvivle. Og vi vil også få at se, hvad en kvinde er i stand til, når hun hengiver sig til at udførelsen af en pligt.

Den 10. november 1890.

– Vi forlod lejren ved Mount Liebig klokken fire i morges. Postrytteren gav os værdifulde oplysninger, der stemte ganske overens med den stakkels Feltons. Ja, det er mod nordvest, og især ved bredden af Fitzroy River, vi må søge efter indastammen. Næsten otte hundrede mil! Men vi vil nå igennem. Jeg *vil* derhen, om jeg så skal gøre det alene, om jeg så også skal blive fange hos denne stamme. I det mindste vil jeg så være sammen med John!

Vi vil drage mod nordvest, næsten ad samme vej som oberst Warburton helt op til Fitzroy River. Forhåbentlig skal vi ikke gennemgå de samme prøvelser som han, eller være nødt til at lade nogle af vore kammerater ligge tilbage, døde af udmattelse! Desværre er vore omstændigheder mindre gunstige end de var for ham. Det var i april måned, at oberst Warburton forlod Alice Springs; det svarer til oktober i Nordamerika, altså i slutningen af den varm årstid. Vor karavane derimod startede fra Alice Springs i slutningen af oktober, og vi har nu november – den australske sommers begyndelse. Varmen er allerede meget høj, næsten femogtredive grader celsius i skyggen – hvis vi da kan finde skygge! Alt, hvad vi kan gøre, er at håbe på, at en sky dækker himlen, eller at vi finder en klynge træer, der kan afgive en smule skygge.

Vor marchorden, som Tom Marix har indrettet, er overordentlig praktisk. Længden af etaperne og tidspunkterne, hvor vi gør ophold, er udmærket afpasset til hinanden. Mellem klokken fire og otte om morgen tager vi den første etape, den

anden etape varer fra klokken fire til klokken otte om aftenen, og om natten hviler vi. På denne måde undgår vi at rejse i den værste middagshede. Men hvilket spild af rejsetid, hvilken forsinkelse! Selv om man kunne antage, at vi ikke møder nogen hindringer på vejen, vil det tage os over tre måneder på denne måde at nå Fitzroy River.

Jeg er for resten meget tilfreds med Tom Marix. Han og Zach Fren er begge beslutsomme mænd, som jeg kan stole på under alle omstændigheder.

Godfrey gør mig bange med sin lidenskabelige, ivrige natur. Han er altid forude, og ofte så langt, at han er helt ude af syne. Jeg kan ikke holde ham tilbage hos mig, og dog elsker denne dreng mig, som var han min søn. Tom Marix har belært ham om dumdristighed og dens mulige følger. Jeg håber, han vil drage nytte af denne belæring.

Len Burker holder sig næsten altid bagest i karavanen; det ser næsten ud som om, at han hellere søger selskab hos eskortens sorte end hos de hvide. Han kender fra tidligere deres smag, deres instinkter, deres skikke. Når vi møder indfødte er han meget nyttig, for han taler deres sprog godt nok til at forstå dem og blive forstået. Jeg ville ønske, at min stakkels Janes mand havde forbedret sig alvorligt, men jeg er bange for, at det ikke er tilfældet! Hans blik er ikke forandret; han har stadig dette udtryk af manglende åbenhed, som om han altid trækker sig væk fra én.

Den 13. november 1890.

– Der er ikke sket noget nyt de sidste tre dage. Det er en stor glæde og trøst for mig at have Jane i nærheden! Vi har meget at

sige hinanden, mange tanker at udveksle, når vi sidder lukket inde i *kibitka*en. Jeg har fået Jane til at dele mine anskuelser og min tro; hun tvivler nu ikke mere om, at jeg vil finde John. Men den stakkels kvinde er altid så sørgmodig. Jeg har ikke stillet nogen spørgsmål om dengang, hvor Len Burker tvang hende til at tage med til Australien. Jeg kan godt indse, at hun ikke kan fortælle mig alt. Men somme tider synes det alligevel, som om hun er lige ved at ville sige mig noget, men Len Burker holder øje med hende. Når hun ser ham i nærheden, ændres hendes opførsel og hendes ansigt får et ængsteligt udtryk. Hun er bange for ham. Det er helt sikkert, at hendes mand er hendes herre, og på hans vink vil hun følge ham til verdens ende.

Jane synes at nære stor hengivenhed for Godfrey, men når den kære dreng kommer hen i nærheden af vor *kibitka* for at tale med os, tør hun ikke ytre et ord; ikke engang for at svare ham på et direkte spørgsmål til hende. Hendes øjne vender sig fra ham, hun bøjer hovedet – man skulle næsten tro, at hun føler smerte ved hans nærhed.

I dag krydsede vi på den tidlige etape en vidtstrakt, moseagtig slette. Vi fandt nogle få vandhuller, fyldt med brakt, ja næsten salt vand. Tom Marix fortalte os, at disse sumpe er rester af ældgamle søer, der en gang i tiden forbandt Lake Eyre og Lake Torrens, så de dannede et hav, der delte kontinentet. Heldigvis var der fersk vand ved vor lejr forrige nat, så vi havde fyldt vore forråd, og kamelerne havde slukket deres tørst i rigt mål.

Tilsyneladende findes der mange sådanne laguner, ikke kun i lavlandet, men også i højereliggende egne.

Jordbunden her er fugtig og sumpet; kamelernes fødder efterlader et spor af klæbrigt mudder, hvor de er trådt igennem på den saltholdige skorpe, der dækker vandhullerne. Af og til gør skorpen større modstand, og når dyrenes fødder slår hårdt ned på den og bryder igennem, kommer der et sprøjt af en flydende, slimet væske.

Vi havde stort besvær med at komme over disse moser, som strækker sig ti-tolv engelske mil i nordvestlig retning.

Vi har mødt en del slanger, siden vi forlod Adelaide. De findes overalt i Australien, og der er mange her i disse sumpede områder, der er oversået med dværgtræer og buske. En af mændene fra eskorten blev oven i købet bidt af et af disse giftige reptiler, der var brun og omkring en meter lang. Man fortæller mig, at deres videnskabelige navn er *Trimeresurus ikaheca* [Note 3)]. Tom Marix brændte straks såret med en smule krudt, der blev lagt på mandens arm og antændt. Manden – en af de hvide – gav ikke en lyd fra sig. Jeg holdt hans arm under operationen. Han takkede mig. Jeg lod ham få en ekstra ration whisky. Vi har grund til at tro, at såret ikke vil have fatale følger.

Man skal passe på, hvor man træder. Selv ikke højt hævet over jorden på en kamel er man helt uden for rækkevidde af disse slanger. Jeg er hele tiden bange for, at Godfrey vil begå en eller anden uforsigtighed, og jeg skælver, hver gang jeg hører de sorte råbe *vin'dohe!*, som betyder slange på de indfødtes sprog.

Her til aften dræbte to af de indfødte en slange af betydelig størrelse, mens vi slog teltene op. Tom Marix sagde, at to tredjedele af de slanger, som Australien myldrer med, er giftige, og af disse er der kun fem arter, hvis gift ikke er farlig for mennesker. Den døde slange er omkring fire meter lang; det er

vist en art boa. Vore australiere ønskede at tilberede den til aftensmad, og det måtte vi lade dem gøre:

De gravede en rende i sandet, og en af de indfødte fyldte en mængde sten i, som han i forvejen havde varmet i et bål, hvorpå de udstrøede velduftende blade. Slangen, der havde fået skåret hovedet og halen af, blev lagt i renden og dækket med endnu et lag af samme slags blade. Der blev så lagt et lag jord oven på, som blev stampet så fast sammen, at dampen fra stegningen ikke kan undslippe.

Vi iagttog disse kulinariske udfoldelser ikke ganske uden afsky; men da slangen var færdig og blev taget ud af denne improviserede ovn, måtte vi indrømme, at dens kød udsendte en delikat duft. Hverken Jane eller jeg havde dog lyst til at smage det, skønt Tom Marix forsikrede os, at selv om kødet på disse reptiler har en noget fad smag, så er deres lever en særdeles lækker bid.

"Det kan sammenlignes med kødet fra de fineste vildfugle," sagde han, "især hjerper."

"Hjerper! Godt! Åh! Meget godt! Lige så delikat som hjerper!" udbrød Jos Meritt.

Og efter at han havde fået et lille stykke af leveren at smage, bad han om mere, og han ville have spist mere endnu, hvis der havde været noget. Hvad giver I mig? Men sådan er åbenbart briternes facon!

Man behøvede ikke at spørge Gin-Ghi. Han blev i det bedste humør efter, som en bedre epikuræer, at have indtaget en god skive rygende varmt slangekød.

"Ai ya!" udbrød han med et langt, fortrydeligt suk, "et par østers fra Ning Po og en flaske vin fra Tao Ching, og man kunne

gerne tro, man var i Tie-Kyung-Yuan." Gin-Ghi havde den godhed senere at oplyse mig om, at dette var det berømte te-hus "Jernbuen" i Peking.

Godfrey og Zach Fren overvandt deres modvilje og tog også et par skiver slange. De fandt det ganske udmærket; jeg foretrak dog at nøjes med tro dem på deres ord.

Reptilet blev for resten fortæret indtil sidste bid af de indfødte i eskorten. Ikke en gang den smule fed, som dyret havde afgivet under stegningen, blev ladt tilbage.

Natten igennem blev vor søvn forstyrret af en rædsom hylen. Det var en flok dingoer. Dingoen er, hvad man kunne kalde Australiens sjakal, halvt hund og halvt ulv. Den har en gullig og rødbrun pels, og pryder sig med en lang hale. Heldigvis holdt disse dingoer sig til at hyle, og angreb ikke lejren. I større flokke kan de være farlige.

Den 19. november 1890.

– Varmen bliver mere og mere trykkende, og de bække og småfloder, vi træffer på, er næsten fuldstændig udtørrede. Vi må grave huller ned i flodsengen, hvis vi vil have en smule vand til at fylde i vore flasker. Inden længe vil vi være fuldstændig afhængige af kilderne, for bækkene vil være forsvundet.

Jeg må bemærke, at der synes at være en fuldstændig uforklarlig antipati, næsten af instinktmæssig karakter, mellem Len Burker og Godfrey. De siger aldrig et ord til hinanden. Det er sikkert, at de undgår hinanden så meget som overhovedet muligt.

Jeg talte med Godfrey om dette forleden dag.

"Du bryder dig ikke om Len Burker?" sagde jeg.

"Nej," sagde han, "og bed mig ikke om at synes om ham."

"Men han har forbindelse til min familie," sagde jeg; "han er min slægtning, Godfrey, og hvis du kan lide mig …"

"Mrs. Dolly, jeg holder uendelig meget af Dem, men jeg vil aldrig komme til at kunne lide ham."

Den kære Godfrey! Hvilken forudanelse, hvilken hemmelig grund får ham til at sige sådan?

Den 27. november 1890.

– I dag har vi været igennem en vidtstrakt, ensformig steppe, dækket med *spinifex*. Dette er en art tornet græs, der ganske passende kaldes for pindsvinegræs. Vi skulle gennem store klynger af disse planter, der kan være op mod to meter høje, og deres skarpe torne kunne let have såret vore kameler. Spinifex'en her er allerede gul og halvvissen, og uegnet som føde for dyrene. Når de er helt unge og grønne, har kamelerne intet mod at æde dem. Men det er ikke tilfældet på dette tidspunkt, og dyrene søgte blot at komme videre uden at stikke sig på buskenes torne.

Under sådanne forhold er vor færd ganske besværlig. Men vi må vænne os til det, for vi har endnu flere hundrede mil foran os, dækket med disse spinifexplanter. Det er en ørkenens plante, den eneste, der kan vokse og trives i det centrale Australiens tørre egne.

Varmen stiger gradvist, og her findes ingen skygge. De af vore mænd, der er til fods, lider synligt under de høje temperaturer. Og det utrolige er, at om fem måneder kan termometeret – ifølge oberst Warburton – finde på at synke

under frysepunktet, og bækkene vil være dækket af tommetyk is!

Til den tid bliver bækkene talrige; men nu finder vi ikke en dråbe vand, ligegyldigt hvor langt ned vi graver.

Tom Marix har givet ordre til, at de beredne mænd på skift skal overlade deres ridedyr til de af deres kammerater, der er til fods. Dette er sket for at tilfredsstille de sortes fordringer. Jeg så med beklagelse, at Len Burker var deres talerør i denne sag. Mændene havde ganske vist god grund til at beklage sig; at gå barfodet i spinifex'en i en næsten uudholdelig varme både morgen og aften må være overordentlig udmattende. Men under alle omstændigheder tilkom det ikke Len Burker at ophidse dem mod de hvide i eskorten. Han blander sig i noget, der ikke kommer ham ved, og det fortalte jeg ham.

"Det, jeg gjorde, Dolly," svarede han, "var i alles bedste interesse."

"Det vil jeg gerne tro," svarede jeg.

"Byrderne må bæres ligeligt ..."

"Overlad det til mig, mr. Burker," brød Tom Marix ind i samtalen. "Jeg skal nok tage de forholdsregler, jeg finder nødvendige."

Len Burker vendte sig og gik med dårligt skjult ærgrelse, idet han sendte os et ondskabsfuldt blik. Jane bemærkede det, men da hendes mand rettede blikket mod hende, måtte den stakkels kvinde vende blikket bort.

Tom Marix lovede mig at gøre alt, hvad han kunne, for ikke at give mændene i eskorten, sorte såvel som hvide, flere grunde til klager.

5. december 1890.

– Under vore ophold plages vi nu meget af hvide myrer. Disse insekter findes her i hele myriader. De er usynlige under det fine sand, men det kræver blot trykket fra en fod at få dem til at vise sig på overfladen.

"Min hud er hård og hornet," sagde Zach Fren, "næsten som hajskind, men disse myrer er ligeglade."

Sandheden er, at intet dyrs hud er tyk nok til at kunne modstå deres kæbers bid. Vi kan ikke lægge os ned uden straks at blive angrebet. For at undslippe disse insekter, må vi holde os i solen, hvis direkte stråler disse insekter ikke kan udholde. Men det kan vi heller ikke, så det er som at komme fra asken og i ilden.

Den eneste af os, der synes mindre udsat for disse insekter end os andre, er kineseren. Er han så ugidelig, at ikke en gang deres anmassende bid kan overvinde hans dovenskab? Jeg ved det ikke; men mens vi andre vrider os som halvgale, bevæger denne privilegerede Gin-Ghi sig næppe, men ligger udstrakt i skyggen af en spinifex og sover så fredsommeligt, som om disse insekter respekterer ham og afholder sig fra at bide i hans gule hud.

Jos Meritt er lige så ufølsom, skønt hans lange krop tilbyder angriberne et stort område at sætte kæberne i. Han klager aldrig. Automatisk og regelmæssigt løfter han armene og lader dem falde igen, hvorved han nedlægger tusindvis af myrer, og han bemærker ved at se sin tjener, der er ganske fri for bid:

"I kinesere er virkelig overordentlig begunstigede af naturen, Gin-Ghi."

"Herre?!"

"Vi må bytte hud en dag!"

"Naturligvis," sagde kineseren, "hvis vi samtidig bytter plads."

"Godt! Åh! Meget godt! Men for at kunne bytte hud, må en af os flås først, og jeg vil begynde med dig."

"Åh, det vil vi tale om ved den tredje måne," sagde Gin-Ghi.

Og han fortsatte med at sove til den femte vagt, for nu at bruge hans eget poetiske sprog; det vil sige, til det tidspunkt, hvor karavanen skulle til at fortsætte sin rejse.

10. december 1890.

– Denne myreplage holder først op, når Tom Marix giver signal til afgang. Det er heldigt, at myrerne ikke klatrer op ad kamelernes ben. Men vore fodfolk bliver dog aldrig fri for disse uudholdelige insekter.

For resten er vi under marchen næsten ved at blive ædt op af fjender af en anden slags, om end ikke mindre ubehagelige. Det er moskitoerne, som er en af de værste af Australiens plager. Kvæg, der bliver stukket, især i regntiden, reagerer som var de ramt af en epidemi, bliver tynde, svinder hen og dør, uden at det er muligt at redde det.

Men hvad ville vi ikke give for at være her i regntiden! Myggene og myrerne er for intet at regne i forhold til tørstens tortur her i denne australske december. Manglen på vand udsletter enhver form for åndelig og fysisk styrke. Vore reserver er ved at være udtømte, og vore flasker er snart tomme. Vi fyldte dem op ved den sidste bæk, men det de nu indeholder, er en blot en varm væske, tyk og godt rystet rundt, som ikke formår at slukke tørsten. Vor stilling vil snart være som de

arabiske fyrbødere på Rødehavets dampere, de stakkels mennesker, der synker halvt besvimede ned foran kedlernes ild.

Hvad der ikke er mindre alarmerende, er at vore kameler begynder at gå langsommere i stedet for at holde deres sædvanlige fart. De strækker halsen vandret ud mod horisonten på den lange, vide, flade slette, der ikke brydes af nogen bakke eller forskel i terrænet. Hele tiden kun den umådelige slette dækket af tør spinifex, der sender deres rødder langt ned i sandet! Der er ikke et træ i sigte, ikke antydning af spor af en brønd eller en kilde.

Den 16. december 1890.

– På to etaper har vor karavane ikke tilbagelagt mere end ni mil i alt i dag. Jeg har for øvrigt bemærket, at vor gennemsnitlige hastighed bliver mindre og mindre for hver dag. Skønt de stadig er kraftige og stærke, kommer vore kameler nu kun langsomt af sted med slæbende og langsomme skridt, især de af dem, der bærer oppakningen.

Tom Marix bliver rasende, når han ser mændene standse, før han giver tegn. Han går da hen til lastkamelerne og slår dem med sin pisk, hvis snert dog kun har ringe virkning på disse hårdføre dyrs tykke hud.

Jos Meritt har i denne anledning med sit sædvanlige lune ytret:

"Godt! Åh! Meget godt, mr. Marix! Men lad mig give Dem et råd: Det er ikke kamelen, der skal have pisk, men dens rytter."

Og Tom Marix ville næppe have været ked af at følge dette råd, hvis jeg ikke havde grebet ind. Men når man tænker på hvilket besværligt og udmattende arbejde, de må yde, bør man

ikke være så ufornuftig, tilmed at behandle dem dårligt. Nogle af dem kunne finde på at desertere. Jeg er bange for, at det faktisk vil ske, især hvis det skulle falde nogle af de sorte ind; men Tom Marix forsikrer mig for, at der ikke er nogen fare på færde.

Fra den 17. til den 27. december.

– Rejsen fortsætter under de følgende vilkår: De første af dagene i denne uge skiftede vejret, og det blæste noget op. Nogle skyer kom ind fra nord; de havde form afrundede former og lignede enorme bomber, som en enkelt gnist kunne få til at gå af. I dag, den 23. december, kom gnisten. Et lyn kløvede himlen. Der fulgte enorme tordenbrag, dog uden den lange rullen, der følger af ekkoet i mere bjergrige egne. Samtidig blev luften sat i så stærk bevægelse af en storm, at vi ikke kunne holde os oppe på kamelerne. Vi blev nødt til at sidde af, ja ligefrem lægge os ned på jorden. Zach Fren, Godfrey, Tom Marix og Len Burker havde store vanskeligheder med at forhindre vor *kibitka* i at blæse væk. At slå lejr under disse forhold og slå vore telte op mellem spinifexplanterne var aldeles umuligt. På et øjeblik ville det hele blive spredt af vinden, revet itu og blive gjort ubrugeligt.

"Dette er ingenting," sagde Zach Fren og gned sig hænderne, "sådan et tordenvejr er jo hurtigt ovre!"

"Hurra for stormen, hvis den bringer os vand!" råbte Godfrey.

Godfrey havde ret. "Vand, vand!" råbte vi alle. Men vil det regne? Det er jo spørgsmålet.

Ja, det er *hele* spørgsmålet, for rigelig regn ville for os være som manna i ørkenen. Desværre er luften så tør – hvilket vi

også kunne høre af tordenbragenes sære skarphed – at vandet i skyerne måske vil forblive i sin dampform, og ikke fortætte sig til regn. Men det ville svært at forestille sig en voldsommere storm eller en mere øredøvende ordveksling mellem lyn og torden.

Jeg kunne iagttage nogle af de ting under uvejret, som jeg havde hørt om de australske indfødtes indstilling til sådanne naturfænomener. De nærer ingen frygt for at blive ramt, de lukker ikke øjnene for lynet, eller skælver af frygt under tordenbragene. Ja, de indfødte i vor eskorte kom ligefrem med udråb af glæde. De var på ingen måde, sådan som andre levende væsener, påvirket af luftens elektriske ladninger, eller når denne elektricitet viser sig ved at splitte skyerne og sætte himlen i flammer.

Disse primitive folks nervesystem kan ikke være synderlig følsomt. Måske hilste de i stormen den nedbør velkommen, som den måske kunne sende dem. Og i sandhed, at vente på dette var sande Tantaluskvaler.

"Det er virkelig vand," sagde Godfrey til mig, "godt, rent vand, himlens vand, som hænger over vore hoveder. Men vi ser lynet kløve skyerne, og dog falder der intet."

"En smule tålmodighed, mit barn," svarede jeg. "Lad os nu ikke fortvivle."

"Det er rigtigt," sagde Zach Fren. "Skyerne bliver tykkere, og bevæger sig samtidig nedad. Åh! hvis vinden blot ville lægge sig, så vil al denne støj ende i et vandfald."

Man måtte befrygte, at stormen ville drive skyerne med sig sydpå, før de havde givet os så meget som en dråbe vand.

Omkring klokken tre om eftermiddagen så det ud til, at det begyndte at klare op i den nordlige horisont, og at stormen snart vil holde op. Det ville have været en grim streg i regningen for os.

"Godt! Åh! Meget godt!"

Jos Meritt var kommet med et af sine sædvanlige udbrud. Aldrig havde denne frase syntes mere passende. Englænderen havde holdt sin hånd frem for sig, og følte, at den blev fugtig af nogle få, store dråber.

Vi kom ikke til at vente ret meget længere på skybruddet. Vi måtte hurtigt iføre os vort regntøj. Uden at spilde et sekund gjorde vi os rede til at tage mod den velgørende regn. Alt hvad der kunne optage vandet blev lagt ud på jorden, selv tæpper, håndklæder og lagner, fra hvilke vi ville kunne presse vandet ud, når de var blevet gennemblødte – vand, som kunne anvendes til kamelerne.

Men kamelerne kunne snart stille den tørst, der plagede dem, på anden vis. Små strømme og vandpytter dannede sig snart mellem spinifextuerne. Sletten truede med at blive omdannet til en vidtstrakt sump. Der var vand nok til alle. Først blev vi henrykte over denne rigelige mængde vand, som den udtørrede jord sugede op som var den en svamp, og hvis sidste dråber straks blev forvandlet til damp af solen, da den atter kom frem.

Vi havde sikret os reserver til mange dage. Vi har nu mulighed for at genoptage vore etaper med samme hastighed som tidligere, nu hvor mændene er vederkvæget på sjæl og krop, og dyrene atter er på fode. Tønderne blev fyldt til randen. Alt, hvad der kunne opsamle vandet, var bragt i anvendelse.

Kamelerne forsømte heller ikke at fylde den indre beholder, som naturen har udstyret dem med, og hvormed de kan holde sig forsynet med vand en rum tid, hvilket ikke er så overraskende som det kan lyde, når man tænker på, at denne vandtank omkring 15 gallons, eller 67 liter.

Desværre er sådanne storme sjældne, i hvert fald på denne tid af året, hvor sommervarmen er værst.

Det var kun et lykketræf, som det vil være tåbeligt at regne med fremover. Stormen varede næppe tre timer, og de brændende varme flodsenge opsugede snart vandet, som regnen fyldte i dem. Ganske vist havde kilderne og brøndene også nytte at stormen, og hvis vi er heldige, er dette ikke blot lokalt. Lad os håbe, at den har forfrisket Australien i adskillige hundrede mil omkring os.

29. december 1890.

– Idet vi stadig omtrent følger den samme rute som oberst Warburton, har vi nu uden yderligere eventyr nået Waterloo Spring, et hundrede og fyrre engelske mil fra Mount Liebig. Vor ekspedition befinder sig ved den et hundrede og seks og tyvende længdegrad, efter hvad Tom Marix og Godfrey har beregnet. Vi har således netop overskredet denne fuldstændig lige linje fra syd til nord, som skiller nabokolonien fra den enorme del af kontinentet, der går under navnet Western Australia.

29. Flere dagbogsuddrag

"Waterloo Spring er ikke nogen by; det er ikke engang en landsby. Nogle få indfødte hytter, forladte på denne tid af året, det er det hele. De omvandrende indfødte er her kun, så længe regntiden giver vand til vandløbene i dette område – så kan de slå sig ned her en vis tid. Waterloo retfærdiggør i øvrigt på ingen måde ordet 'Spring' (kilde), som er det almindelige tilnavn til alle stationerne i ørkenen. Ingen kilde flyder fra jorden her, og hvis man – som det før er sagt – i Sahara kan finde friske oaser, beskygget af træer og vandet af vandløb, søger man forgæves efter noget lignende her i Australiens ørken."

Således lyder en iagttagelse, som mrs. Branican her skrevet i sin dagbog, hvorfra vi i det følgende vil meddele endnu nogle uddrag. De er bedre end nogen præcise beskrivelser til at gøre os bekendt med landet, og viser i al deres rædsel de prøvelser, der venter den dristige opdagelsesrejsende, som vover sig derind. De vil også hjælpe os til at værdsætte sjælsstyrken og den ukuelige handlekraft hos deres forfatter; hendes urokkelige vilje til at nå sit mål, koste hvad det ville.

Den 30. december 1890.

– Vi må blive 48 timer her i Waterloo Spring. Disse forsinkelser gør mig ulykkelig, når jeg tænker på den afstand, der stadig

skiller os fra den dal, hvor floden Fitzroy flyder. Og hvem ved, om vi ikke skal søge endnu længere væk efter at vi har nået denne dal for at finde inda-stammen? Efter at Harry Felton forlod ham, hvordan har da min stakkels Johns tilværelse formet sig? Hævnede de indfødte sig på ham for hans kammerats flugt? Det må jeg ikke tænke på. Tanken ville slå mig ihjel.

Zach Fren prøver at berolige mig.

"Når kaptajn John og Harry Felton blev holdt som fanger hos disse indaer i så mange år," siger han, "må de have en eller anden interesse i at beholde dem i live, som Harry Felton også lod Dem forstå. Disse indfødte må anse kaptajnen for at være en hvid høvding af stor værdi, og de venter på en lejlighed til at overgive ham mod en løsesum, der står i forhold til hans værdi. Efter min mening har Harry Feltons flugt ikke gjort kaptajn Johns situation værre."

Gud give det er således!

Den 31. december 1890.

– I dag slutter året 1890. Det er femten år siden, *Franklin* forlod San Diego. Femten år! Og det er blot fire måneder og fem dage siden vor karavane forlod Adelaide! Dette nye år, der for os begynder i ørkenen, hvordan vil det ende?

Den 1. januar 1891.

– Mine rejsefæller ville ikke lade nytårsdagen passere uden at ønske mig lykke til i det nye år. Min kære Jane omfavnede mig; hun var et offer for stor sindsbevægelse, og jeg holdt hende

længe i mine arme. Zach Fren og Tom Marix trykkede mine hænder. Jeg ved, at jeg i dem har to venner, der ville dø for min skyld, hvis det gjaldt. Folkene omringede mig og udtrykte deres hengivne ønsker for det nye år. Jeg siger alle, det er dog undtagen de sorte, hvis utilfredshed viser sig ved enhver lejlighed. Det står mig efterhånden klart, at Tom Marix kun med stort besvær holder dem i ave.

Len Burker har på sin sædvanlige kølige måde forsikret mig om, at vort forehavende vil krones med held. Han nærede slet ingen tvivl om, at vi skulle nå vort mål; samtidig spurgte han, om vi nu var på rette spor med denne rejse til Fitzroy River. Indaerne er, så vidt han ved, nomader, som man som oftest møder i områder i nærheden af Queensland, altså i den nordøstlige del af kontinentet. Ganske vist, tilføjede han, er vi på vej mod det sted, hvor Harry Felton forlod kaptajnen, men hvordan kunne vi vide, at indaerne ikke er rejst videre, osv. osv.

Alt dette blev fremsagt i et tonefald, som absolut ikke var tillidsvækkende – denne særlige måde at tale på, som folk bruger, når de taler uden at se på én.

Men det var Godfreys nytårshilsen, der bevægede mig mest. Han havde fremstillet en buket af de små vilde blomster, der vokser mellem spinifextuerne. Han gav mig den med en sådan elegance, og sagde sådanne kærlige ting til mig, at det bragte tårerne frem i mine øjne. Idet jeg omfavnede ham, og han kyssede mig igen, hvorfor tænkte jeg da stadig på, at min lille Wat ville være omtrent på hans alder, og ville være netop som han.

Jane var der også; hun var så bevæget, og blev ganske bleg i Godfreys nærvær, så at jeg troede hun ville besvime. Men hun

kom til sig selv igen, og hendes mand tog hende med sig; jeg vovede ikke at beholde hende hos mig.

Vi genoptog vor rejse i dag klokken fire om eftermiddagen; himlen var overskyet. Heden er en smule mere udholdelig. Kamelerne går bedre nu, da de er tilstrækkelig udhvilede. Ja, vi må ligefrem holde dem tilbage, så mændene til fods kan holde trit med dem.

Den 15. januar 1891.

– Vi har nu i adskillige dage kunnet fortsætte denne ganske hurtige fremmarch. To eller tre gange har det regnet i temmelig store mængder. Vi har ikke skullet lide tørst, og vore reserver er nu igen fuldstændig fyldte. Det vigtigste spørgsmål af alle, når man som os rejser gennem ørkenen, er, om man har vand nok. Det er en konstant kilde til bekymring. Kilder er der ikke mange af på den rute vi følger. Oberst Warburton bemærkede også dette på den rejse, der endte på vestkysten af Tasman Land.

Vi lever nu udelukkende af vore medbragte forsyninger. Man kan ikke regne med den smule, vi kan skyde, for vildtet flygter fra disse elendige ødemarker. Nogle få flokke af duer er alt, vi har set, og dem kan vi ikke komme på nært hold. De hviler sig kun mellem spinifextuerne, når de har fløjet så længe, at der deres vinger ikke mere er i stand til at bære dem. Men vi har mad nok til mange måneder, så på det punkt er jeg rolig. Zach Fren sørger omhyggeligt for, at maden, konserves, mel, te, kaffe osv., fordeles regelmæssigt og efter faste retningslinjer. Vi må selv dele med de øvrige; der gives ingen undtagelser. De sorte

fra eskorten kan da i det mindste ikke klage over, at vi bliver bedre behandlet end de.

Hist og her ser man nogle få spurvefugle, der har forvildet sig ind i disse egne, flagre rundt, men de er ikke besværet værd at jage efter.

Og hele tiden er der disse myriader af hvide myrer, der gør vore hvil uudholdelige; hvad angår myg, er landet her for tørt til, at de kan trives. Vi vil genfinde dem i mere fugtige områder, som Tom Marix meget rigtigt bemærker. Nuvel, vi vil hellere lade os stikke end tørste. Det vil ikke være for stor en betaling for det vand, der tiltrækker dem i tusindvis.

Vi nåede i dag Mary Spring, halvfems mil fra Waterloo Spring.

En gruppe udhungrede træer hæver sig over dette sted; det er eucalyptus, som har opsuget alt det vand, der er i jorden, og nu er næsten udtørrede.

"Deres blade hænger som tunger, der vansmægter af tørst," sagde Godfrey.

Og det var en udmærket sammenligning.

Jeg har bemærket, at denne unge, ivrige og beslutsomme dreng ikke mangler noget af sin alders muntre væsen. Hans helbred er ikke berørt af strabadserne, som jeg frygtede det kunne blive, da han netop er i den alder, hvor drenge begynder at tildannes til mænd. Og så denne usandsynlige lighed, som plager mig. Det er samme udtryk, når han ser direkte på mig, samme tonefald, når han taler til mig. Og han har en måde at

sige tingene på, at udtrykke sine tanker, som minder mig så meget om min stakkels John.

En dag gjorde jeg Len Burker opmærksom på disse ejendommeligheder.

"Nej, Dolly," svarede han, "det er et rent selvbedrag på din side. Jeg må tilstå, at jeg ikke på nogen måde finder hans lighed med John slående. Efter min opfattelse findes den kun i din indbildning. Men det betyder kun lidt, når alt kommer til alt, og hvis det kun er derfor, du er så interesseret i denne dreng ..."

"Nej, Len," svarede jeg, "når jeg nærer så stor hengivenhed for Godfrey, er det også fordi jeg har set hans iver og begejstring for det emne, der er mit livs eneste formål, nemlig at finde og redde John. Han tiggede mig om at tage mig med, og rørt over hans vedholdende bønner gav jeg efter. Desuden er han et af mine børn fra San Diego, en af disse stakkels drenge uden fader eller moder, der er opfostret på Wat House. Godfrey er som en broder til min lille Wat."

"Det ved jeg, Dolly, det ved jeg," svarede Len Burker, "og til en vis grad forstår jeg dig godt. Himlen forbyde, at du skulle få grund til at fortryde noget, hvor dine følelser har haft mere at sige end din fornuft."

"Jeg bryder mig ikke om at høre dig tale på den måde, Len Burker," svarede jeg. "Sådanne bemærkninger sårer mig. Hvilke klager har du at fremføre over Godfrey?"

"Åh, intet – endnu. Men hvem ved? Måske vil han senere misbruge den hengivenhed, der måske lidt for udtalt er rettet mod ham. Et barn bliver samlet op, ingen ved, hvorfra han kommer eller hvem han er, hvilket blod der løber i hans årer ..."

"Det er brave og ærlige mænds blod, det svarer jeg dig for!" udbrød jeg. "Om bord på *Brisbane* var han afholdt af både sine foresatte og sine kammerater, og kaptajnen selv fortalte mig, at Godfrey aldrig havde haft brug for en irettesættelse. Zach Fren, som kender ham udmærket, værdsætter ham lige så meget som jeg. Sig mig, Len Burker, hvorfor kan du ikke lide denne dreng?"

"Jeg, Dolly? Jeg kan hverken lide ham eller ikke lide ham; han er mig ganske ligegyldig, det er det hele. Jeg skænker ikke mit venskab til den første, den bedste, og jeg tænker først og fremmest på at finde John og redde ham fra de indfødte."

Hvis det havde været Len Burkers formål at give mig en lektie, lykkedes det ham ikke; hans bemærkninger kommer fra den forkerte person og rammer mig ikke. Jeg glemmer ikke min mand for dette barn, men jeg glæder mig ved at Godfrey forener sine anstrengelser med mine. Jeg er sikker på, at John ville synes om, hvad jeg har gjort, og hvad jeg har til hensigt fremover at gøre for denne dreng.

Da jeg fortalte Jane om min samtale med hendes mand, bøjede den stakkels kvinde blot hovedet og sagde intet.

For fremtiden vil jeg ikke sige noget til hende om disse ting. Jane kan og vil ikke sige, at Len Burker tager fejl. Jeg forstår hendes forbehold; det er hendes pligt over for sin mand.

Den 29. januar 1891.

– Vi er nu kommet til bredden af en lille sø, nærmest en slags lavvandet dam, som Tom Marix mener er White Lake. Navnet passer udmærket til den, for i stedet for det vand, som er fordampet, dækker et lag af salt søbunden. Endnu et levn af det hav, der engang delte Australien i to store øer.

Zach Fren kunne fylde vort lager af salt op, men vi havde dog foretrukket, at det havde været fersk vand.

I disse egne findes et stort antal rotter, noget mindre end den almindelige art. Vi er nødt til at tage vore forholdsregler mod deres angreb, når vi holder rast. De er så grådige, at de gnaver alt itu, hvad de kan få fat i.

Men de sorte har ikke noget imod dem – som fødemiddel. De fangede et par dusin, tilberedte dem, stegte dem, og gjorde sig til gode med dette frastødende kød. Vi skal virkelig mangle proviant, før vi vil ty til den form for føde. Himlen give, at vi aldrig vil have det nødig!

Vi befinder os nu i udkanten af den ørken, der kaldes Great Sandy Desert.

De sidste tyve mil har landskabet gradvis ændret sig. Spinifextuerne er blevet færre, og selv denne tarvelige form for vegetation svinder. Er jorden da så gold her, at den end ikke kan føde en så lidet krævende vegetation? Man skulle tro det, når man så ud over den umådelige slette, der kun blev brudt af nogle få lave høje af rødt sand, og uden noget som helst spor af en flod eller en bæk. Man må antage, at det aldrig regner her i disse solsvedne egne, selv ikke om vinteren.

I dette triste, tørre landskab, med sin foruroligende mangel på vand, er der ikke én blandt os, som ikke er blevet grebet af dystre forudanelser. Tom Marix har vist mig disse ubeboede ødemarker på et kort; det er et næsten tomt, hvidt område, kun krydset af de ruter, som Giles og Gibson fulgte. Længere nordpå viser oberst Warburtons rute med sine mange sving og kryds frem og tilbage for at finde kilder, tydeligt usikkerheden ved rejser i dette område. – Her var hans mænd syge, udmattede,

næsten døde; dér formindskedes antallet af hans kameler, dér var hans søn døende. Hvis vi skulle følge i hans fodspor, var det måske bedre slet ikke at have læst hans beretning – selv de modigste af os viger tilbage. Men *jeg* har læst den, og jeg vil læse den igen; jeg må ikke lade mig gribe af rædsel. Hvad denne opdagelsesrejsende gjorde for at udforske det australske kontinents ukendte egne, det vil jeg gøre for at finde John. Det er det eneste formål med mit liv, og jeg *vil* gennemføre det.

Den 3. februar 1891.

– De sidste fem dage har vi måttet afkorte vore dagsrejser. Så meget tid spildt på den lange vej, vi rejser ad. Det er overordentlig beklageligt. Vor karavane, der nu igen forsinkes af et bakket terræn, kan ikke følge en lige linje. Terrænet er meget ujævnt og tvinger os til at forcere nogle meget stejle skråninger. Mange steder er der lave sandhøje, som kamelerne må gå uden om, eftersom de ikke kan komme op ad dem. En anden slags sandhøje på helt op til 30 meters højde ligger 200 til 225 meters afstand; de af mændene, der er til fods, synker ned i det løse sand, og det bliver mere og mere besværligt for os at komme frem.

Heden er overvældende. Det er umuligt at forestille sig den styrke, hvormed solen kaster sin stråler mod jorden. Det er som pile af ild, der gennemborer én. Jane og jeg kan næppe engang holde det ud i skyggen i vor *kibitka*. Hvad må vore rejsefæller ikke udholde, der går ude i solen? Selv Zach Fren lider meget under disse udmattende forhold selv om han er hærdet, men han klager ikke; han har heller ikke mistet noget af sit gode

humør, denne hengivne ven, der har forbundet sin skæbne med min!

Jos Meritt holder ud med et stilfærdigt mod, en modstandskraft overfor afsavn og prøvelser, som man fristes til at misunde. Gin-Ghi, der er noget mindre tålmodig, beklager sig uafladeligt, uden at det dog har nogen som helst virkning på hans herre. Og at tænke sig, at denne excentriker lider sådanne kvaler blot på grund af en hat!

"Godt! Åh! Meget godt!" svarer han, når nogen nævner dette. "Men det er da virkelig også en sjælden hat!"

"Ah, en eller anden gammel svindlers las!" sagde Zach Fren og trak på skuldrene.

"En las, man ikke engang ville tage på fødderne!" gav Gin-Ghi ham ret. – "En las, som ikke en gang en tigger ville være bekendt at bære!"

Mellem klokken otte morgen og fire aften var det ikke muligt at bevæge sig blot et enkelt skridt. Vi slår lejr hvor som helst og slår to-tre telte op. Mændene i eskorten, sorte såvel som hvide, lægger sig, hvor der er plads i skyggen af kamelerne. Det værste er, at vandet er begyndt at svinde. Hvad vil der ske med os, hvis vi kun finder udtørrede kilder? Jeg kan mærke, at Tom Marix er meget urolig, skønt han prøver at skjule sin bekymring. Det er forkert af ham, han burde hellere betro mig alt. Jeg kan bære alt, og jeg vil ikke svigte.

Den 14. februar 1891.

– Elleve dage er nu gået, hvor vi kun har haft sammenlagt to timers regn. Det var næppe nok til at vi fylde vore flasker, efter at mændene havde slukket deres tørst, og dyrene havde taget,

hvad de behøvede. Vi er nået til Emily Spring; brønden her er fuldstændig udtørret. Vore kameler er udmattede; Jos Meritt ved ikke, hvad der skal til for at få hans kamel til at fortsætte med at gå. Han nægter at slå den, men prøver til gengæld at appellere til dens følelser. Forleden hørte jeg ham sige:

"Hør lige her, du stakkels umælende dyr – nok lider du smerte, men bekymringer som os andre har du vel ikke?"

Men det stakkels umælende dyr syntes ikke at fatte forskellen.

Vi brød atter op fra Emily Spring, mere bekymrede for fremtiden en nogensinde før.

To af kamelerne er blevet syge. De slæber sig kun langsomt frem, og vil næppe kunne fortsætte meget længere. Provianten fra den syge pak-kamel er blevet omladet til en ridekamel, som en af mændene har måttet afgive.

Heldigvis har den han-kamel, som Tom Marix rider, bevaret sin styrke indtil nu. Uden ham ville de øvrige, især hunnerne, sprede sig, og intet ville kunne holde sammen på dem.

Vi har fundet det nødvendigt at slå de to kameler ned, som var syge. At overlade dem til at dø langsomt af sult og tørst i ørkenen ville have været mere umenneskeligt end at afslutte deres lidelser med et skud.

Karavanen går videre, og vi er på vej rundt om endnu en sandbanke. Der lyder to skud, og Tom Marix slutter sig lidt efter igen til karavanen. Rejsen fortsætter.

Hvad der er mest foruroligende er, at to af vore mænd også er blevet syge. De er angrebet af feber, og vi har givet dem en god dosis kinin, som vort rejseapotek indeholder i rigelige mængder. Men de er besat af en brændende trøst, og vore

vandforråd er udtømte; der er ingen tegn på, at vi skulle være i nærheden af en kilde.

De syge er anbragt på hver sin kamel, som deres kammerater fører ved hånden. Man kan ikke gøre det samme med syge mennesker, som man gør med syge kameler. Vi må tage os af dem, det er vor pligt, og den vil vi ikke svigte. Men den nådesløse varme fortærer dem lidt efter lidt.

Tom Marix, der jo er vant til sådanne strabadser fra sin tid i politiet, og ofte har brugt sin store erfaring til at hjælpe sine kammerater, ved heller ikke mere, hvad han skal gøre. Vand! Vand! Det anråber vi Himlen om, men den synes ikke at formå at opfylde vort ønske.

De af os, der bedst udholder heden og udmattelse, er de sorte i eskorten.

Men skønt de er mindre besværede end os andre, stiger deres utilfredshed dagligt. Tom Marix søger forgæves at berolige dem. De mest ophidsede holder sig for sig selv, når vi holder rast, snakker dæmpet indbyrdes, og tegnene på en kommende opstand er kun alt for tydelige.

Den 21. februar 1891.

– Alle nægtede i dag énstemmigt at fortsætte rejsen mod nordvest med den begrundelse, at de alle var ved at dø af tørst. Dette er desværre kun alt for velbegrundet. De seneste tolv timer har der ikke været en dråbe tilbage i vore flasker. Vi har kun alkoholiske drikke tilbage, som beklageligvis skader mere end det gavner, da det går os til hovedet og ikke slukker tørsten.

Jeg måtte personligt gribe ind over for de genstridige indfødte. Jeg gjorde dem forståeligt, at det ikke var den rette

måde at gøre en ende på deres lidelser at stoppe nu.

"Derfor vil vi også vende om!" sagde en af dem.

"Vende om? Men hvortil?"

"Mary Spring."

"Til Mary Spring!" svarede jeg, "der er intet vand dér, som I udmærket ved."

"Hvis der ikke er noget vand ved Mary Spring," svarede den sorte, "så kan vi måske finde det lidt længere oppe, i nærheden af Mount Wilson, i retning mod Stuart Creek."

Jeg så på Tom Marix. Han hentede vort kort over Great Sandy Desert og vi så på det sammen. Faktisk var der nord for Mary Spring et større vandløb, som muligvis ikke var fuldstændig udtørret. Men hvordan kunne den indfødte kende til dette? Jeg spurgte ham ud om det. I begyndelsen var han tilbageholdende, men fortalte mig endelig, at mr. Burker havde fortalt ham om det. Det var også fra ham, ideen om at sætte kurs mod Stuart Creek var kommet.

Jeg er meget ærgerlig over, at Len Burker har været så ubetænksom – eller er det nu kun ubetænksomhed? – at tilskynde de sorte til at vende om. Det vil ikke alene medføre en forsinkelse, men til en alvorlig forandring af vor rute, som vil føre os langt bort fra Fitzroy River.

Jeg fortalte ham min mening i temmelig utvetydige vendinger.

"Hvad mener du, Dolly?" svarede han. "Hellere lade os forsinke og tage en lille omvej, end stædigt at fortsætte videre ad en vej, hvor der ikke findes vand."

"I så fald, mr. Burker," sagde Zach Fren skarpt, "skulle De have talt med mrs. Branican, ikke de sorte."

"De påvirker de sorte på en måde," sagde Tom Marix, "så at jeg ikke mere har kontrol over dem. Er det Dem eller mig, der har kommandoen over dem, mr. Burker?"

"Det forekommer mig, at dén bemærkning var en smule upassende, Tom Marix," sagde Len Burker.

"Upassende eller ej, så retfærdiggøres den til fulde af Deres handlinger, min herre, og De gjorde vel i at tænke over den."

"Jeg tager ikke mod ordrer fra andre end mrs. Branican …"

"Det kan vel være," svarede jeg, "men hvis De for fremtiden har noget at bemærke, beder jeg Dem fremføre Deres bemærkninger til mig og ikke til andre."

"Mrs. Branican," sagde Godfrey, "skal jeg tage i forvejen for karavanen og lede efter en brønd? Jeg er sikker på, at jeg finder en."

"Ja, en brønd uden vand!" mumlede Len Burker og trak på skuldrene.

Jeg kan levende forestille mig, hvad Jane må har gennemgået, mens hun overhørte denne diskussion. Hendes mands opførsel, der var så skadelig for det gode forhold, der bør være mellem folkene, kunne blive årsag til alvorlige besværligheder. Jeg var nødt til at støtte Tom Marix i hans forsøg på at få de indfødte til holde op med at fremture med deres idé om at vende om. Det lykkedes for os til sidst, men ikke uden betydelige vanskeligheder. Men de erklærede, at hvis vi ikke fandt vand inden for otteogfyrre timer, ville de vende tilbage til Mary Spring for derfra at begive sig videre til Stuart Creek.

Den 23. februar 1891.

– Hvilke forfærdelige lidelser har vi ikke gennemlevet i de to sidste dage. Vore to syge kammeraters tilstand er blevet værre. Tre kameler er styrtet for ikke mere at rejse sig, deres kroppe var opsvulmede og de var ikke i stand til at bevæge sig. Vi blev nødt til at skyde dem. To af dem var ridekameler og den sidste en af pak-kamelerne. Nu er der fire af de hvide i eskorten, der må rejse til fods.

Og der findes ikke et menneskeligt væsen her i Great Sandy Desert, ikke en australier i disse egne af Tasman Land, der kan give os nogen som helst oplysning om, hvor der findes en brønd! Vor karavane er tilsyneladende afveget fra oberst Warburtons rute, for obersten kom aldrig ud for så lange stræk, hvor han ikke kunne få fornyet sine vandforråd. De kilder, hvor der overhovedet findes en smule vand, er ofte halvt udtørrede og indeholder kun en mudret, varm og næppe drikkelig væske. Men vi må være tilfredse med, hvad vi kan få.

Hen mod slutningen på vor første etape i dag fik vi i det mindste endelig lejlighed til at slukke vor tørst. Det var Godfrey, der fandt en kilde.

Allerede tidligt i morges drog den modige dreng et par mil forud for karavanen, og to timer senere så vi ham komme tilbage i stor hast.

"En brønd! En brønd!" råbte han, så langt borte, at vi kun lige akkurat kunne høre ham.

Ved dette råb fik karavanen nyt liv. Kamelerne skyndte sig videre, Det virkede næsten, som om den kamel, Godfrey red på, også havde råbt til dem:

"Vand! Vand"

En time senere holdt karavanen stille ved en gruppe træer med indtørret løv, som skyggede for brønden. Heldigvis var der ikke tale om febergummitræer, som ville have udtørret brøndene til den sidste dråbe.

Men de brønde vi finder her i den australske ørken, tømmer selv et lille antal mænd på et øjeblik. Vandet er ikke rigeligt i dem, og forsvinder under sandet. De er ikke fremstillet af menneskehånd, de er mere en slags naturlige huller formet af vandet i regntiden. De er sjældent mere end halvanden til to meter dybe – lige nok til at vandet, der ligger gemt for solens stråler, kan undgå fordampning, og forblive i brønden selv på sommerens varmeste dage.

Somme tider er disse brønde helt uden den gruppe træer, der ellers er så karakteristisk, og så er det kun alt for let at passere tæt forbi dem uden at bemærke dem. Man må holde nøje udkig, som oberst Warburton også ganske rigtigt bemærker i sin beretning. Og det råd husker vi.

Denne gang havde Godfrey gjort et heldigt fund. Brønden, hvor vi slog lejr klokken elleve om formiddagen, indeholdt mere end tilstrækkeligt vand til kamelerne, og til at fylde vore reserver. Vandet var krystalklart, for det var filtreret ned gennem sandet, og havde bevaret sin friskhed på grund af en hulning, der var ved foden af sandbanken, som skyggede mod solens direkte stråler.

Vi var henrykte over således at kunne forfriske os, og vi måtte advare flere af vore kammerater om ikke at drikke for meget, for at de ikke skulle blive syge af det.

Det er svært at forestille sig den vederkvægende virkning vand har, efter at man i længere tid har lidt tørstens kvaler.

Resultatet indfinder sig omgående, selv de mest udmattede liver op, kræfterne vender straks tilbage, og med kræfterne genvinder man også modet. Det er mere end at live op – det er som at blive født på ny.

Den næste dag, klokken fire om morgenen, genoptog vi vor rejse i retning mod nordvest for at nå Joanna Spring, omkring et hundrede og halvfems mil fra Mary Spring.

Disse uddrag af mrs. Branicans dagbog er nok til at vise os, at hendes handlekraft og beslutsomhed ikke svigtede hende et øjeblik. Vi vil nu genoptage vor beretning om den rejse, som fremtiden endnu skulle bringe uforudsigelige begivenheder af allerstørste betydning.

30. Antydninger og hændelser

Som vi allerede har set af de sidste linjer i mrs. Branicans dagbog, var karavanens deltagere atter fortrøstningsfulde og ved godt mod. Man havde ikke på noget tidspunkt manglet mad; der var proviant nok til mange måneder. Kun vand havde man måttet mangle nogle få dage; men kilden, som Godfrey havde opdaget, havde givet dem mere end de behøvede, og da man brød op fra den, skete det med fornyede kræfter.

Ganske vist måtte de stadig udholde en overvældende varme, og indånde den brændende varme luft, der fandtes her på disse uendelige sletter uden træer og uden skygge. Og der findes ikke mange rejsende, der kan tåle disse høje temperaturer i længere tid, især ikke, hvis de ikke er australske indfødte. Hvor den indfødte står imod, bukker den fremmede under. Man må være skabt til dette morderiske klima.

Bakkerne af rødt sand med deres lange bølgende form og symmetriske krusninger fortsatte. Jorden var så varm, at de hvide ikke kunne gå barfodede på den. De sorte var vant til det, og burde ikke have noget at klage over i den anledning; men beklage sig gjorde de alligevel, og deres modvillighed viste sig tydeligere for hver dag.

Hvis Tom Marix ikke havde haft brug for en fuldtallig eskorte for det tilfælde at han skulle forsvare karavanen mod en omvandrende stamme, ville han ganske sikkert have bedt mrs. Branican om at afskedige de sorte fra sin tjeneste.

Hver eneste dag kunne han se de vanskeligheder vokse, der naturligt var forbundet med en ekspedition som denne, og da han i grunden mente, at man underkastede sig disse strabadser og farer for ingen ting, var det kun naturligt, at han ikke helt kunne skjule sine tanker. Zach Fren var imidlertid den eneste, der opdagede det, og han var ikke ganske fri for at være forarget over, at Marix ikke delte den overbevisning, han selv var opfyldt af.

"Helt ærligt, Tom," sagde han en dag, "jeg ville ikke have troet, at du var en mand, der sådan ville gå hen og tabe modet."

"Tabe modet – jeg! De tager fejl, Zach, i hvert fald hvad angår den tanke, at jeg skulle tabe det mod, der får mig til at fuldføre min gerning her lige til den bitre ende. Jeg er ikke bange for at krydse ørkenen, men når vi er kommet igennem den, skal vi også tilbage gennem den – uden at havde opnået vort mål."

"Mener De da, Tom, at kaptajn John er død, efter at Harry Felton forlod ham?"

"Jeg ved ingenting om det, Zach, og De ved jo lige så meget som jeg."

"Jeg ved det lige så sikkert, som jeg ved, at et skib drejer til styrbord, når man drejer rattet til bagbord."

"Nåda, Zach, nu taler De jo som mrs. Branican og Godfrey. De forveksler Deres håb med sikker forvisning. Jeg håber. De har ret. Men hvis kaptajn John er i live, er han i indaernes vold, og hvor finder vi dem?"

"De er der hvor de er, Tom, og det er dertil, karavanen går, om vi så skal strejfe omkring i seks måneder eller mere endnu. Hvis vi ikke finder dem det ene sted, prøver vi et andet; men vi skal nok få fat i dem til sidst."

"Hvis vi var på havet, ja; men dér ville vi vide, hvilken havn vi var på vej til. Men i disse egne – hvem ved, hvor man kommer hen?"

"Det finder vi ikke ud af ved at fortvivle."

"Jeg er ikke ved at fortvivle, Zach!"

"Måske ikke, Tom; men hvad værre er, så vil du snart få folkene til at tro det. En mand, der ikke skjuler sin frygt er en dårlig leder, og får sine folk til at tabe modet. Pas på dit ansigt, Tom, ikke så meget for mrs. Branicans skyld, for intet kan ryste hende, men for de hvide mænd i eskorten. Hvis de skulle gøre fælles sag med de sorte ..."

"Jeg svarer for dem som var det mig selv ..."

"Og jeg svarer for dig, Tom! Men lad os nu ikke tale om at stryge flaget, så længe flagstangen stadig står oprejst."

"Og hvem taler også om det, andre end Len Burker?"

"Aha, Tom! Havde jeg være kaptajn her, ville han have ligget i lasten for længe siden med en jernkugle om anklerne! Men som tingene står, så skal han passe på, for jeg holder ham personligt under opsyn."

Zach Fren havde god grund til at holde øje med Len Burker. Hvis ekspeditionen faldt fra hinanden, ville han være skyld i det. Det var ham, der ophidsede de sorte, som Tom Marix havde ment, han kunne stole på, til ulydighed. Og det var en af de ting, der kunne bringe ekspeditionens heldige udfald i fare. Men selv om det ikke havde være tilfældet, havde Tom Marix ikke mere håb om, at ekspeditionen ville møde indaerne og redde kaptajn John.

Men skønt karavanen ikke bevægede sig fremad på må og få, men havde lige kurs mod Fitzroy River, var der én

omstændighed, kunne man risikere at indaerne forlod Tasman Land, hvis de fik lejlighed til at gå i krig. Det er sjældent, at der er fred mellem stammerne, der hver for sig tæller mellem to hundrede og halvtreds og tre hundrede sjæle. Der er ældgammelt had og blodfejder, og disse holdes i gang med så meget større lidenskab, som krig mellem kannibaler jo også er en slags jagtforetagende. Fjenden er ikke kun fjende, han er også et spiseligt bytte, og sejrherren æder den besejrede. Derfor findes der kampe, forfølgelser, flugt, som kan føre de indfødte vidt omkring. Det var derfor vigtigt at vide, om indaerne havde forladt deres territorier, og den eneste måde at få dette at vide på, var at få fat på en australier, der kom fra de nordvestlige egne.

Dette var også Tom Marix' mål, og han blev ivrigt hjulpet af Godfrey, der, på trods af mrs. Branicans henstillinger – ja, ligefrem forbud – ofte var flere mil væk fra karavanen. Hvis han ikke spejdede efter kilder, søgte han efter omstrejfende sorte, men foreløbig uden held. Landet her var øde og forladt. Og hvilket menneske, hvor nøjsomt og hærdet det end måtte være, ville være i stand til eksistere her, hvor der manglede selv de mest grundlæggende livsfornødenheder?

Endelig den 6. marts, klokken halv ti om formiddagen, hørtes et skrig i det fjerne, et skrig, der bestod af to stavelser: *"Coo-eeh!"*

"Der er indfødte i nærheden," sagde Tom Marix.

"Indfødte?" spurgte Dolly.

"Ja, frue, det er den måde, de råber til hinanden."

"Lad os prøve at få fat i dem," sagde Zach Fren.

Karavanen kom endnu nogle hundrede skridt længere frem, og Godfrey gav tegn om, at der var to indfødte inde mellem sandbakkerne. At få fat i dem var ikke så nemt, for australierne løber fra de hvide, så snart de ser dem. Disse to prøvede at gemme sig bag nogle spinifextuer. Men det lykkedes for eskorten at omringe dem, og de blev ført til mrs. Branican.

Den ene var omkring halvtreds år gammel, den anden var hans søn og omkring de tyve. De var på vej til Lake Woods, en station ved telegraflinjen. Nogle få gaver – stof og nogle plader tobak – fik dem snart beroliget, og de var ganske villige til at besvare de spørgsmål, Tom Marix stillede dem. Deres svar straks blev oversat for mrs. Branican, Godfrey, Zach Fren og deres kammeraters skyld.

Australierne blev først spurgt, hvor de var på vej hen, hvilket ikke var synderlig interessant. Men Tom Marix spurgte dem så, hvor de kom fra, hvilket fortjente betydelig større opmærksomhed.

"Vi kommer derfra – langt – meget langt," svarede faderen, idet han pegede mod nordvest.

"Fra kysten?"

"Nej. Fra det indre af landet."

"Fra Tasman Land?"

"Ja. Fra Fitzroy River."

Og det var, som vi jo ved, karavanens mål.

"Hvilken stamme kommer I fra?" spurgte Tom Marix.

"Goursi-stammen."

"Er det en nomadestamme?"

De indfødte forstod ikke, hvad han mente med dette.

"Rejser jeres stamme fra lejr til lejr," spurgte Tom, "eller bor den i en landsby?"

"Den bor i landsbyen Goursi," svarede sønnen, der lod til at være ganske kvik.

"Ligger denne landsby i nærheden af Fitzroy?"

"Ja. Ti lange dagsrejser fra det sted, hvor den løber ud i havet."

Det var i King Sound, Fitzroy River havde sit udløb, og det var dette sted, *Dolly Hope* havde besøgt på sin anden rejse. De ti dagsrejser betød, at landsbyen Goursi måtte ligge omkring hundrede mil fra kysten.

Stedet blev straks af Godfrey udpeget på et kort over Western Australia – et kort, der viste Fitzroy Rivers løb over to hundrede og halvtreds mil fra dens udspring i det ukendte indre af Tasman Land.

"Kender I inda-stammen?" spurgte Tom Marix.

Både faderen og sønnen så ophidsede ud ved dette navn.

"Åbenbart er de fjender; de er antagelig i krig med hinanden," sagde Tom Marix til mrs. Branican.

"Det er meget sandsynligt," sagde Dolly, "og måske kan disse goursier fortælle os, hvor indaerne befinder sig lige nu. Spørg dem, Tom Marix, og få et så præcist svar som muligt. Vor eftersøgnings heldige udfald kan afhænge af svaret."

Tom Marix stillede spørgsmålet, og den ældste af de sorte svarede uden tøven, at inda-stammen befandt sig ved Fitzroys øvre løb.

"Hvor langt er de fra landsbyen Goursi?" spurgte Tom Marix.

"Tyve dagsrejser mod den opgående sol," sagde den yngste.

Denne afstand, overført til kortet, placerede indaernes lejr omkring to hundrede og firs mil fra det sted, hvor karavanen i øjeblikket befandt sig. Og denne oplysning stemte overens med, hvad man tidligere havde fået at vide af Harry Felton.

"Er din stamme ofte i krig med indaerne?" spurgte Tom Marix.

"Altid!" svarede sønnen.

Og hans tonefald og gestus udtrykte klart, hvor voldsomt hadet var mellem de to kannibalstammer.

"Og vi vil forfølge dem," tilføjede faderen, idet han smaskede og smækkede kæberne sammen ved tanken om et gilde på indaernes kød, "og de vil blive besejret, når den hvide høvding ikke længere er det til at give dem sine råd."

Man kan forestille sig mrs. Branican og hendes kammeraters følelser, da Tom Marix oversatte dette svar. Denne hvide høvding, der i så mange år havde været indaernes fange – kunne nogen tvivle om, at det var kaptajn John?

På Dollys foranledning udspurgte Tom Marix de to indfødte grundigt. De kunne dog kun give højst ufuldstændige underretninger angående denne hvide høvding. Men de kunne fortælle, at så sent som tre måneder tidligere, under den sidste frygtelige kamp mellem goursierne og indaerne, var han i de sidstnævntes vold.

"Og uden ham," sagde den unge australier, "vil indaerne kun være kvinder!"

At dette vel nok var en overdrivelse fra den indfødtes side betød kun lidt. Alt, hvad man ville vide, vidste man nu. John Branican og indaerne var mindre end tre hundrede mil borte mod nordvest. Man ville møde dem ved bredden af Fitzroy.

Da man skulle til at bryde op, holdt Jos Meritt de to mænd tilbage, som mrs. Branican var ved at sende bort med en hel del gaver. Englænderen Tom Marix om at stille dem et spørgsmål angående de ceremonielle hatte, der blev båret af henholdsvis goursiernes og indaernes høvdinge ved højtidelige lejligheder.

Jos Meritt var ikke mindre ophidset end Dolly havde været under afhøringen, mens han afventede deres svar.

Han havde da også grund til tilfredshed, denne værdige samler, og hans "Godt! Åh! Meget godt!" brød frem over hans læber, da han hørte, at hatte af fremmed oprindelse ingenlunde var ualmindelige blandt stammerne i de nordvestlige egne. Disse hatte blev sædvanligvis båret af de øverste australske høvdinge under deres store ceremonier.

"De forstår, mrs. Branican," bemærkede Jos Meritt, "at finde kaptajn John er udmærket, men at lægge hånd på den historiske skat, som jeg har jagtet gennem fem verdensdele er dog endnu bedre ..."

"Givetvis!" svarede mrs. Branican.

"Hørte du det, Gin-Ghi?" fortsatte Jos Meritt, idet han vendte sig om mod sin tjener.

"Jeg hørte det," sagde kineseren, "og når vi så har fundet denne hat ..."

"Så vil vi vende tilbage til England, tilbage til Liverpool, og så, Gin-Ghi, vil du ikke få andet at bestille end at fremvise min samling, iført en dejlig sort hat og en rød silkekåbe, med en gul *macoual* over skuldrene. Er du så tilfreds?"

"Som haitang-blomsten, der åbner sig i brisen, når jadekaninen går ned i vest," svarede Gin-Ghi i et henført tonefald.

Men samtidig rystede han på hovedet, som var han lige så lidt overbevist om denne fremtidige lykke, som hvis hans herre havde lovet ham, at han ville blive udnævnt til Mandarin med Syv Knapper.

Len Burker havde været til stede under samtalen mellem Tom Marix og de to indfødte, hvis sprog han forstod; men han havde ikke taget del i den. Ikke ét spørgsmål vedrørende kaptajn John var kommet fra ham. Han lyttede opmærksomt, og noterede sig alle oplysninger om, hvor indaerne befandt sig. Han så på kortet, hvor stammen sandsynligvis befandt sig ved Fitzroy Rivers øvre løb; han beregnede afstanden, som karavanen skulle tilbagelægge for at komme derhen, og den tid, det ville tage.

Det ville kun dreje sig om nogle få uger, hvis ingen forhindringer opstod, hvis deres transportmidler ikke fejlede dem, og hvis rejsens strabadser og de lidelser, som det varme klima påførte dem blev lykkeligt overvundne. Og derfor var Len Burker, der følte at disse vigtige underretninger ville gengive alle deres mod, hensat i et frygteligt raseri. Hvad! Skulle man alligevel finde kaptajn John, og ville det – takket være de løsepenge, Dolly medbragte – lykkes at frelse ham fra indaerne?!

Mens Len Burker tænkte over denne mulighed, så Jane hans pande rynke sig og øjnene blive blodskudte; hele hans udseende forrådte de modbydelige tanker, der hidsede ham op. Hun var rædselsslagen ved forudanelsen om en kommende katastrofe, og da hendes mands øjne et øjeblik var rettet mod hende, var hun nær ved at besvime.

Den ulykkelige kvinde havde forstået, hvad der foregik i denne mands tanker, og at han var i stand til at begå en hvilken

som helst forbrydelse for at sikre sig mrs. Branicans formue!

Len Burker sagde til sig selv, at hvis John og Dolly atter mødte hinanden, ville hele hans fremtid ligge i ruiner. Det ville betyde, at før eller senere ville de opdage, hvordan Godfreys forhold til dem var. Hemmeligheden ville til sidst blive afsløret af hans kone, med mindre han gjorde det umuligt for hende at tale; men det var nødvendigt, at Jane stadig var i live, for at formuen kunne tilfalde hende ved mrs. Branicans død.

Det var altså nødvendigt at skille Jane og Dolly, og – med det formål at gøre det af med John Branican – at nå indaerne før karavanen.

For en skrupelløs og beslutsom mand som Len Burker indebar gennemførelsen af denne plan absolut intet, der ikke var gennemførligt, og desuden indtraf der snart omstændigheder, der skulle hjælpe ham.

Den samme dag, klokken fire om eftermiddagen, gav Tom Marix signal til opbrud, og ekspeditionen fortsatte sin march i den sædvanlige orden. Dolly havde smittet sine kammerater med den kraft og energi, der oplivede hende. – De var nær ved målet. – Man kunne ikke mere nære tvivl om det heldige udfald. De sorte i eskorten syntes nu at adlyde villigt, og Tom Marix ville nok have kunnet regne med deres hjælp helt til afslutningen af ekspeditionen, hvis ikke Len Burker havde været der til at anspore forræderi og oprør.

Karavanen, der igen kom frem med god fart, var næsten tilbage på oberst Warburtons rute. Varmen steg igen, og nætterne var kvælende. På denne slette, uden en eneste klynge af træer, kunne man ikke finde anden skygge end i ly af

sandhøjene, og denne skygge var kun ganske ubetydelig på grund af solstrålernes næsten lodrette indfald.

Og dog, på denne længdegrad, der lå under den tropiske klimazone, men dog stadig i den varme zone, var det ikke så meget det australske klima, mændene led mest under, men det langt mere alvorlige spørgsmål om vand, som var nærværende dagligt. Man måtte søge efter kilder vidt og bredt, og det betød, at vejen blev forlænget af utallige afvigelser. Som oftest var det Godfrey, der jo altid var rede – somme tider også den utrættelige Tom Marix – der tog sig af denne pligt. Mrs. Branican så dem aldrig ride af sted, uden at hjertet sank i livet på hende. Men man kunne ikke sætte sin lid til de storme, der er overordentlig sjældne på denne tid af året. På himlen, der var klar fra den ene side af horisonten til den anden, sås ikke spor af skyer. Vand kunne kun komme et sted fra – op fra jorden.

Når Tom Marix og Godfrey havde opdaget en kilde, satte karavanen kurs mod denne. Farten blev sat op, dyrene blev presset videre af tørstens svøbe; og hvad var det så, man som oftest fandt? Lidt mudret væske i bunden af en hulning, der sværmede med rotter. Hverken de sorte eller hvide i eskorten veg tilbage for at drikke, men Dolly, Jane, Godfrey, Zach Fren og Len Burker var forsigtige nok til at vente, indtil Tom Marix havde renset op i kilden, fjernet skidtet fra vandoverfladen og gravet ned i sandet for at finde mindre urent vand. Så drak de; og flaskerne blev fyldt, hvis indhold skulle række indtil den næste kilde kunne opspores.

Således forløb rejsen i otte dage, fra den 10. til den 17. marts 1891, uden nogle uventede episoder, men med en stadigt voksende udmattelse hos dem alle, som man ikke kunne

udholde meget længere. De to syge mænds tilstand forbedrede sig ikke, og man frygtede nu en fatal udgang på deres sygdom. Da man nu manglede fem kameler, begyndte Tom Marix desuden at have besvær med transporten.

Han begyndte at blive meget bekymret, og det samme gjorde mrs. Branican, skønt hun ikke lod sig mærke med det. Altid først på benene, når man brød op og sidst til at holde hvil fremviste hun et eksempel på det mest overordentlige mod sammen med en selvtillid, som intet kunne ryste.

Og hvad ville hun ikke gladelig have ofret for at undgå de uafladelige forsinkelser, for at forkorte denne endeløse rejse!

En dag spurgte hun Tom Marix, hvorfor han ikke tog den lige vej mod Fitzroys øvre løb, hvor de sorte havde fortalt, at indaernes lejr var beliggende.

"Det har jeg tænkt på," sagde Tom Marix, "men problemet med at finde vand holder mig tilbage og gør mig bekymret, mrs. Branican. På vejen mod Joanna Spring er vi dog nogenlunde sikre på at støde på et vist antal kilder, som oberst Warburton har rapporteret."

"Og der er ikke nogen i egnene mod nord?"

"Det er muligt, men jeg ved det ikke med sikkerhed; og desuden er der en stor risiko for, at disse kilder er tørret ud nu, mens vi, når vi fortsætter mod vest, er sikre på at nå Oakover River, hvor oberst Warburton gjorde holdt. Denne flod er et fritstrømmende vandløb, og vi kan være sikre på, at vi der kan forny vore forsyninger, før vi når Fitzroy River-dalen!"

"Udmærket, Tom Marix," sagde mrs. Branican, "og da vi ikke kan gøre noget andet og bedre, så lad os da tage til Joanna Spring."

Det var følgelig, hvad man gjorde, og strabadserne under denne del af rejsen oversteg alt, hvad karavanen hidtil havde måttet udstå. Det var sommerens tredje måned, og temperaturens holdt sig på et uudholdeligt gennemsnit af fyrre grader celsius i skyggen, og dermed menes *nattens* skygge. Hvis man søgte efter en sky på himlen, søgte man forgæves, ligesom et man forgæves måtte eftersøge et træ på overfladen af denne slette. Man bevægede sig i en kvælende luft. Kilderne indeholdt ikke tilstrækkeligt vand til ekspeditionens behov. Man nåede kun med største besvær ti mil for hver dagsrejse. De mænd, der var til fods, slæbte sig af sted. Den pleje, som Dolly, hjulpet af Jane og kvinden Harriett gav de syge, skønt de selv var svage, formåede ikke at lindre deres lidelser. Hvad man burde gøre, var at standse, slå lejr i en eller anden landsby, tage et langt hvil og vente til temperaturen faldt. Og intet af dette var muligt.

Om eftermiddagen den 17. marts mistede man yderligere to pak-kameler, den ene lastet med ting beregnet til at handle med indaerne. Tom Marix måtte overføre deres last til ridekameler, og dette betød, at endnu to af de hvide i eskorten måtte rejse videre til fods. De brave fyre beklagede sig ikke, og accepterede uden et ord denne yderligere lidelse. Hvor forskellige fra de sorte, der beklagede sig ustandselig og beredte Tom Marix alvorlig bekymring! Måtte man ikke befrygte, at disse sorte en dag ville lade sig friste til at forlade karavanen – sandsynligvis efter først at have udplyndret den?

Endelig, om aftenen den 19. marts, gjorde karavanen holdt nær en kilde, hvis vand lå to meter under sandet, omkring fem mil fra Joanna Spring. Det var umuligt for dem at tage et skridt længere.

Luften var overordentlig trykkende; den brændte i lungerne, som kom den lige ud af en smelteovn. Himlen var meget klar og havde en hård, blå farve, sådan som den også har det i visse middelhavsegne, når mistralen er lige ved at bryde ud, og den udgjorde et mærkværdigt og truende syn.

Tom Marix betragtede denne tilstand med en ængstelse, som ikke undgik Zach Frens opmærksomhed.

"De venter noget," sagde bådsmanden, "noget De ikke bryder Dem om?"

"Ja, Zach," svarede Tom Marix, "jeg venter en *simoom* som dem, der hjemsøger Afrikas ørkenområder."

"Nuvel, men vinden vil bringe væde, formoder jeg?" sagde Zach Fren.

"Slet ikke, Zach; den vil bringe en tørke, der er endnu værre end nu, og her i Australiens indre ved ingen, hvad en vind af den art kan afstedkomme."

Denne bemærkning, der kom fra en så erfaren mand, gjorde mrs. Branican og hendes rejsefæller særdeles urolige.

Man tog sine forholdsregler med henblik på den truende storm. Klokken var ni om aftenen. Teltene var ikke rejst – de var alligevel ubrugelige i disse brændende varme nætter blandt slettens sandhøje. Efter at have slukket deres tørst fra flaskerne, tog folkene deres andel af den proviant, som Tom Marix netop havde uddelt. Næsten ingen tænkte på at stille deres sult; alt hvad de ønskede var frisk luft, og maven led mindre end åndedrætsorganerne. Nogle få timers søvn ville have været bedre for dem end adskillige mundfulde mad, men var det muligt at sove i en luft, der var så kvælende, at den næsten syntes at være blevet fortyndet?

Indtil midnat skete der ikke noget usædvanligt. Tom Marix, Zach Fren og Godfrey skiftedes til at holde vagt. Snart så én, snart en anden mod den nordlige horisont. Denne horisont var så klar, ja ligefrem ren, at det syntes ildevarslende. Månen, der var gået ned samtidig med solen, var forsvundet bag bakkerne. Hundredvis af stjerner skinnede klart omkring Sydkorset, der glimter over Verdens sydpol.

Omkring tre timer efter midnat blev denne illuminering af firmamentet udslettet. Et pludseligt mørke omgav sletten fra horisont til horisont.

"Pas på! Pas på!" råbte Tom Marix.

"Hvad er der i vejen?" spurgte mrs. Branican, idet hun fo'r op.

Tæt ved hende prøvede Jane, kvinden Harriett, Godfrey og Zach Fren at se gennem mørket. Kamelerne, der lå udstrakte på sandet, løftede hovederne og udstødte hæse angstskrig.

"Men hvad er det?" spurgte mrs. Branican.

"*Simoom*en," svarede Tom Marix.

Og det var det sidste ord, man kunne høre. Rummet blev nu opfyldt af en sådan støj og tumult, at øret ikke var mere i stand til at skelne en lyd end øjet til at se en lysstråle i tæt mørke.

Og det var virkelig *simoom*en, som Tom Marix havde sagt, en af disse pludselige storme, der kan rase over umådelige områder i de australske ørkener. En enorm sky havde rejst sig mod syd, og dykkede ned over sletten, en sky, der ikke kun dannedes af sand, men også slagger, der blev hvirvlet op fra den jord, der var gennemglødet af solen.

Rundt om lejren var sandbankerne i bevægelse som bølger på havet, og brødes, ikke i våde sprøjt, men i et fint støv, som gjorde blindede, døvede og kvalte én. Det syntes som om sletten

skulle blive udjævnet af stormen, der havde revet dens overflade op. Hvis teltene havde været slået op, ville der ikke havde været den mindste las tilbage.

Alle følte den uimodståelige bølge af luft og sand, der passerede dem som en byge af geværskud. Godfrey holdt fast i Dolly med begge hænder; han ønskede ikke at blive skilt fra hende, hvis dette formidable angreb skulle feje karavanen nordpå.

Og det var faktisk, hvad der skete, og det var ikke muligt at modstå det.

Gennem denne times pinsler – en time, der var tilstrækkelig til at ændre landets udseende ved at flytte rundt på bakkerne og ændre på terrænets almindelige højde – blev mrs. Branican og hendes kammerater, inklusive de to invalider fra eskorten, drevet af sted over en afstand af fire-fem mil; de rejste sig kun for atter falde, og sommetider drejede rundt som halmstrå i en hvirvelvind. De kunne hverken høre eller se, og risikerede at forsvinde sporløst for altid. Og på denne måde nåede de Joanna Spring, nær Oakover Creeks bred, på det tidspunkt, da dagen klarede op efter de sidste tåger var forsvundet. Dagen var begyndt at bryde frem, og med den strålerne fra den opgående sol.

Alle var til stede ved en påfølgende optælling.

Alle?

Nej.

Mrs. Branican, kvinden Harriett, Godfrey, Jos Meritt, Gin-Ghi, Zach Fren, Tom Marix, de hvide, der var forblevet på deres post var der, og med dem fire ridekameler; men de sorte var forsvundet – forsvundet sammen med de tyve andre kameler;

netop dem, der bar forsyningerne, og dem, der bar kaptajn Johns løsepenge.

Og da Dolly kaldte på Jane, svarede hun ikke.

Len og Jane Burker var der ikke.

31. De sidste anstrengelser

De sortes forsvinden, sammen med både pak- og ridekamelerne, satte mrs. Branican og de, der forblev trofaste mod hende i en næsten fortvivlet situation.

Zach Fren var den første, der udtalte ordet "forræderi", og Godfrey gentog det. Forræderiet var da også kun alt for tydeligt at se under de nuværende forhold. Dette var også Tom Marix' mening. Han havde ikke glemt den uheldige indflydelse, som Len Burker havde haft på de indfødte i eskorten, mens Dolly stadig var i tvivl om hans motiver. Hun kunne ikke få sig selv til at tro på så megen falskhed, så megen nedrighed.

"Len Burker kunne vel ikke være blevet slæbt med af vinden, ligesom vi blev det?"

"Blæst væk sammen med de sorte," sagde Zach Fren, "og tilfældigvis på samme tid som kamelerne med vor proviant!"

"Og min stakkels Jane!" mumlede Dolly, "skilt fra mig, uden at jeg mærkede det!"

"Len Burker ville ikke engang lade hende blive hos dig," sagde Zach Fren, "den slyngel!"

"Slyngel! Godt! Åh! Meget godt!" sagde Jos Meritt. "Hvis dette ikke er forræderi, vil jeg opgive min søgen efter den hat, som ..." Han vendte sig mod kineseren. "Hvad mener du, Gin-Ghi?"

"Ai ya, herre, jeg tror, at jeg hellere tusinde og ti tusinde gange aldrig skulle have sat min fod i dette trøstesløse land!"

"Nok muligt!" svarede Jos Meritt.

Forræderiet var så indlysende, at selv mrs. Branican måtte give sig.

"Men hvorfor skulle han bedrage mig?" spurgte hun; "hvad har jeg gjort Len Burker? Glemte jeg ikke alt om fortiden? Modtog jeg dem ikke som mine slægtninge, ham og hans ulykkelige kone? Og nu forlader han os, efterlader os uden nogen forråd. Han har tilmed stjålet alle de ting, der skulle købe Johns frihed! Men hvorfor?"

Ingen kendte Len Burkers hemmelighed, og ingen kunne svare mrs. Branican. Jane alene kunne have afsløret, hvad hun vidste om sin mands afskyelige planer. Men Jane var der ikke.

Det var imidlertid kun alt for sandt, at Len Burker havde sat en plan i værk, som han længe havde forberedt, en plan, der forekom ham at have alle muligheder for at kunne lykkes. Med løfte om rigelig betaling havde han ikke svært ved at få de sorte til at lytte til ham. Da stormen var på sit højeste, havde to af dem slæbt af sted med Jane, uden at det havde været muligt for andre at høre hendes skrig, mens de øvrige havde drevet kamelerne bort.

Ingen havde set dem i det dybe mørke, der blev endnu mørkere af de hvirvlende støvskyer, og før dagen gryede, var Len Burker og hans kumpaner allerede adskillige mil fra Joanna Spring.

Da Jane således var blevet skilt fra Dolly, havde hendes mand ikke mere grund til at frygte, at hun, plaget af samvittighedsnag, ville forråde hemmeligheden om Godfreys fødsel. Desuden havde han god grund til at tro, at mrs. Branican og hendes ledsagere, berøvet proviant og

transportmidler, ville omkomme på Great Sandy Deserts øde vidder.

Ved Joanna Spring var karavanen stadig tre hundrede engelske mil fra Fitzroy River. Hvordan skulle Tom Marix kunne sørge for ekspeditionens livsfornødenheder på en så lang strækning, selv om dens antal så også var stærkt formindsket?

Oakover Creek er en af de vigtigste bifloder til Grey River, som løber ud i det Indiske Ocean i De Witt Land. På denne flods bredder, som selv den overvældende hede aldrig tørrer ud, fandt Tom Marix den skygge og det smukke landskab, som oberst Warburton lovpriser med så megen fryd i sin beretning.

Dér indtager grøn vegetation og rindende vand pladsen i stedet for de evindelige sletter med sandbanker og spinifex! Men mens oberst Warburton, da han kom til dette sted, var næsten sikker på at nå sit mål, idet han derfra blot skulle rejse videre ned ad floden til landsbyen Roebourn ved kysten, forholdt det sig ikke således med mrs. Branicans ekspedition. Dens situation ville tværtimod forværres, når man senere skulle krydse den tørre strækning, der skiller Oakover fra Fitzroy.

Karavanen bestod nu kun af to og tyve personer af de tre og fyrre, der havde forladt Alice Spring – Dolly og den indfødte kvinde Harriett, Zach Fren, Tom Marix, Godfrey, Jos Meritt, Gin-Ghi, samt de femten hvide i eskorten, hvoraf to var alvorligt syge. De havde kun fire kameler tilbage, de øvrige var blevet bortført af Len Burker, deriblandt den han, der fungerede som leder, og den, der havde båret *kibitka*en. Dyret, hvis egenskaber Jos Meritt havde værdsat så højt, var også forsvundet, hvilket tvang englænderen til at rejse til fods

ligesom sin tjener. Hvad angik proviant var der kun nogle få dåser konserves i en kurv, som en af kamelerne havde tabt. Der var intet mel, ingen kaffe, ingen te, intet sukker, intet salt; ej heller nogle alkoholiske drikke eller medicin; og hvordan kunne så Dolly pleje de mænd, der led af feber? Man var fuldstændig blottet for subsistensmidler i et land, hvor ingenting fandtes, der kunne holde dem i live.

Mrs. Branican kaldte mændene sammen ved daggry. Den modige kvinde havde ikke mistet noget af sin nærmest overmenneskelige handlekraft, og hendes opmuntrende ord satte atter mod i hendes ledsagere. Hun foreholdt dem, hvor tæt de var på ekspeditionens mål.

Rejsen blev genoptaget under så svære vilkår, at selv de mest tillidsfulde blandt mændene ikke turde håbe på, at den kunne ende lykkeligt. Af de fire tilbageværende kameler var de to reserveret til de syge, som man ikke kunne efterlade ved Joanna Spring, der var en af disse ubeboede stationer, som oberst Warburton havde fundet så mange af på sin rejse. Men ville disse stakkels fyre være stærke nok til kunne udholde turen videre til Fitzroy, hvorfra det ville være muligt at sende dem ud til en koloni ved kysten? Det var tvivlsomt, og mrs. Branicans hjerte var ved at briste ved tanken om at endnu to ofre skulle føjes til alle de, der skyldtes *Franklin*s forlis. Men Dolly ville ikke af den grund opgive sine planer. Nej, hun ville ikke engang forsinke sin søgen. Intet kunne standse hende i opfyldelsen af sin pligt, om hun så blev den sidste, der var tilbage af ekspeditionen.

Karavanen forlod Oakovers højre bred, hvis leje blev forceret ved et vadested omkring en mil efter Joanna Spring, og satte

kursen mod nord-nordøst. Ved at drage i denne retning håbede Tom Marix at ramme Fitzroy River på det nærmeste af de uregelmæssige sving den slår, før den løber ud i King Sound.

Varmen var blevet en smule mere udholdelig. Det havde krævet den mest vedholdende overtalelse, ja næsten en ordre, fra Tom Marix og Zach Fren, at formå Dolly til at ride en af kamelerne. Godfrey og Zach Fren vandrede ufortrødent af sted med god fart, det samme gjaldt Jos Meritt, hvis lange ben var stive som et par stylter. Da Dolly tilbød ham sit ridedyr, afslog han, idet han sagde:

"Godt! Åh! Meget godt! En englænder er en englænder, frue, og en kineser er en kineser, men jeg kan ikke se, hvorfor De ikke skulle give Gin-Ghi det samme tilbud – jeg ville dog forbyde ham at tage imod det!"

Og således fortsatte Gin-Ghi til fods, dog ikke uden mukken, og tænkte på herlighederne i Sou-Tchéou, byen med blomsterbådene.

Den fjerde kamel brugte Tom Marix eller Godfrey skiftevis, til at de ride forud for at rekognoscere. Vandforrådene, de havde taget fra Oakover Creek ville snart være brugt op, og det ville atter blive vigtigt at finde kilder.

Da de forlod flodbredden, fortsatte rejsen mod nord over en blidt bølgende slette med sandbakker, der strakte sig helt ud til den yderste horisont. Spinifex voksede her i tættere tuer, og forskellige efterårsgule småbuske gav egnen et mindre monotont præg. Man kunne måske være så heldig at få lejlighed til at nedlægge noget vildt. Tom Marix, Godfrey og Zach Fren, som aldrig lagde deres våben fra sig, havde heldigvis stadig deres rifler og revolvere, og vidste, hvordan de skulle bruges.

Ganske vist havde de meget lidt ammunition, og den måtte bruges med omtanke.

De fortsatte vandringen på denne måde nogle dage; en etape om morgenen og en om eftermiddagen. Flodlejerne, der gennemskar området, var kun striber af tørre småsten gennem en udtørret vegetation. Sandet viste ikke det mindste tegn på fugtighed. Det var nødvendigt at finde en kilde, og det skulle være inden for fire og tyve timer. Tom Marix ikke havde mere tønder til rådighed til at opbevare større forråd af vand.

Godfrey krydsede derfor fra højre til venstre for karavanen og søgte efter en kilde.

"Mit barn," formanede mrs. Branican, "vær nu forsigtig! Bring ikke dig selv i fare."

"Bringe i fare!" sagde Godfrey, "når det drejer sig om Dem og kaptajn John!"

På grund af sin hengivenhed, og vel også på grund af en slags instinkt, der ledte ham, lykkedes det ham at finde nogle kilder ved fra tid til anden at udforske egnen adskillige mil fra karavanens rute.

Selv om de ikke helt blev sparet for tørstens kvaler, blev de dog ikke så voldsomme på rejsen gennem denne del af Tasman Land mellem Oakover Creek og Fitzroy River. Hvad der derimod forøgede strabadserne var de utilstrækkelige transportmidler og de magre rationer, der nu indskrænkede sig til en smule konserves; manglen på te og kaffe, manglen på tobak, der pinte mændene i eskorten særligt og endelig, at det ikke mere var muligt af komme nogle få dråber alkohol i det brakvand, de havde til rådighed. Efter to timers march blev selv de stærkeste overmandet af træthed, sult og elendighed.

Dertil kom, at kamelerne næsten intet kunne finde at æde i krattene, som ikke afgav nogen som helst spiselige grene eller blade. Der var ikke nogen af den slags dværgakacier, hvis saft er nærende og som er stærkt efterspurgte blandt de indfødte i tørkeperioder. Der var intet andet end tornefyldte, udtørrede mimoser og spinifex. Kamelerne slæbte sig af sted, med hovederne strakt lige fremad og slappe pukler, og det var kun med den yderste anstrengelse, at de kunne holde sig oprejste.

Den 25. marts om eftermiddagen lykkedes det for Tom Marix, Godfrey og Zach Fren at skaffe lidt frisk føde: Nogle duer, der kom flyvende i en flok. De var meget sky og hurtige til at flygte ind i mimosekrattene, og ikke nemme at komme nær. Men man fik skudt nogle få stykker af dem. Selv om de ikke skulle have været særlig spiselige – faktisk smagte de glimrende – havde de udsultede rejsende nydt dem, som var de det fineste og mest velsmagende vildt. De blev stegt over et bål af tørre rødder, og i nogle dage kunne Tom Marix spare på konservesen.

Men hvad der var mad for menneskene kunne jo ikke bruges til kamelerne. Og om morgenen den 26. marts faldt den af de to, der bar de syge, tungt omkuld på jorden og måtte efterlades, da intet kunne få den til at rejse sig igen.

Det var Tom Marix, der fik det hverv at gøre en ende på dens liv med en kugle i hovedet. Da det var gjort, begyndte han, for ikke at miste kødet, som kunne bruges til mad i flere dage, selv om dyret var stærkt afmagret af mangel på føde, at partere den på australsk vis. Tom Marix var ikke ubekendt med, at alle dele af en kamel kan bruges til føde. Med knoglerne og noget af skindet, som de kogte i den eneste gryde, de havde tilbage, fik de en suppe, som blev vel modtaget af deres udhungrede

maver; hjernen, tungen og kinderne afgav, rigtigt tilberedt, en fastere form for føde. Også kødet, der blev skåret i tynde skiver og tørret i solen, blev gemt, ligesom også fødderne, der er den bedste del af dyret. Desværre havde de intet salt, for saltet ville kødet kunne holde sig længere.

Rejsen blev fortsat under disse forhold med nogle få mil pr. dag. Ulykkeligvis fik de syge det ikke bedre, mere på grund af mangel på medikamenter end af mangel på pleje. De ville næppe alle nå frem til det sted, mod hvilket alle mrs. Branicans anstrengelser var rettet, til denne Fitzroy River, hvor deres elendighed i nogen grad ville blive lettet.

Og faktisk bukkede begge de to mænd under for deres udmattelse, den første den 28. marts og den anden den følgende dag. De var begge født i Adelaide, den ene var kun femogtyve år, den anden femten år ældre.

Stakkels fyre! De var de første, der omkom på denne rejse, og det berørte deres kammerater dybt. Var det ikke den samme skæbne, der måske ventede dem alle efter Len Burkers forræderi, ladt i stikken i disse egne, hvor ikke en gang et dyr kunne finde noget at æde?

Og hvad kunne Zach Fren svare, da Tom Marix sagde til ham:

"To mænd er døde for at frelse én, for ikke at tale om de, der endnu vil komme til!"

Mrs. Branican gav sin smerte frit løb. Hun bad for disse to ofre, og hver af deres grave blev mærket med et lille trækors, som det varme klima dog snart ville forvandle til støv.

Karavanen genoptog sin rejse.

De tre kameler, der var tilbage, bar de mest udmattede af mændene på skift, så de ikke forsinkede de øvrige. Mrs.

Branican nægtede at reservere et af dyrene til hendes eget brug. Når de holdt rast, blev kamelerne brugt til at søge efter kilder, nogle gange af Godfrey, andre gange af Tom Marix, for man mødte ikke én eneste indfødt, fra hvem man kunne få oplysninger om, hvor de fandtes. Dette syntes at vise, at de indfødte stammer havde trukket sig tilbage til den nordøstlige del af Tasman Land. I så fald ville man blive nødt til at følge indaerne videre op gennem Fitzroys floddal, måske helt til flodens udspring – en meget alvorlig sag, eftersom det ville lægge adskillige hundrede mil til rejsens længde.

I begyndelsen af april måned 1891 så Tom Marix, at der næsten ikke var mere proviant tilbage. Det var som følge heraf nødvendigt at ofre en af de tre kameler. Når man således havde sikret sig mad til endnu nogle få dage, ville man uden tvivl være i stand til at nå Fitzroy River, som nu ikke kunne være særlig langt borte.

Dette offer var uundgåeligt, og man udvalgte det af dyrene, der var mindst i stand til at fortsætte. Det blev slået ned, parteret, og forvandlet til strimler, som man tørrede i solen. Det bevarede på den måde sine næringsrige egenskaber, og kunne spises, når blot det blev kogt i nogen tid. Andre dele af dyret, inklusive hjertet og leveren, blev lagt til side til senere brug.

Af og til lykkedes det Godfrey at skyde to-tre duer – et ringe kosttilskud, ganske vist, til tyve mennesker. Man igen begyndte at finde klynger af akacier på sletten, og det var muligt at anvende frøene fra denne plante til føde, hvis de først blev ristet over ilden.

Ja! Det var på høje tid, de nåede Fitzroy River for dér at finde de hjælpemidler, man forgæves havde søgte i denne forbandede ørken. Nogle få dages yderligere forsinkelse, og størstedelen af ekspeditionen ville ikke have styrke til at nå frem.

Den 5. april var der ikke mere konserves tilbage, og heller ikke mere af det tørrede kamelkød. Mrs. Branican og hendes ledsagere måtte nu nøjes med de akaciefrø, de kunne finde undervejs.

Tom Marix tøvede med at ofre de to sidste kameler. I betragtning af den ringe afstand, de endnu manglede at tilbagelægge, kunne han ikke få sig selv til at slå dem ned. Men han ville være nødt til det denne selv samme aften, hvis de ikke nåede floden, for ingen havde fået noget at spise i femten timer.

Men netop som de gjorde holdt, kom en af mændene løbende, idet han råbte:

"Tom Marix! Tom Marix! Begge vore kameler er faldet om."

"Prøv at få dem op."

"Det er umuligt."

"Så må vi slå dem ned straks."

"Slå dem ned?" svarede manden. "Men de er allerede døende – hvis de da ikke *er* døde."

"Døde!" udbrød Tom Marix. Og han kunne ikke holde en fortvivlet gestus tilbage, for kødet fra selvdøde kameler er uspiseligt.

Fulgt af mrs. Branican, Zach Fren, Godfrey og Jos Meritt, gik Tom Marix hen til det sted, hvor de to dyr netop var faldet om.

Der, udstrakte på Jorden, lå de og rystede, med skum om mulen, lemmerne i kramper, og konvulsiviske åndedrag. De var ganske rigtigt ved at dø, men det var ikke af naturlige årsager.

"Hvad er der sket med dem?" spurgte Dolly. "Dette er ikke udmattelse; de har endnu ikke udtømt deres kræfter."

"Nej," svarede Tom Marix, "jeg frygter, det er virkningen af en eller anden skadelig plante."

"Godt! Åh! Meget godt! Jeg ved, hvad det er," sagde Jos Meritt; "jeg har set det før i de østlige kolonier – i Queensland. Disse kameler er forgiftede."

"Forgiftede?" gentog Dolly.

"Ja," sagde Tom Marix, "forgiftede."

"Nuvel," fortsatte Jos Meritt, "siden vi jo altså ikke har andre forsyninger tilbage, må vi vel så følge kannibalernes eksempel, hvis vi ikke vil dø af sult. Hvad skal man sige? Skik følge eller land fly, ikke sandt?"

Han udtalte disse ord med en stærk betoning af ironi. Som han stod der, med øjne, der var forstørrede af sult, og et tyndere legeme end nogensinde, var han et temmelig frygtindgydende skue.

De to kameler var altså døende af en eller anden forgiftning, og denne forgiftning – havde Jos Meritt ret i – skyldtes en art af giftig nælde, der er temmelig sjælden på sletterne i det nordvestlige Australien. Dens latinske navn er *Moroïdes laportea* [Note 4)], hvis frugt ligner en slags hindbær, og hvis blade er fyldt med skarpe spidser. Selv den blotte berøring medfører intens og vedvarende smerte. Frugten indeholder en gift, der er dødelig, hvis den forgiftede ikke behandles med saften af *Colocasia macrorhiza* [Note 5)], en anden plante, der er almindeligt forekommende på de samme lokaliteter som *Moroïdes*.

Det instinkt, der ellers får dyr til at holde sig fra skadelige ting var åbenbart blevet overvundet af sulten. De to dyr havde

ikke kunnet modstå fristelsen til at æde af disse nælder, og døde derfor under voldsomme lidelser.

Hvordan de følgende to dage forløb, kunne hverken mrs. Branican eller hendes ledsagere senere huske. De måtte efterlade de to dyr, for en time efter at de var døde, var de i en tilstand af fuldstændig forrådnelse, sådan er virkningen af denne plantegift. Karavanen slæbte sig langsomt videre, idet man forsøgte at nå frem til Fitzroyfloddalen. Ville de alle nå? Nej, og nogle af dem tiggede allerede om at blive dræbt på stedet for at blive sparet for de sidste, mest rædselsfulde lidelser.

Mrs. Branican gik rundt fra den ene til den anden, og prøvede at opmuntre dem. Blot endnu en sidste anstrengelse! Målet var jo næsten nået! Kun endnu et par dage, de sidste, så ville de være frelste! Men hvad kunne hun opnå af disse ulykkelige?

Den 8. april om aftenen havde ingen mere kræfter til at slå lejr. De ulykkelige krøb blot sammen ved foden af spinifexplanterne og tyggede på de støvede blade. De kunne ikke mere tale – de kunne ikke bevæge sig videre. Dette var den sidste rast.

Mrs. Branican nægtede stadig at give op. Godfrey knælede ned ved siden af hende og så hende ind i øjnene. Han kaldte på hende: "Moder! moder!" som et barn, der tigger den, der fødte og bar ham om ikke at lade det dø.

Og Dolly, der stadig stod oprejst blandt sine fæller, omfattede hele horisonten i et eneste blik, og råbte: "John! John!"

Som var det fra kaptajn John, den sidste hjælp kunne komme!

32. Hos indaerne

Inda-stammen, der består af flere hundrede indfødte, mænd, kvinder og børn, opholdt sig på denne tid ved bredden af Fitzroyfloden omkring et hundrede og fyrre mil fra dens udmunding. De var kommet fra de egne af Tasman Land, som vandes af flodens øvre løb. Stammens vandringer havde for nogle dage siden bragt den inden for en afstand af fem og tyve mil fra den del af Great Sandy Desert, hvor karavanen havde nået sin sidste rasteplads efter en række af lidelser, det næsten overgik et menneskes evne at bære.

Det var blandt disse indaer, at kaptajn John og hans førstestyrmand, Harry Felton, havde levet i ni år. På grund af begivenheder, vi endnu mangler at skildre, er vi i stand til at berette deres historie i dette lange tidsrum, og dermed fuldstændiggøre den beretning, Harry Felton afgav på sit dødsleje.

Mellem årene 1875 og 1881 opholdt mandskabet fra *Franklin* sig, som man vil huske, på en ø i det Indiske Ocean, Browse Island, der lå omkring to hundrede og halvtreds mil fra York Sound, som er det nærmeste punkt på den kyst, der afrunder det australske kontinent mod nordvest. To af sømændene var forsvundet under forliset, og de skibbrudne, tolv i alt, havde tilbragt seks år på denne ø uden noget middel til at komme væk fra den, indtil en båd endelig var drevet ind på øen.

Kaptajn John, der ville anvende denne båd til fælles bedste, fik den sat den i stand, så den ville kunne nå kysten af

Australien – en rejse, der ville tage et par uger. Men da båden kun kunne bære syv passagerer, var kaptajn John og Harry Felton gået om bord sammen med fem af de øvrige mænd. De resterende fem skulle så blive på øen og vente på, at der kom et skib efter dem.

Vi ved, at disse ulykkelige omkom, før de blev reddet, og vi kender ligeledes de omstændigheder, hvorunder kaptajn Ellis fandt resterne af dem på sit andet togt med *Dolly Hope*.

Efter en farlig sejlads i denne uhyggelige del af det Indiske Ocean, nåede båden kontinentet på højde med Kap Lévêque og kom ind i bugten, hvor Fitzroyfloden har sit udløb. Men ulykken ville, at kaptajn John blev angrebet af de indfødte, et angreb hvorunder fire af hans mænd blev dræbt, mens de tappert forsvarede sig.

De indfødte, der tilhørte inda-stammen, slæbte kaptajn John, Harry Felton og den ene sømand, der havde overlevet massakren, med sig ind i kontinentets indre. Sømanden, der var såret, kom sig ikke af sine sår. Nogle få uger senere var kaptajn John og Harry Felton de eneste overlevende efter *Franklin*s forlis.

Så begyndte en tid for dem, hvor selve deres eksistens var alvorligt truet. Som vi har nævnt, er disse indaer, ligesom alle de andre stammer i det nordlige Australia, aggressive og blodlystne. De fanger, der bliver taget under deres evindelige stammekrige bliver uden nåde dræbt og ædt. Der findes ikke nogen mere indgroet vane end netop kannibalismen hos disse oprindelige folk, der ikke står meget over de vilde rovdyr.

Hvorfor blev da kaptajn John og Harry Felton skånet? Det beroede på nogle særlige omstændigheder.

Man ved, at der blandt de indfødte både ved kysterne og i det indre hersker en stadig krigstilstand, der videreføres fra generation til generation. De fastboende stammer angriber hinandens landsbyer, ødelægger dem og tager fanger, som de æder. Det samme gælder nomadefolkene; de forfølger deres fjender fra lejrplads til lejrplads, og deres kampe ender uvægerligt i frygtelige kannibalistiske optrin hos sejrherrerne. Disse massakrer vil vel efterhånden føre til udryddelsen af den australske menneskerace, i lige så høj grad som englændernes fremfærd, der i visse tilfælde har været endog overordentlig barbarisk. Hvordan skal man ellers kunne beskrive det? Sorte, der jages for sportens skyld af de hvide, som var de almindeligt vildt, med hele det forfinede følelsesregister, der almindeligvis forbindes med denne sportsgren; og påsatte brande, der gjorde det umuligt for de indfødte at undslippe ved at gemme sig i de bark-*gunyos*, der tjener dem til hjem. Erobrerne er endda gået så vidt som til at forgifte de indfødte *en masse* med stryknin for at udrydde dem så meget desto hurtigere. En australsk kolonist har skrevet: "Alle de mænd, jeg møder på min jord, skyder jeg, for de er kvægtyve; alle kvinderne, fordi de bringer kvægtyve til verden, og alle børnene, fordi de uvægerligt vil vokse op til kvægtyve!"

Vi kan altså forstå det had, som australierne føler mod deres bødler. Og hadet går i arv. Det er sjældent, at hvide, der falder i deres hænder, ikke dræbes uden nåde. Hvorfor var da de overlevende fra *Franklin* blevet sparet af indaerne?

Hvis sømanden ikke var død lige efter at han var blevet taget til fange, ville han sandsynligvis have lidt den sædvanlige skæbne. Men stammens høvding, en indfødt ved navn Willi,

havde haft lidt at gøre med kolonisterne ude ved kysten, og vidste nok til at kunne se, at kaptajn Branican og Harry Felton var befalingsmænd, som han måske kunne finde anvendelse for i live, oven i købet på mere end én måder. Som kriger kunne Willi bruge deres talenter i sine kampe med sine rivaler; og som erfaren handelsmand så han muligheden for en indbringende forretning i skikkelse af en større løsesum for de to fanger. Deres liv blev følgelig sparet, om end de måtte underkaste sig nomadernes omvandrende tilværelse, som var dem så meget mere besværlig på grund af den konstante vagt, indaerne holdt over dem. De blev aldrig ladt ude af syne dag eller nat, fik aldrig lov til at fjerne sig ret langt fra lejren; de prøvede et par gange at flygte med risiko for at miste livet, men alt var forgæves.

I mellemtiden forlangte man deres råd i forbindelse med de ofte forekommende stammekrige, og deres råd var værdifulde for Willi, som havde stor fordel af dem og altid var sikker på sejr. Af denne grund var stammen efterhånden blevet den mest magtfulde i hele den nordvestlige del af Australien.

De indfødte i de nordvestlige egne af Australien er sandsynligvis en blandingsrace af australnegre og øboer fra Papua. Som alle de øvrige stammer har indaerne langt og krøllet hår; deres hud er ikke så mørk som hos de indfødte i de sydlige egne, som synes at være af en mere livskraftig art; de er ikke særlig høje, sjældent over en meter og tredive. Mændene er kraftigere bygget end kvinderne; deres pande er noget vigende, men øjenbrynsbuerne til gengæld så meget mere fremtrædende – hvilket, hvis man skal tro etnologerne, er et tegn på intelligens; deres øjne, hvis iris er mørk, er bemærkelsesværdigt

strålende i pupillen; deres hår, der er kraftigt brunt, er ikke uldent som hos de afrikanske negre; deres kranier er ikke store, og naturen har ikke udstyret dem med alt for meget i retning af hjerne. De kaldes sorte, skønt de ikke har noget som helst af nubiernes sorte farve i sig, de er nærmere chokoladebrune, hvis man da kan finde et ord, der fuldstændig dækker deres hudfarve.

Australnegeren er udstyret med en ekstraordinær god lugtesans, som kommer op på siden af de bedst jagthundes. De kan genkende sporene efter et menneskeligt væsen eller et dyr på den blotte lugt i jorden eller på vegetationen. Deres høresans er også særdeles følsom, og de kan, siges det, skelne lyden af myrer, der arbejder inde i en myretue. Man kan også med en vis ret klassificere dem som en klatrende art, for der findes ikke det febergummitræ, der er for højt eller for glat i stammen til, at de ikke kan komme op i dem ved hjælp af en gren af det smidige rattan, som de har givet navnet *kamin*, og ved yderligere at tage deres storetæer til hjælp, hvis form og indretninger gør dem i stand til ligefrem at gribe med fødderne.

Som vi allerede har bemærket i forbindelse med de indfødte ved Finke River, lever de australske kvinder ikke længe, og når kun sjældent fyrreårsalderen; mændene bliver op til omkring tolv år mere i visse egne af Queensland. Disse ulykkelige skabningers lod er at udføre det hårdeste arbejde; de er slaver under nådesløse herrer, de må bære husgerådet og våbnene, og samtidig søge efter de spiselige rødder, firben, orme og slanger, der tjener til daglig føde for stammen. Men det må også nævnes, at de tager sig kærligt af deres børn, som fædrene

dårligt gider kere sig om – for børn er mødrenes byrde alene, og de hindres af denne i at give deres fulde opmærksomhed til de pligter, der følger af stammens nomadetilværelse. Af denne grund er det almindeligt i visse af disse stammer at skære kvindernes bryster af, så det bliver umuligt for dem at amme. Og endnu i dag bruger man, så forfærdeligt det lyder, i tider med hungersnød at æde de små skabninger. Det sker dog fortrinsvis hos de stammer, hvor den mest yderliggående kannibalisme stadig forekommer.

Blandt disse australske sorte, som knap fortjener betegnelsen menneskelige, drejer livet sig om en eneste ting. "*Ammeri! Ammeri!*" er et ord, der optræder ustandselig i det indfødte sprog – ordet betyder "*sult*". Den hyppigst forekommende gestus hos disse vilde er at slå sig på maven, der jo kun alt for ofte er tom. I dette land, uden vildt og uden opdyrkning, spiser folkene når som helst, dag eller nat, når lejligheden byder sig, som følge af deres konstante frygt for en nært forestående, langvarig faste. Og hvad er det så, disse indfødte spiser – disse, de elendigste af alle de folkeslag, som naturen har spredt på Jordens overflade? En art grov kage, kaldet en "*damper*", lavet af lidt mel uden gær, og bagt, ikke i en ovn, men under bålets gløder – honning, som de sommetider samler ved at fælde et træ, hvori bierne har opslået deres bolig – *kadjerah*, en slags hvid grød, fremstillet ved at banke de giftige rødder af en palmeart, hvorfra giften er fjernet ved en sindrig tilberedning – æg fra junglens fugle, som er gravet op af jorden, hvor solens varme skulle have udruget dem – en art duer, der hænger deres reder op i enden af træernes grene – og endelig, visse arter af billelarver, hvoraf nogle samles i akacietræernes grene, andre

graves op fra bunkerne af rådne blade i bunden af krattene. Og det er faktisk det hele.

I denne uafladelige kamp for eksistensen finder vi forklaringen på kannibalismen, med alle de rædselsfulde uhyrligheder, den fører med sig. Det er ikke et tegn på en naturlig grådighed, men en følge af den tvingende nødvendighed, som australieren er underlagt for at undgå at dø af sult.

Blandt stammerne ved Murray Rivers nedre løb og stammerne nordpå er det skik at slå børnene ihjel og æde dem; moderen får et fingerled skåret af for hvert barn, hun således tvinges til at aflevere ved disse kannibalistiske orgier. Det er frygteligt at tænke på, at når moderen ikke har andet at spise, tvinges hun til at æde sit eget barn, og alligevel er der rejsende, der har hørt disse ulykkelige kvinder omtale dette, som om det var den mest naturlige ting af verden.

Dog er det ikke alene sult, der tvinger australieren til kannibalisme; han har også en udtalt smag for menneskekød, det kød, som de kalder *talgoro – kødet, der taler*, som deres forfærdeligt realistiske udtryk er. Skønt de ikke tilfredsstiller denne smag med folk af deres egen stamme, gør de det så meget des mere ved at drive menneskejagt. Deres ustandselige krige har som eneste mål *talgoro*, som de æder straks eller gemmer til senere brug. Dr. Carl Lumholtz skriver, at under hans dristige rejse gennem de nordøstlige provinser, diskuterede de sorte uafladeligt dette madspørgsmål, og sagde bl.a. at "for australieren gives der ikke noget bedre end menneskekød", dog ikke så gerne kødet fra hvide mennesker, som de fandt havde en meget ubehagelig salt eftersmag.

Der er også et andet motiv, som får disse stammer til at udrydde hinanden. Australierne er frygtelig godtroende. De bliver skræmt fra vid og sans af stemmen fra *kvin'gan*, en ond ånd, der hjemsøger marker og kløfter i det bjergrige område, hvor de bor. Denne stemme er ikke andet en det melankolske skrig fra en smuk fugl, i øvrigt en af de mærkeligst i den australske fugleverden. Men selv om de altså tror på, at der eksisterer en ondsindet skabning, der er dem overlegen, har man aldrig hørt en australier bede en bøn, og man finder ikke spor af udøvelsen af nogen form for religiøse ritualer.

De er også overordentlig overtroiske, og da de bl.a. tror, at deres fjender kan dræbe dem ved trolddom, er de ivrige efter at ødelægge dem; og dette, sammen med deres vanemæssige kannibalisme, gør at der i disse områder foregår en konstant udryddelseskrig stammerne imellem.

I forbipasserende bør det dog også nævnes, at nogle af de australske stammer respekterer deres egne døde; de svøber dem ind i strimler af løv eller bark, og lægger dem i en overfladisk grav med fødderne vendt mod øst, hvis de da ikke begraver dem oprejst, som det ses hos nogle af stammerne. Er det en høvdingegrav, bliver der rejst en hytte over stedet, hvis indgang vender mod den opgående sol. Det skal også nævnes, at hos nogle af stammerne finder man den mærkelige tro, at sorte bliver reinkarneret som hvide, og ifølge Carl Lumholtz observationer er det lokale sprogs udtryk for en ånd det samme ord som for en hvid mand. Ifølge en anden indfødt overtro har dyrene engang været mennesker – en slags sjælevandring med modsat fortegn.

Således er altså stammerne på det australske kontinent, som uden tvivl er bestemt til at forsvinde fra Jordens overflade ligesom de indfødte på Tasmanien.

Og sådan var indaerne, i hvis hænder John Branican og Harry Felton var faldet.

Efter sømandens død måtte John Branican og Harry Felton følge med indaerne rundt på deres konstante vandringer rundt i kontinentets centrale og nordvestlige regioner. Nu og da angreb de fjendtlige stammer, andre gange blev de selv angrebet, men de havde en ubestridelig fordel frem for de øvrige stammer, takket være rådene fra deres fanger, som Willi nøje fulgte. Hundreder af mil blev tilbagelagt fra King Sound til Van Diemen's Gulf, mellem Fitzroy Valley og Victoria Valley, ja selv på Alexandra Lands sletter. På denne måde rejste kaptajn John og hans styrmand gennem områder, der er ukendte for geograferne og stadig kun ses som hvide områder på moderne kort, øst for Tasman Land og Arnhem Land, og langs grænsen til Great Sandy Desert.

Skønt disse uendelige vandringer var overordentlig anstrengende for deres fanger, tog indaerne ikke særligt hensyn til dem. Det var deres livsmåde, man tog hverken notits af afstand eller tid, som de vel heller ikke havde nogen forestilling om. En begivenhed, der måske først ville finde sted om fem eller seks måneder blev af de indfødte – i god tro – beskrevet som noget, der ville ske om to eller tre dage, eller måske i næste uge. De har intet begreb om alder, og kender ingen tid ud over nuet. Det er næsten som om australieren tilhører en speciel

afdeling blandt jordens levende væsener – ligesom også de fleste af landets dyr.

John Branican og Harry Felton var tvunget til at indordne sig. De måtte underkaste sig de daglige, udmattende vandringer. De måtte stille sig tilfreds med de – ofte utilstrækkelige, og altid frastødende – fødemidler. For ikke at nævne de forfærdelige kannibalistiske optrin, rædslerne, de aldrig kunne formilde, efter slagene, hvor fjenderne faldt i hundredvis.

Men ved således at underkaste sig, var det kaptajn Johns og Harry Feltons hensigt at lulle stammens årvågenhed i søvn, indtil de fandt en mulighed for flugt. At en flugt ud i ørkenerne mod nordvest ville være både besværlig og farefuld har vi allerede set med hensyn til styrmanden fra *Franklin*. Men de to fanger blev så nøje overvåget, at flugtmulighederne var særdeles sjældne, og der opstod næsten ingen i de ni år. Én eneste gang – året før mrs. Branicans ekspedition – kunne en flugt måske være lykkedes; det skete under følgende omstændigheder:

Efter en række af kampe med nogle af stammerne fra det indre af landet lå indaerne i lejr ved bredden af Lake Amedée i den sydvestlige del af Alexandra Land. Det skete ikke så ofte, at de bevægede sig så langt ind mod kontinentets midte. Kaptajn John og Harry Felton, der vidste at de befandt sig inden for en afstand af tre hundrede mil fra *Overland Telegraph Line*, mente at det var en gunstig lejlighed til at flygte, og besluttede at søge at drage fordel heraf. Ved nærmere eftertanke mente de, at det ville være bedst at flygte hver for sig, og så mødes igen nogle få mil væk fra lejren. Det lykkedes for Harry Felton at komme uden om de indfødtes vagtposter og nå til det sted, hvor han

skulle møde sin kammerat. Ulykkeligvis var John blevet tilkaldt af Willi, der ønskede at han skulle tilse et sår, han havde fået i det seneste sammenstød. John kunne ikke komme bort, og Harry Felton ventede forgæves på ham i nogle dage.

For at opsøge en af landsbyerne i det indre eller ved kysten, og derfra organisere en ekspedition for at redde sin kaptajn, begyndte Felton at gå mod sydvest. Men de lidelser og afsavn han måtte gennemgå, medførte at han fire måneder efter sin flugt faldt døende om på bredden af Parru i New South Wales' Ulakararadistrikt. Efter at være blevet bragt til hospitalet i Sydney lå han hen i nogle uger og døde så, efter at meddelt mrs. Branican, hvad han vidste om kaptajn John.

Det var et frygteligt slag for John Branican ikke mere at have sin kammerat hos sig, og det krævede både alt hans mod såvel som hele hans fysiske styrke, for at han ikke skulle bukke under for fortvivlelsen. Hvem kunne han nu tale med om de ting, der stod så klart for ham i erindringen – hans hjemland, San Diego, de elskede væsener han havde efterladt der: Hans modige hustru og hans søn Wat, der voksede op så langt borte fra ham, og som han måske aldrig nogen sinde ville komme til at kende; mr. William Andrew og hans øvrige venner. I ni år havde John været indaernes fange; og hvor mange år ville der endnu gå, før han genvandt sin frihed? Han mistede imidlertid aldrig håbet om, at hvis det skulle lykkes ham at nå til en af byerne på den australske kyst, ville Harry Felton gøre alt, hvad der stod i hans magt for at redde sin kaptajn.

I den første tid af sit fangenskab havde John lært at tale de indfødtes sprog, som at dømme efter grammatikkens logiske opbygning, dets meget præcise gloser og dets smukke

udtryksmåder syntes at vise, at de australske indfødte engang måtte have nydt et vist mål af civilisation. Han havde ofte talt til Willi om de fordele, han ville kunne opnå ved at give sine fanger fri, så de kunne drage til Queensland eller South Australia, hvorfra han ville kunne sende en hvilken som helst løsesum, han måtte ønske. Men Willi var ikke nogen en tillidsfuld natur og ville ikke høre tale om noget sådant. Hvis løsesummen kom, ville han give John og styrmanden deres frihed. Hvad angik at stole på deres løfter, kunne det aldrig falde ham ind; han dømte velsagtens andre efter, hvordan han selv ville gøre.

Naturligvis medførte Harry Feltons flugt, som gjorde ham fuldstændig ude af sig selv af raseri, at han blev strengere end nogensinde over for kaptajn John. Han forhindrede ham i at bevæge sig frit rundt, når de holdt rast, og satte ham under bevogtning af en indfødt, som måtte svare for ham med sit eget liv.

Lange måneder hengik, og fangen havde intet hørt om sin kammerat. Og var der da ikke også alle muligheder for, at Harry Felton var død på sin rejse? Hvis flygtningen havde haft held til at nå Queensland eller Adelaide, ville han da ikke allerede havde gjort forsøg på at redde sin ven fra indaerne?

I de første fire måneder af året 1891 – altså i den australske sommerperiode – var stammen vendt tilbage til Fitzroy Valley, hvor Willi som oftest tilbragte den varmeste del af året, fordi han der kunne finde de nødvendige forråd til sin stamme.

Indaerne var der endnu i de første dage af april, og deres lejr lå ved en bøjning af floden, hvor en lille biflod løb til fra de nordlige sletter.

Efter at stammen havde slået sig ned på dette sted, havde kaptajn John, der vidste at de var i nærheden af kysten, overvejet om det måske ville være muligt for ham nå ud til den. Hvis det kunne lykkes for ham, ville det vel næppe være umuligt at søge tilflugt på en af stationerne længere sydpå, hvor oberst Warburton havde afsluttet sin opdagelsesrejse.

John havde besluttet at risikere alt for at gøre en ende på dette forhadte liv, selv om det kunne betyde, at han måtte lade livet i forsøget.

Uheldigvis forhindrede en ændring af indaernes planer fangens forhåbninger i at blive ført ud i livet. I den første uge af april var det tydeligt, at Willi forberedte sig på at hæve lejren og drage videre, så han kunne slå lejr for vinteren højere oppe ad floden.

Hvad var der sket, og hvad skyldtes denne ændring i stammens sædvaner?

Det lykkedes kaptajn John at finde ud af det, men ikke uden besvær: Stammen skulle drage længere mod vest, fordi man havde hørt, at det sorte politi befandt sig ved Fitzroys nedre løb.

Som man vil kunne huske, havde Tom Marix omtalt *det sorte politi*, som efter Harry Feltons afsløringer var blevet sendt til nordvest-territorierne.

Dette politi er meget frygtet af de indfødte, og udviser en nidkærhed, som vi næppe kan forestille os, når de forfølger dem. De står under kommando af en kaptajn, kaldet *mani*, som under sig har en sergent, tredive hvide og firs sorte, alle bevæbnet med geværer, sabler og pistoler. Kendt under navn af *the native police*, er de tilstrækkelig stærke til at beskytte indbyggerne i de regioner, de besøger fra tid til anden. De er

nådesløse, når de tildeler den sorte befolkning straffe, og af samme årsag bebrejdes de af nogle i menneskekærlighedens navn, mens andre berømmer dem i den offentlige sikkerheds navn. De bevæger sig fra sted til sted med utrolig hurtighed. De indfødte frygter at møde dem, og det var derfor, at Willi, da han hørte, de var i nabolaget, beredte sig på at drage længere op ad Fitzroy.

Men det, der var til fare for indaerne kunne meget vel være redningen for kaptajn Branican. Hvis han kunne nå en afdeling af dette politi, ville han være frelst, og han var sikker på at kunne vende hjem. Når lejren blev hævet, ville det så ikke være muligt for ham i den almindelige forvirring at se sit snit til at undvige de vagtsomme indfødte?

Man kunne næsten tro, at Willi havde mistanke om fangens planer, for om morgenen den 20. april 1891 blev døren til den hytte, hvor John var lukket inde, ikke åbnet på det sædvanlige tidspunkt. En indfødt stod på vagt i tæt ved hytten. Han svarede ikke på de spørgsmål, som John stillede ham. Da han bad om at blive ført til Willi, nægtede de at efterkomme hans ønsker, og høvdingen kom heller ikke for at besøge ham.

Hvad var der sket? Fremskyndede indaerne deres opbrud? Det var meget sandsynligt, og John hørte dem bevæge sig støjende og uroligt rund om den hytte, hvortil Willi dog havde sørget for at sende ham noget mad.

Der gik en hel dag på denne måde, og endnu én. Der skete ingen ændring i hans stilling. Fangen blev nøje overvåget hele tiden. Men i løbet af natten mellem den 22. og 23. april bemærkede han, at støjen derude var ophørt, og han

spekulerede over, om indaerne endelig havde forladt deres lejr ved Fitzroy River.

Ved daggry den næste morgen blev døren til hytten pludselig åbnet.

En mand – en hvid mand! – kom til syne foran kaptajn John.

Det var Len Burker.

33. Len Burkers spil

To og tredive dage var passeret, siden natten mellem den 22. og den 23. marts, hvor Len Burker havde forladt mrs. Branican og hendes ledsagere. *Simoom*'en, der havde vist sig så fatal for ekspeditionen, havde givet ham en lejlighed til at udføre sine onde planer. Han slæbte Jane med sig bort, og sammen med de sorte fra eskorten havde han drevet de kraftigste af kamelerne af sted foran sig, blandt disse også dem, som bar kaptajn Johns løsesum.

Len Burker kunne møde indaerne i Fitzroy Rivers floddal under mere favorable vilkår end Dolly. Allerede i sin tidligere omflakkende tilværelse havde han ofte været i berøring med de australske nomader, hvis sprog og skikke han var velbekendt med. Løsepengene, som han havde stjålet, sikrede ham en varm velkomst hos Willi. Kaptajn John ville være i hans magt, når han var blevet reddet, og så …

Efter at have forladt karavanen var Len Burker hastigt draget i nordvestlig retning, og ved solopgang var han og hans kammerater mange mil borte.

Jane bønfaldt sin mand om ikke at efterlade Dolly og hendes folk i ørkenen; hun mindede ham om, at det var endnu en forbrydelse i tillæg til den, de havde begået ved Godfreys fødsel, og tryglede ham om at sone denne afskyelige handling ved at give barnet tilbage til dets moder og forene sine anstrengelser med de øvrige, der var i gang for at redde kaptajn John.

Jane fik intet ud af sine bønner. Alt, hvad hun kunne sige, var forgæves. At forhindre Len Burker i at forfølge sit mål stod ikke i nogens magt. Nogle få dage endnu, og han ville have nået det. Dolly og Godfrey ville være døde af afsavn og elendighed, John Branican forsvundet, og arven efter Edward Starter ville gå videre til Jane, hvilket var det samme som ham selv, og han vidste nok, hvordan alle disse millioner bedst fandt anvendelse.

Man kunne ikke vente noget som helst godt fra denne slyngel. Han beordrede sin kone at tie, og hun måtte underkaste sig, vel vidende at hvis han ikke havde brug for hende for at komme i besiddelse af Dollys formue, ville han have forladt hende for længe siden, eller måske noget endnu værre. At flygte fra ham og forsøge at nå tilbage til karavanen var en umulig tanke. Hvad ville der blive af hende, hvis hun var ganske alene i ørkenen? Desuden var der to af de sorte, der havde fået ordre til ikke at lade hende være ene et øjeblik.

Vi behøver ikke at dvæle ved de hændelser, Len Burker kom ud for. Han manglede hverken lastdyr eller proviant, og var derfor i stand til at gennemføre lange, daglige etaper, idet han hastigt nærmede sig Fitzroydalen med sine mænd, der var vant til dette liv, og som havde lidt mindre under det end de hvide efter afrejsen fra Adelaide.

Efter kun sytten dages rejse havde Len Burker den 8. april nået den venstre bred af floden, på den selv samme dag, hvor mrs. Branican og hendes ledsagere sank udmattede om på jorden ved deres sidste rasteplads. På flodbredden mødte Len Burker nogle indfødte, fra hvem han fik oplysning om, hvor indaerne for tiden befandt sig.

Han fik at vide, at stammen havde fulgt floddalen og var gået længere mod vest, og besluttede at følge efter for at sætte sig i forbindelse med Willi.

Vejen frembød ingen vanskeligheder. I hele april måned er klimaet i den nordlige del af Australien mindre hedt og kvælende, skønt man befinder sig tæt på ækvator. Det var klart, at hvis mrs. Branicans karavane kunne nå Fitzroy, ville dens lidelser være forbi. Få dage senere kunne hun komme i forbindelse med indaerne, for kun godt fem og firs mil skilte nu John og Dolly fra hinanden.

Da Len Burker var sikker på, at han kun manglede to eller tre dages rejse endnu, standsede han. At tage Jane med ind blandt indaerne, at stille hende ansigt til ansigt med kaptajn John og dermed løbe risikoen for at blive angivet af hende senere hen, passede ham aldeles ikke. På hans ordre etablerede man derfor en lejrplads på den venstre flodbred, og trods hendes ydmyge bønner efterlod han den ulykkelige kvinde dér under bevogtning af to af de sorte.

Da det var gjort, fortsatte Len Burker og hans ledsagere deres rejse mod vest med ridekamelerne og to lastdyr, der bar handelsvarerne til at frikøbe kaptajn John med.

Den 20. april mødte Len Burker mødte, der befandt sig i alarmtilstand på grund af det sorte politi, som de havde hørt befandt sig ti-tolv mil nede ad floden. Willi var allerede ved at forberede sig til at flytte lejren for at søge tilflugt i den øvre del af Arnhem Land, som hører til Northern Australia.

John var efter ordre fra Willi for at forhindre ethvert flugtforsøg låst inde i en hytte. Han kunne derfor ikke vide

noget om de forhandlinger, der fandt sted mellem Len Burker og indaernes høvding.

Forhandlingerne faldt ikke Len Burker svære. Han havde tidligere erfaringer med disse indfødte. Han kendte deres høvding, og han behøvede kun at forhandle størrelsen af løsesummen for kaptajn John.

Willi var meget indstillet på at udlevere fangen mod betaling af en løsesum. Fremvisningen af, hvad Len Burker havde medbragt for at tilbyde ham i retning af stoffer, legetøj, og frem for alt tobak, gjorde et særdeles gunstigt indtryk på ham. Men som den erfarne købmand, han var, forlangte han en højere pris, da han ikke jo uden fortrydelse kunne skille sig ved en mand, der var så vigtig for ham som kaptajn John, der gennem så mange år havde levet hos stammen og ydet den værdifulde tjenester, osv. osv.

Desuden vidste han, at kaptajnen var amerikaner, og han var heller ikke uvidende om, at der var sendt en ekspedition ud med det formål at redde ham – hvilket Len Burker bekræftede med den bemærkning, at han selv netop var lederen af denne ekspedition. Da han fandt ud af, at Willi var urolig over tilstedeværelsen af det sorte politi ved Fitzroys nedre løb, drog han fordel af denne omstændighed ved at søge at presse ham til at gennemføre handelen uden unødigt ophold.

Det var nemlig i Len Burkers egen interesse at holde kaptajn Branicans redning hemmelig, og hvis han, Len Burker, fik ham fjernet fra indaerne, ville der være stor sandsynlighed for, at hans handlinger ville forblive ukendte for alverden. John Branicans endelige forsvinden ville ikke kunne lægges ham til last, hvis mændene i hans eskorte ellers kunne holde tand for

tunge. Hvis ikke ville han vide hvordan han sikrede sig deres tavshed.

Da Willi havde accepteret den tilbudte løsesum, blev handelen afgjort den 22. april. Samme aften forlod indaerne lejren og vandrede af sted op langs Fitzroy River.

Klokken var omkring otte om morgenen den 23. april 1891, da døren til hytten blev åbnet, og John Branican stod ansigt til ansigt med Len Burker.

Seksten år var gået siden den dag, kaptajnen havde givet ham hånden sidste gang ved *Franklin*s afrejse fra San Diego. Han genkendte ham ikke, men Len Burker blev slået af, hvor lidt John Branican havde forandret sig. Han var naturligvis blevet ældre – han var nu tre og fyrre – men langt mindre en man skulle have troet efter så langt et ophold blandt de indfødte. Han havde de samme markerede træk, det samme beslutsomme blik, hvis ild ikke var slukket, og hans hår var stadig lige tykt og kraftigt, om end det var grånet noget. Han var stadig stærk og hårdfør, og kunne formentlig bedre have båret strabadserne ved en rejse over den australske ørken end Harry Felton – de strabadser, som hans kammerat var bukket under for.

Da han så Len Burker, trådte han et skridt tilbage. Det var første gang han havde stået ansigt til ansigt med en hvid mand, siden han var blevet taget til fange af indaerne. Det var første gang, en fremmed var kommet for at tale med ham.

"Hvem er De?" spurgte han.

"En amerikaner fra San Diego."

"Fra San Diego?"

"Jeg er Len Burker."

"De!"

Kaptajn John kastede sig mod Len Burker. Han tog ham i hænderne, han trykkede ham til sit bryst. Skulle denne mand være Len Burker – nej, det var umuligt. Det var kun en drøm. John kunne ikke have hørt rigtigt. Han måtte være under indflydelse af et eller andet, der fik ham til at se syner. Len Burker … Janes mand …

Og i det øjeblik tænkte John ikke på den modvilje, han engang havde næret mod Len Burker, eller på de mistanker, han dengang med fuld ret havde haft.

"Len Burker?" gentog han.

"Den selv samme, John."

"Her – på denne afsides egn! Åh, jeg forstår – du er også taget som fange."

For hvordan skulle John ellers forklare Len Burkers tilstedeværelse i indaernes lejr?

"Nej," svarede Len Burker hurtigt. "Nej, John, jeg kommer her for at løskøbe dig af høvdingen for stammen her – for at frelse dig …"

"Frelse mig!"

Kaptajn John var kun ved en vældig anstrengelse i stand til at beherske sig. Det var, som var han blevet gal; hans forstand var tæt på at forlade ham.

Da han atter var blevet herre over sig selv, tænkte han først på at fare ud af hytten. Men han turde ikke. Len Burker har talt om hans befrielse. Men var han fri? Hvad med Willi? Og indaerne?

"Tal, Len, tal!" sagde han, idet han lagde armene over kors som for at hindre sit bryst i at sprænges.

I overensstemmelse med den plan, han havde lagt om kun at fortælle ham en del af hele historien, og tillægge sig selv hele æren for denne kampagne, begyndte Len Burker at fremstille begivenhederne på sin egen måde, da John, med en stemme der var halvkvalt af rørelse, råbte:

"Og Dolly? Hvad med Dolly?"

"Hun lever, John."

"Og Wat, mit barn?"

"De lever – begge to – i San Diego."

"Min kone – mit barn!" mumlede John, idet hans øjne fyldtes med tårer.

Så tilføjede han:

"Fortæl så, Len – tal! Nu har jeg styrke til at lytte til dig."

Og Len Burker sagde, idet han samtidig koldblodigt så ham direkte i øjnene:

"For nogle år siden, John, da ingen mere kunne tvivle på, at *Franklin* var gået tabt, måtte min kone og jeg forlade San Diego og Amerika. Vigtige forretningsanliggender kaldte mig til Australien, og jeg begav mig til Sydney, hvor jeg oprettede et kontor. Efter vor afrejse skrev Jane og Dolly jævnligt sammen; De kender jo deres hengivenhed for hinanden, en hengivenhed, som hverken tid eller afstand kunne svække."

"Ja! Det ved jeg!" svarede John. "Dolly og Jane var veninder, og adskillelsen må have være frygtelig for dem."

"Forfærdelig, John," sagde Len Burker, "men efter nogle år kom der en dag, da adskillelsens tid var ved at høre op. For omkring elleve måneder siden skulle vi netop til at forlade

Australien for at tage hjem til San Diego, da en uventet nyhed satte en stopper for vore planer. Man fik at vide, hvad der skete med *Franklin*, hvor hun var gået under, og på samme tid spredte det rygte sig, at den eneste overlevende efter forliset var fange hos en australsk stamme, og det var Dem, John Branican."

"Men hvordan fik man det at vide, Len? Var det gennem Harry Felton?"

"Ja, det var Harry Felton, der fortalte os, hvad der var sket. Man havde fundet ham ved Parruflodens bredder i det sydlige Queensland, og bragt ham ind til Sydney ..."

"Harry – min brave Harry!" udbrød kaptajn John. "Åh, jeg vidste jo, at han aldrig ville glemme mig! Så snart han kom til Sydney, bragte han en ekspedition i stand ..."

"Han er død!" sagde Len Burker; "død af de strabadser, han måtte gennemgå."

"Død!" sagde John. "Du gode Gud – død! Harry Felton!"

Og tårerne strømmede ham ud af øjnene.

"Men før han døde," fortsatte Len Burker, "fortalte Harry Felton alt, hvad der var sket efter *Franklin*s forlis, om forliset på Browse Island, hvordan I nåede til kontinentets vestlige del. Det var ved hans seng, jeg – jeg hørte det hele af hans egne læber – alt. Og idet han lukkede sine øjne for altid, John, hviskede han Deres navn."

"Harry, min stakkels Harry!" mumlede John ved tanken om de forfærdelige lidelser, hans trofaste kammerat havde udstået – den kammerat, han aldrig ville få at se igen.

"John," fortsatte Len Burker, "beretningen om *Franklin*s forsvinden, uden at man i fjorten år havde kunne skaffe sig den mindste underretning om hendes skæbne, vakte naturligvis

betydelig opsigt. De kan selv forestille Dem, hvilken virkning det havde, at man hørte, De var i live, og at Harry Felton få måneder i forvejen havde efterladt Dem som fange hos en stamme heroppe i de nordlige egne. Jeg sendte straks et telegram til Dolly, hvori jeg fortalte hende, at jeg ville forsøge at frelse Dem fra indaerne, for efter hvad Harry Felton havde fortalt ville det udelukkende være et spørgsmål om en passende løsesum. Efter at havde organiseret en karavane, som stod under min kommando, forlod Jane og jeg Sydney. Det er syv måneder siden. Så lang tid har det taget os at nå til Fitzroyfloden. Og nu er vi endelig her i indaernes lejr."

"Tak, Len, tak!" sagde kaptajn John. "Det, De har gjort for mig ..."

"De ville havde gjort det samme for mig under tilsvarende forhold," svarede Len Burker.

"Naturligvis! Og Deres hustru, Len, den modige Jane, som ikke er veget tilbage for sådanne strabadser – hvor er hun?"

"Tre dagsmarcher længere oppe ad floden sammen med to af mine mænd," svarede Len Burker.

"Jeg vil hilse på hende."

"Selvfølgelig, John – når hun ikke er her, er det kun fordi jeg ikke ønskede at hun skulle ledsage mig, når vi ikke vidste, hvilken slags velkomst de indfødte ville give vores lille karavane."

"De kom dog ikke alene?" spurgte John.

"Nej; jeg havde min eskorte, bestående af et dusin sorte. Vi ankom her til floddalen for to dage siden ..."

"To dage?"

"Ja, og jeg har brugt dem til at slå en handel af. Willi satte stor pris på Dem, min kære John. Han vidste, hvor vigtig De er – eller rettere, hvor værdifuld. Det tog en del snakken frem og tilbage at få udvirket Deres frigivelse mod en vis løsesum …"

"Så er jeg altså fri?"

"Lige så fri som jeg."

"Men de indfødte?"

"De er forsvundet sammen med deres høvding, og befinder sig ikke længere i lejren her."

"Forsvundet?" udbrød John.

"Se selv!"

Kaptajn Branican sprang ud af hytten. På flodbredden så han kun de sorte fra Len Burkers eskorte; indaerne var der ikke længere.

Vi ved, hvad der er sandt og hvad der er falsk i Len Burkers beretning. Han havde intet fortalt om mrs. Branicans vansind. Han havde intet sagt om den formue, der var tilfaldet Dolly ved Edward Starters død, han havde intet – intet – nævnt om *Dolly Hope*s rejser i Philippinerhavet og gennem Torresstrædet i årene 1879 og 1882, intet om, hvad der var passeret mellem mrs. Branican og Harry Felton på dennes dødsleje, intet om den ekspedition, der var sat i værk af den uforfærdede kvinde, som han havde efterladt i Great Sandy Desert, mens han selv tog æren for det hele.

Det var ham, der havde udført det hele, ham, som med risiko for sit liv havde udfriet kaptajn John!

Og hvordan skulle John kunne nære tvivl om denne histories sandhed? Hvorfor skulle han ikke af sit ganske hjerte takke ham, der efter så mange farer netop havde befriet ham fra

indaerne, og som nu ville bringe ham hjem til hans kone og barn?

Det gjorde han da også, og i vendinger, der ville have rørt en mindre forhærdet sjæl. Men samvittighedskvaler havde aldrig tynget Len Burker, og intet kunne holde ham tilbage fra at gennemføre sine forbryderiske planer.

Nu ville John Branican følge med ham til den lejr, hvor Jane ventede på ham. Hvorfor skulle han tøve? Og på denne rejse ville Len Burker finde en lejlighed til at lade ham forsvinde, uden at de sorte i eskorten ville få mistanke om noget, som de senere kunne vidne om.

Kaptajn John var utålmodig efter at komme af sted, og de blev enige om at tage af sted allerede samme dag. Det var hans største ønske at komme til at se Jane, hans hustrus hengivne veninde, at tale med hende om Dolly og deres søn, om mr. William Andrew, og om alle de øvrige, som han snart skulle møde igen i San Diego.

De begav sig på vej om eftermiddagen den 23. april. Len Burker havde forsyninger til flere dage. Undervejs ville Fitzroyfloden forsyne dem med det vand, den lille karavane havde behov for. Kamelerne, som John og Len Burker red på, ville om nødvendigt tillade dem at komme flere dagsrejser foran eskorten. Dette ville gøre Len Burkers forehavende lettere. Han kunne ikke have, at kaptajn John nåede velbeholden frem til lejren – og det ville han heller ikke få lov til.

Klokken otte om aftenen slog Len Burker lejr for natten på flodens venstre bred. Han var endnu for langt fra sin lejr til, at han turde sætte sin plan i værk i disse egne, hvor man altid måtte frygte for nye farer.

Ved daggry genoptog man vandringen. Den følgende dag blev opdelt i to etaper, adskilt af en rast på to timer. Det var ikke nemt hele tiden af følge Fitzroys løb, hvis bredder ofte skar ind i dybe kløfter, og fra tid til anden var spærret af uigennemtrængelige masser af febergummitræer og eukalyptus, som tvang karavanen til at tage lange omveje.

Det havde været en udmattende dag, og efter at have indtaget deres aftensmåltid lagde de sorte sig straks til at sove.

Få minutter senere var også kaptajn John faldet i en dyb søvn.

Her havde Len Burker måske en lejlighed, som han kunne udnytte, for han sov ikke. At dræbe John, slæbe hans lig hen ved tyve meter væk og kaste det i floden – det var, som om omstændighederne var gået sammen om at begunstige udførelsen af hans forbrydelse. Og i morgen ville man forgæves søge efter kaptajn Branican.

Omkring klokken to rejste Len Burker sig uden en lyd og krøb hen mod sit offer med en kniv i hånden. Han skulle netop til at slå til, da John vågnede.

"Jeg syntes, jeg hørte dig kalde," sagde Len Burker.

"Nej, min kære Len," svarede John, "jeg lå netop og drømte om min kære Dolly og vort barn, da jeg vågnede."

Klokken seks om morgenen fortsatte Len Burker og John Branican på deres vej langs Fitzroyfloden.

Under middagsrasten besluttede Len Burker at få sagen afgjort, for man ville nå frem til lejren allerede samme aften. Han foreslog derfor John at de skulle ride forud for eskorten.

John indvilligede, for han længtes efter at møde Jane, og komme til at tale mere fortroligt med hende end han kunne med Len Burker.

De to var netop ved at gøre sig klar til at ride forud, da en af de indfødte opdagede en hvid, der forsigtigt nærmede sig omkring et hundrede meter borte.

Et udråb undslap Len Burkers læber.

Han havde genkendt Godfrey.

34. Den sidste lejr

Drevet af en art instinkt, og næsten uden at tænke over, hvad han gjorde, ilede kaptajn John drengen i møde.

Len Burker blev stående ubevægelig, som var hans fødder naglet fast til jorden med syvtommersøm.

Godfrey stod ansigt til ansigt med ham – Godfrey, Dollys og Johns søn! Mrs. Branicans karavane var altså ikke bukket under? Så var hun måske blot få mil borte – ja, måske blot få skridt – med mindre Godfrey var den eneste overlevende af dem, som slynglen havde efterladt i ørkenen?

Under alle omstændigheder måtte dette uventede møde ødelægge Len Burkers planer. Hvis drengen talte, ville han fortælle, at mrs. Branican stod i spidsen for ekspeditionen. Han ville fortælle, at Dolly havde gennemgået tusinde strabadser i de australske ørkener for at bringe hjælp til sin mand. Han ville fortælle, at hun var der – at hun fulgte hans spor op ad Fitzroyfloden.

Og sådan forholdt det sig også.

Om morgenen den 22. marts, efter at Len Burker var stukket af med kamelerne, havde karavanen fortsat sin rejse mod nordvest. Den 8. april var, som vi allerede ved, de stakkels folk faldet om, halvdøde af sult og forpinte af tørst.

Holdt oppe af sin næsten overmenneskelige viljestyrke var det lykkedes mrs. Branican at genoplive sine kammerater. Hun

bønfaldt dem om at fortsætte fremad, at gøre en sidste indsats for at nå frem til floden, hvor de måske kunne finde lindring. Men det var, som hun talte til mennesker, der allerede var døde; selv Godfrey var bevidstløs.

Men ekspeditionens sjæl levede i Dolly, og Dolly gjorde, hvad hendes kammerater ikke formåede. Deres kurs var mod nordvest; det var mod nordvest, Tom Marix og Zach Fren strakte deres afmægtige arme. Dolly begyndte at gå i den retning.

Over sletten, som strakte sig så langt øjet rakte, vandrede den ensomme kvinde, uden føde, uden transportmidler. Hvad kunne hun vel håbe på? Var hendes mål at nå Fitzroyfloden, at søge hjælp hos de hvide ude ved kysten, eller hos de omvandrende indfødte? Hun vidste det ikke selv, men hun kæmpede sig videre endnu nogle mil – nogle og tyve mil på tre dage. Så svigtede hendes kræfter hende endelig – hun faldt om på jorden, og hun ville være død, hvis der ikke var kommet hjælp – som sendt af Forsynet, kan man vel med god ret sige.

På denne tid var det sorte politi ude ved grænsen af Great Sandy Desert. Deres leder, *mani*en, havde efterladt tredive mænd nær Fitzroyfloden og var derpå draget videre for at undersøge egnen med de resterende.

Og det var ham, der fandt mrs. Branican.

Så snart hun genvandt bevidstheden, fortalte hun ham, hvor hendes kammerater var, og førte ham tilbage til dem. *Mani*en og hans mænd fik staklerne, som de ikke ville have fundet i live blot fire og tyve timer senere, bragt tilbage til livet.

Tom Marix, som havde kendt denne *mani* i Queensland, fortalte ham hvad der var sket siden de havde forladt Adelaide.

Officeren var bekendt med ekspeditionen og dens mål her i denne afsides egn, og – da nu Forsynet havde føjet det således, at kunne være dem til hjælp – tilbød han at slutte sig til dem. Da Tom Marix spurgte ham om indaerne, svarede han, at de befandt sig ved bredden af Fitzroy, omkring tres mil borte.

Der var ingen tid at spilde, hvis de skulle nå frem i tide til at ødelægge Len Burkers planer. *Mani*en var i forvejen efter ham for nogle forbrydelser, han havde været indblandet i sammen med en flok *bushrangers* i Queensland. Han var ikke i tvivl om, at hvis Len Burker havde held til at befri kaptajn John, som ikke havde nogen grund til at mistro ham, ville det være umuligt igen af finde deres spor.

Mrs. Branican kunne altså gøre regning på *mani*en og hans mænd, som delte deres forsyninger med hende og hendes kammerater og lånte dem af sine heste. Man drog af sted samme aften, og om eftermiddagen den 21. april havde man bakkerne ovenfor floddalen i sigte, nær den syttende sydlige breddegrad.

Her genfandt *mani*en de mænd, han havde ladet blive tilbage for at holde udkig ved Fitzroyfloden. De fortalte ham, at indaernes lejr lå omkring hundrede mil længere oppe ad floden. Det var vigtigt at nå frem til dem så snart som muligt, selv om mrs. Branican ikke mere havde nogen ting at bytte med som løsesum for sin mand. Men *mani*en, der nu havde sin fulde styrke bag sig, bistået af Tom Marix, Zach Fren, Godfrey, Jos Meritt og deres øvrige rejsefæller, ville ikke tøve med at bruge magt for at frelse kaptajn John fra indaerne. Men da de nåede den indfødte lejr, var den forladt. *Mani*en fulgte de indfødte fra rasteplads til rasteplads, og det var på den måde at Godfrey, der

som sædvanlig var forud for de øvrige, den 25. april pludselig befandt sig ansigt til ansigt med kaptajn John.

Len Burker var ved at komme sig af overraskelsen; han stirrede på Godfrey uden at sige et ord, og ventede på, hvad drengen ville sige eller gøre.

Godfrey havde ikke set ham, han kunne ikke få øjnene fra kaptajnen. Skønt han aldrig før havde set ham, kendte han hans træk fra det fotografi, mrs. Branican havde givet ham. Der var ingen tvivl mulig. Denne mand var kaptajn John!

John, for sin del, så på Godfrey med følelser, der ikke var mindre usædvanlige. Skønt han ikke kunne forestille sig, hvem denne dreng kunne være, slugte han ham med øjnene, han holdt sine arme ud mod ham, kaldte på ham med dirrende stemme – ja, han kaldte på ham, som om det var hans egen søn.

Godfrey kastede sig i hans arme, idet han udbrød:

"Kaptajn John!"

"Ja, det er mig, det er mig!" sagde kaptajn John. "Men du, mit barn, hvem er du? Hvor kommer du fra? Hvordan kender du mit navn?"

Godfrey var ikke i stand til at svare. Han blev frygtelig bleg, da han fik øje på Len Burker, og kunne ikke skjule den afsky, han følte ved at se slynglen igen.

"Len Burker!" udbrød han.

Len Burker kunne, efter at have tænkt over de mulige konsekvenser af dette møde, ikke andet end glæde sig. Var det ikke et lykkeligt tilfælde, som nu havde spillet ham både John og

Godfrey i hænderne? Han vendte sig mod de sorte, gjorde tegn til dem om at skille John og Godfrey, og pågribe dem.

"Len Burker!" gentog Godfrey.

"Ja, min dreng," svarede John. "Det er Len Burker, som har frelst mig ..."

"Frelst!" sagde Godfrey, "nej, kaptajn John, nej. Len Burker har ikke frelst Dem. Han ønsker Deres undergang, han forlod os – han stjal Deres løsesum fra mrs. Branican ..."

Ved dette navn udstødte John et skrig, og, idet han greb Godfreys hånd, sagde han: "Dolly? Dolly?"

"Ja. Mrs. Branican, kaptajn John – Deres hustru – som er lige her i nærheden!"

"Dolly?" sagde John igen.

"Drengen er jo gal!" sagde Len Burker, idet han nærmede sig Godfrey.

"Ja, gal!" mumlede kaptajn John. "Det stakkels barn er gået fra forstanden!"

"Len Burker!" udbrød Godfrey, dirrende af lidenskab, "De er en forræder; De er en morder! Og denne morder er her, kaptajn John, for at gøre det af med Dem efter at have overladt mrs. Branican og os andre til vor skæbne i ørkenen."

"Dolly! Dolly!" råbte kaptajn John. "Nej – du er ikke gået fra forstanden, min dreng! Jeg tror dig! Jeg tror dig! Kom her!"

Len Burker og hans mænd kastede sig over John og Godfrey, der tog en pistol fra sit bælte og skød en af de sorte i brystet. Men han og John blev grebet, og de sorte slæbte dem hen mod floden.

Heldigvis var skuddet blevet hørt. Som svar hørtes råb nogle få hundrede meter nede ad floden, og næsten samtidig kom

*mani*en og hans mænd løbende sammen med Tom Marix og hans folk, mrs. Branican, Zach Fren, Jos Meritt og Gin-Ghi.

Len Burker og hans sorte var ikke stærke nok til at yde modstand, og få øjeblikke efter lå John i Dollys arme.

Spillet var ude for Len Burker. Hvis de fangede ham kunne han ikke vente nogen nåde; han flygtede, fulgt af sine sorte, op ad floden.

*Mani*en, Zach Fren, Jos Meritt og tolv af mændene fra politistyrken optog forfølgelsen.

Hvordan skal vi kunne skildre de følelser og beskrive den sindsbevægelse, som overvældede Dolly og John? De græd, og Godfrey delte deres omfavnelser, deres kys og deres tårer.

Så stor var Dollys lykke, og så meget havde hun lidt, at hendes kræfter, der havde udholdt så mange prøvelser, forlod hende, og hun besvimede.

Godfrey knælede ned ved siden af hende og hjalp kvinden Harriett med at vække hende. John vidste det ikke, men de andre vidste, at hun en gang tidligere havde mistet forstanden under indflydelse af et overvældende pres af sorg. Ville hun nu atter miste den under indtryk af en lige så overvældende lykke?

"Dolly! Dolly!" gentog John.

Og Godfrey kaldte, idet han tog hendes hånd, "Moder! Moder!"

Dolly åbnede øjnene. Hendes hånd greb efter Johns, og hans glæde overvældede ham; han rakte armene ud mod Godfrey, idet han sagde:

"Kom her, Wat! Kom, min søn!"

Men Dolly kunne ikke tillade ham være i den vildfarelse, at Godfrey skulle være hans barn.

"Nej, John!" sagde hun, "nej, Godfrey er ikke vor søn. Vor stakkels lille Wat er død – død lige efter at du forlod os."

"Død!" udbrød John, idet han stadig holdt øjnene fæstet på Godfrey.

Dolly skulle til at fortælle ham om den ulykke, der var sket femten år tidligere, da man hørte lyden af et skud i den retning, Len Burkers forfølgere havde taget.

Havde skurken fået løn som forskyldt, eller havde han tilføjet endnu én til sin lange liste af forbrydelser?

Næsten samtidig kom en lille gruppe mennesker til syne ved bredden af Fitzroy. To af politimændene støttede en kvinde, fra hvem blodet strømmede ud fra et stort sår og farvede jorden rød.

Det var Jane.

Der var sket følgende:

Trods hans hastige flugt havde forfølgerne intet øjeblik tabt Len Burker af syne, og kun nogle få hundrede skridt skilte dem fra ham, da han stoppede op. Han havde fået øje på Jane.

Aftenen før var det lykkedes for den ulykkelige kvinde at undslippe sine vogtere, og hun var flygtet ned langs Fitzroyfloden. Hun gik omkring på må og få, og da det første skud hørtes, var hun mindre end en kvart mil fra det sted, hvor John og Godfrey netop var mødtes. Hun satte farten op, og stod så pludselig overfor sin mand, der kom løbende hen mod hende.

Len Burker greb hende i armene og ville trække hende med sig. Ved tanken om, at Jane igen kunne møde Dolly og afsløre hemmeligheden om Godfreys fødsel, nåede hans rasere nye

højder. Og da Jane gjorde modstand, stak han hende ned med sin kniv.

I næste øjeblik lød knaldet fra et gevær, ledsaget af disse ord – der for en gangs skyld passede til lejligheden:

"Godt! Åh! Meget godt!"

Det var Jos Meritt, der koldblodigt havde sigtet på Len Burker og nu så hans lig rulle ud i Fitzroy flodens vand.

Og således var da denne slyngels endeligt, ramt i hjertet af en gentlemans kugle.

Tom Marix løb hen til Jane, der stadig åndede, om end kun svagt. To af politimændene bar den ulykkelige mellem sig hen til mrs. Branican.

Ved synet af Jane i denne tilstand udstødte Dolly et hjerteskærende skrig. Hun bøjede sig ind over den døende, prøvede at lytte til hendes hjerteslag, at mærke hendes åndedræt. Men Janes sår var dødeligt, kniven var gået lige gennem den ene lunge.

"Jane! Jane!" sagde Dolly højt.

Ved denne stemme, der genkaldte for hende den eneste kærlige ven, hun havde kendt til, åbnede Jane øjnene, så på Dolly og smilede, idet hun mumlede:

"Dolly! kæreste Dolly!"

Pludselig vendte livet tilbage i hendes ansigt. Hun havde netop fået øje på kaptajn John.

"John – De er – John!" sagde hun, men så svagt, at man næppe kunne høre hende.

"Ja, Jane!" sagde kaptajnen, "det er mig – mig, som Dolly kom for at frelse."

"John – John er der!" mumlede hun.

"Ja – atter sammen med os, Jane," sagde Dolly. "Han ville ikke igen forlade os. Vi bringer ham hjem, sammen med dig – dig – derhen – hvor ..."

Jane hørte ikke mere efter. Hendes blik syntes at lede efter nogen, og hun mumlede:

"Godfrey! Godfrey!"

Og hendes træk, der allerede var mærket af dødskampen, udtrykte stor kval. Mrs. Branican gjorde tegn til Godfrey, som kom nærmere.

"Ham! Endelig ham!" sagde Jane, idet hun med en sidste kraftanstrengelse rejste sig halvt fra jorden.

Hun greb Dollys hånd:

"Kom her hen, Dolly! Kom nærmere ...!" sagde hun. "Du og John skal høre på, hvad jeg endnu har at fortælle jer."

Og de bøjede sig over hende for ikke at gå glip af et eneste af hendes ord.

"John, Dolly," sagde hun, "Godfrey – Godfrey, som står der – Godfrey er jeres barn."

"Vort barn!" mumlede Dolly.

Og hun blev så bleg, som om hun var døende, som om blodet med voldsom kraft trak sig tilbage til hjertet.

"Vi har ikke mere nogen søn," sagde John, "han er død."

"Jo!" sagde Jane, "lille Wat ligger – derovre – i San Diego Bay – men du fik endnu et barn, Dolly, og det – barn – er – Godfrey."

I få sætninger, afbrudt af en dødsrallen, fortalte hun dem, hvad der var sket efter Johns afrejse; om Godfreys fødsel i *Prospect House*, om Dolly, der var gået fra forstanden og blev moder uden selv at vide af det, og det lille barn, der var sat ud på Len Burkers ordre, var blevet fundet et par timer senere, og

opfostret på Wat House under navnet Godfrey. Og Jane tilføjede:

"Hvis jeg er skyldig i den forbrydelse, ikke at have haft mod til at fortælle dig alt dette noget før, så tilgiv mig, Dolly, tilgiv mig, John!"

"Skulle du have brug for tilgivelse, Jane? Du, der netop har givet os vor søn tilbage?"

"Ja – jeres barn!" sagde Jane. "for Guds åsyn, John og Dolly, jeg sværger det – Godfrey er jeres barn!"

Og da hun så dem begge slutte Godfrey i deres favn, gled det et svagt smil hen over Janes læber, som døde hen på hendes læber idet hun drog sit sidste suk.

35. Slutning

Vi behøver ikke at dvæle længe ved de begivenheder, hvormed denne eventyrlige rejse på det australske kontinent blev tilendebragt, eller de forskellige omstændigheder, som markerede ekspeditionens tilbagekomst til Adelaide.

Da de begyndte tilbagerejsen, diskuterede man først spørgsmålet: Skulle de søge at nå beboelserne ved kysten – for eksempel Roebourn – ved at følge Fitzroyfloden – eller skulle de hellere vælge Prince Frederick Port i York Sound? Men der kunne meget vel gå lang tid, før et skib besøgte denne kyst, og det syntes af den grund at være at foretrække at vende tilbage ad den samme vej, de var kommet. De blev eskorteret en del af vejen af det sorte politi og blev rigeligt forsynet med proviant af *mani*en før de skiltes; man havde nu atter ride- og pak-kameler til rådighed, som man havde taget tilbage fra Len Burker. Karavanen havde intet mere at frygte fra noget som helst, den kunne møde.

Før de brød op, blev Jane Burkers lig lagt til hvile i en grav ved foden af en gruppe febergummitræer. Dolly knælede ved graven og bad inderligt for den stakkels kvindes sjæl.

Kaptajn John, hans hustru, og deres kammerater forlod lejren ved Fitzroyfloden den 25. april 1891, sammen med *mani*en og hans mænd, der havde tilbudt at ledsage dem så langt som til den nærmeste station på *Overland Telegraph Line*. Alle var så lykkelige, at man ikke bemærkede rejsens strabadser, og Zach Fren sagde i sin glæde til Tom Marix:

"Nå, Tom, så fandt vi da kaptajnen!"

"Ja, Zach, men hvad skyldes det?"

"At Forsynet hjalp os – vi må altid stole på Forsynet."

Der var imidlertid en enkelt sort sky på Jos Meritts himmel. Mrs. Branican havde ganske vist fundet kaptajn John, men den berømte samler havde ikke fundet den hat, hvis eftersøgning havde kostet ham så meget besvær og så store ofre. At være så tæt på indaerne og så ikke komme i kontakt med denne Willi, som måske bar det historiske hovedtøj – hvilken ulykke! Jos Meritt fandt dog nogen trøst ved at høre fra *mani*en, at denne mode med at bære europæisk hovedtøj endnu ikke havde bredt sig til stammerne i nordvest, i modsætning til, hvad Jos Meritt selv havde observeret gjaldt blandt de nordøstlige stammer. Således kunne han ikke virkeliggøre sine ønskers mål hos de indfødte i denne del af Australien. Til gengæld kunne han glæde sig over det mesterskud, med hvilket han havde befriet familien Branican fra "den afskyelige Len Burker", som Zach Fren kaldte ham.

Tilbagerejsen blev gjort så hurtigt som overhovedet muligt. Karavanen behøvede ikke denne gang at lide af tørst, for brøndene var blevet fyldt op af de rigelige efterårsbyger, og varmen var ikke mere ubærlig. Efter *mani*ens råd satte de kursen direkte mod de egne, der blev gennemskåret af *Overland Telegraph Line*, hvor det hverken skorter på velforsynede stationer eller midler til at komme i kontakt med Southern Australias hovedstad.

På højde med Wood Lake nåede John, Dolly og deres rejsefæller den af stationerne på telegraflinjen, og takket være telegrafen vidste hele verden snart besked med, hvordan mrs. Branican havde ført sin modige ekspedition til en lykkelig afslutning.

Der tog *mani*en og det sorte politi afsked med John og Dolly Branican. De forlod dem dog ikke uden først at have modtaget den hjertelige tak, de fortjente, og som snart ville blive efterfulgt af den belønning, som kaptajnen ville sende dem, så snart han nåede Adelaide.

Der var nu ikke mere at gøre end at gå sydover gennem Alexandra Land til Alice Springs, hvor karavanen ankom den 19. juni 1891, efter syv ugers rejse.

Der fik Tom Marix alle de transportmidler igen, som han havde efterladt i mr. Flint, stationslederens, varetægt – okserne, kærrerne, de lette vogne, og hestene – til brug for den resterende del af turen. Og den 3. juli nåede ekspeditionen så jernbanelinjen ved Farina Town, for den næste dag at ankomme til Adelaide.

Og hvilken velkomst ventede der ikke kaptajn John og hans modige hustru! Hele byen var på benene for at modtage dem, og da kaptajn John Branican kom ud sammen med Dolly og Godfrey på balkonen på hotellet i King William Street, var hurraråbene så øredøvende, at man, ifølge Gin-Ghi, måtte kunne høre dem helt til den anden ende af kejserriget Kina.

Deres ophold i Adelaide blev ikke af længere varighed.

John og Dolly var ivrige efter at vende tilbage til San Diego for at gense deres venner og atter bosætte sig på *Prospect House*, hvor lykken nu endelig igen skulle indfinde sig. De skiltes fra

Tom Marix og hans mænd, som blev gavmildt belønnet, og hvis tjenester man aldrig ville kunne glemme.

Man glemte heller ikke den originale Jos Meritt, som også for sin del havde besluttet sig til at forlade Australien sammen med sin trofaste tjener.

Men hvad med den hat, han ikke havde fundet i Australien. Fandt han den nogensinde? Og hvor? Jo, i et kongeligt palads, hvor den blev opbevaret med al den respekt, der tilkom den. Ja! Jos Meritt havde, ledt på afveje af et falsk spor, rejst de fem verdensdele tynde i en forgæves søgen efter en hat, som hele tiden havde været at finde Windsor Castle, hvilket han erfarede seks måneder senere. Det var den hat, der blev båret af Hendes nådige Majestæt dronningen af Storbritannien ved hendes besøg hos kong Louis Philippe i 1845, og han måtte have været gal, for at sige det mildt, for at kunne have antaget, at dette mesterstykke fra en parisisk modist skulle have endt sin karriere på det en australsk vildmands uldede kranium!

Dette blev enden på Jos Meritts vandringer – til Gin-Ghis overmåde glæde, men til den fejrede kuriositetsjægers yderlige misfornøjelse, der vendte hjem til Liverpool temmelig forundret over, at han ikke havde været i stand til at fuldende sin samling med erhvervelsen af denne, den eneste hat af sin art i verden.

Tre uger efter at have forladt Adelaide, hvor de var gået ombord på *Abraham Lincoln*, ankom John, Dolly og Godfrey

Branican, sammen med Zach Fren og kvinden Harriet, til San Diego.

Der modtog mr. William Andrew og kaptajn Ellis dem sammen med indbyggerne i denne rige by, der var stolte over at have fået kaptajn John tilbage, og i ham at kunne modtage en af byens mest fremtrædende sønner.

Om "Mistress Branican"

Forfatter: Jules Verne (1828-1905).
Org.udgave: *Mistress Branican*. Føljeton i *Magasin d'éducation et de récréation* 1. januar til 15. december 1891, bogudgave *Bibliothèque d'éducation et de récréation*, J. Hetzel & Cie, Paris 1891 .
Denne udgave er oversat af Kim N. Jensen (1955-). Ved oversættelsen er benyttet den franske originaltekst, samt Jules Verne: *Mistress Branican*, Sampson Low, Marston and Company, London 1892, og samme, Adolf Bonnier, Stockholm 1892.
Forside: Efter illustration af Leon Benett (1839-1916): *Tom Marix posa la question*.

ISBN 978-87-7979-854-0

2. ebogsudgave, tidligere udgave 978-87-7979-082-7 (Ølstykke 2005).

© 2023 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1: Omkring 1.350.000 liter

Note 2: Leichhardt var forsvundet på en ekspedition i 1848, men mange har – selv flere år efter – eftersøgt ham. Ernest Flint, som var stationsleder i Alice Springs, kan meget vel have været en af dem. Overs.anm.

Note 3: Trimeresurus ikaheca (nu Micropechis ikaheca) er en giftslange, som findes på New Guinea og omliggende øer – men ikke på det australske kontinent. Overs.anm.

Note 4: Egl. Laportea moroides, Australsk Nældetræ. Overs.anm.

Note 5: **Colocasia:** En art taro. Flere arter af familien kan i dag af og til købes i blomsterforretninger under navn af Elefantøre. Overs.anm.